

Z KRAJSKÝCH PŘEHLÍDEK str. 1-11

DĚTSKÁ
SCÉNA

BLÁŽKOVÁ ZASAHUJE ... str. 12

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 0

pátek - 13. června 2003

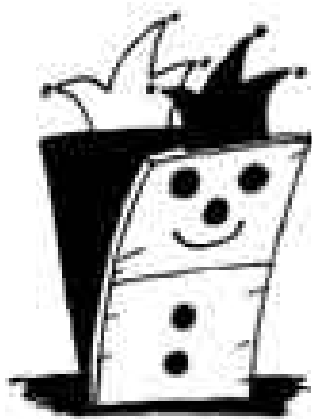
[· T R U T N O V ·]

[- DVORANA -]

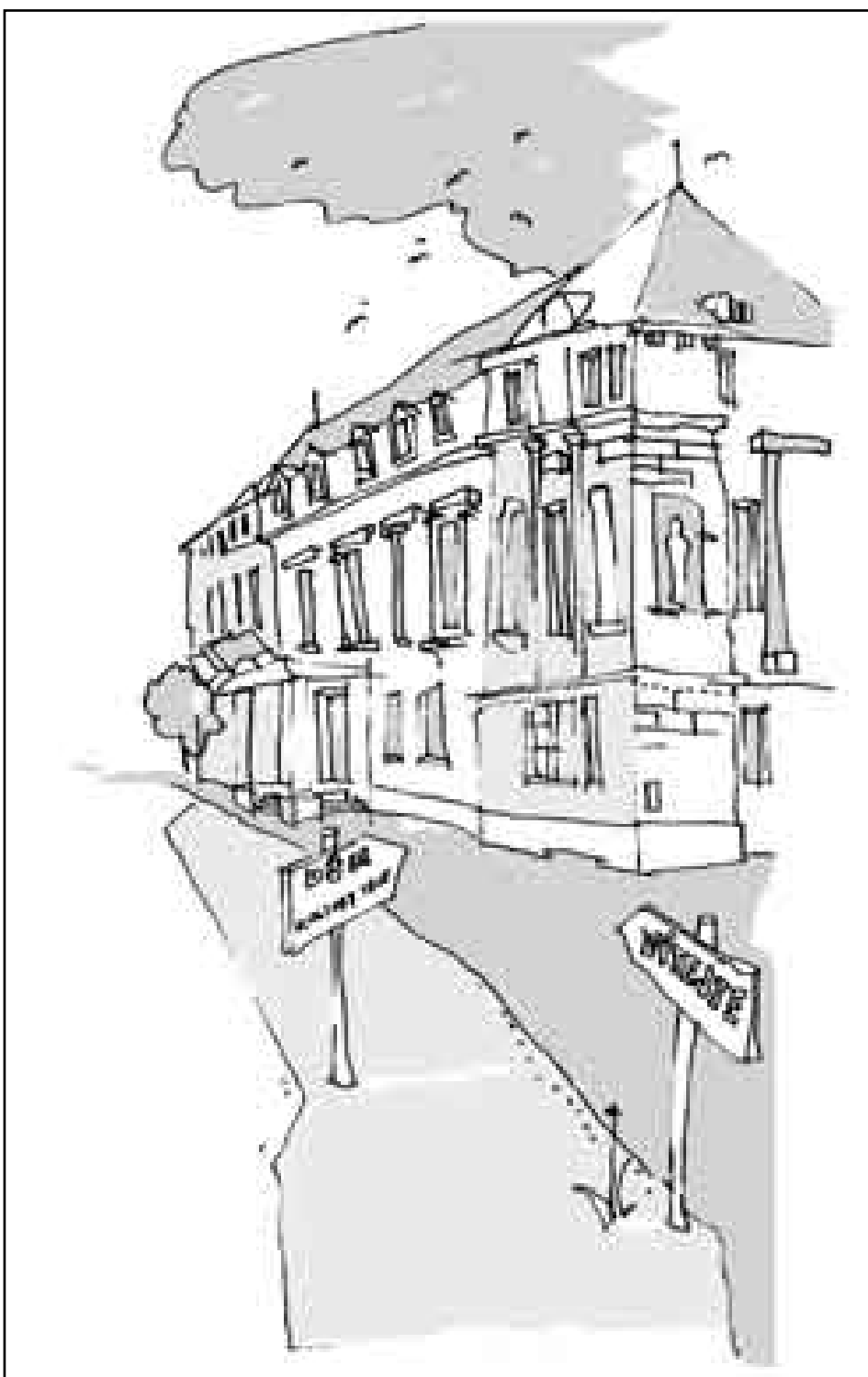
Co bys řekl o Dětské scéně v Trutnově těm, kteří sem jedou poprvé?

Poznáte mnoho zajímavých míst, určitě tu zažijete spoustu legrace a hlavně: nemáte se čeho bát. Určitě se Vám bude líbit v parku u Lesnické školy, ve které uslyšíte pěkně zarecitované texty. Též Vás určitě zaujme socha Trutnovského básníka německého původu, Uffa Horna. Je zde spousta zajímavých míst, které by se Vám líbily a kdybych musel říkat všechny, byli bychom tu do druhého dne.

Vojta Dvořák-10 let

DĚTSKÁ
SCÉNA

[číslo - 0]

[- Z KRAJSKÝCH PŘEHLEDK -]

[HLAVNÍ MĚSTO PRAHA]

Pražské poetické setkání

Už se stalo tradicí, že má Pražské poetické setkání (dříve Pražské Vajíčko) z hlediska organizačního vysokou úroveň, a to zejména díky paní Evě Bazikové, která si před lety vzala "na bedra" všechny pražské obvody, a statečně, s humorem a vldností přehlídku opečovává. Navíc divadelní prostor v DDM v Kobylisích je přímo ideální jak pro sólové recitátory, tak pro soubory. Přehlídka byla rozdělena do dvou víkendových dnů: v sobotu se představila I.a III.kategorie (porota: Marta Hrachovinová-VOSH, Martina Longinová-ZUŠ Kolín, Jakub Hulák-Artama), v neděli pak II.a IV. kategorie(porota: Jakub Hulák-Artama, Martina Longinová-ZUŠ Kolín, Gabriela Sittová-DAMU).

I.kategorie opravdu příjemně překvapila. Velmi minimálně se objevovaly známé nešvary dětských recitátorů - nepřirozené intonování, nelogické akcentování,ilustrování atd. /a to i u takového textu, jakým je Hrubínova Červená Karkulka/. Děti byly vybaveny slušnou technikou mluveného projevu, humorem a především vlastním pochopením textu a zaujatostí. Výběr textu došel dokonce až k Janu Skácelovi a jeho Nejmodřejší kurzívce a žasli jsme, jak nás umí dívka ze 3.třídy svým jasným postojem a chápáním autora oslovit.

III.kategorie už byla co do kvality proměnlivější. Objevily se výkony vyzrálejší, se schopnostmi recitátorů stavět text, kontaktovat se s divákem, avšak nutno říct, že bylo (překvapivě k věku) dost přednesů bez opravdového vztahu k věci. Porota to v této kategorii tudíž neměla tak těžké - těch výrazně přesvědčivých výkonů byla hrstka.

V neděli se začalo opět u těch mladších.

II.kategorie volila více poezii (Neruda, Halas, Seifert, Nezval, Krylov, Brzechwa...) a myslím, že bylo co zažívat. Recitátoři v drtivé většině oslovili, přitáhli si posluchače svou osobitostí a názorem, svou emocionalitou, schopností tvořit atmosféru a pracovat s veršem. Zaujaly i tak oříkané texty, jakými jsou např. Fryntův Jelikož a Tudíž, který pojednou zazněl překvapivě „nově“a vtipně, či Nezvalova Pohádka o vose a králi a Nerudova Balada rajská. Znovu se mi zde potvrdilo, že nezáleží na tom, jak často se text kde říká, ale proč. Může tak předčít i zdánlivě atraktivnější prózu. Oceněných recitátorů tu byla hojnost.

Nu, a na závěr ti věkem nejstarší. Ve IV. kategorii jsme vyslechli mnohé přednesy bez vyjasněných osobních náhledů, plné základních nedostatků, ale také ty špičkové od zkušených recitátorů, kteří se na přehlídku vracejí a jejichž pokroky jsou přímo hmatatelné. A pak tu byli ti, kteří si stojí někde uprostřed. Dramaturgie byla rozmanitá a ocenili jsme zvláště, snažili-li se recitátoři o různorodost při výběru obou textů, a u těch zkušených, že neustrnou na tom,co už „umějí“ a jdou ve svém hledání dál...Kolem této kategorie vznikalo asi nejvíce diskuzí v porotě a zde druhé texty opravdu pomohly ke konečnému verdiktu, koho a jak ocenit. Řeknu vám, milí kolegové, mnohdy je to rozhodování pořádná dřina, vidíte?

Jsem ale opravdu ráda, že jsem u toho opět byla, a že se nic (v tom dobrém) v Praze nezměnilo. Každý účastník si, doufám, odvezl nějaké ty inspirativní zážitky a na krku malou knížečku s nepopsanými listy nových Pražských poetických setkání...díky za to.

Martina Longinova

Pražská přehlídka dětského divadla "Otvírání 2003"

Pražská přehlídka dětského divadla Otvírání 2003 se konala 29. března 2003 v Karlínském Spektu. Divákům se představilo celkem šest souborů, v nichž tentokrát převažovali ti starší mezi třinácti až patnácti lety. Přehlídka začala hrátkami s celou plejádou čertů a uzavřela se opět s čertovskou pomocí ve Fimfáru, ale bdělo nad ní i několik andělů, takže všechno dobře dopadlo. Celková úroveň byla dosti vyrovnaná a někteří pamětníci byli přesvědčeni, že byla vyšší než v minulých letech. Takže, co bylo možno vidět:

Klasický dramatický text J. Drdy **Hrátky s čertem** se ukázal být nad možnosti málo zkušeného a zatím málo vybaveného souboru čtrnácti až patnáctiletých studentů **Soukromého reálného gymnázia** Přírodní škola (ved. F. Tichý). Většinu energie hráčů odčerpala zřejmě nutnost naučit se z paměti rozsáhlé party (představení trvalo dvě hodiny!), takže už asi nezbyl čas a síla na důkladnější práci na rolích. Postavy na scéně ožívaly jen v okamžicích, kdy měly promluvit, pak opět upadaly do částečné strnulosti. Jevištní pohyb měl obvykle podobu nervózního a bezúčelného přecházení během řeči a nic nesděloval. Zjevnou divadelní nepoučenost potvrzovala i chaotická práce s různými typy rekvizit (reálnými, zástupnými i imaginárními) a stylová nejednotnost kostýmů. S narůstající únavou vázl temporytmus inscenace. A tak se po jejím shlédnutí nabízely hlavně otázky: proč si mladí lidé v tomto věku vybrali právě Drdovu pohádku? Čím je přitahovala? Co jejím prostřednictvím chtěli sdělit? Představení samotné na ně bohužel odpovědět nedokázalo.Jinou cestou se dali stejně staří členové **Velmi dramatického kroužku ze ZŠ nám. Curieových v Praze 1** (ved. K. Petříková) v hříšce s téměř detektivní zápletkou **Vánoční případ**. Inscenace o popletených četnicích, kteří si nevěděli rady s andělem, vyrostla z jejich vlastního námětu a improvizací a bylo to na ni znát. V tom dobrém slova smyslu zejména v nasazení hráčů: věděli o čem hrají, nevypadávali z rolí, byli schopni jisté stylizace projevu a komické nadsázky, hráli s nakažlivou chutí a dokázali komunikovat jak vzájemně mezi sebou tak i s diváky. Určitou slabinou kolektivní tvorby inscenace byl ale výsledný text, v němž se přece jen projevovovala malá autorská zkušenost a to v nedobudovanosti jednotlivých situací příběhu a v ne vždy jasně sdělené motivaci postav. S **Vyprávěním O obrovi zvaném Drobeček** podle knihy P. Šruta se představil soubor ze **ZŠ Lyčkovu nám. v Praze - 8** (ved. H. Šimonová). Už slovo "vyprávění" v názvu inscenace upozorňuje na její výrazně epický charakter. Jenže té epiky bylo tentokrát snad až příliš. Příliš mnoho se jen vyprávělo a příliš málo hrálo. Občas sice zajiskřil zajímavý nápad a objevila se vtipně vypointovaná situace, ale často šlo jen o ilustraci textu, málokdy akce slova ozvláštnila, dopovíeděla či vygradovala nebo dokonce šla proti nim aby překvapila nečekaným spojením. Vyprávění se drobilo, pokulhával temporytmus, chyběla tomu nutná míra pocitu lehkosti a snadnosti, plynoucí z nápaditého pohrávání si s textem i pohrávání si se zvoleným materiálem - krabicemi nejrůznějších velikostí.

Nejmladší děti přijely ze **ZŠ Hostivice s Pohádkami pro uplakanou muchomůrku** (ved. J. Konývková). Šlo o recitační pásmo propojující, někdy jen velmi volně, lyrické prózy D. Mrázkové s verši a písničkami dalších autorů. Sborový přednes dětí působil velmi kultivovaně, hlasy byly dobře sladěné. Děti věděly, co říkají, nedeklamovaly, ale opravdu sdělovaly. Výrazu napomáhaly více či méně rytmizované pohybové akce. Existence dětí na jevišti působila přirozeně a uvolněně. Zfetelně k tomu přispívala účast vedoucí, která s nimi recitovala i zpívala a zapojovala se do jejich akcí. Pomáhala jim tak udržovat rytmus, dynamiku i intonaci a orientovat se v prostoru. Pro mě je ale otázka, jestli opora, kterou jim takto poskytovala, nebyla snad už příliš velká.

Soubor **Přemýšláta z DDM v Praze 8** (ved. J. Machalíková) zahrál Puškinovu veršovanou pohádku **O zlaté rybce**. Složení skupiny (téměř samé dívky a jediný kluk) určilo i základní rozložení sil: chlapec se stal rybářem, dívky vytvářely vše ostatní, postavy i prostředí, zkrátka celý jeho svět v němž se pohybuje a s nímž zápasí. Ale aby tento zápas měl opravdu dramatický, naléhavý charakter, bylo by třeba, aby rybář dokázal být dostatečně silným protihráčem té dívčí většině, aby se jimi nenechal zavalit a přehrátl. A také aby bezchybně fungoval rytmus v řeči i v akcích. Což se ne vždy dařilo. Jak je pro tento soubor už typické, dost se zde využívaly zcizovací postupy (odstoupení od postavy či situace, její "okomentování"). Někdy však tyto prvky nabourávaly plynulý chod dění, příp. zapůsobily poněkud chtěně, jestliže se na okamžik vytratila lehkost hry a její zdánlivá samozřejmost a spontánnost, zajímavé bylo výtvarné řešení s použitím dlouhých pruhů látek, proměňujících svou funkci podle potřeb hry. Soubor **LDO ZUŠ Křtinská, Praha 4** (ved. H. Doulová-Krobotová) zvolil pohádku J. Wericha **Fimfárum** v dramatizaci M. Slavíka, která zachovává epický ráz předlohy, ale zároveň pracuje účinně s textovými zkratkami, které tak ději dodávají dynamičnost. Tuto dynamičnost podtrhly hrající dívky svým temperamentním projevem, značným nasazením, dobrou partnerskou souhrou i citem pro temporytmus a stavbu celku. Hra byla rámována příjezdem a odjezdem vlaku. Hráčky byly exponovány jako turistky, které sobě i divákům krátký čas čekání vyprávěním a hraním příběhu o kováři a jeho nevěrné ženě, příběhu, který jako by se teprve rodil "tady a teď" vzájemné hry a provokací akterek. Šlo tedy o hru ve hře. Halo by se proto očekávat, že k ní poslouží věci, které mívají obvykle turisté při sobě, příp. zařízení "čekárny". Ale používané rekvizity zhusta vybočovaly z takto nastoleného rámce. Krejzlík knížete, rohy čerta apod. byly předem připravenými jednoznačnými znaky postav, nikoliv improvizovanými rekvizitami, získávajícími a proměňujícími svou funkci až díky hře dívek. To, co bylo prostřednictvím zvoleného rámce avizováno jako "hra na...", ztrácelo tak tento hravý, odlehčený charakter - a to nejen v rovině používání předmětů, ale (a to hlavně) i v rovině hereckého projevu, z něhož se vytrácel potřebný odstup a nadhled nad předváděnou postavou, která se pak někdy nebezpečně blížila až k hranicím šarže.

Lektorský sbor ve složení J. Provazník, D. Špalková a I. Ulrychová nenavrhoval žádný z souborů na přímý postup na Dětskou scénu, do širšího výběru doporučil inscenace Pohádky pro uplakanou muchomůrku, O zlaté rybce, Fimfárum a rozhodl se udělit zvláštní cenu autorské inscenaci Vánoční případ.

I. Ulrychová.

[STŘEDOČESKÝ KRAJ]

Recitátoři - Mělník – 12.4.2003

Zpráva z regionální přehlídky dětských sólových recitátorů bude stručná. Co je dobře? Že recitační soubory se mohou setkat (zdůrazňuji **setkat**) někde jinde a za jiných podmínek.

V Mělníku o setkávání nemůže být řeč, jedná se spíš o rychlozávod, který vždy končí tím, že na rozbor s recitátory už moc času není, neboť děti prý už se rozjíždějí. V 10.00 oficiální přivítání, ve 14.00 se rozdávají diplomy a říká závěrečná řeč (a to přestože na pozvánce je uvedeno „předpokládány závěr v 16.00 hod“). Ale přijde mi všechno to každoroční povzdechnutí nad mělnickou přehlídkou zbytečné.

Takže - ještě je dobře, že děti mají pořád chuť recitovat.

Jiřina Lhotská

Dětská scéna Stochov

Když jsem se letos 11. dubna vydal do Stochova, docela jsem se těšil, protože vím, že středočeská přehlídka dětského divadla už je několik let je v dobrých rukou Ivy Dvořákové, která jí svou obětavou organizací dokázala vtisknout punc živého a mezi dětmi i vedoucími oblíbeného divadelního festivalu. Zároveň jsem ale přijížděl s obavami, protože si střední Čechy z hlediska úrovně dětského divadla pamatuji jako poměrně problematický region.

Na místě mě ale čekalo velké překvapení. Nevzpomínám si totiž, že bych vůbec zažil jinou krajskou přehlídku, kde by se v takové míře setkala kvalita organizace s kvalitou divadelních představení. Nebylo to ale poprvé, kdy jsem byl svědkem toho, jak mocně dokáže soustavná pořadatelská a odborná péče postupně pozvednout kvalitu souborů v rámci regionu.

Soubor **školní družiny ZŠ Lány** (ved. Miluše Vaněčková) nevykročil šťastným směrem. Pro svou **Sněhurku a sedm trpaslíků** si od kladenské profesionální scény půjčil text, kulisy i loutky ze stejnojmenné inscenace. Není v mé pravomoci hodnotit původní kladenské představení, které jsem neviděl, musím ale konstatovat, že už jen zástup nevkusných molitanových trpaslíků v barokně stylizované a patinované kulise je něčím těžko akceptovatelným. Když k tomu ale v případě stochovského představení přidáme kolovrátkově deklamované sbory, chybně přízvukované texty vypravěček a minimální zaujatost dětí, zejména však důsledné vyhýbání se dramatickým situacím, je jasné, že soubor se svou vedoucí mají před sebou ještě dlouhou cestu.

Soubor ze **ZUŠ Nové Strašecí** (ved. Iva Dvořáková) ve Stochově vystoupil dvakrát. Poprvé to bylo se sympatickou dramatizací pohádky **O princezně z potopeného ostrova** (z Keltských pohádek Jana Vladislava). Představení ale působilo poněkud staticky, jevištním akcím chyběly reakce a leckteré důležité situace příběhu zůstaly nedořešené. V typicky tajemné irské pohádce tak zůstalo na divadelní poměry až příliš mnoho neodkrytých záhad. Z komentáře vedoucí souboru ale vyplynulo, že inscenace má svůj zenit možná už za sebou – zvláště v dětském divadle se často stává, že původní zaujetí a prožitek časem nezadržitelně vyprchají. **Uspávanky s anděly** – krátké pásmo z veršů Jana Skácela – si připravily starší žákyně ZUŠ samy. Představení založené především na principu stínohry nechyběla určitá malebnost, svými výtvarnými obrazy se ale nevyhnulo popisnosti. Poněkud utrpěly i Skácelovy verše interpretované většinou technicky nedokonalou a mechanicky.

Dvěma inscenacemi se představil také soubor **Vrtule ze Slaného**. V drobném představení **Básně** jsme byli jako diváci přímými svědky vzniku náhodných vět, které se v druhé části dostávaly do kontextu s texty experimentální poezie (autor neznámý). Nápad zajímavý, jeho vyznění ale opět ztroskotávalo především na nedostatečné technice přednesu. Ambiciózním dílem byla oproti tomu inscenace **Před zrcadlem za zrcadlem nikdo nesmí stát nebo...**, osobitá adaptace Carrolovy Alenky z pera vedoucího souboru Jiřího Rezka. Jak jsme u slánské Vrtule už zvyklí, byli jsme jako diváci vtaženi, přesněji snad vrženi do obtížně dešifrovatelné hry jevištních znaků a významů. Přes nespornou působivost i neotřelost mnoha jevištních obrazů se ale během představení stále častěji vracela otázka, proč se to všechno právě takovým způsobem a v takové míře na jevišti děje. Soubor možná trochu zradila lákavá, ale až příliš bezbřehá poetika snu.

Soubor ze **ZUŠ Žatec** prezentoval na přehlídce pásmo textů terezínských dětí a poezie F. Halase nazvané **Sny ve stínu žluté hvězdy** – jeden z dílčích produktů dlouhodobějšího projektu věnovaného holocaustu, inspirovaný mimo jiné i návštěvou terezínského ghetta a setkáním s pamětníky. Velmi kultivovaná a výrazně stylizovaná inscenace byla působivá zvláště zaujetím dětí, výborným technickým zvládnutím textu a naléhavostí projevu. Časový odstup dnešních dětí od válečných událostí se ale zdál být přece jen na překážku autentickému projevu – problém se objevil zvláště tam, kde se

texty odvíjely v dialogu, nebo v místy poněkud vnějškově vyznívajících verších. Jako zásadní problém pásma se mi jeví stejnoměrný tragický tón, kterým jsou texty pronášeny. Soubor tak ztrácí příležitost k práci s kontrasty a gradací. Velmi příjemná byla diskuse o tomto představení v kruhu vedoucích souborů, která odkryla pozadí vzniku inscenace. Při té příležitosti musím smutně vzpomenout na povídání Jaroslava Venclíka, který text pro děti upravil – čtrnáct dní poté jsem se dozvěděl, že jsme se s ním v dubnu 2003 bohužel setkali naposledy.

Také ZUŠ Žatec přivezla do Stochova ještě druhé, drobnější představení. Klukovský soubor **Páni kluci** nepředvedl sice tak jiskřivé vystoupení jako před dvěma lety s Goscinyho textem *Mluvili jsme do rádia*, i **Válka zvonů** G. Rodariho ale zapůsobila jako příjemná a kultivovaná recitační „drobnička“. Pravda ale je, že by jí slušelo ještě více života a hravosti a méně popisnosti v rozehrání situací.

Představení **Zahrada** podle předlohy L. Aškenázyho zahrála další stálíce středočeských přehlídek dětského divadla – soubor **Pecky z Pečec** (vedoucí Eva a Luboš Zajícovi). Velmi prostý divadelní tvar bohužel zůstával příliš často u popisných ilustrací a scénické obrazy působily převážně dojmem prvních nápadů. Možná je škoda, že soubor nepoužil citlivou a osvědčenou dramaturgii Dany Svozilové.

Popisností v rozehrání textu se nevyhnul ani soubor **Bonbónek ze ZŠ Nymburk** s pásmem lidové, ale i současné převážně nonsensové poezie **Kdo nevěří at' tam běží**. Přes mnohé inscenační neobratnosti, častou rozpačitost akcí a nedotaženost point se jednalo o představení velmi sympatické, imponující svou živostí a zaujetím dětí pro věc.

Do zbytečně mentorujícího rámce evokujícího naučné pořady pro školy bylo „zabaleno“ jinak velmi příjemné a pozoruhodné představení **Tom Sawyer ZŠ Kolín**. Jeho pevnou osu tvořily stylově přesně vystižené a bezchybně provedené americké tradice (hudební spolupráce Jiří Hruška ze ZUŠ Kolín). Mezi hudebními čísly ale mladí muzikanti odkládali své nástroje a zcela jednoduše a neokázale rozehrávali vybrané situace z Twainových knih. Ve vystoupení byla patrná rozdílná vybavenost hráčů, princip rychlého vstupování a vystupování (vstávání ze židle a usednutí) a jednoduchých kostýmních znaků ale dětem umožnil, aby udržely potřebný odstup od role a nepropadaly do nepatřičné psychologie.

Jako příjemné oživení přehlídky na mě zapůsobilo představení **Kabaret** souboru z **DDM Mladá Boleslav**. Soubor starších dětí totiž pracuje klasickými technikami černého divadla – s loutkami darovanými brněnským loutkářem Františkem Pískem. Při debatě s vedoucími souboru (bylo jich víc, ale jako autor pořadu byl uveden Jaroslav Vidlař) jsme ocenili, jak dobře zvládly děti techniku vodění loutek a synchronizaci s reprodukcí hudby. Zároveň jsme věcně konstatovali, že nešlo o divadlo v pravém smyslu, jako spíše o volné pásmo samostatných výstupů, z nichž působivější byly ty lépe vypointované. Potázali jsme se ale se zlou – vedoucí souboru prohlásili, že tušili předem, že jejich mimořádná práce na přehlídce dětského divadla nebude náležitě oceněna. V povídání, do té doby tak příjemném, zavládlo nepříjemné dusno, které nedokázala rozptýlit ani následná řada vstřícných podnětů. Výše jmenované inscenace přes množství nejruznějších problémů a nedostatků přinesly mnoho inspirace a zajímavých nápadů. Po zásluze byla proto většina z nich ověřena nejruznějšími oceněními (zvláštní ocenění za představení *O princezně z potopeného ostrova*, *Sny ve stínu žluté hvězdy* a *Válka zvonů*, cena poroty za inscenace *Před zrcadlem za zrcadlem...*, *Kdo nevěří at' tam běží* a *Tom Sawyer*).

Na konec jsem si ale nechal tři inscenace, které diváci budou mít příležitost zhlédnout na celostátní přehlídce Dětská scéna v Trutnově. Do širšího výběru bylo doporučeno pásmo z folklórní poezie orámované pohádkou *O dvanácti měsíčkách* nazvané **At' si bylo jak si bylo**. Po loňské Dětské scéně se opět potvrdilo, že dvě skromné vedoucí souboru „**Děti ze ZŠ Třebotov**“ (Václava Makovcová, Jana Barnová) mají zvláštní dar přenést na jeviště živelnou a radostnou hru mladších školních dětí tak, že neztrácí nic ze své autentičnosti. Děti se navíc dokážou až překvapivě vnímat v prostoru, cítí a respektují partnera na jevišti a sdělují významy v přesných vztazích. Možná jen, že citlivou redukcí použitých textů by inscenace mohla získat pevnější tvar a místy větší přehlednost.

Druhou doporučenou inscenací bylo **Setkání** – pásmo básní Jiřího Weinberga v podání souboru **Kvinteto ze ZUŠ Mladá Boleslav** (ved. Libuše Hanibalová). Jedná se o stylově velmi čistou poetickou klauniádu čtyř nesmírně šikovných a technicky vybavených starších dívek. Jednotlivé texty jsou přehledně řazeny a přesně frázovány zejména díky citlivému hudebnímu doprovodu neméně šikovného mladého klavíristy, který vlastně udává rytmus celému představení. Přestože je řazení básní volnější a marně bychom k němu asi hledali jasný klíč, nasazení hráček přináší divákovi opravdové potěšení. Inscenace nezapře přímou inspiraci Weinbergovými autorskými kabarety, v porovnání s posledním, který jsem viděl, je ale mnohem jiskřivější.

Přímým postupem na Dětskou scénu 2003 byla oceněna inscenace **Justýna a upíři** souboru **Koukej! ze ZUŠ Klecany** (z pobočky Odolena Voda). Jedná se o velmi zdařilý jevištní převod (autorkou je vedoucí souboru Ivana Sobková) mírně hororové, ale v podstatě anekdotické povídky Briana Jacquese *Jamie a upíři*. Úprava původního názvu souvisí s převedením všech chlapeckých postav na dívčí, což původnímu textu nijak neublížilo. Inscenace je sledem promyšleně budovaných situací, které se akterkám daří citlivě a přesně naplnit věrohodným jednáním. K tomu přispívá také stylizace vybraných momentů do podoby krátce trvajících živých obrazů doplněných hlasy ze zákulisí, které navíc pomáhají celý příběh přehledně členit a udržovat temporytmus. Rezervou stochovského představení byly místy nedotažené mizanscény – některé dialogy byly zatím příliš statické, zvláště ve srovnání s dynamicky komponovanými živými obrazy. Inscenace potvrzuje vhodnost a hereckou dostupnost příběhů s dětským hrdinou pro dětské soubory. Příběh o Justýně navíc dětem i přes humorný nadhled nabízí živé a dobře uchopitelné téma domácích konfliktů a starostlivých matek. Jako poněkud nedostatečný se zatím jevil závěr inscenace, kdy zdánlivá pointa už jen verbálně pojmenovává něco, co už předtím divák vstřebal prostřednictvím výmluvných situací a scénických obrazů.

Na závěr nezbyvá než dodat, že představení posuzovala tříčlenná porota ve složení Alena Rodrová, Iveta Dřížhalová a Jakub Hulák a popřát stochovské přehlídce, aby si udržela svou vysokou úroveň i v příštích letech.

Jakub Hulák

[JIHOČESKÝ KRAJ]

Recitace v Táboře

Recitační přehlídka Jihočeského kraje se konala 10. – 11. dubna 2003. Letos se její organizace poprvé ujal Dům dětí a mládeže Tábor. Jejím hlavním pořadatelem byl pracovník DDM Miloslav Hlubocký.

Vystoupení recitátorů posuzovala porota ve složení Ludvík Mühlstein, pí. Šustrová, pí. Suchá a pí. Čunátová.

Ze II. kategorie postoupili na celostátní přehlídku Kristina Kuchařová z tábora – Měšic s neotřelým přednesem Kainarova Kocourka a Petr Lexa z Českých Budějovic s důkladně vystavěnou a tvořivě interpretovanou básní J. Tuwima *Lokomotiva*. Ze III. kategorie postoupily Karolina Rejlková z Bechyně s autenticky prožitými texty L. Aškenázyho (*Netopýr*) a E. Frynty (*Jelikož a Tudíž*) a Adéla Lounková z Českých Budějovic s *Uspávkou* s Hokusajem J. Skácela a *Modrou pohádkou* I. Ziedenise, která v obou případech zaujala dobrou orientací v náročném textu a silou osobní výpovědi. Z nejstarší kategorie postoupili Jiří Suchý z Tábora s náročně vybranými a po všech stránkách výborně zvládnutými texty N. V. Gogola (*Ženitba* – *Podkolatov*) a J. Tardieva (*Člověk, který nic nechápe*) a Anna Průchová z Českých Budějovic s přesně pochopenými a bezchybně interpretovanými texty I. Krause (*Medová léta*) a M. Holuba (*Jdi a otevři dveře*).

zpracováno z evidenčních listů a hodnocení lektorského sboru

Jedenácté JARO v Bechyni 2003

Tento rok již podruhé proběhla přehlídka bez účasti Mirka Slavíka a jeho Hudradla. Zatímco v minulém roce jsme ještě mohli doufat, že se jedná o nedorozumění, letos jsme měli jistotu, že se s Hudradlem v té podobě, jak jsme ho znali z minulosti z divadelních představení a přehlídek už nesetkáme. Přitom Hudradlo patřilo bezesporu ke špičkovým dětským divadelním souborům nejen v regionálním, ale i celostátním měřítku. Nezbyvá nám, než držet palce těm z torza dnešního souboru, kteří chtějí pokračovat v další divadelní činnosti Hudradla, aby se jim (a nejen jim) podařilo najít svoji novou identitu, očistěnou od té temné stránky Mirkovy osobnosti, která vedla k rozpadu souboru i k Mirkově osobní tragédii.

Teď ale zpátky od toho, co jsme na letošní přehlídce neviděli, k tomu co jsme na přehlídce viděli.

Pomineme-li pro začátek dětská divadelní vystoupení, je nepochybně Bechyňskou stálíci Brůček Josef, který svým osobitě brutálně laskavým výchovně komediálním přístupem vtiskuje celému setkání neopakovatelnou atmosféru, která se například projevuje až neuvěřitelnou vstřícností dětí z hrajících souborů, sedících momentálně v hledišti, ke svým kolegům, kteří momentálně potí krev a slzy na jevišti.

Během jedenácti vystoupení, která jsme měli možnost v průběhu dvou přehlídkových dnů vidět, se ukázalo, že existuje poměrně široký okruh jihočeských dětských divadelních souborů, které pravidelně na Bechyňské jaro jezdí, a u kterých dochází k postupnému a příjemnému vývoji.

Naopak existují i nové soubory, mezi něž patří například českobudějovická **Lannovka**, která po loňském překvapujícím postupu až na národní přehlídce letos přišla s ještě dosti rozpracovanou vlastní adaptací **Císařových nových šatů**. Ačkoliv představení škodil od začátku do konce příliš jednostranně vypjatý projev hrajících děvčat, patří tento pokus nepochybně k tomu zajímavému, co jsme v Bechyni viděli. Druhé představení **Lannovky**, pohádka **Tři přadleny**, i přes zajímavě řešenou scénu, dobrý zpěv a princip zdvojení postav přadlen s využitím loutek, nesl punc prvotiny začínající režisérky z řad českobudějovického souboru.

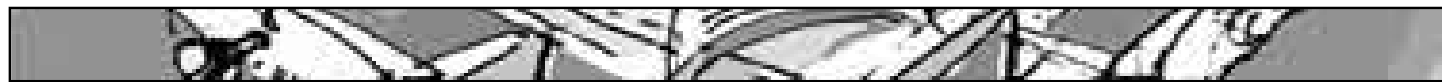
Dalším souborem, který mile překvapil, byli Bechyňští ze **ZŠ ve Školní ulici**, kteří si vybrali Macourkův text **Ostrov pro šest tisíc budíků**. Rámec inscenace evokuje do určité míry pocit, že se celý příběh odehrává ve snu spáče. Toto „snové“ ukotvení samotného příběhu by pak po určitém dotažení mohlo ještě více souznít s Macourkovým stylem vyprávěného příběhu.

Nejzajímavějším představením celé přehlídky pak byla inscenace **Emisar** podle povídky Raye Bradburyho hraná dětmi z **Divadélka Růžek z Českých Budějovic**. Vedoucí souboru Aleně Vítáčkové se podařilo se svým souborem napsat výborný divadelní scénář, který byl zvládnut jak v hereckém, tak i scénografickém a hudebním plánu, včetně účelného použití loutek a stínohry.

Výkony a hlavně dlouhodobá práce, ať již zmiňovaných souborů, nebo těch, o kterých jsem nemluvil, se zdá být zárukou, že i na příštím Divadelním jaru v Bechyni se bude na co dívat.

Druhou otázkou (ale v podstatě už ne tak důležitou) je, zda zbude na příští rok ještě někdo z porotců, neboť moje přirovnání mezi bechyňskou jarní porotou a deseti malými černoušky, které jsem neprozřetelně vyslovil před několika roky, se začíná naplňovat a do poroty letos musel zasednout i samotný principál Kulturního domu v Bechyni. Ale co, kdyby porotci nemohli, ještě tam má pan ředitel šikovná děvčata, která se každoročně starají o zdárný průběh přehlídky a možná už sama vědí, co zase budeme říkat a psát.

Za porotu, která ve složení Marie Poesová, Josef Brůček, Radim Svoboda, zapsal posledně jmenovaný R.S.

[PLZEŇSKÝ A KARLOVARSKÝ KRAJ]

Krajská přehlídka dětských recitátorů Plzeňského kraje

Krajská přehlídka dětských recitátorů se uskutečnila dne 12.4.2003 ve Středisku pro volný čas dětí a mládeže, Plzeň, Pallova 19. Organizačně ji zajišťovalo SVČ a garantem byla jeho ředitelka Mgr. Anna Poncarová.

Odborná porota jednotlivých kategorií byla tříčlenná a zasedla v ní zkušená odborníci z oblasti dětského přednesu a dramatické výchovy. Předsedy byli Jindřich Kout, Dagmar Jandová, Jana Halířová a Alena Dvořáková.

Z okresních kol, které se konaly ve všech okresech Plzeňského kraje na ní bylo nominováno celkem 55 žáků, z toho 47 žáků ze 32 základních škol a 8 žáků ze 3 základních uměleckých škol. Přehlídka se zúčastnilo 35 pedagogů a asi 60 rodičů.

Ze druhé kategorií postoupily na celostátní přehlídku Markéta Brichtová s textem M. Bártů Páté kolo u vozu a Linda Krejčíková s textem M. Kratochvíla Jak jsem prodal pivoňku. Ze třetí kategorie postoupili Tereza Motyčková (L. Eisenschimlová: Luční motýl, R. Doubravská: Parádní eso) a Ivan Říha (J. Žáček: O medvědovi, který znal nejlepší odpověď, J. Suchý: Víla). Postupujícími ze čtvrté kategorie jsou Marie Klečatská (V. Klimtová: Trápení s láskou, J. Skácel: Uspávanka a bývalými anděly a modrým ptáčkem) a hana Vozechová (J. Prévert: Ta láska, J. Suchý: Šlechetný ratlík).

Vypsáno ze zprávy Václavy Zelenkové (KÚ Plzeňského kraje) a evidenčních listů

Vzpomínání na přehlídku v uměleckém přednesu v Ostrově nad Ohří

Přehlídka se uskutečnila v kulturním ostrovském zařízení (jako již tradičně). Duší celého soutěžního klání byla opět Irena Konývková a jí sekundující dámský tým. Porota byla složena takto: Dana Jandová, Dana Žáková a Jiří Pokorný.

Úroveň přehlídky byla velmi dobrá (nejen po organizační stránce). Porota v 1.a 2. kategorii ocenila vyrovnanost a vyspělost jednotlivých přednášečů (což potvrzuje množství čestných uznání a diplomů), jejichž projev se vyznačoval příkladnou čistou mluvou, výstavbou připravených textových předloh, zajímavostí výběru. Pouze v 1.kategorii si někteří přednášeči připravili příliš rozsáhlé texty, které pak byly nad jejich interpretační možnosti. Nejzajímavější výkony v této kategorii předvedli Lada Zadraná a Jiří Vebr.

Z 2. kategorie postupují Tomáš Havlíček a Michaela Šubrová.

Porota 3. a 4. kategorie byla spokojena s výkony recitátorů především 4. kategorie. Zaujal výběr textů u většiny účinkujících této kategorie, jejich zpracování, kontakt s posluchači -to byla největší deviza (především všech pěti, od kterých odborná porota požadovala i druhé texty). Určitým problémem u některých interpretů byly naopak menší i větší technické problémy - výslovnost, dodržování verše, přesahy...

K postupu navrhla 3 přednášeče - Marii Knorkovou, Jitku Tomanovou a Jonáše Konývku.

Ve 3. kategorii si porota poslechla všechny recitátory i s druhými texty. Zde mimo společných problémů se 4. kategorií se neobjevila žádná výrazná přednáščí osobnost, a tak porota využila svého práva a ze 3. kategorie doporučila k postupu pouze jedinou interpretku - Samantu Pilipovou pro vyrovnaný přednes a výběr obou textů.

Mimo samotný blok soutěžních vystoupení měli recitátoři možnost pracovat ve skupinách, které vedli jejich starší kamarádi, studenti ZUŠ v Ostrově nad Ohří, a samozřejmě si mohli spolu s jejich pedagogy, případně rodiči, vyslechnout názory na jejich vystoupení od jednotlivých členů odborné poroty.

Při závěrečném společném setkání, kde všichni navržení obdrželi ceny, pak Irena Konývková ještě jednou poděkovala všem, kteří pomohli přehlídku zorganizovat, a všem, kteří recitátory připravují. Nakonec vyslovila přání, aby se za rok pokud možno všichni opět sešli v Ostrově nad Ohří. K tomu se určitě připojují všichni členové odborné poroty.

Jiří Pokorný

Chotěšovské slunce potřetí

Městečko Chotěšov na jihu Plzeňského kraje nabídlo své přijetí již potřetí regionální přehlídce dětských divadelních, recitačních a loutkářských kolektivů. Chotěšovské slunce, jak se přehlídka už třetím rokem jmenuje, byla letos přehlídkou „nadvakrát sdruženou“, přijala dětské soubory obou západočeských krajů a letos také poprvé přichýlila přehlídku dospělých loutkářů (ta běžela paralelně s vlastním lektorským sborem). Program přehlídky již tradičně doplnily diskuse s lektory (letos pracoval lektorský sbor ve složení Václavka Křesadlová, Veronika Rodríguezová a Roman Černík), dílny pro dětské účastníky, jež připravily studentky Ateliéru dramatické výchovy FPE ZČU v Plzni a k tomu návodkem inspirativní představení loutkářského souboru Čmukaři.

Přestože je Chotěšov malou obcí se skromným zázemím, vyšla obec i zdejší základní škola organizátorům všemožně vstříc, škola poskytla ubytování a prostor pro dílny i společenský večer, školní jídelna zajistila stravování, místní Osvětová beseda pak sál se zázemím. Také letos došlo na pracovní návštěvy tvůrčích dílen do zdejší barokní perly - místního kláštera. Přehlídku otevřel starosta Chotěšova a ceny na závěrečném ceremoniálu (také ceny obce Chotěšov - publikace a pamětní grafiku) předávala místostarostka obce.

V programu letošního Chotěšovského slunce se objevilo sedm dětských inscenací, jež svými přístupy zajímavě pokryly široké spektrum současných možností dětského divadla.

Soubor **TRN ze ZUŠ v Kynšperku nad Ohří** představil svou pohybově výtvarnou črtu na Ravelovo Bolero - **Zkáza světa**. Šlo o zajímavý nápad pokusit se o drobný tvar mezi baletem a pohybovým divadlem, který by jevištně ilustroval celou hudební skladbu. Bohužel výsledek narazil na limity ve vybavení souboru. Celá kompozice nebyla dramaturgicky vystavěna, nebyly zřetelné příčiny dění na jevišti a ani výtvarné řešení nepřinášelo potřebnou čitelnost a estetickou podnětnost.

Druhé páteční představení, ambiciózní pokus o jevištní převyprávění románu **Alchymista** (P. Coelho) souboru **HOP - HOP ZUŠ Ostrov**, bylo zpočátku komplikováno nutností zabezpečit dokonalejší technické vybavení, světelnou a zvukovou aparaturu, proto představení začalo později. Únava aktérů na výsledném provedení jistě nepřidala. I když je třeba říci, že dětské aktéry vzniklé komplikace zvládli velmi dobře a s nabídnutým tvarem udělali pro publikum maximum. Komplikace s technikou a prostorem odkryly bohužel vratké dramaturgické a režijní základy velké inscenace. Autorka dramatizace velmi objektivně zkrátla pro jeviště text na klíčová zastavení cesty hlavního hrdiny (inscenace nabízí téměř celý román), ale převedení do fungujících dialogů a jevištních situací zatím chybělo. Divákům je v obrazech popisována cesta hlavního hrdiny, ale rytmus představení je pouze lineární, jednotlivé výstupy nemají napětí a ve vnímání mohou působit zaměnitelně, i když se odehrávají v různých situacích a na různých místech. Postavy nemají, díky častým filozofujícím replikám, příliš prostoru k jednání a jen někteří protagonisté tak dokáží alespoň někdy vdechnout postavě skutečný život. Celek nemá potřebnou gradaci k ústřední pointě. Pro představitele hlavního hrdiny není lehké vypovídat se hereckými prostředky s hlubokou vnitřní proměnou postavy, jež má velmi malý prostor pro skutečné, věku i zkušenosti hereckého představitele adekvátní jevištní situace. Představení se opírá o tradiční HOP - HOPovou scénografii, jež bohužel příliš v orientaci (časové i prostorové) představení nepomohla (také patrně tím, že uvedení na jevišti proměnilo perspektivu diváckého vnímání) stejně tak hudba, sice etnický náležitá, ale divadelně pouze ilustrující. Alchymista byl bezesporu pokusem největší inscenací letošní přehlídky a budeme se s ním jistě v příštím roce na různých přehlídkách potkávat. Pro naplnění úkolů, jež tento tvar před protagonisty staví, bude však nutno ještě vyřešit řadu klíčových problémů.

Proti velkému pátečnímu tvaru nabídli též ostrovští **Smajlíci (ZUŠ Ostrov)**, soubor sbírající první zkušenosti, ve svém převyprávění Havlíčkovy básně **Král Lávr** a drobný a přehledný tvar. Skromnými prostředky (živé obrazy, jednoduchá stylizace postav) a v sympaticky kolektivním pojetí prošli Smajlíci Havlíčkův text formou blízkou kramářské písni.

Pravidelný účastník západočeských přehlídek, soubor **František I. ze ZUŠ ve Františkových Lázních** přivezl letos poeticky vystavěnou inscenaci keltské pohádky **O dušičkách**. Inscenace nabídla některé příjemné výtvarné obrazy (vstup do mořské říše) sympatický kolektivní výkon souboru i zajímavou textovou předlohu. Tvůrcům se však zatím nepodařilo dobudovat kompozici k patřičné pointě a také některé hudební vstupy komplikovaly dětem soustředění na hereckou akci.

Skromným, ale divadelně velmi čistým tvarem bylo i třetí ostrovské představení - monologicky pojatá recitace koláže z textů J. Kašpara **Tulíráška** (soubor **PidiHOP ZUŠ Ostrov**). Vyprávěčka, recitátorka, herečka, ale také zamilovaná, hubatá, lyrická i navztekaná - to jsou polohy v nichž se divákům představuje hlavní hrdinka. Ta v sobě již má nadhled, který jí umožňuje na drobném prostoru rozehrát škálu nálad a pocitů pubertální dívky. Podstatnou a divadelně funkční protiváhu dívčí interpretce vytváří živý saxofon (i saxofonista), jež nabízí tušený chlapecký, mužský svět. Vystoupení bez zbytečných okras, s poměrně přesným hereckým výrazem bylo lektory oceněno doporučením do širšího výběru pro národní přehlídku.

V diskusích o představení **Z deníku Kate Colemanové** souboru **Křížaly** z Klatov (**ZUŠ Klatovy**) se často zmiňovala poměrně známá předloha (povídka o svépomocné žakovské pojišťovně R.S.B. příznivci dětského divadla znají z provedení ostrovského HOP-HOPu) a její dramaturgická vhodnost a smysluplnost pro tento věk. Inscenace klatovských Křížal je postavená na pro soubor dobře připraveném dramaturgickém základu, je rozdělena do dvou rovin - tetička (aktérka v této roli podává soustředěný a citlivý výkon) retrospektivně čte Katyin deník, současně se děj rozehrává v živých obrazech a krátkých situacích. Střídání těchto dvou plánů umožňuje souboru úspěšně pracovat s divadelní zkratkou a gradací děje. Této cestě napomáhá i úsporná scénografie (stůl, židle, lampička) a jednoduché kostýmy. Lektorský sbor ocenil zajímavou a funkční práci se světlem, podporující dva hrací plány. Světlo rozděluje jevištní prostor na dvě části - realitu čtení deníku, nasvícenou lampičkou, a realitu minulých událostí, nasvícenou pohyblivým reflektorem, který sleduje pohyb postav na scéně a umocňuje atmosféru strachu, evokuje pocity člověka zahnaného do kouta. Soubor účinným způsobem pracuje se zkratkou a živým obrazem, symbolizujícím zobrazované násilí a tím posiluje napětí a přesvědčivost výpovědi herců. Inscenace představuje dnes již víceméně tradiční příklad dětského divadla, využívající metod a technik dramatické výchovy, které jsou zde funkčně divadelně užity a dobře slouží zvolenému tématu. Právě střídmost a věcnost, jež inscenace dosahuje napětí a přesvědčivosti a vytváří citlivý a úměrný prostor pro dětské herce. Představení bylo nominováno na národní přehlídku.

S posledním dětským představením letošního Chotěšovského slunce vystoupily ašské **ŽEŽENY (Gymnázium Aš)**. **Městečko Millwil** je autorský počín, který Žeženy vybudovaly ze společných improvizací. Zacyklený příběh, odehrávající se v rychlém sledu, je ozvláštňován absurdními dějovými zvraty, které jsou posíleny i zcižujícími hereckými výstupy (oživení utopenců). Absurdita a dějová nesourodost první půlky se však ukáže být dobře promyšlenou hrou, která se v druhé půli vysvětlí a získá až metaforický význam (zdánlivě nahodilý popis šachové partie, opakovaný na konci se stává metaforickým popisem děje celého představení). Práce s dějovými informacemi připomíná tak trochu jazyk i atmosféru kultovního seriálu **Městečko Twin Peaks**, což posiluje i detektivní zápletka. Představení zdobí vyrovnané herecké výkony čistě dívčího souboru, které si poradily se širokou škálou postav - maloměstské drbny, ambiciózní politici, policisté, mafiáni - budovaných čistě divadelním způsobem přes gesto, mimiku, stylizaci mluvy a způsob, jakým se v jednoduchých kostýmech pohybují na scéně. Atmosféra amerického maloměsta - obrazu světa - je posílena i zvolenou hudbou. Přínosem inscenace jsou zmíněné herecké výkony, posunující hranice možností dětských herců, jednak vznik nového autorského textu s promyšlenou stavbou a osobitým jazykem, nabízející aktuální téma nízkého politikaření a xenofobie.

Chotěšovské slunce letos nabídlo sedm dětských inscenací reprezentujících pestrou podobu cest dětského divadla. Právě ona velmi zajímavá pestrost, která se odrážela v odlišných jevištních a technických požadavcích, ukázala také technické limity současného místa. Proto bude z pozice organizátorů nutno znovu diskutovat, zda lidsky příjemný Chotěšov dokáže být i nadále také divadelně vhodným přístavem pro západočeské dětské divadelníky.

Roman Černík

[ÚSTECKÝ A LIBERECKÝ KRAJ]

Recitace v Ústí nad Labem 12.4. 2003

Krajské přehlídky se zúčastnilo celkem 82 dětí –50 sólových recitátorů: v I. kategorii 13, ve II. kategorii 12, ve III. kategorii 12, ve IV. kategorii 13, soubory byly 4 (32 dětí).

I. kategorie

Celkový dojem z recitátorů v I. kategorii byl výborný. Texty byly živé, adekvátní k věku, výběr textů bez připomínek lektorského sboru. Projev recitátorů byl kultivovaný, bez výslovnostních vad.

II. kategorie

Celková úroveň kategorie byla dobrá, výběr textů většinou odpovídal věku recitátorů i jejich povaze, výrazovým schopnostem. Na druhé straně se v této kategorii objevily slabiny v nedostatečné připravenosti učitelů, kteří s dětmi na textech pracovali. Do celostátního kola postupují Hana Marvanová a Adriana Svobodová.

III. kategorie

Úroveň třetí kategorie byla dobrá, 5 recitátorů vynikalo nad ostatními. Výběr textů byl adekvátní věku a vyspělosti recitátorů. Celková atmosféra byla příjemná, účast rodičů vysoká. Do celostátního kola postupují Jan Vozáb a Jana Bašková.

IV. kategorie

I zde byla úroveň výkonů vysoká a vyrovnaná, pouze dva recitátoři byli slabší. Dramaturgický výběr odpovídal možnostem dětí, je však třeba hlídat délku některých textů (ve třech případech byly neúnosně dlouhé). Účast rodičů byla přínosem, vznikla velice příjemná atmosféra. Do celostátního kola postupují Alena Hendrychová a Petra Nechutná.

Recitační soubory

Celková úroveň recitačních souborů byla daleko slabší. Problémem byl výběr recitovaných textů i jejich interpretace. Učitelé, bohužel, nejsou příliš poučení o práci s recitačním souborem, proto často děti pouze deklamovaly text, který nenabízel výpověď.

Do celostátního kola postupuje soubor ZUŠ Most s Hrubínovou Šípkovou Růženkou. Vybavenost tohoto souboru je na dobré úrovni jak po stránce mluveného slova, tak i z hlediska propojení slova s hudební složkou. Děti dokázaly využít celého prostoru pouze s pomocí jednoduchých rekvizit. Dobrá byla i pohybová stránka. Po celou dobu vystoupení se všichni členové souboru dokázali udržet v roli.

Z poznámek lektorského sboru sestavila E. Vencílková

Recitace v Liberci

Stalo se již dobrou tradicí v Liberci, že místní Dům dětí a mládeže Větrník věnuje pozornost, péči, síly i finanční prostředky (ve spolupráci s dalšími spolupořadatelé) i pořádání přehlídek esteticko-výchovných (bez ohledu na to, je-li jejich označení „áckové“ nebo „béckové“). Nejinak tomu bylo i v letošním roce. Proto měly děti Libereckého kraje příležitost setkat se na krajské přehlídce v jednom z libereckých kulturních center – v příjemném klubovém prostředí Experimentálního studia v Lidových sadech. Ze čtyř okresů Libereckého kraje na přehlídku bylo přihlášeno v každé kategorii 8 recitátorů (ovšem ne všichni se zúčastnili) a jejich vystoupení sledovali nejen všichni účastníci přehlídky, ale i jedna porota (lektorský sbor) pro všechny kategorie. Porota byla pětičlenná a pracovala v tomto složení: Libuše Hájková (učitelka LDO ZUŠ Liberec), Milena Hercíková (učitelka LDO ZUŠ Liberec), Eliška Herdová (učitelka LDO ZUŠ Frýdlant v Čechách), Lukáš Horáček (toho času na náhradní vojenské službě v Červeném kříži) a Hana Mocková (učitelka LDO ZUŠ Semily).

Úroveň recitátorů a jejich přednesů byla kolísavá a navzdory tomu, že se jednalo o krajskou přehlídku, objevily se i přednesy poznamenané základními nedostatky (počínaje dramaturgií, přes nedostatečnou kulturu projevu a konče, nikoliv ojediněle se objevujícím mechanickým odřikáním textu či vnějšími ozdobami).

Krajská přehlídka se uskutečnila v sobotu 26. dubna 2003 za krásného počasí, jehož recitátoři využili nejen k odpočinku v přilehlé zahradě, ale i k úvodnímu naladění a rozmluvení, které vedli členové poroty – Libuše Hájková a Lukáš Horáček.

Závěrečný rozborový seminář, který proběhl formou diskuse v přátelské atmosféře, sledovali recitátoři a jejich dospělí průvodci aktivně a soustředěně.

Eliška Herdová

Divadla v Liberci

Kromě okresní se v letošním roce konala v Liberci i krajská přehlídka DS, obě pod patronací libereckého DDM Větrník. Přehlídky se lišily místem konání (okresní v sále Krátkého a úderného divadla, krajská v sále Malého divadla), počtem účinkujících souborů (okresní tři soubory, z toho jeden se třemi představeními; krajská osm souborů), složením poroty (okresní: Jana Vobrubová, Azalka Horáčková, Jiří Koutný; krajská: Eliška Herdová, Hana Mocková, Milena Šajdková, Azalka Horáčková, Miloslav Sůva) a pochopitelně termínem konání (okresní 25. března, krajská 6. dubna). Potud rozdily.

Obě přehlídky měly též společné rysy:

Kladem obou byla dobrá organizační příprava i hladký průběh.

Druhým společným rysem, který v markantnější podobě vyplul na povrch bohužel na přehlídce krajské, totiž poměrně nízká (v některých případech až velmi nízká) úroveň dosti značného počtu inscenací, a to nejen v jedné ze složek, ale v celkovém vyznění. Evidentně je to způsobeno nikoli materiální chudobou podmínek, v nichž soubory pracují, ba ve většině případů ani nezkušeností začínajících vedoucích, nýbrž prostě špatným pedagogickým (včetně výchovy estetické) vedením. Mohu dokonce prohlásit (za sebe určitě – a pokud si vzpomínám na své spolupracovníky z krajské poroty, byli často v tomtéž rozpoložení mysli), že jsem byla po některých inscenacích plna údivu, že někdo má tolik sebevědomí, nekritičnosti (někdy bych neváhala říci i drzosti) a s úrovní právě viděného si troufá jít na krajskou přehlídku. Jinými slovy by se též dalo říci: Jaká asi byla úroveň okresních přehlídek, když postoupily právě tyto soubory? A nebo: Na základě jakých kritérií byly soubory poslány do vyššího kola?

Vše by ještě bylo v pořádku, pokud bychom se na soubory, jejich inscenace a jejich vedoucí mohli podívat takto: Krajská přehlídka je příležitostí k setkání, k výměně zkušeností, příležitostí nejen k účinkování pro soubor, ale rovněž příležitostí pro vzdělávání vedoucích. Dejme tedy souborům a jejich vedoucím tuto příležitost k růstu (ačkoli inscenace ještě krajské úrovně, v některých případech ale ani okresní, nedosahují), možnost vidět jejich práci jinými očima a možnost diskuse nad „předvedeným“ výsledkem. Jistěže na okresní i krajské přehlídce tato příležitost byla, neboť seminář pro vedoucí souborů byl jedním z bodů programu přehlídky. Leč nastala klasická situace: Na krajské přehlídce této příležitosti kromě vedoucích souborů, které byly přehlídce navrženy k postupu (ať už přímému nebo do širšího výběru), využily pouze další dva soubory (shodou okolností s méně problematickými vystoupeními). Mohu se na tomto místě jistě zamyslet nad tím, nepomohla-li by účasti vedoucích na semináři organizační změna – totiž nejprve uskutečnit seminář a pak teprve vyhlásit výsledky, jak se to na některých krajských přehlídkách praktikuje. Ano, jistě bychom tak možná donutili vedoucí setrvat na místě a možná i na seminář přijít. Nicméně mě stejně udivuje a zaráží, že vedoucímu stačí, že nepostoupil a nezajímá ho proč, nezajímá ho, jaká byla

kritéria hodnocení, nezajímá ho, zda a co může do budoucna udělat jinak, možná i lépe, zda se podařilo sdělit, co se sdělit chtělo, atd. atd. – prostě soubor odehraje a když nedostane „medaili“, odjede jako zhrzená milenka. (Osobní glosa: Udivuje mne to o to více, že mám již též za sebou zkušenost z obou stran – tedy že vím, jaké to je být v roli porotce i v roli vedoucího souboru účastnického se přehlídky – a zdá se mi, že nezajímat se, je nepatřičné a neprofesionální. A jestliže už někdo pracuje s dětmi, je – nebo by měl být – profesionál, ať už pracuje kdekoli.)

Krajské přehlídky se zúčastnilo osm souborů s následujícími představeními:

- * Divadelní soubor ZUŠ Železný Brod Popelka – Helena Erbanová (členka souboru-14let)
- * DdDd ZUŠ Děčín Mause musika – dle L.M.Pařízka zdram. Jana Štrbová
- * Kamarádi My Dva na SCÉNU – Miloš Kratochvíl a Milena Hercíková
- * PiHa – DDM Větrník Byla jednou jedna parta - pásma dle knihy „Na Vyrstkově“- A.Schmidtová, M.Kšajtová
- * KABAKRIKI Turnov Lidožroutské pohádky – Fr. Hrubín, R.Zemenová
- * ZUŠ Turnov Pštros – J. Prévert, Iva Toušová
- * Příležitostný soubor žáků 6.A Jablonec n/N. Z Kytice – K.J.Erben
- * Loutkářský soubor Na židli Hadrfous – P.Záruba

A výsledky?

K přímému postupu na národní přehlídku do Trutnova byl doporučen z liberecké krajské DDS soubor **DdDd ZUŠ Děčín** s inscenací **Mause musika** (dle L.M.Pařízka zdramatizovala Jana Štrbová), jednoznačně převyšující svou úroveň všechny ostatní zúčastněné; do širšího výběru pak turnovský soubor **KABAKRIKI** s loutkovým představením **Lidožroutské pohádky** (podle Františka Hrubína upravila Romana Zemenová) a loutkářský soubor **Na židli** (rovněž z Turnova, vedoucí Petr Záruba) s hříčkou **Hadrfous**.

Douška: Ty dva výše zmíněné soubory (PiHa DDM Větrník a My dva na scéně), které aniž byly doporučeny k postupu do vyššího kola, na seminář přišly, jsou shodou okolností soubory liberecké; měla jsem tedy již příležitost vidět víckrát výsledky jejich práce (týká se zvláště souboru PiHa, který existuje déle) a mohu zodpovědně prohlásit, že vývoj a pokrok k lepšímu je zde patrný (ačkoliv na okresní přehlídce vyzněla obě vystoupení poněkud lépe než na přehlídce krajské).

Eliška Herdová

[KRÁLOVEHRADECKÝ A PARDUBICKÝ KRAJ]

24., 25., 28. a 29. dubna, Divadlo Jesličky v Hradci Králové

Porotci: Jana Portyková, Klára Jedličková, Dominika Špalková, Ema Zámečníková, Kateřina Klimešová, Jiřina Lhotská, Martina Nováková, Tomáš Komárek

I.kategorie - Počet soutěžících: 17

II.kategorie - Počet soutěžících: 20

Postupující do národní přehlídky:

Anežka Bauerová (HK)

Lenka Shánělová (HK)

III.kategorie - Počet soutěžících: 14

Postupující do národní přehlídky:

Přemysl Ježek (HK)

Michaela Lučická (HK)

Ondřej Macl (HK)

IV.kategorie - Počet soutěžících: 13

Postupující do národní přehlídky:

Josefína Matyášová (HK)

Letos poprvé se královehradecké krajské kolo konalo bez Pardubicka, Svitavska, Chrudimska a Ústeckoorlicka. Proto organizátoři při vyhlášení umožnili porotám z okresních kol poslat „výše“ více dětí než dvě (až 4), takže krajské kolo nezaznamenalo prudký početní výkyv směrem dolů, přičemž se kupodivu ani kvalitativní úroveň příliš nesnížila (až na IV.kategorii). Dětských recitátorů bylo „tak akorát“ pro vytvoření atmosféry přátelského vzájemného respektování. K tomu jako vždy nejvíce pomohlo ranní seznamování a rozmlouvání (výborně s dětmi pracovaly absolventka DAMU KVD Dominika Špalková a studentka DAMU KVD Klára Jedličková, v I. kategorii pak celá porota – obě zmiňovaná děvčata a Jana Portyková). Ale nejen při ranním „rozcvičování“, ale po celý den a všichni jsme se snažili (například uspořádáním komorního prostoru pro menší děti), aby dětem bylo v Jesličkách dobře a největší odměnou nám byly spokojené tváře dětí i jejich doprovodu. Bohužel, většinou ho netvořili ti, kteří děti do soutěže připravovali, což se projevilo v závěrečných seminářích. Vždy se sešla skupinka nadšených a vnímavých diskutérů, leč chyběli právě ti, kteří by některé rady a výtky měli slyšet nejvíce.

Mimochodem vysokou a vyrovnanou úroveň recitačních výkonů zaznamenala porota, jejíž složení by nám mohl leckdo závidět, ve III.kategorii, kdy bylo nutno na zoufalé prosby lektorů volat „ústředí“ a prosit o možnost vyslat do národního kola 3 děti. O to větší bylo zklamání v kategorii IV., kdy nebylo možné vybrat recitátora národní úrovně. Několik šikovných recitátorů bylo možné vytipovat, ale jejich projev byl buď příliš viditelně zmanipulovaný pedagogem, nebo nevystavěný a osobnostně nesdělený. Proto se porota rozhodla pro řešení „mezi slepými jednooký králem“ a dát na výrazné osobitost výpověď nezkušené recitátorky, byť prostřednictvím ne zcela vhodného textu.

Zapsala a vše zhodnotila Ema Zámečníková

Malá zpráva o regionální soutěži dětských recitátorů v Pardubicích

Ve staré terminologii Krajská recitační soutěž dětí. Konala se v Pardubicích poprvé v domě hudby na Sukově třídě, protože tam má pronajaty své skromné prostory organizátor akce. Čtyři soutěžní kategorie - čtyři dny. Vše jemnou rukou dirigovala a vyladovala zástupkyně organizátora Hana Cihlová.

Soutěžní den každé kategorie byl rozdělen do tří fází: První - ladičky, honičky, seznamovačky, hejbačky; jinak řečeno Seznamovací, rozehřívací, soustředovací a uvolňovací aktivity dětí před soutěží. Vedla je tehdy ještě studentka, dnes úspěšná absolventka katedry výchovné dramatiky DAMU Radka Málková, ta byla i členkou poroty.

Druhá - vlastní soutěž před porotou, rodiči, pedagogickým a jiným doprovodem.

Třetí - rozborový seminář poroty; jinak řečeno povídání s dětmi o jejich výkonech. Ty byly překvapivě vyrovnané, soustředěné, kvalitní. Výběr textů náročný. Jako členka poroty musím říci, že se již teď těším na příští ročník.

Nina Martínková

Dětská scéna: Divadlo Jesličky v Hradci Králové, 11. – 13. dubna 2003

Počet představení: 20

Počet účastníků: cca 190

Lektorský sbor: Blanka Šefrnová, Jaroslav Dejl, Alexandr Gregar

Na Dětskou scénu nominoval:

ZUŠ Chlumec nad Cidlinou, ved. Romana Hlubučková

kolektiv: **Dokud nás čápi nerozdělí**

do širšího výběru doporučil:

ZUŠ Na Střežině Hradec Králové – skupina Emy Zámečnickové

J. Š. Kubín: **Čertova nevěsta**

Horní-Dolní, dramatický kroužek ZŠ Sloupnice, ved. Eva Sychrová

K.H.Borovský: **Jak to chodí na tom světě**

M Černík: **Malé pohádky**

Tak co? ZUŠ Chlumec nad Cidlinou, ved. Romana Hlubučková

Bydélko, ZUŠ Nový Bydžov, ved. Vladimír Beňo

D. Hevier: **Poškoláci**

Porota – lektorský sbor, jak kdo si přeje, ale v podstatě trojice lidí, kteří s dětským divadlem mají tolikaletou zkušenost osobní, a nejen z pozice hodnotícího kritika, ale, a to především vlastní pedagogickou i divadelní zkušeností, se v této sestavě schází již několik let. To, že se většinou její výběr na celostátní Dětskou scénu ujme, svědčí jednak o vynikající potenci souborů z královéhradecka, ale také o kontinuálním sledování vývoje této disciplíny. Letos sice nebyla žeň až tak přesvědčivá, ovšem ani jediný vystupující soubor nebyl z rodu divadla „ze stupínku“ a jen málo malounko z nich by bylo úspěšnějších spíše na domácí školní akademii, než při krajské přehlídce „tvůrčích a pedagogických nápadů“. A konečně - dvacet představení ve třech dnech a sto devadesát účinkujících také něco vyjadřuje. O některých z nich se zmíníme podrobněji:

Divadelní soubor ZŠ Krouna, vedoucí Roman Tlapák, předvedl hříčku o **O Smolíčkovi ... nebo tak nějak**. A je to právě ten typický školní soubor, který plní poslání zábavy pro spolužáky, nekouká po vyšších uměleckých či divadelních hodnotách, představení je kompilátem mnoha pohádek, pohádkových námětů a postav, spíše tedy pásmem výstupů, ve kterých děti mohou ukázat, co se kde naučily /např. v aerobiku/. Bohužel někdy méně je více. A celé představení pak působí, jak je uvedeno v názvu – „... nebo tak nějak.“

Představení nejstarší skupiny **ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** (kolektiv „Cirkus“) s názvem **Tak co?** se láme na dvě nesourodé části. První je improvizací na klaunské cirkusové téma, přiznáváním neumění, nadsázkou, s humorem jsou provedena cirkusová čísla /myš, točící talíře, žonglér, provazochodkyně, aj/. Pracuje se s různými loutkami, tu s větším či menším nápadem. Vše působí dobře a divák se těší na další příběh. Ale když nápady došly, nasadila se pohádka O třech prasátkách a bohužel se dále nehlídal příběh v rámci cirkusu. Pohádka z úplně jiné komedie, sic také půvabná, ale mohla být samostatným představením, s první částí se minula. Škoda. Mladí herci mají předpoklady a schopnosti realizovat obě části jako samostatná představení, a zaděláno na to už mají.

Dům u pěti set básníků Aloise Mikulky znají určitě všichni znalci dětské literatury. Soubor **Uzel ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** v pohádce o proměně vojáků na básníky a malíře používá podobný princip jaký známe v muzikálu *Kdyby tisíc klarinetů*. Výtvarně je zajímavým nápadem použití novinového papíru pro tvorbu dekorace a loutek. Ale forma představení stále víc a více komplikuje život malým hercům. Loutky z válců někdy vadí dětem při hře, scéna je svazuje, proto vážně temporytmus představení. Ale přesto se jedná o inscenaci, na níž se dá dále pracovat a rozvíjet schopnosti dětí.

Recitační soubor dívek z **Gymnazie v Hostinném**, vedoucí Pavla Veškrnová, si vybral velmi populární text – texty o vzdoru pubertáček proti všemu a všem, zvláště rodičům (Jan Kašpar: **Tulíkráska**). Děvčata sice, vzheledem ke svým jevištním zkušenostem nehlídají nějaké umělecké povýšení textu, což je i v rámci této intimní a pocitové poezie pochopitelné. Ale dívky bohužel ani vnitřně nenaplňují témata svými motivacemi, čas plyne a vše je takové nijaké. Kde je ten vzdor, kde je revolta, výkřik? Kde je to soužení, hledání...

Z básniček Ivana Blatného sestavené pásmo **Byl jednou jeden (ZUŠ Na Střežině)**, pedag. Klára Jedličková) zatím nepřestoupilo hranice školní etudy. Pedagožka s dětmi hledá pohybový rámec pro verš, děti se sice v tomto rámci „chovají“, ale méně jednají. Slibný začátek, v němž dva kluci rozehrávají „situaci“ rychle skončí a dál už sledujeme jaksi příliš přibližné improvizace...

A ze stejné dílny je **Hlupák Macek** (opět **ZUŠ Na Střežině**, pedag. Klára Jedličková). Zatím tápání v tématu, ani děti zatím nedosáhly elementárních dovedností a komunikace jednáním postrádá řád.

Myšáci z DDM Bájů Česká Skalce, ved. Pavla Knápková zahrála pohádku **O moudrém zlatníkově** – „bířmovací šatečky“ a „živý playback“, další z rodu tzv. školního představení, jehož princip spočívá v napodobování inscenačních postupů a prostředků divadla dospělých. Šikovné děti se snaží naplnit koncept režie a pohybovat se jak bylo secvičeno, neudělat chybu.

Pro inscenaci, která by reflektovala komplikovaný svět mladých dívek – tápání ve světě nejistot, vzájemných vztahů, romantických představ a krutých skutečností, si soubor **DK ZŠ Horní Maršov**, ved. Kateřina Klimešová, vybral nadmíru komplikovanou předlohu spisovatelky Penelopy Farmer **Karolína nebo Klára**. Literární předloha vyžaduje pohyb v prostoru i čase, pracuje s prolínáním postav, s vnitřní výpovědí i s reálnou situací. Vedoucí souboru dramtizaci navíc zkomplikovala i zmožování jednotlivých postav. A tak přesto, že jde o práci vnitřně do jisté míry poučenou – štronca, stylizovaný pohyb, práce se světlem, se zvukem a rekvizitou – celek je nepřehledný. Nebýt téměř detektivního rozuzlení (dopis vše vyřeší), tápali bychom nejen v příběhu, ale i v jeho významech.

Školní etudka **ZŠ Náchod**, pedag. Ondřej Tyč, **scéna z Moliérova Lakomce** má smysl jen informativní – že totiž Molière napsal tuto hru a že je to monolog a kousek dialogu. Etuda posloužila k seznámení s autorem v rámci výuky literatury, ale představiteli Lakomce se zapomnělo říct, když už nic jiného, jak se chová a jaké vlastnosti má člověk, který má strach o peníze...

Diváky i porotu mile překvapila **Perníková chaloupka DDS J.K.Tyla Nová Paka**, ved. Eva Kaprálová. Představení bylo zajímavé, výtvarně bohaté, založené na obraze, světle, hudbě a pohybu. Zvukový plán obsažený v melodii, kterou bez oddechu hraje klavír, i slovní projev má podobu melodramatu. Bez kontrastnějšího rytmického odlišení působí na chvíli stereotypně, i jednání dětí by mohlo být přirozenější - představitel Jeníčka a Mařenky občas zapomínají na vzájemný vztah a situaci. Forma expresivního hororu je pěkná, hraje se ale až na hranici sdělnosti a ježibaby poněkud nehygienicky křičí...

Provokující, expresivní verše dekadentního Karla Hlaváčka uvedli pod názvem **Těm jen... a tehdy....** svěřenci dr. Jana Dvořáka ze **ZUŠ Na Střežině v Hradci Králové**. Představení má atmosféru, světo shora i kontra, pod ním tři minimalisticky se pohybující recitátoři, vzadu bílá dívka, vpředu básník hrající na violu, jednání stylizované. „Krásný obraz“ temného a teskného dusna před bouří, v noci kdy se nejde spát, se sice neokoukal, ale z veršů jsme slyšeli sotva třetinu. Tak katastrofální srozumitelnost veršů, jejíž jedinou příčinou je špatná jevištní mluva s Hlaváčkem prostě dohromady nejde.

Verichovo **Fimfáre** je pohádka, kde se toho hodně děje. Proto se zřejmě na přehlídce objevila hned dvakrát. Obě skupiny původní text upravovaly, ale lépe se dařilo skupině z **Heřmanova Městce**. Jejich inscenace se sice mohla zdát tradičnější a vycházející z ochotnického divadla, měla však jednoduše fungující scénografii, pro hru zkratkou, hrací prostory jasně vymezené. Na druhé straně však málo zkušeným dětem rytmus hry i řeči letěl, ať se dělo co se dělo. Škoda, že nedokázaly přesvědčivěji jednat a pečlivěji dohrávat to, co začaly.

Inscenace **Fimfára z Broumova** se tvářila moderněji, a jako více nad věcí - ragtime na píano, scéna s barevnými krabicemi, příběh uzavřený do připsaného rámce. Ale bylo toho na jinak velmi nebojácné děti nějak moc – z toho velký barevný zmatek. Všichni naráz něco dělají, přestavují a vytvářejí

pro hru často málo čitelné prostory. Divadlo je taky pořádek...

Také v **Žofce** si děti z **Broumova** na začátku odbudou svůj rámec – „tak na cosi budeme hrát?, házet už nás nebaví...“ - a pak rozehrávají Macourkovu skoro detektivní komedii. Děti jsou svižné, uvolněné, hrají s jistými ambicemi. Ale už by se mohly pustit do něčeho, co je zajímavé a říkat to, co opravdu říct chtějí. Hra o Žofce a jejím nápadníkově, o komunálním životě v ZOO a stále spícím leopardovi, není pro ně to ořečové. Děti pak nejsou nad věcí a humor se nedostavuje. Scény probíhají překotně a nakonec nejtípnější působí leopard, většinou visící a spící v oponě. Obrovská a pokreslená opona je pěkná a vtipná, škoda, že její využití je pouze prvoplánové, tahle opona má na víc!

V **Heřmanově Městci** pánů kluků moc nemají, ale zato mají zapáleného představitele hlavní role - pro **Robina Hooda** by ze sebe určitě vydal vše. Jinak zůstaly jen útržky scén, byly zorganizovány přehledně a děti své úkoly splnily.

A konečně se dostáváme k představením, která byla doporučena na celostátní přehlídce – nejprve **Čertova nevěsta** od J. Š. Kubína - další představení z tvůrčí dílny Emy Zámečnickové **ZUŠ Na Střežině Hradec Králové**. Tentokrát jde o vlastní dramatizaci klasické pohádky - tři dívky a jeden kluk, všichni vybaveni pohybově, mluvně, schopní improvizace a nadsázky. Náznaková scéna (přes tři židle přehozeny závěsy – bílý ve stavení, rudý - makové pole, černý – peklo). Děvčata hrají nejen sestry, ale i otce a matku, kluk nejen čerta, ale celé davy čertů, které představuje tamburína, postavy sester jsou z vařeček, tátu a mámu stačí naznačit. Výborné gagy, někdy však zaskřípe temporytmus.

Paní učitelka Eva Sychrová se svým Dramatickým kroužkem (Horní-Dolní) na **ZŠ Sloupnice** už po léta vykazuje obdivuhodnou práci v tom, jak systematicky jde za svým cílem – kultivovat děti, rozvíjet v nich cit, vnímavost, múzičnost a lásku k dobru. Tentokrát si vybrala Borovského Křest svatého Vladimíra a inscenaci nazvala **Jak to chodí na tom světě**. Na scéně kultivovaný sbor a sólové party, písničky, jasné vymezený hrací prostor, kultivovaná řeč. Chór je oblečen do stylizovaného bílého obleku doplněného bílými šátky. Ale - jakoby se Borovského text, který je břitkou satirou, bránil poetické formě představení, jakoby se střetl mužský a ženský přístup k danému tématu. Ne, že by to nebylo zajímavé, že by představení nemělo vysokou uměleckou úroveň, ale břitký Borovský prostě nefunguje s křehkým světem přírodní poezie...V každém případě je však obrovská, krásná a nesmírně záslužná práce - nejen v poměrech základní školy. Díky paní Sychrová.

Nejmladší skupina vedoucí a režisérky Romany Hlubučkové z **Chlumce nad Cidlinou** stvořila pásmo z **Malých pohádek** Michala Černíka a navlékla je na nit jako korálky drobných představeníček. Každé má svoji expozici, vrchol a pointu. Devět dětí, i poměrně malých, většinou velice dobře cítí atmosféru, humor, dobře pracují s rekvizitou i loutkou. Milé, vtipné, a jak jsou schopnosti a dovednosti dětí různé, tak je různá i úroveň jednotlivých pohádek, to ale nic neubírá na síle výpovědi – zvláště v pohádce o mouše, nakousnutých jablíčkách a dalších.

Poslední doporučení získali **Poškoláci** ze **ZUŠ Nový Bydžov**, pedagog Vladimír Beňo - sympatické představení začínajícího souboru, vycházející z činoherních situací parodujících školní prostředí. Představení se smyslem pro hravou improvizaci, spontánní, kontaktní, humorné. Děti sic občas drnčí a mluví překotně, ale dobře komunikují, „slyší se“. Příjemně a srozumitelně nastudované písničky, slušná režie.

A konečně – nominace na Dětskou scénu do Trutnova - **Dokud nás čápi nerozdělí** souboru **Tak co?! ZUŠ Chlumec na Cidlinou** vedoucí a režisérky Romany Hlubučkové. Krátké příběhy zajíců, žabek, myšky, veverky, prasátka, šneka, vrány, berušky hrané maňásky a zástupnými předměty. Využili v něm textů J. Dědečka, D. Charmse a vlastních výstupů a textů členů souboru. Hravá, veselá inscenace, která veršiky a taky děním „kolem nich“ chce pobavit upřímným a inteligentním loutkářstvím. Inscenace nás dobře vede, takže odpustíme i někdy zahozenou pointu, nebo neobratnost v režii. Humor, který mladí herci z Chlumce sdílejí, není na nic naroubovaný, je jejich a vytvářejí ho od prvního vstupu na jeviště. Autoři inscenace se sice nedotkli hvězd, ale dosáhli sympatií poroty i publika a díky své bezprostřednosti a dobrým loutkářským výkonům herců získali jedinou nominaci na Dětskou scénu v Trutnově, kde určitě potěší publikum z celé republiky.

Alexandr Gregar

[KRAJ VYSOČINA]

Recitátoři

Krajská přehlídka dětských recitátorů kraje Vysočina proběhla v Třebíči 3. dubna 2003, a to tradičně v KC Pasáz. Přestože byl hlavní organizátor Jaroslav Dejl odvolán na schůzi do Prahy, přehlídka proběhla v příjemné a důstojné atmosféře pod vedením pracovnic DDM a KC. Vystoupení mladších a starších kategorií probíhala jako vždy paralelně ve dvou různých prostorech a s dvěma různými porotami. U I. a II. kategorie to byli Jaroslav Provazník, Zuzana Nohová a Petra Žabková, u III. a IV. kategorie Jakub Hulák, Radka Blatná a Igor Dostálek.

V obou mladších kategoriích se prosadili jako nejzajímavější recitátoři děti z okresů Žďár nad Sázavou a Havlíčkův Brod. Texty, které si vybrali (Hana Doskočilová: Oříšek, Emanuel Frynta: Ančičky, Olga Hejná: Potrhla růže, Josef Hanzlík: Jahoda a Lahoda), jim umožňovaly přirozený projev a interpretaci odpovídající jejich věku, zkušenostem a dovednostem. Vedle Anny Hroudové ze Žďárska s neokázalým, ale přesvědčivým přednesem Fryntových Ančiček byl k postupu na celostátní dílnu doporučen ještě Ondřej Růžička z okresu Pelhřimov, který se s vervou pustil do vyprávění Miloše Kratochvíla Brejle. Na jeho přednesu bylo příjemné především to, že vycítil podstatu textu a dokázal si pohrát s komickou situací, i když by jeho projevu pomohla trochu větší lehkost a nadhled.

Deset přednášečů z 1. kategorie a devět přednášečů z 2. kategorie recitovalo v příjemném prostředí malého sálu v novém traktu Kulturního domu (na rozdíl od starších recitátorů, kteří jsou už tradičně "odsouzeni" stoupat si na obrovské, nehodinné jeviště velkého sálu-kina). Vzhledem k malému počtu okresů v kraji Vysočina by stálo za úvahu pokusit se v příštích letech proměnit soutěž v opravdickou přehlídku, respektive dílnu podle zkušeností královehradeckých nebo pražských kolegů. Mám na mysli to, že by akce, a především recitátorům pomohlo, kdyby děti nepřijely jen kvůli přednesům, ale zažily by také alespoň krátké tvůrčí dílny, při nichž by se mohly vzájemně seznámit a soustředit, dřív než půjdou "na plac". Možná že by ve stejném čase mohly probíhat semináře s učiteli a vedoucími, např. o kritériích hodnocení dětského přednesu, o jeho smyslu a metodice.

Všichni recitátoři III. kategorie si jako první text vybrali prózu (!). Možná, že se dětem zdá snazší vyprávět příběh než se potýkat s mnoha úskalími, která skýtá verš. Jejich výkony ale bohužel prozradily, že řadě z nich zatím chybí základní dovednosti, nebo snad spíše důslednější odborné pedagogické vedení na cestě od výběru textu přes jeho detailní pochopení až k osobitě interpretaci. Většině recitátorů chybělo vědomí celku, texty byly rozdrobeny na řetěz jednotlivostí zatížených neadekvátním důrazem. Uchopení prózy bylo v mnoha případech prvoplánové, poznamenané povrchní stylizací přímých řečí a „dětskými“ zpěvavými intonacemi. Častým důsledkem byl pak výrazný, byť nechtěný odklon od poetiky autora (I. M. Jirous: Pohádka pro Františku, J. Trmka: Zahrada, K. Čapek: Pudlenka). Už svým prvním textem o svých přednášečských kvalitách naopak jasně přesvědčila Vendula Přihodová z Tasova s Leacockovým textem Kouzelníková pomsta, postaveným na přesně vystižených intonacích přímých řečí postavy kouzelníka.

Ve IV. kategorii se naproti tomu sešla řada recitátorů až neobvykle vyspělých a osobitých, schopných sdělovat svůj postoj k textu. Vybrat ze silné sestavy dva postupující bylo téměř nemožné. Nakonec porota alespoň využila jediného postupu v kategorii třetí a rozhodla se ze IV. kategorie poslat na Celostátní přehlídku recitátory tři. Zkušenou a suverénní Denisu Budilovou z Ledče nad Sázavou, která zaujala zvláště přednesem svého prvního, byť literárně nepřilíh hodnotného textu Z. Jokla V péči naší třídní, jakoby „od přírody“ nadaného vypravěče Jakuba Ahmadiého z Třebíče (K. Poláček: Bylo nás pět, E. Michorová: Prokletá zahrada) a zcela ojedinělého a mimořádně technicky vybaveného Jana Roseckého ze Žďáru nad Sázavou, který ovšem ve své důmyslné hře se slovy a diváky až nebezpečně balancuje na hraně jisté vumělkovanosti a křečovitého projevu.

Čestným uznáním byly oceněny i další velmi zajímavé a vyspělé výkony Andrey Němcové (D. Charms: Pět boulí), Milana Hanáka (D.

Fischerová: Prokletá rupie) a Pavly Fučíkové (J. Pelc: Zavoláš domů).

Na závěr dlužno připomenout něco, co je pro porotce několika posledních ročníků třebíčské krajské přehlídky nepřehlédnutelné – totiž jak velkou zásluhu na její stabilně vysoké úrovni, zvláště v nejstarší kategorii, mají dvě neúnavně hledající a experimentující pedagogické osobnosti: Jana Křenková ze ZUŠ ve Žďáru nad Sázavou a Ivona Čermáková ze ZUŠ v Novém Městě na Moravě.

Jakub Hulák a Jaroslav Provazník (I. a II. kategorie)

Třebíč hostila podruhé dětské soubory z kraje Vysočina

Když jsme coby lektorský sbor (Jakub Hulák, Igor Dostálek, Jaroslav Provazník a tajemník Jaroslav Dejl) rekapitulovali v závěru třebíčskou krajskou přehlídku, navrhli jsme ze sedmi inscenací programové radě Dětské scény k přímému postupu sice jen jeden soubor a dalším dvěma inscenacím jsme udělili "jen" čestná uznání. A přesto jsme se shodli na tom, že bilance této přehlídky, která se podruhé konala jako přehlídka kraje Vysočina, byla více než příznivá. Přímým postupem na celostátní přehlídku byla oceněna práce dnes už zkušené učitelky **LDO ZUŠ z Nového Města na Moravě** Ivony Čermákové za osobitou, nevyzkoušenou cestu k experimentální poezii, kterou podnikla spolu s celým svým kolektivem. (Na inscenaci bylo jednoznačně vidět, že jde o kolektivní hledání v pravém smyslu toho slova.) Obě inscenace, které jsme se rozhodli ocenit - byť jen čestným uznáním bez postupu na DS (**ZŠ Benešova z Třebíče**, ved. Zdena Marešková, a druhá skupina z **LDO ZUŠ Nové Město na Moravě**, tentokrát pod vedením Kláry Dvořákové), nabídky solidní, nápaditou a děti obohacující divadelní práci. Příjemné bylo také neokázalé vystoupení nejmenších školáků z třebíčského dětského souboru Kohoutek ze ZŠ Na kopečku. A přirozený cit pro divadelní práci s dětmi projevily také vedoucí DS z Přibyslavi paní Musilová a paní Čejková. A tak pouze o dvou představeních třebíčské přehlídky je možné říci, že to byly omyly jak z hlediska dramaturgického, tak především z hlediska metodiky práce s dětmi.

Několik slov k jednotlivým představením:

Textovým východiskem invenční inscenace **Experiment DDS LDO ZUŠ Nové Město na Moravě** (ved. **Ivona Čermáková**) je klasický soubor české experimentální poezie Vrh kostek. Nabídnutý tvar je výsledkem kolektivního prozkoumávání tohoto typu literární tvorby, který se zpravidla už ze své podstaty vzpírá divadelnímu zpracování. O to více je třeba ocenit, že novoměstskému souboru se většinou podařilo najít princip jak tyto texty rozžít na jevišti tak, aby nešlo o popisnou ilustraci. Nejpřesvědčivější je soubor tam, kde se mu v textech a pod texty daří nacházet situace a z nich pak v drobných rozehrávkách, opřených o přesnou konkrétní představu, vytvářet střípky dramatu. Méně působivá jsou ta čísla, v nichž se spokojí jen s volnou ilustrací. Většinou se divák nechá rád strhnout proudem nápaditých obrazů, rytmizovaných a výrazně stylizovaných pohybových akcí, v nichž hráči odkrývají a rozehrávají principy této hravé poezie.

Další inscenací, která do Třebíče přijela z **novoměstské ZUŠ**, byl **Faethón**, připravený mladší skupinou, kterou vede **Klára Dvořáková**. Inscenace je plná pěkných divadelních nápadů: dobře je řešená scéna, tvořená dvěma různě vysokými paravány, které umožňují různé úrovně hraní, šikovná je volba loutky pro člověka (na rozdíl od bohů, kteří jsou hráni živě), zdařilá je úvodní situace - schůze bohů na Olympu, na níž se řeší problém stvoření člověka... Také text (dialogy i vypravěčský part) zatím divadelně méně zkušeným dětem umožňuje vcelku přirozené jednání. Na druhou stranu je však inscenace poznamenána řadou nejasností nebo neobratností (řešení slunečního vozu, v některých momentech nedomyšlená mizanscéna, např. v dialogu Hélios - Faethón, nejasný důvod, proč se Zeus v závěru najednou stává vypravěčem atp.), děti jsou někdy poněkud vlažné, méně přesvědčivé naplňují situace a celkově nemá představení prozatím jasný temporytmus. Celkově je tu však vidět dobře rozjetá dramatickovýchovná práce s probouzející se divadelní invencí.

Třebíčská Základní škola Benešova je v dětském divadle a v dramatické výchově vůbec známá "firma". Ředitelem je tam jeden z klasiků dětského divadla a dětského přednesu Jaroslav Dejl (bez něhož by mimochodem třebíčská přehlídka nebyla taková, jaká je, a kdoví, byla-li by dnes vůbec...) a také tady učí další zkušená vedoucí dětských souborů Zuzana Nohová, jejíž inscenace známe i z celostátních přehlídek Dětská scéna. **Zdena Marešková** je další pedagog, který se na této škole věnuje dramatické výchově. Na třebíčské přehlídce vystoupila její skupinka s jednoduchou, ale vkusně rozehranou veršovanou groteskou **Jak vrána chtěla zpívat v opeře**. Volba textu vycházela šťastně ze složení minisouborku (tři děvčata - vrány, jeden chlapec - drozd-ředitel opery) a stavěla na dialogu, který děti většinou živě a s nadhledem interpretovaly. Ocenit je třeba i to, že celé vystoupení bylo komponováno jako vtipná a nápaditá hudební skladba.

Také další třebíčský soubor, tentokrát nejmenší děti ze **souboru Kohoutek** (ved. **Lenka Kohoutová**), si zvolil dobře textovou předlohu. Vedoucí souboru sáhla po jednoduchém pásmu **Hrajeme si s říkadly**, které z veršů Františka Kábeleho sestavila před lety pro jeden ze svých nejmladších souborů Hana Budínská. Co se na těchto textech děti měly naučit, kultivovaná a živá mluva, je tu většinou vidět. Příjemný byl i pohled na děti, které jsou schopny vcelku přesvědčivě, živě kontaktovat jedno druhé a jen málokdy sklouznou k mechanickému odříkávání říkadel. Na představení bylo zjevné, že vedoucí souboru má cit pro práci s nejmenšími dětmi, ale potřebovala by získat větší zkušenosti jak s metodikou dramatickovýchovné práce, tak s divadlem.

Když bylo ohlášeno poslední představení třebíčské přehlídky - **inscenace DDS Sluníčko ze ZŠ Přibyslav** -, trochu jsem lekl, protože volba textu ohlašovala návrat do pradávných dob počátku 70. let. Vedoucí souboru totiž sáhly po velmi problematickém, byť kdysi dosti populárním textu Dagmar Jandové **Ztracený klíč**. Nelogičnost vedení příběhu, absence konfliktu, krkolomná řešení, verbalismus a další nečnosti textu byly velkými překážkami, které přibyslavské děti musely zdolávat. Ale spravedlivě je třeba říci, že kromě dramaturgické nepoučenosti disponují vedoucí na druhé straně i dávkou citu pro práci s dětmi (projevily ji také v tom, že použily živou hudbu, která děti nesvazuje). Díky tomu jsme na jevišti viděli v některých momentech živě, příjemně děti, které se netváří, že hrají velké "drama". Děti i jejich vedoucí mají cestu ke skutečnému divadlu teprve před sebou, ale věřím, že se s nimi ještě setkají. Příjemná diskuse o jejich představení a vstřícný přístup vedoucích to naznačovaly.

Opravdovými problémy třebíčské přehlídky byly dvě inscenace, které se - shodou okolností - obě tvářily jako velké a závažné produkce. **Iva Novotná ze ZŠ Žižkov v Havlíčkově Brodě** se rozhodla, že s dětmi (mimochodem divadelně zcela nezkušenými a nevybavenými elementárními dovednostmi - včetně problematického tvoření hlasu) zinscenuje **Genesis**, tedy první knihu Mojžíšovu. Text, který neobsahuje jedinou dramatickou situaci, byly děti odsouzeny popisně ilustrovat až za hranici únosnosti (když starší kluci lezli po čtyřech a dělali právě stvořená zvířata, cítil jsem jako divák nepříjemný pocit trapnosti za ty, co jsou na jevišti). Inscenace je totálně statická. Dítě, které hraje slunce, sedí po celou dobu na štaflích, aniž má možnost být jakkoli aktivní, na jevišti se nejedná, ale jen přechází (a někdy spíše plouží) sem a tam a deklamuje se a deklamuje (Hospodin: "To jsem to hezky udělal..." - samozřejmě se "správným", hyperkorektním JSEM).

Jiné vydání nevkusně předvedla **Jana Havlatová** (vedoucí a současně i autorka textu) v inscenaci **Když zakokrhá kohout**, kterou zahrál **DDS Hutadásek ze Sázavy nad Sázavou**. Soubor, jehož zřizovatelem je jen tak na okraj Městský úřad, je na tom zjevně dobře co do materiálního vybavení a dalšího zajištění. Jeho produkce je však typickou ukázkou imitace pokleslých televizních show se vším, co k tomu patří: banální, plytké, děj retardující, ale "dokonalé", z playbacku hrané písničky, přešlé ornamentálních tanečků, bohaté, divadelně však zcela nefunkční dekorace a kostýmy a diletantský text. Zcela nepřehledný a nedramatický příběh o líné Andule, která se polepší (jak k tomu rozhodnutí dospěje, je stěžejí vyzorovatelné), se dusí pod nánosy prázdných slov, která ani nelze na jevišti říci tak, aby něco znamenala a aby se jimi dalo jednat. Stěžejí lze tedy dětem vyčítat, že mluvily nepřirozeně, strojeně - co jiného si s takovými replikami měly počít? Byla to další z řady pohádkových taškařic, které mají s přehledností a logikou pohádek velmi málo společného, a jdou jen po povrchu. Škoda že se radní v Sázavě neporozhlédnou po někom, kdo by mohl sázavským dětem nabídnout příležitost k tomu, aby mohly opravdu rozvíjet své dispozice a chuť k divadelní práci, ale také a především tvořivost, schopnost komunikovat, samostatně řešit situace a úkoly a kultivovat se.

Třebíčská přehlídka dětských souborů trvala sice jen jeden den (4. dubna 2003), ale proběhla v pohodové atmosféře a byla zakončena příjemným pracovním setkáním lektorského sboru s vedoucími souborů a pro děti - ve stejné době - procházkou po nejmalebnějších místech města.

Jaroslav Provazník

[OLMOUCKÝ KRAJ]

Recitátoři

Krajská přehlídka dětských recitátorů v Zábřehu (9. dubna 2003 KLUB-KVDC a DDM Zábřeh) proběhla obvyklým "samospádem": dvanáct pozvaných porotců se rozdělilo na čtyři trojice a ty byly se "svými" recitátory poslány do čtyř různých prostorů, aby si zde zorganizovaly čtyři malé přehlídky - od uspořádání prostoru přes úvodní slova, vystoupení jednotlivých dětí, až po závěrečné hodnocení, předání diplomů a popřání šťastné cesty. V porotě postupových kategorií zasedli Stanislav Nemrava, Ivona Čermáková a Ester Minaříková (II. kategorie), Jaroslav Dejl, Jana Trunečková a Vladimír Šída (III. kategorie), Hana Šimonová, Ludmila Lepšíková a Jakub Hulák (IV. kategorie). Z poroty I. kategorie jsem stačil zahlédnout pouze Zuzanu Novákovou.

Z hodnocení lektorů lze vyčíst, že z druhé kategorie postoupili dva sousedi z jedné ulice v Olomouci, přirozená a komunikativní **Andrea Bukvová s Rosničkou od M. Macourka** a **Jakub Pazdera**, který své technické nedostatky v přednesu textu **M. Kšajtově Z deníku Norberta Borovičky** nahradil velkým nasazením. Ze třetí kategorie postoupila **Lenka Kantorová** z Horek nad Moravou s textem **Jamese Thurbera Dcerunka a tatínek**, který dokázala podat s jasným postojem a smyslem pro humor, a **Klára Hutečková** s přesvědčivě a zaujatě interpretovaným **Šabachovým textem Bellevue**.

Z povzdechů porotců III. kategorie jsem pochopil, že i přes celkem vyrovnané výkony byla slabou stránkou recitačních vystoupení dramaturgie - zvláště mezi druhými texty se objevilo několik problematických básní či písňových textů. IV. kategorie byla naopak z hlediska výběru textu nápaditá a pestrá. Přesto zůstaly v přednesu mnohých recitátorů ještě velké rezervy ve vědomé práci se stavbou textu, pointováním i samotným frázováním. V některých případech tak poněkud utrpěla i poetika autorů (**W. Saroyan: Sbohem, Macaroni Lane, M. Macourek: Myšlenka pro kočku, M. Ajvaz: Chobot, J. Prévert: Obejmi mě, M. Zoščenko: Galoše**). Případem textu, který byl jednoznačně nad možností recitátorky, byla báseň **Václava Vokolky Kdo jsi?** Jednoznačnou favoritkou se ve IV. kategorii už po svém prvním textu (**úryvek z deníku Anny Frankové**) stala **Pavla Dostálová** z Olomouce.

Svou mimořádnou technickou vyspělost a schopnost promyšleně pracovat s širokým spektrem výrazových prostředků pak prokázala i u textu druhého, vybraného zcela kontrastně (**E. Bass: Klabzubova jedenáctka, kap. U lidojedů**). Použitý fotbalový "kostým" nepůsobil nepatřičně, ale naopak podpořil poetiku textu. Druhou postupující je **Iva Lipová** z Jeseníku. Ta se v obou textech představila také jako velice vyspělá recitátorka, schopná přesně sledovat logiku a výstavbu textu, citlivě odlišit přímé řeči postav a pečlivě artikulovat (občas až na úkor výrazu). Škoda jen, že si jako první zvolila text nevalné kvality (**J. Tomanová: Budoucnost na dlani**). Přesvědčivěji pak vyzněla **Pravda L. Aškenazyho**, která v jejím podání nevzněla banálně.

Přehlídku v Zábřehu mám možnost sledovat několik posledních let a mám pocit, že kvalita recitačních vystoupení zde pozvolna stoupá. Jen se mi zdá škoda, že mechanická a poněkud neosobní organizace přehlídky zbytečně posiluje soutěžní atmosféru a interpretaci literatury tak snižuje na jakousi sportovní disciplínu.

Jakub Hulák

Minipřehlídka dětského divadla

V úterý 8. dubna 2003 se v Kulturním centru Zábřeh konala krajská přehlídka dětského divadla Dětská scéna 2003. Je škoda, že výborně připravená akce, která slouží především k setkávání souborů a porovnání práce, využily letos jen tři soubory. Navíc v oblasti, která je pro rozvoj dětské osobnosti jednou z nejdůležitějších, protože rozvíjí cit, fantazii, řeč, spolupráci a samostatnost. Nechce se věřit, že v celém Olomouckém kraji neexistuje víc souborů při ZŠ, ZUŠ a jiných organizacích. Škoda nevyužitých šancí.

Jako první vystoupil recitačně - **dramatický kroužek při ZŠ Tršice**, vedoucí a režisérka Radka Zborníková. S osmi děvčaty od 6. do 8. třídy uvedla vlastní úpravu Erbenova **Štědrého dne**. Dívky ve stylizovaném bílém oděvu začínají celé pásmo jakýmsi malým obřadem s rozzářenými svíčkami. Pracuje se s náznakem, zástupnými rekvizitami, hudbou, zpěvem. Text balady je krácen. Rezervy má soubor v práci s hlasem a v dotaženosti jednotlivých situací. Je to sympatický pokus o zprostředkování české klasiky dětem. Soubor získal cenu poroty za poetickou inscenaci.

Druhým dopoledním souborem byl soubor **KANDRDÁSEK IVS Technik Přerov**, vedoucí a režisér Ivo Kolařík. Ten si pro své děti vybral dramaturgii M. Slavíka **Indické pohádky**. Dobře vybavené děti, jak hlasově, tak pohybově, s chutí hrají na jednoduché náznakové scéně 4 kratičké pohádky s poučením na konci. Dokáží udržet humor předlohy, nadsázku a hravost, dovedou vést dialog. Zbytečně se zdálo jen použití malovaného horizontu a některé popisné kostýmování. Ale to jsou jen drobné vady na kráse představení, které získalo cenu za práci na inscenaci.

Poslední představení minipřehlídky bylo představení divadelního kroužku **ZŠ J. A. Komenského Přerov - Předměstí**, vedoucí a režisérka Martina Šaratová. Typický školní soubor si pro svou práci upravil klasickou pohádku **Čert a Káča** Olgy Strnadové. Na někdy zbytečně popisné scéně hraje kolektiv dětí rozpustilou pohádku. I když má představení řadu problémů, je na něm sympatické, že děti získávají práci zkušenosti z práce na divadle, ztrácejí ostych a přinášejí radost svým spolužákům. I tyto aspekty patří do dětského divadla.

Lektorský sbor, který pracoval ve složení Lída Lepšíková, Jana Trunečková /obě vedoucí dramatického souboru ze Zábřeha/, Stanislav Nemrava a Jaroslav Dejl, odpoledne diskutoval s vedoucími o jejich práci a nabídl řadu námětů pro další činnost. Tento rok byly uděleny pouze dvě ceny souborům za inscenaci, ale na národní přehlídku Dětská scéna 2003 v Trutnově nebyl za kraj Olomouc nominován ani doporučen žádný soubor.

Mgr. Jaroslav Dejl, předseda poroty

[MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ]

Regionální kolo Dětské scény Ostrava 4. - 6.4.2003

V kraji Moravskoslezském, konkrétně v Ostravě, proběhlo regionální kolo soutěžní přehlídky dětského divadla a sólistů-recitátorů opět v režii Dramacentra Ostrava a dvou zkušených pořadatelských souborů - Dividla Ostrava a Logenů z Havířova. Díky tomuto zdatnému organizátorskému zázemí se i letos podařilo vytvořit příjemnou atmosféru společného setkávání a vzájemné výměny zkušeností, nestresovanou duchem soutěživosti. Recitace jednotlivců všech 4 kategorií proběhla tentokrát v Ostravě poprvé a setkání divadelníků s recitátory bylo ku prospěchu oběma stranám, které se měly možnost vzájemně vidět a slyšet, být svědky předávání ocenění a zatleskat si.

Recitace jednotlivců – Regionální přehlídka v Ostravě

Odbornou porotu recitátorů tvořili Jan Karařa z Ostravské univerzity, Petra Rychecká z Centra volného času Lužánky Brno, Jitka Kvasničková a Helena Skálová z Dramacentra Ostrava.

V 1. kategorii nejmladších recitátorů jsme se měli možnost setkat se 12 dětmi z prvních a druhých tříd, jimž byl společný většinou velmi vhodný výběr předlohy - od textů Fr. Hrubína přes klasickou sestavu „Černík, Havel, Žáček, Nepil“ až po M. Kratochvílu, L. Štíplovou či M. Propperovou. Někteří zástupci této kategorie se potýkali s menšími řečovými vadami, monotónnějším temporytmem či s vypracováním situace a menším rozsahem výrazových prostředků, přesto jsme se však setkali pouze s velmi příjemným a přirozeným projevem dětí. **Druhé kategorie** se zúčastnilo 13 dívek a chlapců a společným znakem jejich vystoupení byla daleko vyšší technická vyspělost a schopnost navozování komunikace s posluchači. Většina textů pracovala s dialogem a více dějovými situacemi, což se recitátorům s většími či menšími úspěchy dařilo zvládnout, stejně jako vypointování textu a nadhled nad ním. Mezi autory předloh se objevili např. M. Lukešová, M. Kratochvíl, E. Kästner, V. Provazníková, K. Čapek, Ch. Bieniek, P. Šrut či D. Heviér. Porota ocenila více jednotlivců, **k postupu na Národní přehlídce Dětská scéna 2003 však byli navrženi tyto recitátory: Barbora Čechová s textem M. Kratochvíla: Rozum a štěstí**, při jehož přednesu se jí podařilo ve velmi složitém a dvěma rámci rámcovaném textu charakterizovat jednotlivé postavy, pracovat s vtipnou zkratkou a udržet kontakt a srozumitelnost pro posluchače; a **Zuzana Stašicová s textem P. Šruta: Vašnosta všech vašnostů**, jehož hlavním kladem byla nejen hra se slovy a jejich nesmyslnými překlady, ale i vystižení vztahu obou hlavních postav příběhu a zachování nadhledu recitátorky, který pak pomohl k překvapivé pointě.

Petra Rychecká

III. kategorie

Naplněný ztlidlý postranní sálek, třebaže průběžně probíhá přehlídka souborů. Soustředěné očekávání, pozornost posluchačů a vstřícná atmosféra. (Soutěžící a jejich doprovody nebývají ideálním publikem, tentokrát výjimka potvrzuje pravidlo.) Ze dvanácti interpretů šest chlapců. Už v tomto kontextu jsou poněkud stereotypní vystoupení dívenek vnímána příznivěji. (J. Prévér, J. Seifert). Dívenky si většinou nedovedou poradit s pravidelným rytmem, ale snaží se zaujmout příběhem (D. J. Caowayová : Elfové, J. R. Tolkien : Frodův žalozpěv...) Chlapci jsou více sví. Pouze jeden nešťastný pokus o ochotnickou exhibici (M. Antýč : Křídla), u ostatních převládá chuť komunikovat. Přirozeně, s chutí, s dobře vybraným textem, za nímž je tušit mravenčí práce pedagoga. Projevy nejsou bezchybné, interpret se nechá unést příběhem, svým temperamentem (J. Pavlovič : Můj močál a naše láhev), ale koneckonců i pamětně zvládnutá délka přednášeného textu svědčí o radosti, již interpretovi dobře vybraná ukázka přináší. Jako příklad uvádím (všemi s potěšením vyslechnutý) evergreen Bylo nás pět.

IV. kategorie

Ve 4. (jakož i ve 3. kategorii) chyběly téměř všem recitátorům texty pro porotu, ale naštěstí nechyběly příjemné zážitky z jejich interpretace. U nejlepších výkonů jsme mj. mohli ocenit promyšlený výběr vzájemně korespondujících textů: např. E. Vodičková: Nespavost, J. Seifert: Bachův koncert; anebo dovednost vytvořit si atmosféru pro svůj výstup ve sledu rozmanitostí: J. Wolker: Hřbitov. Ale i tehdy, kdy text byl zvolen nad možnosti recitátorky (J. Verlaine), bylo poznat dojem, který u interpretky vyvolal.

Příjemný byl i poměr počtu mladých mužů a dívek 5 : 7. Ani v této kategorii jsme se nevyvarovali vystoupení sázejícího na „úspěch“ (J. Karas: Medová léta), zde ovšem s nespornou dovedností komunikace s divákem. U některých dívek jsme pozorovali pouhé předstírání prožitku, nechyběl ani povrchní monolog (Nestroy: Talisman). Zaujala ukázka z prózy H. Malířové, příjemně vyvážené bylo zastoupení poesie a lyrické prózy.

Na závěr osobní dojem: sobota v ostravském Dramacentru mi potvrdila, jak může mladým lidem při jejich seberozvíjení pomoci dobře vedený přednes. Dokumentoval to nejen přístup jich samotných, ale i jejich doprovodů v závěrečné debatě s lektorským sborem. Kéž by tomu bylo i příště, i jinde a častěji!

Jana Křenková

Divadla

Lektorský sbor divadelní části ve složení slovensko-českém: zkušební režisér a herec z Bratislavy Vlado Sadílek, výtvarník Maňo Lacko z Rimavské Soboty a vedoucí souboru Petra Rychecká z CVC Lužánky Brno, měl možnost shlédnout v průběhu pátku a soboty 16 soutěžních a dvě nesoutěžních představení. Jejich úroveň, snad i díky mnohde chybějícím okresním předkolům, se pohybovala od začátečnických pokusů po ucelené divadelní tvary.

Mezi spíše první z nich první patřilo představení **DS Jedna třída ZŠ Gajdošova z Moravské Ostravy „Čtyři veršované pohádky“**, značně ilustrativní pokus o ztvárnění Hrubínových pohádek, v němž jejich odřikávání bylo doprovázeno seskupeními dětí do různých útvarů bez vzájemných vztahů, práce s temporytmem, pauzou či vnitřním významem slov. Podobné problémy, byť u starších dětí, provázely vystoupení **DK ZŠ Neplachovice „V naší třídě“**. Situační rámec – školní výuka probíhající v lavicích mezi žáky bez přítomnosti učitele – byl přerušován verši nejrozličnějších českých básníků, pronášenými však bez silnějšího vnitřního prožitku a uvědomění. S poezií si mnohem lépe poradil **DS Obláček z Komorní Lhotky** pod vedením Anny Ševečkové, který si pro své zpracování zvolil text Korněje Čukovského „Telefon“. Za použití švihadel a několika dalších rekvizit, pomocí práce s temporytmem a výrazem, vytvořil tvar jakési „telefonované recitace“. Škoda jen, že základní nápad nebyl více dotažen, a že se nepodařilo rozbit převažující statickosti jednáním, které by pak zdůvodnilo i použití některých dalších rekvizit.

DS Střelky MKSS Český Těšín pod vedením Ivy Doudové přivezl na přehlídku dvě inscenace dvou věkových různých oddílů. Ti starší se představili výběrem z veršů J. Kainara „A jak to bylo dál...“, postaveným na vztazích mezi kluky a holkami. Pomocí slov a sebe sama vytvářeli zajímavé obrazy, jimž škodil snad jen přespříliš rychlý temporytmus, nedostatek práce s významovými pauzami a malá schopnost nadhledu a odstupu od Kainarových veršů. Mladší skupině Střelek se v představení „Brzy, jazyk ohýbati...“ podařilo mnohem lépe čistě a jemně vypointovat humor ve verších obsažených. Přinesl nám na jeviště opět smrtí přirozené dětské hry se slovy a radostí z ní, neilustrativní pohyb doplňující a povyšující text, kultivovanou mluvu a vysoký temporytmus inscenace, místy vhodně zvolený, místy však zahlcující diváka obrazy a slovy.

Na pomezí recitace a divadla se pohybuje inscenace **LDO ZUŠ Český Těšín „Svatební košile“**. Vedoucí Josef Bičíště s osmi dívkami ve věku 13 -17 let, za pomoci scénografie vytvářené židlemi, bílými košilemi dívek a jejich těly, buduje zajímavé výtvarné obrazy, povyšující Erbenův text. Tomu napomáhá i živý hudební doprovod na klavír, který je rovnocennou složkou inscenace. Dívky zdařile navozují verbálními i pohybovými prostředky atmosféru baladičnosti, odpovídající předloze. Místy však, možná i vinou chybějícího mužského prvku, sklouzávají do přílišné dramatickosti až na pokraj patosu a přehrávání. I přes absenci kontrastního odlehčení, které balada potřebuje, přinesla tato inscenace jeden z nejucelenějších divadelních tvarů, a byla proto **spolu s inscenací DS Střelky „Brzy, jazyk ohýbati“ doporučena k postupu na národní přehlídce Dětská scéna 2003 v Trutnově**.

K ryze divadelním představením, která by se dala zařadit do kategorie „začátečnická“, bych zařadila inscenaci **DS Vrabčáci ZŠ Hnojník s názvem „Jak Neználek skládal verše“**. Hlavní problém se zde objevil u dramaturgie, a to ve výběru dramatizované části textu N. Nosova. Příběh známých postavice Neználka a jeho přátel postrádal skutečnou dramatickou situaci a neumožnil tak dětem opravdovou a jim příjemnou hru. Problém dramaturgické přípravy se objevil i u inscenace **DS Quitko DDM Kopřivnice** na motivy textu P. Marka „Vyhodíme ji z oběhu...“, morality o soudu planet, snažících se zničit jim nevyhovující Zemi zvláštní zbraní – nasazením lidstva. Souboru se nepodařilo vybudovat základní dramatickou situaci a vztahy mezi jednotlivými postavami, a tak přes zřejmé vnitřní nasazení herců nedošlo k oslovení diváků, ani k zamýšlenému apelu. Nevyužití dramatických kvalit textu se objevilo i u inscenace **DS ZUŠ Rýmařov „Narcis a víla Echo“**. Inscenátoři zde vsadili na zajímavý scénografický nápad práce se stínohrou, bohužel však zůstalo jen u prvního okouzení tímto prostředkem, který se pak obrátil proti nim a neumožnil jim plastičtěji zobrazit jednotlivé postavy, vztahy a situace. Mnohem úspěšnější a dramaturgicky připravenější byla inscenace **DS ZUŠ Krnov „Paridův soud“**, výtvarně čistý příběh o sporu bohů o jablko. Problémem jsou zde nedostatečně vybudované situace, které by dětem pomohly k lepší orientaci ve vztazích a v tématu.

Jedinou ryze loutkářskou inscenaci přivezl **DS Maňásek ZŠ Větrkovice**, a to dramatizací textu M. Černíka „O kohoutkovi a slepičce“. Inscenace doprovázená živým doprovodem dětí samotných na akordeon a klavír spojuje tři kratičké příběhy o kohoutkovi a slepičce, hrané pokaždé jinou ústřední dvojicí dětí. To, spolu s rozdílnou kvalitou textů, způsobilo kolísání kvalit inscenace, jejímž přínosem však byl vcelku zdařilý pokus jedné z desetiletých dívek o hru přímo s diváky.

K inscenacím zajímavým přístupem a vlastní tvorbou patřilo také vystoupení **DS Vědiček DDM FOKUS Nový Jičín „Peřina“**. Příběh skupiny dětí, jimž kouzelná peřina v průběhu noci plní jejich sny, byl již „usazenou“ improvizací, vyplývající z přípravných etud. Divadelní tvar takto vzniklých představení mívá často problémy ve vybudování situací, v jejich vyhrání, schopnosti dětí udržet temporytmus a v gradaci akce. Se stejnými obtížemi se potýkala i kolektivní etuda **LDO ZUŠ Český Těšín „Tajemný hrad, kouzelný les“**, postavená na principu světa „před a za“ kouzelným zrcadlem, které objeví skupina dětí při prohlídce hradu. V představení se projevuje schopnost dětí tvořivě a přirozeně si hrát přímo před diváky a spolupracovat ve vytváření fiktivního světa. **DS Žákyně 9. třídy ZŠ Bolatice** pracuje také s vlastní předlohou, a to s etudou nazvanou „**Na škubaňu**“, odpozorovanou ze života starších obyvatel prajzské oblasti – místa, kde dívky žijí a důvěrně je znají. Jejich představení bylo jakousi „silvestrovskou scénkou“, postavenou na slovním humoru a situační komice bez výraznější dramatické situace, a to v nářečí a typických krocích.

Velmi zvláštní žánr – divadelní sitcom – přinesla inscenace **DS Štěk ZŠ Šrámkova z Opavy „Štědrý den u Slimáčků“**. Komedialně dobře vybavené děti nám předkládají den ze života rodinky Slimáčků, plný slovního humoru, situačních gagů, playbackových parodických výstupů a rychlého spádu. Místy však zmizí potřebný nadhled a děti se pak ztrácejí v herecké šarži, ukřičeném mluvním projevu a prázdném playbacku známých hitů.

Poslední inscenací, o níž se zde zmíním, bylo představení **DS Rýpadlo přívětivé pádlo ZŠ Alšova Kopřivnice s názvem „Pes Tranversoplanus“**. Výrazně autorský text režiséra a vedoucího souboru M. Přívětivého je vytvářen přesně stavěnými a vypointovanými situacemi, rámcovanými rozhovory dvou protikladných postav a komentářem dvouhlavého psa Biancy Braseli. Toto černobílé pojetí světa je inscenováno skupinou – náctiletých dětí v černém, schopných přesného hereckého podání. Přesto se však neustále vnučuje otázka, co nám vlastně chtějí sdělit a zda tyto vysoce filosofické otázky jsou opravdu tím, co je trápí a znepokojuje. Inscenaci by prospěla také přesnější práce se zvukem a jasnější vystavění významů jednotlivých rámců.

Ostravská přehlídka vyvrcholila v neděli dopoledne slavnostním předáváním cen a vyhlášení postupů a dlouhotrvající spontánní potlesk patřil zaslouženě každému z organizátorů, v čele se Sašou Rycheckým, stejně jako účastníkům samotným. V Moravskoslezském kraji se o dětské divadlo zkrátka není třeba obávat.

Petra Rychecká

[ZLÍNSKÝ KRAJ]

Krajská přehlídka recitátorů – Uherské Hradiště, 23. 4. 2003, III. a IV. kategorie.

Komorní malý sál s dobrou akustikou v překrásném prostředí uherskohradištské Reduty jistě přispěl k důstojnému průběhu přehlídky recitátorů 3. a 4. kategorie. Dramaturgie byla přeprstrá a podle ní jsme rozlišili přibližně tři skupiny výstupů:

1/ je škoda, učili se recitátoři neobjevné texty pod své možnosti. Jejich výkony těžko mohou zanechat hlubší dojem. **/J. Vodňanský, J. Rejžek, třikrát A. Mikulka /**

2/ každoročně slýchané texty, krásné, ale vytržené z kontextu a interprety nerozluštěné. **/A. Exupery, I. Vyskočil, L. Aškenazy/**
U obou těchto skupin je na pováženou technická nevybavenost, zejména nepoučenost o držení těla; od něj se odvíjí viditelná celková bezradnost co se sebou.

3/ tato výtka se netýká těch, kdo si vybrali texty, jimiž zaujali. Zážitkem byl např. poslech **moravské lidové balady** či textu **Tři králové J. Nerudy**. Obojí čisté, přirozené, bez přidaných ozdob, soustředěné sdělení. A pro mladé posluchače bylo jistě i dramaturgickým objevem, tak jako próza **P. Ruta** či poezie **V. Vokolka**.

Shmutí: V Uherském Hradišti byla pečlivými pořadateli nabídnuta možnost prožít podnětný den. Možnost porovnat jak rozpačité, tak slibné výkony. Přehlídka byla rozhodně inspirativní pro ty, kdo o inspiraci stojí a kdo za touto nabídkou přijeli.

Jana Křenková

Divadla, 3. - 4. 4. 2003

Krásná budova uherskohradištské Reduty poskytla i tentokrát své prostory krajskému kolu Dětské scény, které se tu konalo 3. - 4. dubna 2003. Hrál se zde všechna představení, a to hned na třech různých scénách - ve Velkém a Komorním sále a v zajímavém půdním prostoru nazvaném „Mezi trámy“.

Porota pracovala ve složení: učitelka LDO-ZUŠ v Bánovcích nad Bebravou Zuzana Varhaníková, dále Kristýna Vyhliďová, studentka bohemistiky a divadelní vědy na FF MU v Brně, a Bohumila Plesníková, učitelka LDO-ZUŠ ve Valašském Meziříčí a v Karlovině.

Hostem přehlídky byl opět tak jako loni slovenský soubor, který ústy jeho vedoucí Z. Varhaníkové pozval všechny zúčastněné na divadelní „minihr“ Silvestra Lavríka **V nebi sa čúra stojačky**. Šlo o velmi zdařilý, inspirativní, leč nesoutěžní představení, které bylo k vidění večer prvního dne přehlídky. První dva „kousky“, jimiž celá přehlídka začala, byly naopak velmi neinspirativní. O tom druhém lze mluvit i jako o kýči hluboké pokleslosti, kdy byla invence dětí využita k silvestrovské zábavě pro dospělé. Porota se jednomyslně shodla na tom, že obě tyto podívané spíš směřovaly k pokusu o divadlo a doporučila vedení obou souborů, **Pátákům z Horního Němčí** - se **Solí nad zlato** a zvláště **Hošťálkovánkovi z Hošťálkové s Mrazíkem versus babou Jagou**, účast v seminářích, které se zabývají základní problematikou práce s dětmi na divadle.

S trochou nadsázky (a možná i bez ní), by se dalo říci, že krajské kolo soutěže dětských divadel a recitačních kolektivů v Uherském Hradišti letos začalo až představením **Puškin** souboru **Dohráli jsme** ze ZUŠ téhož města, jehož vedoucí je Hana Nemravová. K vidění byla hra s nápaditým výběrem divadelních prostředků, směřující k žánru divadla - dokumentu. Práci souboru předcházela chuť poznat a zpracovat životopis slavného člověka, která však bohužel nebyla znát v představení. Výkon členů souboru nepřesvědčoval o zaujetí látkou a příliš rychle po sobě jdoucí obrazy nedovolily divákovi uvědomit si vztahy postav či posloupnost naznačeného příběhu. Oceněny byly některé režijní nápady - například ztvárnění souboje. Dalším čtvrtéčným představením, které patřilo k těm určitě zdařilejším, byla dramatizace známé literární předlohy spisovatelky Zdenky Bezděkové „**Ríkali mi Leni**“, které jsme pod názvem **Leni** viděli rovněž v podání souboru **Dohráli jsme**. Ústřední postavou příběhu je česká dívka, zavlčená během II. světové války do německé rodiny na převýchovu. Porota mj. doporučila souboru a jeho vedoucí opustit přílišnou schematičnost a v souladu s příběhem prohloubit a ozvláštnit některá místa tak, aby více vynikla jejich emotivnost. Porota naopak ocenila typologický výběr postav, kvalitní režii a čisté výtvarné řešení inscenace.

V pátek 4. 4. pokračovala přehlídka ve svěží atmosféře nonsensové poezie Ernsta Jandla. Ku potěše všech diváků bylo nejenom slyšet, ale také vidět, jak jsou studenti kroměřížského **Gymnázia** po ránu schopni **Mlet pantem**. Porota se shodla v ocenění zaujetí a přirozenosti souboru a také práce pedagoga s ním. Lektorský sbor ještě doporučil využít další možnosti, které předloha nabízí a více si uvědomit, jak dané věci poslouží důslednější práce s technikou řeči nebo upřesnění vnitřní skladebnosti. Tento soubor, který vede učitelka Irena Procházková, však byl jednomyslně doporučen k přímému postupu na celostátní přehlídku.

Svatý komediant František, sehraný sympatickou skupinkou mladých divadelníků ze **ZUŠ v Rožnově pod Radhoštěm** pod vedením Jiřího

Hausera, byl rovněž příjemným překvapením celé přehlídky. Vedoucí souboru se nechal inspirovat nejen legendami o sv. Františkovi z Asissi, ale do určité míry rovněž hrou italského autora a herce Daria Fo. Soubor se netajil chutí posunout do budoucna práci na představení víc směrem k nadsázce, nyní se však nechával unášet jistou romantikou, exotičností a také tajuplností látky. Bylo mj. doporučeno pevnější režijní uchopení a rozkrývání dalších vrstev postav příběhu, a oceněno zaujetí souboru netradiční předlohou.

Drobným červeným korálkem na přehlídkové šňůrce byl asi minutový dialog, který vedla červená **Karkulka ze ZŠ ve Valašské Bystřici** s vlkem, a to podle známé básně Františka Hrubína. Bylo s podivem zde vidět i turisticko-reklamní „šot“ **O Pustevnách ze ZŠ Vidče**. Docela příjemným zážitkem pro diváka byli **Netopýři**, sehraní souborem ze **ZUŠ v Uherském Hradišti** pod vedením Marie Kellarové, a to podle literární předlohy Daisy Mrázkové a scénáře Ludka Richtera.

Závěr celé přehlídky patřil uherskohradištským čarodějkám, které ukázaly, že dokážou řešit dramaturgický problém dětského divadla spočívajícího ve výběru textů pro soubor tvořený jen dívkami. Inscenace s názvem **Čarodějky** je rovněž prací souboru ze **ZUŠ v Uherském Hradišti** a jejich vedoucí Kláry Hofmanové. Cíl vytvořit si vlastní text dal vzniknout příběhu, který diváka zavedl hned do několika světů. Tvořivá invence členek souboru však bohužel nebyla podepřena režijním vedením, a tak představované světy kouzel, reality a dívčí fantazie nemohly obstát nezaštitěny silnější logickou výstavbou textu a vyjasněním si tématu výpovědi. Byla však oceněna snaha o autentický způsob výpovědi pocitů dívek v pubertě, jejich vnímání sebe sama a světa kolem.

Přála bych příštímu ročníku krajského kola DS v Uherském Hradišti nadšené organizátory v čele s ředitelem ZUŠ Stanislavem Nemravou, i krásné a zajímavé prostory pro hraní divadla, jaké má doposud. Také víc času a prostředků pro možnost vzdělávacího odborného semináře pro ty vedoucí dětských kolektivů, kteří mají touhu se na takové přehlídce se svými soubory prezentovat, ale o tom, jak to provést v poněkud vyšší kvalitě, nejsou – jak se aspoň zdá – příliš poučení.

Bohumila Plesníková

[JIHO-MORAVSKÝ KRAJ]

Brno - Labyrint: Recitace

Díky ochotě hlavní organizátorky Jarmily Doležalové se recitátoři z Brna a blízkého okolí mohli opět po roce sjet do brněnského Labyrintu (pobočka CVC Lužánky). Přehlídka je zde zorganizována velmi příjemně a probíhá téměř v domácké atmosféře. K nesoutěžnímu charakteru přehlídky přispívají mimo jiné úvodní „rozehřívací rozcvičky“ pro recitátory i závěrečné odměnění všech účastníků drobnými dárky.

Bohužel, sebevětší snaha organizátorů zatím nedokáže zastřít smutnou skutečnost, že úroveň dětského přednesu v Brněnském kraji je (alespoň ve III. a IV. kategorii, které jsem měl možnost vidět) mimořádně slabá. Těžko říct, co je přesně příčinou, pravda ale je, že potom, co zřízení Brněnského kraje a kraje Vysočina poněkud „zamíchalo“ s příslušností jednotlivých oblastí ke krajským přehlídkám, jakoby do Třebíče začali jezdit ti dobří recitátoři a v Brně zůstali ti slabší a nezkušení.

Ve třetí i čtvrté kategorii se představilo zhruba po deseti recitátorech. Většina výkonů trpěla elementárními nedostatky, včetně chybně umístěných důrazů ve větě či verši. S odstupem je těžké vzpomenout si na jednotlivá vystoupení, protože se mezi recitátory objevilo jen velmi málo individualit schopných prostřednictvím textu sdělovat svůj postoj. Místo autentických a osobitých vystoupení jsme byli v obou kategoriích spíš svědky teatrálních a vnějškových projevů, mnohdy jakoby inspirovaných moderátory televizních estrád (falešné úsměvy, nepřírozená a přehnaná gestikulace...). Ve třetí kategorii (v porotě Ivona Čermáková, Petr Tlustý a Eva Kadlecová) patřila k nejzajímavějším vystoupení **Alice Kroutilové**, která ovšem přesvědčila spíš svým druhým textem (I. **Vyskočil: Kudýš**), a **Veroniky Zapletalové** s textem **Ivana Wernische Vyvrcholení žádostných slastí**. Technické nedostatky, zejména v mluvním projevu, zatím ale byly na překážku plnohodnotnému sdělení.

Ve IV. kategorii se kromě textů nekvalitních (**Z. Svěrák: Mokré plavky**, úryvky z dívčích románků) a pro přednes problematických (monolog uklízečky ze hry **V. Hradské Commedia Finita**) objevily i texty, které recitátorům dávají určité možnosti (**S. Leacock: Kterak si půjčit zápalku**, **J. Suchý: Z deníku praktické dívky Zuzany**, **G. Durrell: Dodo**), v těchto případech ale poetika jejich autorů zůstala zcela nepochopena. Poněkud „exhibičně“ působil také jinak šikovný **Ondřej Biravský** s fejetonem **R. Křesťana Jak jsem mutoval**. Své recitační dovednosti ale naplno předvedl v textu **J. Skácela Recenze na modrý pupek**, jehož kvalita jakoby ani nedovolovala sklouznutí k povrchnosti - přednes byl naopak velmi citlivý a přesný, s vědomím proporcí textu. Kromě Ondřeje na Celostátní přehlídku postoupila **Tereza Škrháková**, především díky suverénnímu, výrazově přesnému, živému a zároveň kultivovanému podání textu **Z. Galušky Tragédie škrk do rži**. Slovácké nářečí znělo z jejich úst přirozeně a jeho dokonalé zvládnutí nepůsobilo jen jako pouhý efekt.

Jakub Hulák

Brno – Lužánky: Regionální kolo Dětské scény 2003

Brněnské kolo má už několik let velmi dobrou úroveň, kterou zajišťují samotní organizátoři: doplňkové programy dělají z akce něco, k čemu se soubory rády vracejí. Funguje to jako motivace ...

Letos se vlastně bojovalo o záchranu divadla vůbec. „*Tato nám všem jistě milá oblast kultury je, pokud to ještě nevíte, ohrožována obludně žravou příšerou mediální, jejími jedem prosáklými chapadly jsou krvelační novináři, stejně jako uměle přislazované obrázky právě narozených zvířátek z našich zoologických zahrad - uváděné obvykle jako „vhodný“ doplněk krutých událostí dneška...*“

Přímý přenos z výše zmíněného kulturního boje nám pravidelně v úvodu každého představení zprostředkovávali studenti JAMU. Ti se také starali o dětské diskusní kluby, jejichž samozřejmou součástí byly praktické činnosti. Každé představení mělo také svoji papírovou zeď nářků, vzkazů apod. Děti komentovala svými články dětská redakce.

„Zachránit“ dramatické umění se pokoušelo sedmero souborů z Brna, Vyškova, Rousínova a Sněžného.

„Boj byl lýtý, ztráty na životech kupodivu nízké.“

Brepty ze Sněžného vystoupily s **Českými pověstmi** - lehkou a hravě humornou parafrází známých námětů od Kristy Bláhové. (Pamatuji si na jejich první pokusy před šesti lety. Urazily pěkný kus cesty, klobouk dolů.)

Spíše rozpaký vyvolala dvě vyškovská představení: **Proč jsou malá divoká prasátka pruhovaná a Příběhy biblické**. V obou případech šlo o první pokusy a nezkušenost se tu projevila.

U prvního představení byl problém především ve výběru předlohy, která se na jedné straně naprosto mýjela s věkem gymnaziálních už slečen (byly totiž nuceny hrát prasátka, a to způsobem vlastním asi tak předškolnímu, ba snad až batolecímu věku), na straně druhé pak literární charakter předlohy neposkytl začínajícím autorům dostatečně dramatickou situaci hodnou toho jména a jevištního zpracování.

Příběhy biblické **Školičky dramatické výchovy Thalía** byly naopak jakýmsi sumářem (či spíše vedlejším produktem) dlouhodobější činnosti skupiny dětí různého věku. Práci vedoucí s biblickými náměty, které dětem sama nabídla, je jistě třeba ocenit - nemůžeme však tuto činnost a následně seskládání motivů, byť jaksi pochybně zarámovaných, hodnotit jako skutečnou práci na představení.

Oba soubory jsou - jak už jsem zmínila - na začátku, doufám, že jim účast na přehlídce a toto hodnocení nevezme odvahy zkoušet dál.

DDS Brahma zaplat' se svou inscenací **O nejvyšším božském tajemství** bezesporu obdržel dva primáty. Zaprvé byl nejpočetnějším vystupujícím souborem (a to prý mají v záloze jednu padesátičlennou skupinu) a zadruhé bylo jejich představení suverénně nejdelší. Ten první primát jim musíme přičíst k dobru, poněvadž nás tato dvacetí- až třicetihlavá skupina oslovila svým uměním předat společně sdělení, a to bez potřeby jediného člena souboru vystoupit více „za sebe“ a přivlastnit si trochu té divácké pozornosti na úkor ostatních. S časem však byla potíž. Děti se v inscenaci zabydly a začaly přidávat a natahovat některé části – tím ještě zvýraznily nedostatky v dramaturgicko-režijní koncepci. V rámcovém sporu čtyř indických bohů nám byly předvedeny čtyři příběhy. Zpracování jednoho z těchto příběhů „šachové partie“ oslovilo nejen porotu, ale pravděpodobně i diváky (představení získalo mj. Cenu dětské poroty).

Do širšího výběru národního kola doporučila porota představení **Psí SOS (DDS ZŠ Rousínov)** a **Rónin- zbloudilý muž (Dětské studio divadla Polárka, Brno)**.

Rousínovští vystoupili s recitačním pásmem složeným ze dvou drobných textů J. Hanzlíka. Jejich silnou stránkou byla práce s rytmem a členění sborových hlasů (evokující až voicebandy naší meziválečné avantgardy). Esteticky velmi příjemné bylo užití jediné bílé plachty coby aktivního scénografického prvku, bohužel však často zůstalo u jednoduché a popisné ilustrace textu.

Těžkým kalibrem bylo představení brněnské Polárky. Ponurý příběh z japonského prostředí fascinoval diváky především úžasnou kombinací výtvarně zdařilých kostýmů a pohybově nadstandardně vybavenými představiteli jednotlivých rolí. Slabinou představení byl dramaturgický plán: především díky nedostatečně motivovanému jednání hrdiny nám příběh pokulhává, až téměř schází na úbytě. Vše je tu zachraňováno silně emotivní hudbou a bizarností výborně ztvárněných démonů. Ve vzduchu však zůstávají viset otázky: Kde se vzali? Proč? Kdo vlastně jsou?

Na přímý postup navrhla porota představení **Živá voda (DDS při ZŠ Hroznová, Brno)**. Toto svěží dílko oslovuje především tématem aktuálním pro své desetileté aktéry: konfrontací dívčího a chlapeckého světa. Oba protipóly jsou tu představovány kmenem Amazonek a kmenem Tita, které bojují o živou vodu. Námětem jsou autentické zážitky členů souboru a snad i proto má představení „živou“, těžko uchopitelnou a odečitatelnou strukturu. Jeho Achillovou patou je tedy opět dramaturgie: ujasnění si příběhu, který chce soubor sdělit, by mohlo pomoci upevnit kostru představení a vnést řád i do prvků zcizení, které děti přirozeně používají.

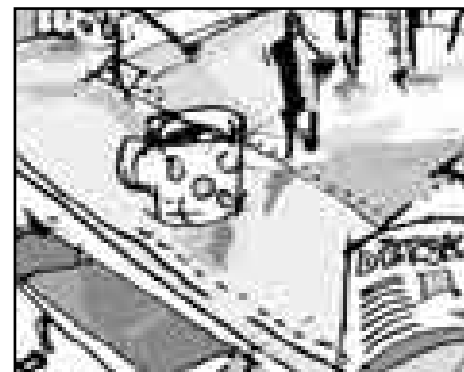
Nevíme, jak jinde, ale v Brně bylo divadlo zachráněno. Dík patří účastníkům, ale i organizátorům: Středisku dramatické výchovy v Lužánkách (v osobě Petry Rychecké), Divadelní společnosti Kšandy (Tomáš Doležal) a studentům Ateliéru dramatické výchovy DIFA JAMU.

Alice Rousová

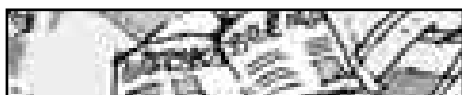
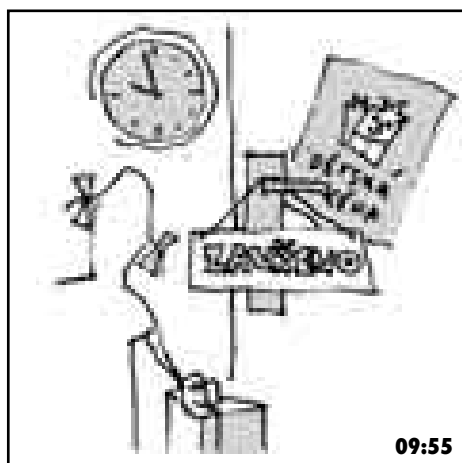
[- DOMOVNÍ NÁSTĚNKA -]

PÁTEK 13. 6.

13.00 - 13.15	zahájení recitační části DS 2003
13.15 - 14.15	dílny pro recitátory
14.30 - 17.15	vystoupení recitátorů II. kategorie
19.00 - 20.30	beseda lektorského sboru s recitátory II. kat. a jejich doprovodem diskusní klub pro doprovod recitátorů III. a IV. kat.
21.45	dílny pro recitátory III. a IV. kategorie informační schůzka pro seminarity

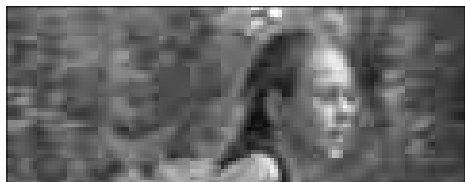

[- PAVLAČ -]

Deník Dětské scény - Trutnov 2003. Číslo 0.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Martina Tothová, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 13.6.2003 v 2.50. Vychází - 13.6.2003 ve 12.00. Náklad - 320ks.

NA PŮDĚ ZA TRÁMEM

str. 18

DĚTSKÁ
SCÉNA

BLAŽKOVÁ OPĚT ZASAHUJE ... str. 28

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 1

sobota - 14. června 2003

[· T R U T N O V ·]

[- DVORANA -]

Proč recituješ?

Líbí se mi to. Umím to, a tak toho chci využít.

Terka, 10 let

Když se člověk nesetká s tvrdými věcmi v životě, má možnost setkat se s nimi v poezii. A taky v ní může najít svůj vlastní svět, sebe sama.

Vojta, 15 let

Baví mě to a je za to taky nějaká odměna.

Ondra, 11 let

Pro zábavu svou i diváků.

Jonáš, 15 let

Kvůli příjemným zážitkům z textu.

Lucka, 15 let

Proč ne?

Jitka, 15 let

Táta dělal divadlo a odmala mě do něj tahal a nutil mě recitovat. Teď už mě to baví. Je to fajn i kvůli lidem, které potkám, a tomu prostředí.

Pavla, 14 let

Baví mě to prožívat. Navíc si myslím, že básnička, kterou jsem si vybrala, se ke mně i hodí.

Kristýna, 9 let

Je to velký zážitek, mít odvahu vystoupit před lidmi.

Iva, 11 let

Baví mě zkoušet říkat si text různými způsoby.

Martina, 11 let

[číslo - 1]

Baví mě učit se to celé a taky něco dokázat.

Jan, 13 let

Jsem rád, když někde uspěju. Je pro mě velká čest být tady, moc se mi líbí spolupráce s lektory, kteří nám radí, a taky mě baví dívat se na divadlo.

Jan, 13 let

Líbí se mi ta soutěživost a také prolnutí autora s interpretem. Přirovnal bych to k hutnickému průmyslu – básník vyrábí surové železo a my ho pak zpracováváme. Snažíme se interpretovat autory, kteří něco krásného vymysleli a zaslouží si, abychom je interpretovali.

Honza, 14 let

Vyrůstala jsem v divadle a věnuji se tomu. Taky jsem natáčela film a různé reklamy. Baví mě ukázat, co v sobě cítím.

Linda, 11 let

Baví mě sloh – asi jako jedinou ze třídy – a dramatisovat a vymýšlet si vlastní příběhy. I když jsem tu báseň nenapsala, můžu si sama vymyslet, o čem je a jak ji říct.

Andrea, 11 let

Ve škole jsme měli za úkol slohový útvar popis. Nic mě nenapadlo, a tak jsem přednesl text, který jsem uměl z dramatu. Paní učitelce se to moc líbilo a přihlásila mě do soutěže. Taky tím bavím své tety a strejdy.

Jan, 12 let

Je to zábava. Někdy skládám vlastní básničky. Tady mám možnost podívat se na druhé a poučit se.

Zuzka, 11 let

Líbí se mi vystupovat před lidmi. Líbí se mi tahle postupová kola. I můj brácha recitoval, a tak je to u nás asi dědičné.

Lída, 12 let

Vždycky jsem rád chodil do divadla. Zaujalo mě a herci taky. Chtěl bych být herec. Baví mě hrát sám i v kolektivu.

Tomáš, 11 let

Baví mě přednášet, dělat gesta, bavit lidi a zpívat.

Barbora, 10 let

Moc to neumím. Chodím do dramatu a mám spoustu kamarádů, kteří se probíjeli do různých kol přehlídek a já jsem se jim chtěl vyrovnat. Teď už mě to i začalo bavit.

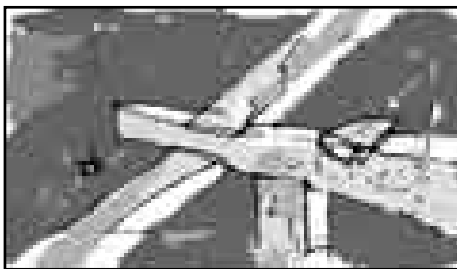
Jakub, 14 let

[- DVORANA -]

[- DVORANA -]

[- NA PŮDĚ ZA TRÁMEM -]

Dílna pro recitátory II. kategorie

První setkání Jany Šebkové a Aleše Povolného s recitátory II. kategorie se odehrálo částečně na čerstvém jetelišti a částečně na vysypané cestičce nedaleko od busty trutnovského básníka Uffa Horna v Městském parku. Cílem bylo nabídnout dětem možnost rychlého seznámení, naladit a rozmluvit je před vlastním vystoupením. Prostředí parku nabídlo možnost volnějšího dýchání a zároveň ztížilo koncentraci recitátorů. Proto zvolili lektori rychlejší tempo střídání činností.

Úvodem si všichni na bílé štítky napsali své jméno a hned je využili k první hře: Jsem... a rád dělám.... Záhy jsme zvěděli, že se sešla velmi muzická společnost. Terča ráda tancuje, Hanka a Linda hrají na klavír, Adriana na flétnu, Dominika na violoncello, Barča a Zuzka zpívají, Anička čte a Bára kreslí. Menší skupinka dětí se hlásila ke sportům: Kristýna lyžuje, Lenka šplhá, Bára plave, Tomáš hraje fotbal, Ondra jezdí na kole, Anežka zase na koni. Nestihli jsme zaznamenat činnosti všech 21 zúčastněných, ale z výčtu je vidět, že se děti rozhodně ve volném čase nenudí.

Pak si každý vytáhl lísteček s číslem a trávník se změnil v automobilové závodiště. Nejdříve všichni pojížděli prostranstvím na jedničku, na štronzo se zastavili, pak přeřadili na trojku a zase zastavili... Další úkol byl jiný. Rychle se seřadit podle čísel do zástupu. A

znova rejdiště automobilů. Znova zástup – ale jako fronta na banány. Opět auta a nový zástup s další motivací. Jednoduchý a prostý způsob, jak si rychle zapamatovat kdo stojí přede mnou a kdo za mnou. Hádáte dobře, že pořadí v zástupu se rovná pořadí při recitačních výstupech. A jako náhodou náhle přijel pošťák Jakub Hulák na kole a ihned si odvezl čerstvě zapsaný seznam vystupujících dle vylosovaného pořadí. Náhoda? Nepochybně, ale krásná.

Poslední část hodinového setkání v parku přinesla naladění těla pro přednes, uvolnění mluvidel, rozeznání masky a krátkou, leč vydatnou artikulační rozcvičku. Na závěr pak zesílení hlasu, oddychová a uvolňovací zrcadla a poslední pokřik: Holá! Šup! Na shledanou! Hodně zdaru! Jsme skvělí!

Návrat do auly lesnického učiliště a slib, že Jana s Alešem se těší na texty, které uslyší a budou je dobře poslouchat – a jak slíbili, tak se i stalo.

Zapsala žehlička Iva

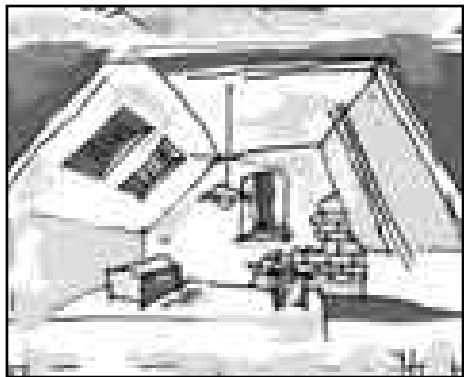
Dílna pro recitátory III. kategorie

Lesácká vilka v sobě skrývá nejen terarium plazů, ale i několik místností, které teď ožívají pro ně zcela nezvyklým ruchem. „Jste hmota a ta se přetváří v zářící slunce! A teď ve veselého slona!!! A pozor – hmota se stává vetvou chatrčí... nedobytným hradem... snobskou vilou... starým tajemným domem...“ Skupina 21 recitátorů 3. kategorie se pomalu rozehlívá a bourá zprvu citelně zdi ostychu mezi sebou. Romana a Katka jim zadávají nové a nové pokyny, chválí je a povzbuzují a v místnosti se citelně mění atmosféra. Vznikají slovní asociace na téma starý tajemný dům, píšou se nápady k fotkám různých budov, probíhá výběr jedné z nich a pomalu je tento prostor zabydlován rodinami s rozličnými osudy a postavami. Máme možnost nahlédnout do jejich typických ranních rituálů, na nedělní oběd a silvestrovskou oslavu. Rozjíždí se práce, která bude tuto skupinu provázet po dobu dvou velkých a tří menších bloků, strávených společně na Dětské scéně 2003. Zdá se, že jim spolu bude dobře. Jen dejte pozor, kdyby vás někdo z nich chtěl pozvat na nedělní oběd: čeká vás maminčin hysterický záchvat, ztracená babiččina zubní protéza, šílené dětičky, despotický otec a všude kolem rozdáváné pohlavky. Hledme, z jakých základů se rodí poetické duše recitátorů 3. kategorie!

Zapsala pradálena Petra

[- Z PODKROVÍ -]

I když jsem v posledních letech hanebným čtenářem, a občas mám dokonce pocit, že snad nestíhám číst vůbec nic, nechal jsem se redakcí Deníku DS umluvit, že se podělím o to, co zajímavého se mi z literatury pro děti dostalo v poslední době do ruky a co by podle mého nemělo uniknout pozornosti těm, kdo pracují s dětmi.

Budu ale moc rád, když tenhle sloupek nezůstane vyhrazen jen mým tipům, ale když do něj přispějete i vy - dospělí i dětská účastníci Dětské scény.

Na vaše příspěvky se těší

Jaroslav Provazník a redakce DDS

Červený panáček

Tahle knížka je zajímavá z několika důvodů. Má autory, vlastně autorky hned dvě - Janu Pohankovou, která napsala text plný obrazů, a Annu Neborovou, která vytvořila desítky drobných akčních obrázků, zabývajících knihu od předšádky po tiráž. Je to kniha vyprávějící jeden příběh-obraz, a přesto obsahuje 366 minikapitolek o několika málo jednoduchých, často i holých větech. Kapitolek je tolik, kolik je dnů v jednom roce plus jeden navíc. Prvního ledna se Červený panáček narodí, stačí vyrůst z peřinky tak, že večer už cvrnká kuličky, a za rok slaví narozeniny. Vše, co se rozprostírá mezi tím, je série minisituací a událostí, které zná z vlastní zkušenosti každý předškolák. I když je to kniha, neobsahující žádný skutečně dramatický konflikt, který by se mohl stát látkou pro plnokrevnou dramatizaci, byla by škoda, kdyby unikla pozornosti učitelů dramatické výchovy. Už jen proto, že jejím leitmotivem a principem je hra, jejímž prostřednictvím dokáží autorky vypovědět podstatné věci o životě a světě malého dítěte. Vyzařuje z ní jemný humor, něha a pohoda, ale rozhodně ne falešná sentimentálnost nebo zdobnělá infantilita. Ne každý den se setkáte s textem, který si vychutnáváte a který se čte sám:

Červený panáček jde do divadla

Maminka se dohodla s kamarádkou Jiřou, že

vezmou děti do divadla. Panáček se musel několikrát umýt, až vypadal, jako by ho olízl pes. Pak dostal na krk červeného motýlka. Teta Jiřa přišla nastrojená a navoněná. Její holky, Aluška, Eluška a Oluška, byly také nafintěné a říkaly: Panáčku, tobě to ale sluší. To proto, aby panáček řekl, že i jím to sluší. Panáček ale takové kráčkery chválit nehodlal a neřekl nic.

Jak panáček pomáhal s nádobím

Červený panáček pomáhal babičce s nádobím. Než si děda přečetl noviny, byli hotovi, ale panáček pořád pouštěl vodu, protože ho to bavilo. Babička se na něj koukla a řekla želvím hlasem: Nepouštěj vodu zbytečně. Vyschla by nám studna. A co bychom pak dělali? Studna se nenaplní, kdy si vzpomeneš.

Jak panáček neposlouchal

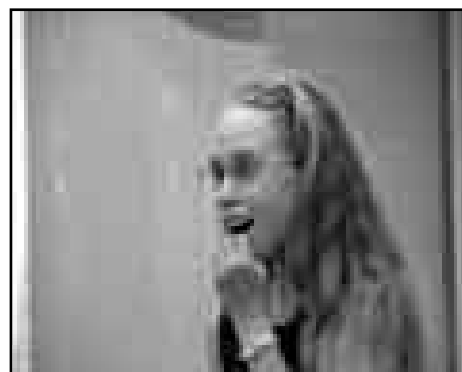
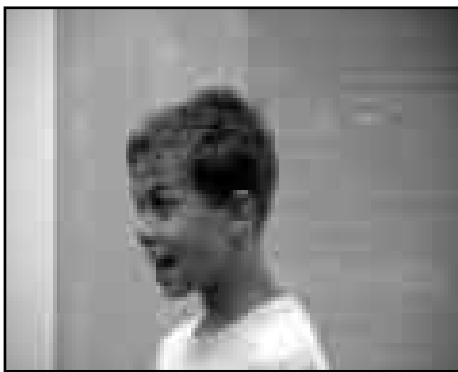
Červený panáček pouštěl vodu dál. Babička řekla vraním hlasem: Nech toho! Ale Červený panáček toho nenechal. Babička řekla hadím hlasem: Poslechni, nebo bude zle!! Červený panáček neposlechl. Babička řekla lvím hlasem: Okamžitě toho nech!!! Panáček přestal pouštět vodu. Ale kopl do židle, aby babička poznala, že nechtěl poslechnout. A to neměl dělat.

Jak se babička změnila ve lva

Babička vyskočila jako lev. Panáček se bleskurychle schoval pod stůl. Nebylo mu to ale nic platné. Babička ho ještě rychleji vytáhla a plácla ho lví tlapou.

(Vydalo nakladatelství BRIO, Praha 2002)

[- VE VÝTAHU -]

[- POKOJ PRO HOSTY -]

Rozhovor s Vlastou Gregorovou

V programu letošní Dětské scény stojí u tvého jména funkce „ředitelka mateřské školy Arabská v Praze 6, lektorka dramatické výchovy“. Jak ses vlastně dostala k přednesu?

Je to moje profese a můj denní chleba, čistě dětem pohádky. Už jako malá jsem recitovala v nejrůznějších soutěžích, které v té době existovaly - např. Soutěži tvořivosti mládeže. Ale můj vztah k přednesu a k literatuře vůbec ovlivnil už můj tatínek, který byl takový laskavý intelektuál, co nám vyprávěl pohádky a recitoval básně a vedl nás k tomu, abychom se je sami učili. Pak jsem měla štěstí na kantory, kteří mě vybízeli k četbě a znalosti literatury a ovlivnili můj vlastní výběr povolání. Vůbec si myslím, že tohle je otázka osudu – buď máte štěstí na dobré zázemí nebo dobré učitele a nebo ne. Někdy mě děsí minimální znalost literatury studentů pedagogických fakult...

Používáš ve své práci literaturu a přednes?

Denně. U nás ve školce nemáme žádnou televizi, zato spoustu knih, které sháníme po antikvariátech. Jsme fakultní mateřská škola, a tak to cítíme i jako svůj závazek, i když rozhodující je, že pro všechny z nás je tahle práce zároveň koníčkem. Četba je východiskem pro práci, v níž často pokračujeme cestami dramatické výchovy, které mají schopnost posunout text do dalších rozměrů. I když na druhé straně někdy stačí nechat text jen tak vyznít. V tom je práce v MŠ skvělá – je tam spousta prostoru pro různé cesty a metody.

Co ti dává účast na podobných přehlídkách?

Díky nim se pořád učím. Člověk má možnost vidět, jak je pořád ještě nedokonalý, co všechno neumí a má možnost konfrontovat své názory.

Jaký máš pocit z dnešního odpoledne s recitátory druhé kategorie?

Mám teď za sebou docela těžké období, kdy jsem si připadala jako úřednice, a tak je pro mě veliký zážitek zjistit, že existuje i jiný svět, kterým se můžu po tři dny zabývat. Je fajn vidět a slyšet tolik dětí, které jsou schopny mluvit a sdělovat své pocity a názory.

Je něco, co bys chtěla vzkázat recitátorům Dětské scény?

Chtěla bych říct ze svého pohledu maminky a babičky, že jednou se jim, možná v naprosto nečekaných chvílích, všechny tyhle pozitivní zážitky budou vracet ve vzpomínkách – tak jako mně se vrací moje dětství. A že to stojí za to.

A chtěla bys něco vzkázat těm, kteří s recitátory pracují?

To, co děláte, je náročná a tvůrčí práce a až vám bude zle, vzpomeňte si, kolik lidí si dnes může říct, že něco sami tvoří. A vy navíc máte možnost ve své tvorbě na někoho působit, spolupracovat s ním a ovlivňovat jej.

Zapsala pradelna Petra

Rozhovor se Zuzanou Novákovou

(před zahájením vystoupení recitátorů II. kategorie)

Co Vás přivedlo k přednesu a proč se mu věnujete?

Už odmalička jsem chodila do souboru k Věře Pánkové v Olomouci - tehdy to ještě byla LŠU Žerotín. To mě ovlivnilo tak, že dnes vychovávám mladé recitátory, ale i sama se přednesu aktivně věnuji. Je tomu tak především proto, že mě přednes obohacuje. Je to pro mě něco, co nesouvisí tolik s realitou,....abych byla přesnější - jsou to jiné světy, někdy útek k něčemu jinému, jiným směrem.

Které směry máte přesně na mysli?

Těch směrů by bylo asi více, ale nejčastěji směrem do srdce člověka, k věcem, o kterých se běžně nemluví, k tomu, co se běžně nezkoumá, k hravé a inteligentní fantazii,....třeba i s pohádkovými prvky.

Máte tedy nějaké oblíbené autory, kteří se vydávají těmi pro Vás pravými směry? Dáváte přednost poezii nebo próze?

Je pravda, že mám oblíbené autory, patří mezi ně Jan Skácel a třeba i Jaroslav Seifert. Z toho tedy vyplývá, že upřednostňuji poezii, která je svou podstatou mnohem blíže již zmiňovaným útekům někam jinam, pryč od reality. Ale svým žákům se nesnažím nic vnucovat. Nejde mi o to, aby upřednostňovali poezii, dávám jim vybrat, nabízím, co knihovna dá a ostatní nechávám na nich. To je také jeden z důvodů, proč jsem ráda, že jsem tady. Očekávám, že zde najdu novou inspiraci, nové texty, které budu moci nabídnout svým žákům, a doufám, že uslyším něco pro mne neotřelého a nového.

Jaké texty si Vaši žáci v poslední době vybírají?

Rozhodně to nejsou nějaké „osvědčené“ texty, výběr vždy závisí na individualitě každého z žáků, ale u těch menších se poměrně často stává, že si oblíbí Macourkovy texty, mám na mysli jeho bajky z Živočichopisu,dále je z autorů stále upoutává Žáček a z těch novějších například Miloš Kratochvíl. U starších žáků je výběr již mnohem pestřejší a různorodější, ale kdybych měla konkretizovat, tak bezesporu s nimi stále ladí Aškenázy i např. prózy Jiřího Suchého. U těchto starších interpretů je vidět mnohem větší chuť k výběru prozaických forem.

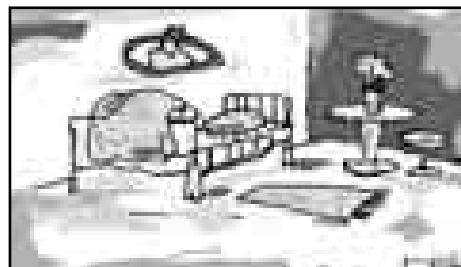
Jaký si myslíte, že je největší rozdíl mezi hodnocením v roli člena lektorského sboru a v roli pedagoga?

Výhodu ale zároveň i nevýhodu bych spatřovala v tom, že jako lektorský sbor hodnotíme především momentální výkon a do hodnocení většinou nemůžeme zahrnout to, jestli se při konkrétním výkonu jednalo např. o přílišnou nervozitu, protože děti neznáme. Na druhou stranu, když člověk vede žáka dlouhé roky, může hodně pokazit, zatímco když neobjektivně ohodnotíme jeho výkon my, nezkazíme toho tolik! Je jasné, že pro žáky je proces práce, kdy vzniká „výsledek“, který my hodnotíme, mnohem důležitější a přínosnější.

Jak se těšíte na svou spolupráci s ostatními členy lektorského sboru?

Spolupráce bude jistě dobrá, moji kolegové jsou velmi příjemní a je patrné, že si v zásadních věcech budeme rozumět. Já jsem na této přehlídce v roli člena lektorského sboru poprvé a nedokážu přesně odhadnout úroveň recitátorů. Jsem zvědavá, jaká bude!

kotelník Zdeněk

[- POKOJ PRO HOSTY -]

CO SE ŠUŠKÁ VE PSÍ BOUDĚ

Jsme Recitační soubor Gymnázia
Kroměříž!!

A takhle vás zveme na své vystoupení!!!!

KDO? Individualita v kolektivu
Kolektiv, ale
individualismus zároveň

KDE? V Národním domě.

KDY? Dnes v 10:30 a pak ještě
v 16:55

PROČ? Jen tak z legrace, aby nebyla nuda.

PRO KOHO? Pro všechny zvědavé
lidičky.

JAK? Snad vtipně i vážně, ale
jednoduše.

A KDO DNES JEŠTĚ HRAJE?

SETKÁNÍ

Kvinteto z Mladé Boleslavi

KDY? V 9:30 a v 15:45

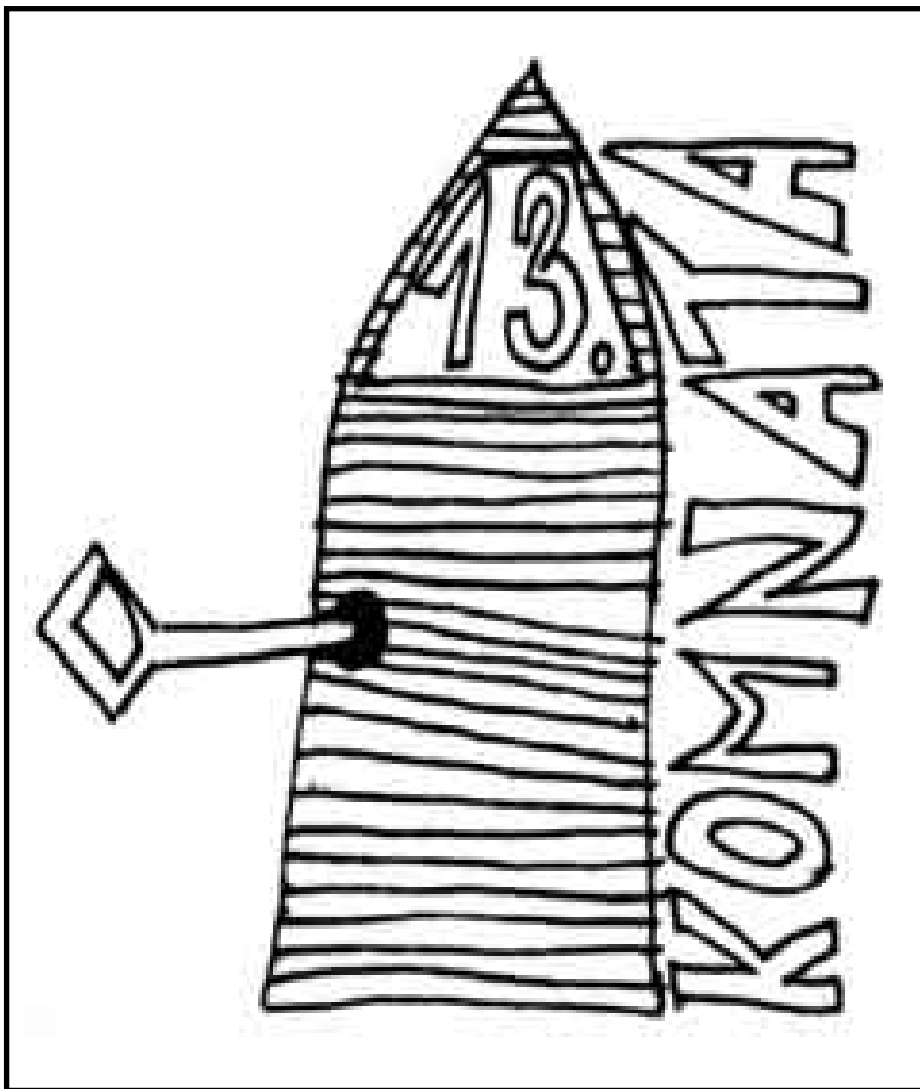
KDE? V Národním domě.

EXPERIMENT!

Děláme na tom – Nové Město nad Metují

KDY? V 11:00 a v 16:35

KDE? V Národním domě

TAK TO JE ON!

Tohle je můj kolega Otoman. Já vím, vypadá jako hezká holčička, ale je to prostě kluk! Já vám ho dnes představím a on mi to hned zítra oplátí, takže si za prvé nemůžu si moc vyskakovat (nejlepší drby tedy zase zůstanou tajemstvím) a za druhé si ani nemůžu vymýšlet, protože můj milý Otoman má ohromnou fantazii a vymyslel by nějaký super trhák o mně, jen aby se pomstil! Naštěstí se mi ho daří zaměstnat, takže svou fantazii uplatňuje v článcích, které si na těchto stránkách můžete přečíst. Co bych o něm řekla? Že má vztah ke starému nábytku a že je trošičku líný, protože jinak by si nezvolil přezdívku Otoman. Že je docela šikovný kreslíř a už teď se těší, až zítra vytvoří moji karikaturu. Já jsem si přitom na jeho vyobrazení dala tolik záležet! Jen jsem mu musela domalovat kruhy pod očima, protože je do konce týdne určitě bude mít. Strašně rád hraje Warcrafta, čímž mě rozčiluje, protože blokuje náš počítač v redakci. Já navíc počítačovým hrám nerozumím, takže nerozumím ani Otomanovi. Ale jinak nám to docela jde. Pije pítí z flašky a skleničku zásadně odmítá. Stejně tak si hrozně nerad čistí zuby. Má trošku ploché nohy, ale míň než já. Ale nebojte, oba máme boty s ortopedickou vložkou. I s plochýma nohama však krásně a velice divoce tančí na jazz-rockových koncertech. Sám hraje na flétnu, klarinet a klavír a prý i sám skládá písničky, jenže s tím se mi ještě nepřiznal, takže vám o tom nemůžu povědět víc. A vůbec. Už raději nebudu nic říkat, protože zítra o mně bude psát on. Tak to je on – vám známý Otoman!!!

Bulánek

BYLI JSME V ZAHRADĚ

Vykročila jsem se svým kolegou Otomanem do zahrady. Na procházku? Kdepak! Šli jsme na výzvědy. Nenápadně jsme se plížili parkem u střední lesnické školy, abychom zkontrolovali, jestli zde skutečně probíhají dílny pro recitátory z II., III. a IV. kategorie. Za zvuku psího štěkotu našli jsme kroužek dětí, kterým by velká závěť sněhu sahala až pod bradu. Měly na sobě nalepené štítky se jmény a na tvářích veselý úsměv. Byly ale opravdu veselé??? Museli jsme se zeptat. Měla krásné hnědé vlasy, zvědavé oči a na tričku štítek se jménem **Anežka (10 let)**:

Při které hře jsi se nejvíc nasmála?

Říkali jsme si jména a předváděli, kdo co rád dělá.

Byl v dílně někdo, s kým by ses chtěla skamarádít?

No – já nevim. Ani ne.

Bojiš se, když víš, že za chvíli budeš recitovat?

Nebojím.

„Uááá!“ zaslechli jsme z jiné části zahrady. „Co to bylo?– U toho musíme být!“, shodli jsme se s Otomanem a šli jsme podle zvuku. Jdeme potichu a napjatě. Nevíme, co nás čeká. Je to zvíře? Šelma? Tygr? Zlý? Ne. Je to jedna z lektorek dílny pro III. kategorii. Hrají velmi zvláštní hru. Jsou z nich chvíli slizouni, chvíli roboti, pak se honí a nevim, zda vítězí slizouni nebo ti druzí. Každopádně jsme s Otomanem úplně zmatení, a proto se později ptáme **Miši (13 let)**:

Bála ses, když útočili slizouni?

Nebála, protože to byla hra, tak to nic moc takového nebylo.

Byla jsi radši robot nebo slizoun?

Slizoun.

Fuj! Chtěla bys něco vzkázat?

Přeju Kátě miminko a doufám, že to bude Alžběta, protože to je určitě lepší nežli Karel. Ale hlavně aby bylo zdravý.

Přesto jsme raději tuto dílnu opustili a došli jsme ke dlážděné ploše, kde „děti“, kterým by velká sněhová závěť sahala sotva po kolena, předváděly jména s velikánskými gesty. Zjevně zde žádné nebezpečí nehrozilo, a tak jsme zůstali do konce. Mezitím jsme se jména také naučili, takže pak nebyl problém zeptat se Hanky a Josefíny na pár otázek.

Hanka (pomalu se stává dámou, takže ze slušnosti věk vynecháme, ale je určitě ze IV. kategorie):

Kdo předvedl tvé gesto nejlépe?

Vojta.

Jaké máš po dílně pocity?

Myslím, že to tu bude fajn.

A chceš taky něco vzkázat ostatním?

Ať se mají hezky a užijou si to jako já.

Josefína (dáma ze IV. kategorie):

A kdo předvedl tvé gesto nejlépe?

Já jsem to ani nějak nepozorovala. Spíš mě zajímalo, jestli si zapamatovali moje jméno a to jo, takže dobrý.

Co lektorky?

Jsou mladý, mají nápady.

A co vzkazuješ?

Já jsem byla mile překvapená už při okresním a krajském kole, že to je osobní. Ne jako při hudebních soutěžích, kde se to odehrává a odejdeš. V krajském kole jsme si před recitací všichni sedli na jeviště a hráli hru, při které jsme si říkali jména. Nebyli jsme soupeři, ale kamarádi. To se mi líbí.

Bulánek

CO SE ŠUŠKÁ VE PSÍ BOUDĚ

Je mi 10 a jsem spolu s Bulánkem redaktor 13. komnaty. Mám i svoji vlastní rubriku Zpod starého otomanu. Chcete přispět na to, aby byla 13. komnata ještě lepší? Házejte své příspěvky do speciálních schránek. Proto neváhejte a přispívejte! Doufám, že se už dnes setkám s novými báječnými příspěvky.

Váš Otoman

Z NAŠICH PELÍŠKŮ

!!!Stavba povolena!!!

Schváleno dne 14.6.2003 v 01:12 v Trutnově

schválil: Otoman a Bulánek

Poznámky: Ano! Čtete dobře, budeme stavět. Rozhodli jsme se, že každý může postavit část našeho domu. Házejte své obrázky do schránek, nebo je dávejte přímo nám- Otomanovi s Bulánkem. Uvidíme, co vznikne, ale byla by škoda této příležitosti nevyužít!!!

Z POD STARÉHO OTOMANU

„Dobrý den, pane Goldfishi!“

„Dobrý den, paní Molierová. Jak se vám daří?“

„Tak, jak je to v mém zdravotním stavu možné.“

„Chápu. A kde je zbytek vaší rodiny?“

„Á, už čekají v salóňku. Jděte za nimi. Já zatím udělám něco k večeři.“

„Jistě. Děkuji vám“, řekl dr. Benjamin Goldfish a zamířil do salóňku. Právě teď jste zaslechli rozhovor vdovy Agathy Molierové s dr. Benjaminem Goldfishem, světoznámým ufologem dobrodružné povahy, který se právě pokouší získat ruku paní Molierové. Ale teď už honem do salóňku, ať nic neprošvihne. V bleděmodrém salóňku se nacházeli celkem tři lidé: pan Goldfish, slečna Jana Molierová a její bratr Lucas Molier.

„Kdo ráčíte být vy, slečno?“ ptá se p. Goldfish.

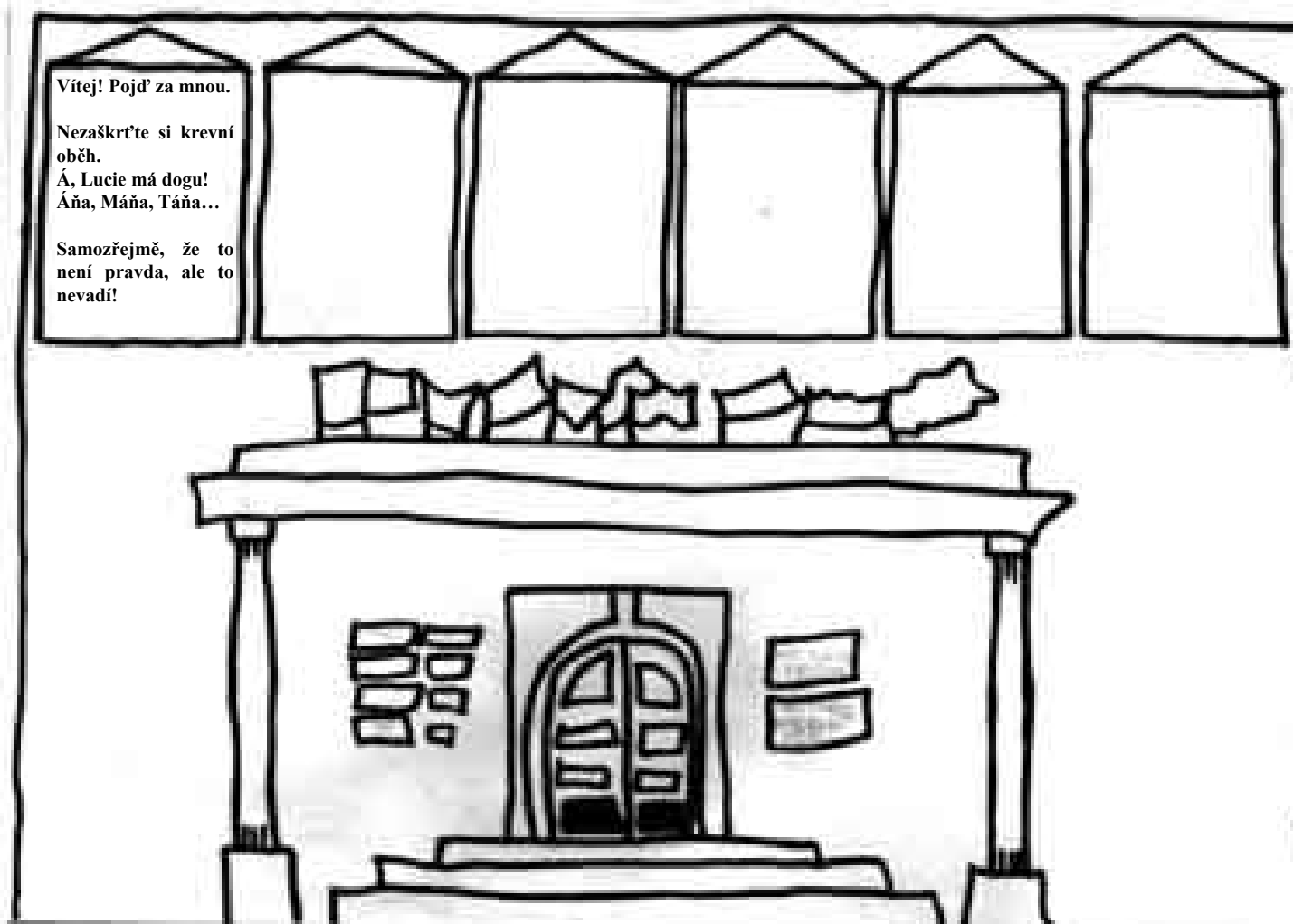
„Jsem Jana a strašně ráda dýchám“, řekla drobná dívka zabývající se filozofií - usoudila, že pan Goldfish je vzdělaný člověk, a proto použila této homérské odpovědi. Dr. Benjamin Goldfish se zarazil. „Co jste říkala?“ „Sestra je trochu zvláštní, omluvte ji, prosím“, děl Lucas, mladý svalnatý muž, chápající jediný zájem: sport. A zašepal své mladší sestře skrz zuby: „Večer uvidíš!!!“ „A co?“ „To je tajemství!“ Večer dál klidně ubíhal, jen na Lucasovi všichni pozorovali jakousi zvláštní stísněnost a mladík byl celý večer duchem pryč. Všichni šli spát. Najednou, asi ve tři v noci se Jana Molierová probudila. Slyšela zvláštní zvuky směrem od bratrova pokoje. Asi po pěti minutách uslyšela slečna Molierová bratrův hlas, i když byl takový čvachtavý. „Jednou mě chtěla vyhodit z okna. Konečně se jí pomstím. Je nás tady opravdu hodně. Chachachachach!“

Čvachtavý zvuk se začal přesouvat směrem k Janinu pokoji. Tu uslyšela srdceryvný výkřik doktorův. „Vy, vy jste Slizouni!“ Slizouni byla nová rasa ze vzdálené galaxie, jejíž existenci se už celý rok snažil dosvědčit právě dr. Goldfish. Tvrdil, že se Slizouni umí převtělit do lidského těla a tam odtud operovat se slizounskými vojsky. Čvachtavý zvuk byl stále blíž, stále blíž...

Musíme vám oznámit tuto smutnou skutečnost, že včera, 13.10.1923, zemřel za záhadných okolností náš milovaný otec, bratr, syn, strýc, dědeček, dr. Benjamin Goldfish, spolu s Agathou, Lucasem a Janou Molierovými.

Otoman

NÁŠ DŮM - NÁŠ HRAD

[-SPIŽÍRNA-]

Ach ty plachty, kde je mám?

Povídá pondělí úterku

Jiří Weinberger

Michal Vích

Nakladatelství Argo Praha 1995, Jiří Weinberger, Miroslav Vích 1996

ŽIJE DÍTĚ ZAKŘIKNUTÉ

Žije dítě zakřiknuté
 žije pod kobercem
 sní tam o tom že se stane
 jednoho dne hercem

Žije dítě zakřiknuté
 naplacato potmě
 placaté má oční důlky
 i srdeční chlopně

Žije dítě zakřiknuté
 sní že bude hercem
 že si něco odehraje
 potmě pod kobercem

Žije dítě zakřiknuté
 sní že bude hercem
 hercem v našem kolektivu
 herců pod kobercem

MĚL JEDEN SKOKAN NA LYŽÍCH

Měl jeden skokan na lyžích
 obavu že si ublíží.
 V tom dostal nápad
 a přestal skákat.
 Zůstal ve vzduchu na lyžích

DIVIL SE CHODEC PO PRAZE

Divil se chodec po Praze
 divil se vlastní odvaze.
 Šel se svou ženou.
 Šli na červenou.
 Osaměl chodec po Praze

O DLOUHOU ČERNOU HADICI

O dlouhou černou hadici
 pere se babice s babicí.
 A každá z babic
 chce ještě navíc
 pokropit tu druhou babici

PRODAVAČ NOVIN V KIOSKU

Prodavač novin v kiosku
 bacil se o futuro do mozku.
 Řek: co se dovím
 ze všech těch novin
 to už teď vím ve svém kiosku

V PENZI SE JEDEN PLUKOVNÍK

V penzi se jeden plukovník
 naučil pěstovat gumovník.
 Teď když to umí
 střílí z té gumy
 po prostých brabcích, plukovník

LASKAVÝ STAŘEČEK Z MILÁNA

Laskavý stařeček z Milána
 pochopil co je to nirvána.
 Teď když je vyrván
 z některé z nirván
 uráží občany Milána

Nálada
 náramná
 tělo mi
 oblila
 Hlavlom
 v zahradách
 oblázky
 omílá

Nálada
 náramná
 tralala
 nastala
 Na plotně
 v kastrolu
 vesele
 praskala

KDYBYCH BYL VODOU

Kdybych byl vodou
 například v Labi
 tekli bych z Krkonoš
 do Vrchlabí

Kdybych byl vzduchem
 z letního parna
 páchal bych po ní pých
 a byl bych zdarma

Kdybych byl vodou
 například v moři
 vítr bych miloval
 když mraky tvoří

POVZDYCHL SI KAPITÁN

Povzdychl si kapitán:
 Ach ty plachty, kde je mám?

Jestli jsem je
 nedal jinak

Už si nevzpomínám

Povzdychl si kapitán:
 Ach ta jachta, kde ji mám?

Já snad jednou
 ztratím hlavu

Už si nevzpomínám

Plavu

PLAVU SI A ZHRUBA V PŮLCE

Plavu si a zhruba v půlce
 nakopnu vám palcem pulce.
 Palec praví: pane pulec
 omlouvám se za ten štulec!

Do smíchu se pulec nutí
 bolest má, je nakopnutý:
 Je to ou kej, pane palec
 jdu si chvilku zalézt za jez
 a pak zpátky do peřeje
 dokud nám to slunko hřeje.

TELEFON

Telefon
 bílý slon
 od něj drát
 jako had
 z hada hádka
 do sluchátka

kokodák

kokodák

Od sluchátka
 do sluchátka
 od Šumavy
 k Tatrám
 já rád játra
 ty rád játra
 zatracenej krakrám

Telefon
 bílý slon
 bota zutá
 to to tůtá
 haťapaťa
 na kaťata
 haťapaťa cvak
 cvok

cvak
 cvok
 cvak

JEDE DĚDEK

Jede
 dědek
 na horském
 kole
 je to
 jeho
 největší
 role
 Jede
 jede
 oživlé
 dřevo
 po ro--
 vině
 na lehkej
 převod

Do hospody už je to blízko
 tam zaujme stanovisko

Jede
 dědek
 na horském
 kole
 je to
 jeho
 největší
 role

NA KATASTRU OBCE ZDICE

Na katastru obce Zdice
 vyskytly se příušnice.
 Na koho to slovo padne?
 Padlo na mne.
 Ano, na mne.

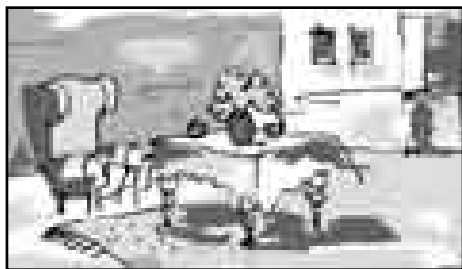
Na katastru obce Zdice
 stojí pěkná nemocnice.
 Tam ať se mi chce či nechce
 docházím si na injekce.

Na katastru obce Zdice
 píchají mě do zadnice.
 Až mi sestra strhne flastr
 zas vyběhnu na katastr!

Žije dítě zakřiknuté
 žije pod kobercem
 sní že si něco odehraje
 potmě pod kobercem

Žije dítě zakřiknuté
 sní že bude hercem
 hercem v našem kolektivu
 herců pod kobercem

[- SALON -]

Diskuse lektorského sboru s recitátory II. kategorie aneb Chvála potěší, kritika pomůže

Lektorský sbor pro sólové recitátory zvolil pro letošní debaty stejné schéma jako loni – vytvořil dvojice, kolem nichž se usadily skupinky dětí. Kdo chtěl slyšet názor jedné dvojice, mohl si vybrat, se kterou se chce setkat, kdo chtěl slyšet názor dvou a nebo všech tří dvojic, měl možnost je postupně všechny obejít. Aula lesnického učiliště se tak změnila v šumící hloučky, jejichž skladba se neustále měnila.

Dvojice pracovaly ve složení Martina Longinová a Zuzana Nováková, Ema Zámečnická a Radek Marušák, Eliška Herdová a Vlasta Gregorová. Každá dvojice zvolila trochu jiný způsob rozmluvy. Martina Longinová a Zuzana Nováková se často ptaly ostatních dětí v kruhu na jejich názor a otázky, a teprve pak mluvily za sebe. Často dokumentovaly svá tvrzení konkrétními příklady ze svých záznamů. Radek Marušák a Ema Zámečnická mluvili s jedním recitátorem po druhém a vždy začínali otázkami, které ověřovaly, zda přednášeč skutečně dobře porozuměl textu. Další povídání startovali dle odpovědí na položené otázky. Na základě konkrétních rozborů výkonů jednotlivých recitátorů pak dodávali zobecňující doušky. Eliška Herdová a Vlasta Gregorová postupovaly od obecnějších jevů ke konkrétním příkladům a pak zase naopak. Vzhledem k těmto odlišnostem byl rozborový seminář velice zajímavý pro člověka, který obešel všechny tři dvojice. Lektori dětské dílny pro II. kategorii Aleš a Jana se diskuse také zúčastnili a byli pozornými posluchači. Na tváří některých dětí byla patrná značná únava, a tak není divu, že někteří brzy opustili aulu. Někteří vytrvalci se zase neúnavně a do poslední chvíle ptali. Každý si vzal z diskuse to, co mu nejvíce vyhovovalo.

Z povídání nad výkony recitátorů ve II. kategorii vyplynuly i některé obecnější otázky,

kteří stojí za zamyšlení: jak udržet zvládnutý text v živé podobě od krajského kola, které probíhá většinou v dubnu, až do celostátní přehlídky v červnu? Jak odhadnout dobře prostor, ve kterém recituji, a zvolit přiměřenou míru hlasitosti projevu?

Samozřejmě, že došlo i na každoroční témata: Jak najít kvalitní textovou předlohu? Jak se učit správně doslovovat, přízvukovat či frázovat text? Jak správně zacházet s textem podle jeho žánru a mého přirozeného naturelu?

Nad živými rozhovory mě napadalo, co si asi děti opravdu odnesou? Jaké otázky si asi v duchu kladou a nakonec je nahlas nepoloží? Kdyby ráno začala dílna reflexí večerní debaty, o čem by asi recitátoři z II. kategorie mluvili? Jak jim položit otázku, abych se tohle dověděla? Zjistila jsem, že mě to nesmírně zajímá.

Během diskuse zaznamenala žehlička Iva

Diskusní klub pro doprovod recitátorů III. a IV. kategorie

V úvodu diskusního klubu se Zuzana Jirsová, coby lektorka diskusního klubu pro doprovod sólových recitátorů, jala představovat sebe sama. Přítomným sdělila, že toho má již docela dost za sebou, ale diskusi že řídí poprvé. Toto oznámení nečinila samoučelně, leč snažila se přítomným cosi naznačit, protože pravila: „Musíte mi pomáhat!“ (Členové redakce po dlouhé diskusi nad tímto výrokem došli k závěru, že jde o parafrázi názvu známého českého filmu – hlubší podtext jsme však neodhalili.) Dalším výrokiem, který předcházela celé diskusi, se ale situace vyjasnila již všem (i členům redakce). „Každá skupina je chytřejší, než nejchytřejší jednotlivec ve skupině“, pravila Zuzana, a jelikož reakce všech přítomných byla pozitivní, vytvořila tři skupiny, jejichž úkolem bylo předběžně prodiskutovat následující témata. Ze své interní debaty připravily tyto skupiny pro ostatní krátký výstup. Tohoto úkolu se zhostily se ctí a jejich závěry, z nichž se dále vyvinula zajímavá diskuse, předkládáme k nahlédnutí:

1. skupina: Pojmenujte, co vás nejvíce zaujalo a příjemně překvapilo na vystoupení recitátorů II. kategorie.

Resumé:

- zaujaly nás mj. interpretace textů: Z deníku Norberta Borovičky, Jak jsme slavili svátek matek, Pipi Dlouhá punčocha, Vašnosta všech vašností, Lokomotiva...
- ocenili jsme většinou dobrý výběr textů
- děti podle našeho názoru nepřehrávaly
- obdivovali jsme schopnost udržet kontakt s divákem

2. skupina: Zformulujte, v čem jste cítili problémy.

Resumé:

- interpretace některých textů byla na úrovni okresního kola
- některé texty nebyly dobře zkráceny
- objevovaly se velmi známé texty

3. skupina: Zobecněte charakteristické znaky celého odpoledne.

Resumé:

- na recitátorech byla vidět chuť říkat a sdělovat texty

- vzhledem k věku dětí bylo mnoho textů dlouhých
- převažovalo humorné ladění prozaických textů
- vystoupení všech chlapců bylo přesvědčivější

Tyto body se staly základem diskuse, ve které se zúčastnění snažili vyjádřit své postoje. Byli vedeni k otevřené prezentaci názorů, které se v mnohých případech výrazně lišily. Jedna s přítomných dam vyjádřila přesvědčení, že je to způsobeno různým stupněm vnímání, jež závisí na zkušenosti, individuálním vkusu, vzdělání... ...diskutujících. Svě zdůvodnění ukončila památným výrokem: „Čmuch je čmuch!“

Opět byla diskutována otázka gest, o jejichž funkčnosti při vystoupení letošních recitátorů druhé kategorie vyjádřila většina přítomných vážné pochybnosti. K této problematice se vztahovalo i mnoho jiných poznámek - Naučená gesta ruší samotného interpreta,..., pokud gesto „naskočí“ samo, přirozeně, může se stát součástí recitovaného textu,..., mělo by jít o psychofyzickou jednotu při interpretaci textu....

Jedním z témat diskuse se stala připravenost dětí v tomto věku sdělovat texty, které je sice baví, rozumí jim, ale mají problémy s jejich interpretací díky rozdílné životní zkušenosti. Zde kdosi poznamenal, že mezi dětmi stejného věku mohou být velké rozdíly. Důraz by měl být kladen především na to, aby děti měly vybudované základy ve formě znalosti poetiky, stylu, humoru autora apod.

Snad nekomplexněji byla probírána otázka, jak je možné, že některé výkony recitátorů se mohou posluchačům zdát poměrně slabé. Shrnutí jednotlivých důvodů stojí jistě za uvedení. Předpokládáme, že tento problém nezpůsobila porota krajského kola, potom přicházejí v úvahu tyto možnosti:

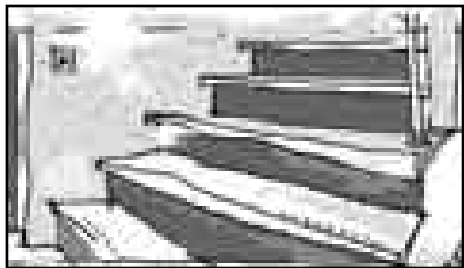
- špatná úroveň krajského kola
- zarpitost pedagoga, který si nedá poradit
- někdo z rodinných příslušníků (např. dědeček-ochotník) „připraví“ potomka na národní přehlídku
- podstatnou roli hraje čas, za půl roku může text lehce ztratit svou svěžest

Nezbývá než zopakovat, že: „Čmuch je čmuch!“

kotelník Zdeněk

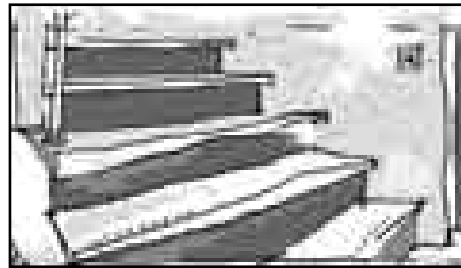

[-ZASTAVILI JSME NA SCHODECH-]

Tato rubrika nabízí čtenářům minirozhovory se zajímavými lidmi. Všem dotazovaným pokládáme tři stejné otázky:

1. *Recitovali jste jako děti?*
2. *Proč?*
3. *Kdybyste byli dům, jaký dům byste byli?*

Romana Žáčková a Katka Petříková, studentky KVD DAMU, lektorky dílny recitátorů 3. kategorie

Romana

1. a 2. S pionýrským sborem jsme vystupovali v rozhlase a já jsem mezi písničkami, aby to nebyla nuda, recitovala takové ty šílené básně. Tak jsem občas vystupovala na soutěžích – Duhové kuličky nebo Puškinové památníku. Sama jsem moc nechtěla, ale byla jsem takové to oprsklé dítě bez řečových vad, a tak mi to paní učitelka zadala.

Katka

1. a 2. Tak jsem nechodila do žádného dramataku, jenom mě vždycky paní učitelka vybrala, dala mi text a zaptala se, jestli tomu rozumím. Jednou mi tak donesla Nerudu: Jak lvové bijem o mříže, protože jsem věděla, že to je o kosmu.

Romana

3. Někdy chatička v lese, v chatičkové osadě, a někdy zase dům na hezkém náměstí s trhy a moc lidmi.

Katka

3. Velký, otevřený dům s atriem a velkou zahradou a spoustou lidí, kde by se konaly večírky a zahradní slavnosti.

Zdislava Komárková, pracovnice Domu kultury Trutnov, organizátorka celostátní dílny recitátorů

1. Recitovala, ale už je to hrozně dávno.
2. Líbilo se mi to. Ze třídy vždy musel někdo jít a já jsem se nevzpírala.

Aleš Povolný, student KVD DAMU Praha, lektor dílny pro sólové recitátory II. kategorie

1. Ano.
2. Tatínek je učitel dramatické výchovy a já jsem k tomu byl patrně veden. Ale bavilo mě to. Měl jsem doma i zdroje textů.
3. Rodinný dům v přírodě. Na místě, kde je velký rozhled.

Jana Šebáková, studentka KVD DAMU Praha, lektorka dílny pro sólové recitátory II. kategorie

3. Finský přízemní domek s volnými prostory a velkými okny.

Alena Rodrová, pracovnice Domu kultury Trutnov, moderátorka recitačních vystoupení

1. Ano, samozřejmě.
2. Líbilo se mi slyšet a ovládat svůj hlas a mít možnost svým hlasem zaujmout posluchače.
3. Rozhodně rodinný, starý, s velkou zahradou.

[- DOMOVNÍ NÁSTĚNKA -]

SOBOTA 14. 6.

8.00 - 8.45

dílny pro recitátory všech kategorií

9.00 - 12.00

vystoupení recitátorů III. kat.

13.45 - 15.15

beseda lektorského sboru s recitátory III. kat. a jejich doprovodem
diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a IV. kat. + seminář A
dílny pro recitátory II. a IV. kategorie

15.30 - 15.45

zahájení přehlídky souborů

15.45 - 17.15

1. blok vystoupení souborů

Setkání (Kvinteto, ZUŠ Mladá Boleslav)

Brzy jazyk ohýbatí (Střelky Český Těšín)

Experiment! (Děláme na tom, ZUŠ J.Štursy Nové Město n. M.)

Mletpantem (Recitační soubor Gymnázia Kroměříž)

20.00 - 21.15

veřejná diskuse o inscenacích 1. bloku

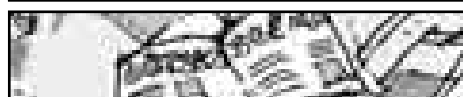
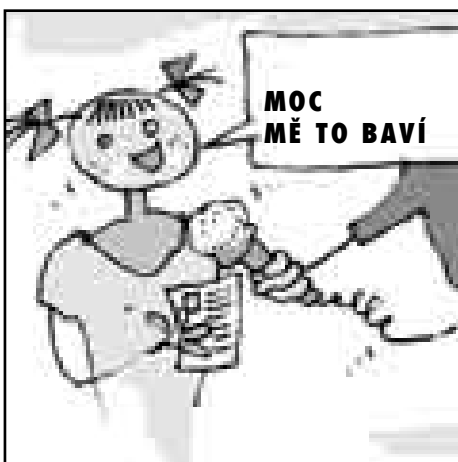
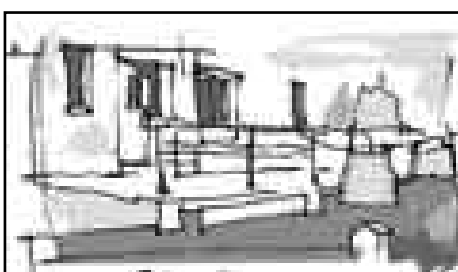
20.00 - 22.00

společenský večer pro recitátory

[- VE VÝTAHU -]

[- PAVLAČ -]

Deník Dětské scény - Trutnov 2003. Číslo 1.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecá, Martina Tothová, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 14.6.2003 v 1.45. Vychází - 14.6.2003 ve 12.00. Náklad - 320ks.

13. KOMNATA

str. 35 - 38

VE VÝTAHU ...

str. 41

VYLETĚLO KOMÍNEM ...

str. 42

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 2

neděle - 15. června 2003

[- T R U T N O V -]

[- DVORANA -]

Jakou knihu byste doporučili svým kamarádům na prázdniny?

Mikulášovy patálie nebo Mikulášovy prázdniny.

Tereza, 12 let

Možná od Stevena Leacoca bych doporučila knížky, protože on je má hodně zábavné. Právě od něj říkám prózu, spolu ještě s jedním kamarádem tady. To si myslím, že by je bavilo.

Vendula, 13 let

Trosečníci od Yvony Březinové. Je to dobrodružná kniha o kamarádech, kteří zažívají strašně moc dobrodružství.

Iva, 11 let

Asi nějakou foglarovku. Dobrodružství v temných uličkách – je to hodně dobrodružné a na léto jako dělané.

Bára, 13 let

Alchymistu (P.Coelho-pozn.red.). Aspoň by ho pochopili. Asi nějakou oddechovou – žádnou těžkou četbu na léto, aby se u toho moc nezapotili.

Lucka, 15 let

Anglicko – česko. Je to dobrý – chvíli v angličtině, pak v češtině, pak zase v angličtině a je to sranda. Dear Vittie se to myslím jmenuje.

Jitka, 15 let

Asi Jednadvacet balónů. Nepamatuju si autora, ale je to dobrý.

Adéla, 12 let

Já čtu rád Harryho Pottera.

Ondra, 11 let

Já určitě knihu Hovno hoří.

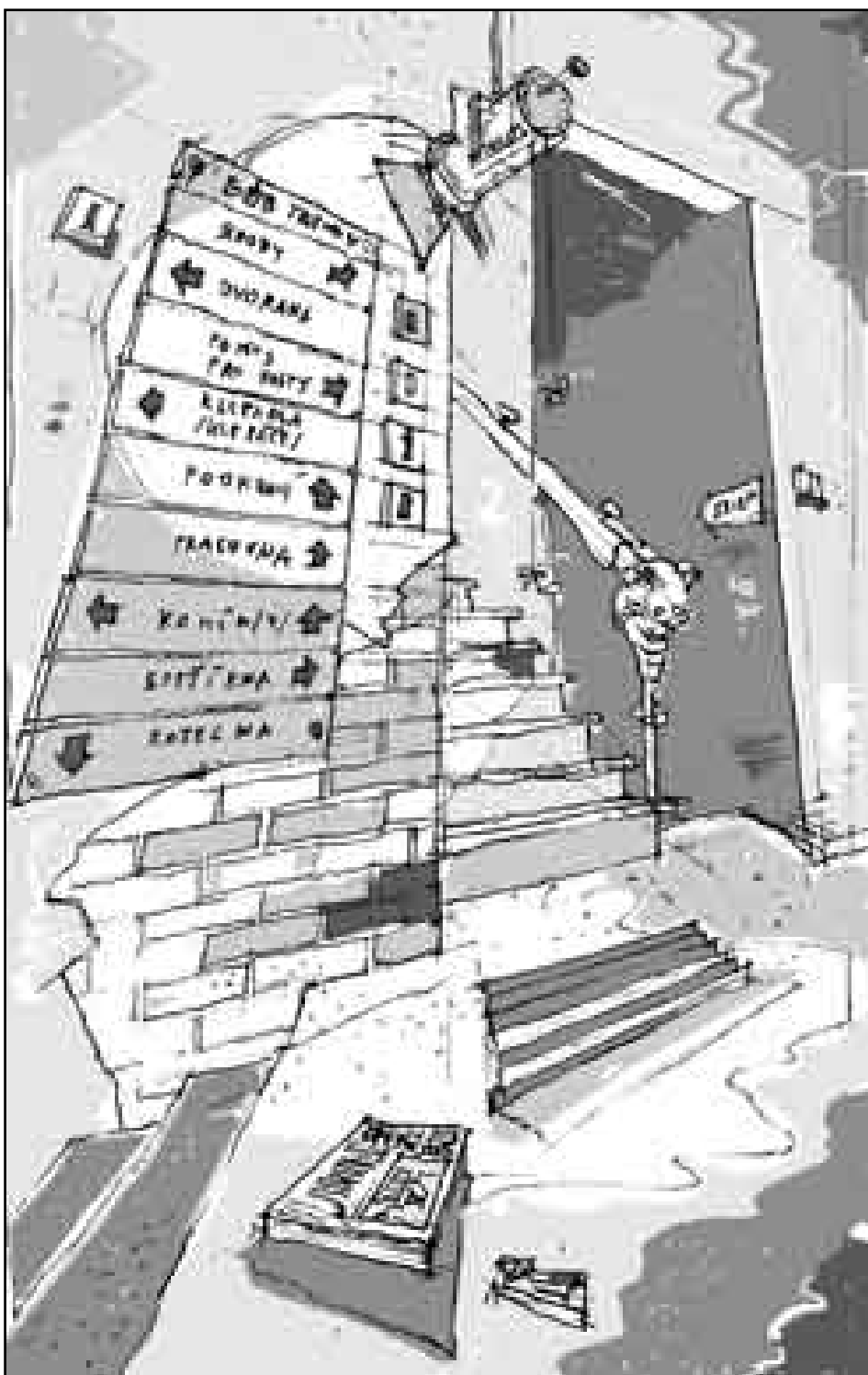
Klára, 14 let

Asi bych doporučila knihu Dívky v sedlech.

Lenka, 13 let

Já mám zkušenosti, že nějaký mladý autor, který ještě není příliš známý, má dobrou knížku, nebo že se mi to dobře čte.

Alice, 13 let

Určitě svoji. Já bych doporučil knihu, kterou má každý rád – co každý rád čte. Nemůžu nikomu doporučit, nemůžu nikomu nic říkat – vždyť každý ví, co rád čte.

Vojta, 14 let

Opilé banány.

Jonáš, 15 let

Charlese Bukowského... nebo ne.

Neznámý hlas, 15 let

Memento je dobrý. Pro pubertáky Mládí v hajzlu.

Pavla, 15 let

Mně se docela líbily příběhy od Fulghuma – Ach jo. A nebo Možná ano, možná ne.

Radúz, v neděli 16 let

Terry Pratchett

Lucka, 15 let

Rychlé šípky. Je to dobrodružné a jsou tam nápady,

když si uděláme nějakou klubovnu a nebo klub. Jsou tam dobré hry, co si můžeme udělat. Záhada hlavolamu.

Jakub, 10 let, Pavel, 10 let

Jako malé se mi líbili Bratří Lví srdce.

Bára, 18 let

Určitě bych jim doporučila něco, co je baví a co se jim doopravdy líbí, protože nemá smysl, když někdo čte to, co se jim nelíbí.

Miša, 13 let

Já bych doporučila knížku Naše tajemství. To je dobrodružná knížka o třech kamarádkách, které mají tajemství v takové katakombě, kde jsou netvoři. A ony mají zachránit svět před těma netvořama.

Miša, 12 let

Nějakou fantasy. Ne sci-fi, ale fantasy.

Honza, 14 let

Nějakou dobrodružnou. Já rád čtu – ani ne dobrodružnou, spíše detektivní, napínavou. Ale třeba některé kamarády by tohle ne bavilo, protože každý čte něco jiného.

Honza, 12

Něco od Yvony Březinové.

Tereza, 12 let

Nějakou málo čtenou knihu poezie. Hodně se čte fantasy a sci-fi, to je hodně populární, ale daleko zajímavější – aspoň teda pro mě – jsou knihy poezie. Třeba od Wolker nebo Bezruč. A jinak se mi hrozně líbily od pana Suchého povídky. To bylo o lidech různých druhů.

Ondra, 15 let

Každý má jiný vkus. Mně se hrozně líbil Harry Potter

Tereza, 11 let

[-ZASTAVILI JSME NA SCHODECH-]

Tato rubrika nabízí čtenářům minirozhovory se zajímavými lidmi. Všem dotazovaným pokládáme tři stejné otázky:

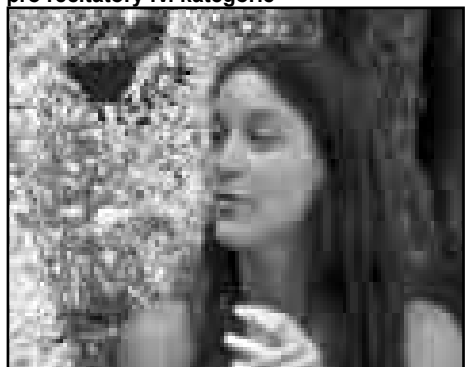
1. **Recitovali jste jako děti?**
2. **Proč?**
3. **Kdybyste byli dům, jaký dům byste byli?**

Lucie Klárová, studentka katedry výchovné dramatiky DAMU, lektorka dílny pro recitátory IV. kategorie

1. Ano.
2. Bavilo mě to, zajímalo mě to. Nikdo mě většinou nevedl, vedla jsem se sama.
3. Nevím, jaká by byla fasáda, ale určitě vím, že uvnitř by měl být krb a dřevěné schodiště.

Eva Ichová, studentka katedry výchovné dramatiky DAMU (kde je mj. krmena básničkami – pozn. redakce), lektorka dílny pro recitátory IV. kategorie

1. Recitovala jsem jako dítě, ale se souborem a ne jako jednotlivec. Sami doma jsme si hráli s básničkami. Jako jednotlivec jsem zkusila recitovat jednou, ale nedělalo mi to dobře, i když mě ty básničky bavily.
2. Myslím, že to mám od rodiny, tak se mi to nějak stalo. Již maminka přišla s poezií do styku a odmalička nás krmila básničkami, a pak nás přihlásili do dramataku a tam nás taky krmili básničkami, takže to bylo snadné.
3. To je naprosto jasný, já bych byla maringotka!

Veronika Lísalová, studentka katedry výchovné dramatiky DAMU, lektorka dílny pro recitátory IV. kategorie

1. Já jsem také recitovala....Puškinův památník, Karlovarská růžička a takové ty akce...
2. ...ale bavilo mě to...[kúbiky i mjač, barabán, mašina....] a také si pamatuji, jak jsem recitovala Kocoura v botách v ruštině, a bylo to na národním kole Puškinova památníku, byli jsme v hotelu Imperiál v Karlových Varech, bylo to naprosto úžasné. Jako dítě jsem to nebrala, že mi ty básničky někdo nutí.
3. Já bych byla dům někde u vody, nějaká chatička!

Zuzana Jirsová, lektorka diskusního klubu pro doprovod sólových recitátorů

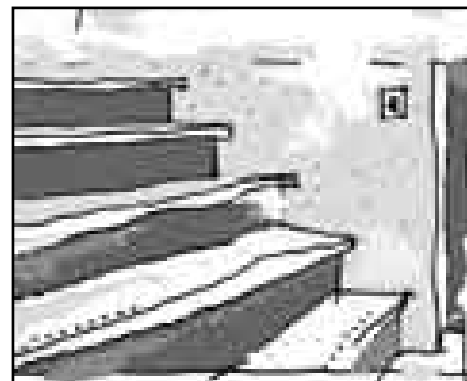
1. Ano.
2. Divadlo mi maminka nechtěla dovolit, abych se nezvrhla, tak jsem recitovala.
3. Chalupa Na Rachačkách. Tam jsem strávila dětství.

Miloš Maxa, lektor dětského diskusního klubu, student ateliéru DV DIFA JAMU Brno

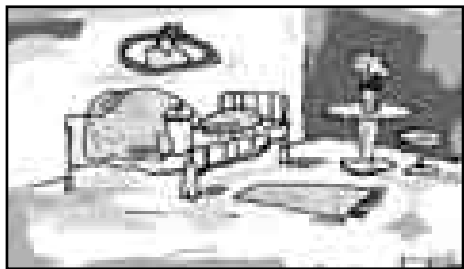
1. Ne. Vlastně jednou ano, ale bez vedení.
2. K dramataku jsem se dostal až na střední škole. Předtím mě umění nebralo, byl jsem technický typ.
3. Salaš v horách. Ale nechtěl bych tam být sám. Takže jedna z několika salaší v horské osadě.

Tomáš Machek, lektor dětského diskusního klubu, student ateliéru DV DIFA Jamu Brno

1. Ano. Reprezentoval jsem i na Dětské scéně.
2. Začal jsem, protože se z hochů nikdo nepřihlásil – no a dařilo se mi a mohl jsem se ulívat ze školy.
3. Roubenka Na Dráteníčkách, s vinným sklípkem.

[-POKOJ PRO HOSTY-]

Rozhovor s Emou Zámečnickovou

Těsně po obědě, naplněna řízkem a dávkou poezie recitátorů 3. kategorie, vstoupila do našeho improvizovaného pokoje pro hosty Ema Zámečnicková. Zvolila si židli, pohodlně usedla, pochlubila se kolegům z poroty svým interviewem pro tisk a jala se odpovídat mé všetečné otázky:

Emo, co ti v posledním roce udělalo radost?

Jejda! Tak nejdříve ze soukromí. Asi čtyřikrát jsem sázela salát a vždycky mi ho sežrali slimáci. A pak mi někdo poradil, abych na ně šla s pivem. Udělala jsem takové lapačky a naplnila je pivem.

Takže jsi udělala takovou veřejnou hospodu pro slimáky?

Druhý den ráno jsem přišla a objevila jsem asi 200 malých černých slimáků utopených v pivu, a hlavně - slimáci nesežrali salát! Nezvládli to - šli na pivo a nestihli se najíst. Takže když jsem zjistila, že saláty tam jsou a slimáci jsou utopení, měla jsem strašnou radost (poznámka redakce: pivo bylo značky Rebel a jeho účinky vám Ema podrobně na požádání popíše do všech detailů). A pak růže - loni byla vysázená a nic moc, ale letos se obrazila nádhernýma velkýma růžema. Úplně svítí a je úžasná.

A pracovně?

Asi největší radost jsem měla z představení, které se jmenuje Vzpomínka na dívku ze skla. Je to podle T. Williamse a jako představení se mi moc líbí. Mám z něj radost. Můžu si říct - ano, pod tohle se podepíšu, to mi mluví z duše. Dělalो ho takzvané SPD - Studio pro dospělé. Jedeme s tím teď na Wolkerův Prostějov, takže se trochu bojím, jak tam dopadneme, protože je to docela poetické, křehké představení. Ale když jsme to hráli v Kostelci nad Orlicí, a to představení skončilo, tak jsem plakala.

Co tebe přivedlo do křesla porotkyně soutěže dětských recitátorů?

Učím na ZUŠ Na Střezině v Hradci Králové, a to už asi 14 - 15 let. Předtím jsem dlouhé roky vedla různé divadelní soubory, z nichž asi nejvýznamnější byla skupina Divadlo do kapsy. Z nich pak povstala spousta dalších

odnoží - možná tou nejznámější je Divadlo Nejhodnější medvídků. Spousta z nich jsou mí žáci, zejména René Levínský. Ještě donedávna jsem s nimi i občas hrála. Prohodilo se to - napřed jsem sekýrovala já je, a pak oni mě. Teď už to nějak nestíhám... Učím na ZUŠ a mým nejmladším žákům je deset, zatímco nejstarší začne 36 let. Asi nejvíc dělám s mládeží nad 15 let. Myslím, že hodně se nám daří v divadle poezie - docela často jezdíme na Šrámkův Písek. S dětmi taky dělám a většinou jsme vystupovali i na Dětské scéně. Vystudovala jsem DAMU, katedru výchovné dramatiky. Taky dělám semináře pro učitele o dětském přednesu. Moc mě to zajímá. Rok co rok jezdím se svými svěřenci na Wolkerův Prostějov a občas taky na Šrámkův Písek... mám i skupinu dospělých, takže dělám i velká, činoherní představení. A od září bych měla na vedlejší úvazek učit na pardubické konzervatoři operní zpěváky herectví.

Takže jsi osoba velmi pilná a pracovitá. Co tě na táhle práci pořád baví?

Asi setkávání s lidmi, kteří jsou živí a citoví. Setkání s lidmi, kterým opravdu o něco jde. Třeba o děti, o výpověď - nejsou prázdní a stojí mi za to, abych se s nimi zabývala. A zase zpětně - oni mi dodávají energii a všechno mi vracejí.

Bereš tu svou obrovskou energii z nich? Nebo máš ještě jiné, tajné zdroje?

Rodina, děti, zahrádka, vesnička, kde bydlíme. Když vypadnu z práce, mám totální relax a pohodu.

A je něco, co ti ji bere a vysává?

Věci kolem, vztahy na pracovišti... jsem labilní a přecitlivělá, a to mě vždycky totálně vysaje.

Co bys chtěla recitátorům téhle přehlídky vzkázat?

Ať si mluví do výběru textu. Ať si nenechají vnutit něco, co je nezajímá nebo v čem nenajdou svoje téma. A druhá věc: Ať si vždycky text pořádně přečtou a najdou si, o čem je a o čem je pro ně a hlavně - co chtějí prostřednictvím textu říct lidem. Je tu spousta textů, které jdou po povrchu. Recitátoři je říkají, ono to plyne a přitom mi ten člověk nic nefekne. A já vidím, jak se strašně snaží, jsou šikovní a je za nimi spousta práce, jenže nemají základ.

A je něco, co bys chtěla vzkázat těm, kteří s nimi pracují?

Totéž. Ať dají na děti víc, aby do toho mohly taky mluvit, ale ať je zase nenechají úplně samotné a opuštěné. Ať jim do toho mluví, ale nechají děti taky mluvit a dokud společně neprozkoumají text a ne zjistí, o čem je, o čem je pro ně a co chtějí skrz něj říct, ať se do téhle práce nepouštějí a hledají texty.

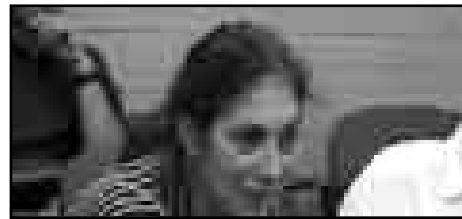
Zapsala pradelna Petra

Rozhovor s Eliškou Herdovou

Eliško, kolikrát jsi již poskytla rozhovor pro Deník Dětské scény?

To si tedy nepamatuji, vzpomínám si, že naposledy to bylo vlani, ale předtím se mnou konal rozhovor Roman Černík, to bylo ještě v Ústí nad Orlicí. Ale již se mě jistě zeptali na všechno!

Myslíš, že se oblast dětského přednesu vyvíjí, jsi schopná tento trend nějak pojmenovat?

Právě dnes jsem o tom s někým hovořila a vyprávěl mi, jak vypadala letos krajská přehlídka v Ústí nad Labem. Měla jsem z toho dojem, že se dětský přednes vrací ve smyčkách, a v tomto případě snad i o desítky let dozadu. Jako by se zdálo, jak ta konzumní společnost nás obklopuje, že smyslem není chtění se s někým podělit a komunikovat s ním, sdílet se, ale že jde o jeden ze způsobů, jak se prezentovat a dosáhnout úspěchu - stejně, jako jít na molo v módní přehlídce nebo na místní soutěž miss nebo tak něco. To samozřejmě neznamená, že to odněkud naráz vybuchlo. My jsme na tento problém také narazili v diskusi s lektorským sborem a shodli jsme se na tom, že ono to tak hnije, ten neduh a vřed roste a teprve teď je to zřetelnější vidět. Během jiného rozhovoru padla i taková myšlenka, jestli to má smysl pořádat takovou přehlídku, když není vše v pořádku. Já myslím, že to smysl má, protože přece jenom, je tady nějaká možnost se setkat s těmi, kteří nejdou po tom lehkém, laciném a povrchním úspěchu i s těmi druhými a jednak, že tím vzniká možnost obor někam postrkovat a nabízet jiné možnosti přístupu k věci, diskutovat o tom, co je skutečným smyslem přednesu a co není. Tato otázka se nedá úzce vztáhnout jen k přednesu, protože tento problém vyrůstá ze společenského klimatu, který říká, že něco znamená, když jsi v médiích, najednou jsi populární a dosáhneš toho velice rychle. Vše, co je směřováno do vnitřku, to se dnes necení, a v tom spatřuji současné zastavení a snad i retardaci. Teď mne napadají takové zvláštní souvislosti. Když se před lety diskutovalo o angažovanosti dětského přednesu, vidím v tom značnou paralelu s dneškem, jen slovník se poněkud změnil.

Jak s touto situací naložit, jak se zachovat?

Nezdat to! Jeden z problémů je to, jak se u nás učí čeština. Bohužel se v mnoha našich školách neučí vztahu k literatuře, děti nejsou vedeny k tomu, aby šly po smyslu textu, je to do nekonečna přes kopírák čtení po čárkách, já již si připadám, že toto téma je můj věčný evergreen. Jedna ze základních potíží, proč se dítě nemůže dostat k pochopení textu, k objevování krásy jazyka je i to, že pro mnoho žáků našich škol bohužel znamená recitovat báseň - naučit se ji nazpaměť. Je třeba se zamyslet, jak se tato problematika učí na vysokých školách, ale podle toho jaké jsou dosud výstupy, se zdá, že budoucí učitelé se neučí dobře, jak se má jazyk učit.

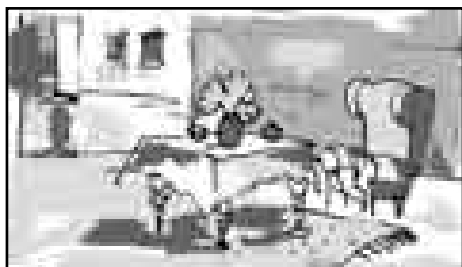
Kdybys měla pojmenovat a popsat největšího strašáka a dobrou vilu dětského přednesu, jakou podobu bys jim dala?

Tak tedy strašák by se jmenoval Efektní Vnějšák a měl by na sobě navěšena všechna ilustrativní gesta, zlostně by dupal nožkou a výhrůžně by ukazoval ukazovákem. Pokud by mluvil, tak by u toho ještě maloval a dělal by „vééééélikýýýý a hróóóóóznýýýý“, nebo by byl hodný a říkal by: „...to je kráááááááa...“. Tenhle Efektní Vnějšák je celý zelený, má žluté svítivé vlasy a elektrické oči. A dobrá vila? Ta by se jmenovala Duše, za svobodna Otevřená, provdaná Pokorná-Citlivá. Ta si může na sebe vzít cokoliv, té sluší všechno.

kotelník Zdeněk

[-SALON-]

Diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a IV. kategorie aneb Nutnost pokorného čtení

Práce tohoto debatního fóra byla tentokrát ovlivněna tím, že velká část seminaristů neslyšela vystoupení sólistů III. kategorie, jelikož byla na dopoledním bloku kolektivních vystoupení. Z. Jirsová proto pohotově změnila svůj plán a pustila se na cestu dramaturgickou. Debatéři se rozdělili do tří skupin, byly jim přiděleny texty sólistů III. kategorie a měli čas na rozmyšlenou o tom, které texty mohou recitátorům pomoci (či „uškodit“) už svou povahou. Nakonec se rozběhla velice zajímavá debata.

Několikrát seminaristé vzpomenuli případy, kdy se recitátor opravdu **potkal s textem**. Charakter recitátora odpovídal vyznění textu natolik, že přednes působil přirozeně a všechno sedělo dohromady. Jako příklady z třetí kategorie byl vzpomenu text F. Nepila Strašpytylek či text J. Hiršala a B. Grögerové Logický text molekulární. U druhého zmíněného textu však bylo připomenuto, že se jedná právě o vzácný případ, kdy mnohemu jinému recitátorovi by se interpretace textu podařit nemusela. Nejde jen o přirozený naturel přednášeče, ale i o jeho schopnosti, dovednosti, úroveň vybavenosti.

Jiným případem je volba náročných, filosofických textů. Ty si vybírají právě starší děti. Zajímají je, fascinují a přitahují, recitátoři tuší, že za textem je něco víc, ale ještě na pravý význam nedosáhnou svými zkušenostmi. To je případ Javorového motýla L. Eisenschimlové či Modré pohádky I. Ziedonise. Pak se může stát, že text napsaný na papíře může sdělit více než momentální výkon recitátora.

V tomto případě se auditorium rozdělilo na dva tábory – obec rodičovskou a učitelskou. Rodiče hájili názor, zda nechceme po dětech příliš. Ony přece recitují text, který vybrala paní učitelka, většinou ani nevědí proč a chtějí ho jen odříkat co nejlépe. Nevybírají si ho, a proto ani nepřemýšlejí, o čem to je. Učitelé zastávali názor, že dítě se přece musí podílet na hledání textu. Nejde přece o to, aby děti vyhrávaly soutěže, ale aby rostly ve vnitřně bohaté osobnosti. Rodiče namítali, že se texty tolik opakuji, že přece není možné, aby děti četly stále stejné knihy... To učitelům se texty líbí a dětem je pak nosí. Vychovávají je tak k svému obrazu a podle svého vkusu. Učitelé vyslovili protinázor, že kantor je už z povahy své práce povinen děti kultivovat – ale ne k svému obrazu. Má nabízet to, co dětem pomáhá rozvíjet se, hledat v tématech, která děti chtějí a po nichž volají. Výběr textu pro přednes má vzniknout z dialogu mezi žákem a učitelem. Tři čtvrtiny práce je většinou hledání textu – nošení textů do školy, jejichž čtení a vyhazování, odkládání. Někdy dítě přinese text, který by mu učitel nikdy nedal. Pro dítě je však z nějakého důvodu

důležitý a je třeba se mu věnovat, odložit jej nelze. Pak ale je třeba volit, zda pro recitační přehlídku nenajít text jiný – kvalitnější z literární stránky, a nebo naopak myšlenkově jednodušší. Jde o společné hledání a poznávání. Učitel, který připravuje dítě, musí recitátora dobře znát, vycházet z jeho osobnosti. Náhodně volit nelze.

Na tomto místě si dovoluji svoji poznámku. Na delší debatu čas nebyl, ale mně to straší v hlavě. Existují oba přístupy. Známe učitele, kteří přidělují recitátorům texty jak na běžícím pásu, aby měli bod navíc v ředitelském hodnocení, a znám i ty, kteří dlouho s dítětem hledají. A znám i rodiče, kteří skrze své dítě chtějí prezentovat sebe. Nejde o soud, jen o různé cesty. Přijme si, aby citlivých učitelů a rodičů bylo stále více, protože všichni máme stejný cíl: vychovat ze svěřených dětí přemýšlivé osobnosti. Při debatě doprovodů recitátorů II. a IV. kategorie se sešli ti učitelé a rodiče, kterým to jedno není. To mě hodně potěšilo.

Poslední část rozhovoru se týkala smyslu textu I. Wernische Vyvrcholení žádostných slasti. Jak je to s významem textu? O čem je? Kdo je saldokontista? Proč se přítel za „krádež“ sbírky veršů nezlobí? Že je to o položkách má dáti-dal? Protože tento text vzbuzoval mnohé otázky, byla připomenuta práce dramaturgická – chvíle pokorného čtení. Z dialogu mezi významem textu, který zamýšlel autor, a významem téhož textu, který je důležitý pro mne, totiž teprve vzniká skutečná interpretace. To byla pořádná tečka za dramaturgickou debatou. Nezdá se vám?

Zapsala žehlička Iva

Diskuse lektorského sboru s recitátory III. kategorie

Veřejná diskuse lektorů s recitátory 3. kategorie se odehrávala na stejném principu, jako ta včerejší. Dokonce i složení lektorských dvojic zůstalo stejné, jen proti nim zasedly nové tváře, jejichž výkony jsme celé dopoledne mohli sledovat. Nutno dodat, že druhý den recitační soutěže přinesl dalších téměř 25 výkonů, mezi nimiž byly některé velmi osobité, zajímavé a propracované, některé pak lehce povrchní či poznamenané nervozitou interpretů. I dnes byla na jejich tvářích vidět únava a lehká obava z toho, co jim „ti odborníci“ poví.

„Ti odborníci“ začali ve všech třech kroužcích stejnými uklidňovacími formullemi a výzvami ke vzájemné diskusi. Ta pak někde plynula snáze, někde lehce drhla o práh ostychu či obav, ne však neporozumění si či neochoty se poslouchat. Lektori hodně chválili, byť jen málokdy se vyhnuli „jednomu či dvěma malým ale“. Většinou se týkala:

- vztahu mezi recitátorem, jím zvoleným textem a posluchačem („Jste prostředníkem a vaše svoboda je ve způsobu sdělení toho, proč a čím se vám text zalíbil tak, že nám jej nyní říkáte!“)

- výběru textu (ne vždy zdánlivě hravý text opravdu vybízí recitátora ke hře)

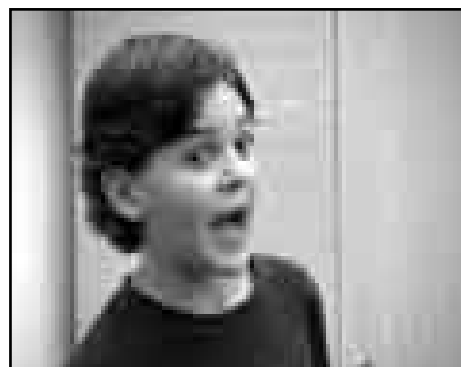
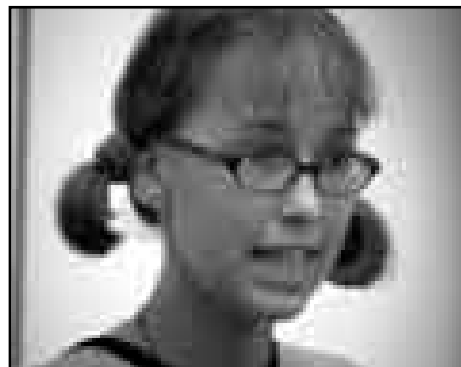
- schopnosti vést myšlenku, být partnerem s textem, umět ho povýšit o svůj vlastní vztah k němu

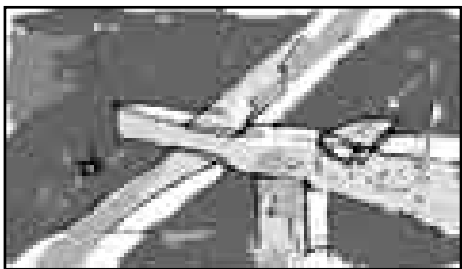
- práce s tempem, pauzou, výslovností, překvapením.

Zdálo se, že si všichni docela dobře rozuměli. A tak snad příští rok ubude textů vybraných paní učitelkou bez spolupráce s dětmi a přibude zkušenějších, poučenějších a osobitějších recitátorů. Už se moc těším!

Zapsala pradlena Petra

[-VE VÝTAHU-]

[-NA PŮDĚ ZA TRÁMEM-]

Dílna pro recitátory IV. kategorie

Marně jsem čekal, a to přesně ve stanovený čas, na recitátory IV. kategorie v jejich místnosti v Lesnické škole. Po deseti minutách jsem dospěl k přesvědčení, že moje úvaha o standardním začátku zde a případném přesunu jinam, asi nebude to pravé ořečové. Vydal jsem se tedy hledat tuto skupinu a našel jsem ji (jsa veden neomylným instinktem a zkušeností z loňského roku) v parku za tělocvičnou. Pravda je, že jsem s přivítáním nijak nepočítal, myslel jsem si, že usednu nenápadně někde stranou a budu pozorovat dění za bukem nebo jiným listnáčem, ale to, co se stalo, mne poněkud konsternovalo. Přecházel jsem právě vydlážděný prostor (cca 8 x 8 m), když tu na mne ze všech stran začali křičet: „Nešlapejte nám v těch záhoncích!“, a někdo jiný „Tam ne, tam je bazén, dnes jsem do něj nalila novou várku chlórů!“ Popošel jsem tedy, vyklepáváje si vodu z bot, a bylo to tu nanovo. „To je náš obyvák, přezujte se.....!“ Nedivte se, právě jsem totiž procházel imaginárním domem, který byl vystaven někdy včera, a ve kterém se všichni přítomní (až na mne) pohybovali s nenucenou samozřejmostí.

Lektorky této dílny (Lucie Klárová, Veronika Lísalová a Eva Ichová) se totiž nechaly inspirovat letošním rámcem Deníku Dětské scény (pozn. redakce: To svědčí již předem o jejich výborné komunikativnosti!) a práci prvních dvou dnů daly téma „dům“. Právě ve chvíli mého příchodu se připravoval velký živý obraz, který vytvářelo všech přibližně 25 recitátorů IV. kategorie. Každý měl své místo ve společném příbytku, a jelikož byl přítomen i náš fotograf, můžete tuto scénu shlédnout také. Alespoň vidíte, v jaké pohodě a atmosféře se sžívali a žili nejstarší účastníci letošní recitační přehlídky.

Všem obyvatelům domu IV. kategorie: „Žádný dům není tak malý, aby nepojal mnoho přátel.“ (Seneca)

Pochopil jsem, že byla završena jistá část práce z minulého dne, a tak nebylo divu, že

se přítomní potřebovali poněkud odreagovat. A jak je na našich „dramatáckých“ půdách zvykem, začali hrou na babu, jak jinak – domečkovou! Následovala další rozhýbávací a uvolňovací cvičení, která skončila právě v okamžiku, kdy byli všichni rozděleni do čtyřčlenných skupin. Každá čtveřice měla vymyslet a sepsat na papír všechna přísloví, rčení a ustálené výroky, které nějakým způsobem souvisejí s domem. A všichni se činili: všude dobře, doma nejlíp – host do domu, bůh do domu – můj dům, můj hrad – lepší vrabec v hrsti, nežli holub na střeše – co je v domě, není pro mě – co je doma, to se počítá – doma je doma – co se doma uvaří, to se tam taky sní – vyhodíš ho dveřmi, přijde oknem – postavili si na stará kolena nový dům – postav dům, zasad' strom a zplod' syna – úsměv, okno do duše – spadne-li ti obraz ze stěny, je smrt v domě – jak si usteleš, tak si lehneš atd. Každá skupina dostala úkol vybrat si jeden z výroků a během 10-ti minut si připravit etudu, která by rčení demonstrovala, nebo v lepším případě byla jeho metaforickým vyjádřením. Již i červotoč z půdních trámů se může dovítit, jak celá činnost mohla pokračovat, a proto v tomto okamžiku přeruším prostý popis činnosti, které všichni bez problémů zvládali, a nechám promluvit ty, které program připravily. Letošní lektorky mně po skončení práce s dětmi vyprávěly, co měly na srdci, a jelikož jsem měl náhodou puštěný diktafon, mohou vyprávět i Vám: (Lucka, Veronika a Eva v neurčeném pořadí)

Po úvodní seznamovací fázi jsme pracovali především s prostorem, využili jsme toho, že můžeme být venku. Včera jsme společně vytvářeli dům, měli jsme tam zahradu a obrovskou lednici, koupelnu – všechno, co kdo chtěl mít doma. Také jsme pracovali s klíčem od domu, v této fázi práce vznikaly jak konkrétní, tak abstraktní obrazy, otvírali jsme den. V dalším bloku jsme se pokusili zkombinovat dům, který jsme postavili i charakteru vzniklé v improvizacích a v práci s klíčem. V našem domě dále vznikaly i živé obrazy, které se musely uvnitř zabydlet, a z nich opět vznikaly improvizované příběhy.

Děti byly velmi nápadité, a to i v abstraktní rovině, všichni byli skvělí a úplně úžasní. Člověk odtud odjíždí a má pocit, že je naplněn, ne vyčerpaný. Zítra skupinu čekají jejich vystoupení a budeme se je snažit naladit především hlasově. Jsme přesvědčeni, že asi tím největším cílem je, aby to zde nebyla jen ta strašná soutěž s neznámými obličejí. Díky dílnám velmi dobře funguje, že členové kategorie jsou pohromadě, poznají se, skamarádí a jistě se jim bude recitovat daleko lépe. To se nám velmi líbí již od loňska, že si děti vytvoří úžasnou atmosféru, jde to z nich, přechází to na nás, libujeme si v tom a bude nám líto, že už je zase konec. Také je velmi dobré, jak se sejdou všechny kategorie na společenském večeru, protože si chodí navzájem na svá vystoupení, mladší pozorují starší a podobně.

kotelník Zdeněk

[-V KUCHYNI U DŘEZU-]

Všem vedoucím recitačních souborů, které vystupovaly v sobotu 14.6., jsme položili jednu stejnou otázku:

Co rozhodlo o výběru tématu a předlohy vašeho představení?

Zde jsou jejich odpovědi.

Libuše Hanibalová, vedoucí souboru Kvinteto při ZUŠ Mladá Boleslav

Původně jsme s celým souborem pracovali na osmi židovských legendách. Jako oddych jsem s částí souboru začala pracovat s limericky. Hráli jsme si se slovy, vymýšleli jsme. Najednou toho bylo víc a víc, začalo je to bavit, až se to navršilo a vzniklo z toho zajímavé dílko. Židovské legendy zůstaly dodnes nedokončeny.

Iva Doudová, vedoucí souboru střelky z Českého Těšína

Rozhodující byl věk dětí. Věděla jsem, že je budu učit a že je neznám, proto to musím zkusit s etudami. Podle toho pak poznám, jestli mám jít dál a nebo ne. Děti došli ještě dál, než jsem myslela. Texty, které jsem zvolila, jsou opravdu procvičovací. Myslím ale, že dobrý úmysl převýšil i tuhle nedokonalost.

Ivona Čermáková, vedoucí souboru Děláme na tom při ZUŠ Nové Město na Moravě

Výběr předlohy vychází z věku dětí, které se taky teď zrovna bouří proti konvencím podobně, jako to dělali ve své době autoři experimentální poezie. Chtěla jsem jim nabídnout takovou možnost.

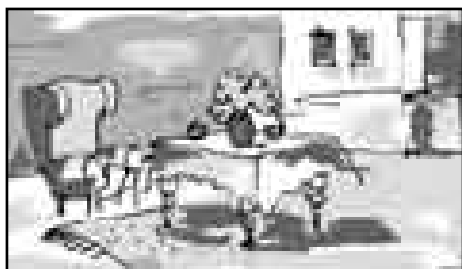
Dalším důležitým motivem bylo, že jsme chtěli zkusit netypickou cestu pro divadlo poezie. To většinou pracuje formou vymyšleného příběhu, do kterého se dosadí básničky. My jsme na tenhle příběh rezignovali a snažili se prezentovat básničky samy o sobě. Forma je tím pádem jakýmsi listováním v knize bez pevného pořadí básní, kde chybí určitý tvar celku. Navíc pracujeme pořád s různými texty. Myslím, že se společně snažíme o jakési otevírání obzorů nejen svých, ale i posluchačů. Díky téhle práci jsme si uvědomili, jak je těžké udělat z experimentální poezie divadelní tvar, který by byl sdílitelný divákovi. Ale Děláme na tom!

A dalším z důvodů výběru téhle látky je to, že mně osobně se prostě líbí, což si myslím, že je velice důležitým kritériem při práci.

Irena Procházková, vedoucí recitačního souboru Gymnázia Kroměříž

Nadchlo je představení maturantů (také Jandl, ale jiné texty) a zrovna jsme nic neměli, a tak si nakonec chtěli také zkusit Jandlovu texty. Původní pásmo bylo hravější, dominovali v něm kluci a teď je to tak, že textu mají všichni stejně. Teď mají texty, se kterými se ztotožňují, které za ně vypovídají.

[- SALON -]

Salon divadel

V sobotu večer se poprvé na letošním ročníku Dětské scény sešli v našem **divadelním salónku** v sále Městského úřadu seminarišty s vedoucími souborů a odbornými lektory. Předmětem jejich kultivované salónní debaty byla vystoupení divadelních, či spíše recitačních souborů. Diskuse vycházela z osvědčeného loňského modelu, který na začátku představila předsedkyně poroty Jiřina Lhotská: u každého představení nejprve dostala slovo vedoucí souboru, pak seminář, jehož úkolem bylo podrobit toto představení detailnímu rozboru, poté zástupce lektorského sboru a nakonec kdokoliv, kdo se přihlásil do diskuse.

Ta probíhala v příjemném a věcném duchu, byť poněkud přetáhla čas jí vyhrazený. A pokud jste tam nebyli, dovolte, abychom vám z ní nyní prostředkovali několik postřehů:

Kvinteto, ZUŠ Mladá Boleslav – Setkání

Vedoucí souboru Libuše Hanibalová: s touto skupinou pracuji souběžně poslední dva roky na tématu židovských pověstí, a tak cítili potřebu odlehčení a hraní si. Nejprve psali vlastní limericky, pak objevili Weinbergerovy knihy ve výprodeji, postupně jednotlivé básně tvarovali a čistili bez záměru vytvořit z nich celek. Jedním z původních nápadů bylo pracovat s motivem smetiště rekvizit. Děti jsou ze 7. – 9. třídy ZŠ, čili 5. – 6. ročníku ZUŠ.

Seminář: představení se nám líbilo, mělo spád, dynamiku, kvalitní mluvní stránku. Z dětí byla vidět chuť ke hraní. Ocenili jsme práci s rekvizitou a barevné ponožky. Otázkou pro nás je, proč chlapec u klavíru nevstupuje s hrajícími dívkami do nějakého divadelního vztahu.

Lektoři: také měli pocit svěžího, příjemného až přítulného představení. Ocenili kultivovaný projev dívek i jejich vlastní vklad do hry. Jako problém vidí temporytmus zejména dopoledního představení, ne vždy zcela účelné použití rekvizit, nahodilost v řazení jednotlivých sekvencí, přesnost načasování a gradace. Otázkou je také funkčnost kostýmových prvků, které vyvolávají představením nenaplněná očekávání, a věková přiměřenost textů.

Diskuse: - propojení jednotlivých částí je otázka principu, kterým nemůže být pouhá animace předmětů. Tímto rámcem vše posouvajícím a určujícím by mohl být např. chlapec – klavírista. Animace předmětů by měla vycházet ze vztahů a situací.

- na to, že se jedná o recitační vystoupení, byla na něm vidět příliš malá práce s jazykovými výrazovými prostředky, jako je pauza či temporytmus

- sama vedoucí byla dnes překvapena, že ji nenapadlo zapojit chlapce do hry

- je tam naznačený princip klauniády, ale nepracuje se s ním

- problém více konců

- místy je práce s předměty pouze

ilustrativní a nabízí více možností
Salónní resumé: Přítulné představení

Střelky Český Těšín – Brzy jazyk ohýbati

Vedoucí souboru Iva Doudová: jsou to opravdu „střelené Střelky“ – děti ze 2. třídy ZŠ, které spolu pracují od října a mají neuvěřitelnou spoustu energie. Text (etudy z Dismanova Receptáře) jsem vybrala ještě před setkáním s nimi a na něm se mi potvrdilo, že je bude zajímat. Nejraději dělají draka a vlak. Chtěla bych poděkovat odpolednímu publiku, které prokázalo, jak může fungovat sepětí jeviště s hledištěm.

Seminář: i toto představení se nám líbilo. Je na něm vidět systematická práce, spontánní dětská hra, jejich smysl pro humor. Oceňujeme dobrou výslovnost a hlasovou práci dětí. Pouze při nástupech sborů se nám zdálo, že jsou málo jednotné.

Lektoři: jedná se o úctyhodný výkon vzhledem k věku dětí. Obdivuhodné je např. zorganizování takto nezorganizovatelných kluků a jejich spontánnost. Otázkou je

výběr textů, které jsou velmi rozdílné, možná poněkud samoučelný úvod, kostýmy, které mohly pomoci inscenačnímu záměru.

Diskuse: - texty jsou vybrány z Receptáře a nejsou uceleným pásmem, což způsobuje jejich nejednotnost

- bavila mě hra a štengrování se kluků a holek

- bylo tam velké množství dětem blízkých motivů. Ocenitelná je jejich disciplína, práce s gestem i vystavění tématu skrz mizanscénu.

- cítila jsem z představení pevnou ruku, ale zároveň svobodu dětí

- možná tady vzniká další kritérium hodnocení divadelního představení – jeho schopnost komunikovat s divákem

- zajímá mě, jak vzniká „choreografie“ představení? Odpověď vedoucí: absolvovala jsem baletní přípravu a ve své práci se zaměřuju hlavně na slovo a pohyb.

Salónní resumé: Zorganizovat lze i nezorganizovatelné.

Děláme na tom, ZUŠ J.Štursy Nové Město na Moravě – Experiment!

Vedoucí Ivona Čermáková: jedná se o holky z 1. ročníku 2. cyklu ZUŠ, které spolu částečně pracují od loňska. Moje vystupování není záměr, ale z nouze ctnost – vypadla nám jedna dívka a už jsme nechtěly zapojovat nikoho, kdo neprošel celou prací. Představení vychází z dlouhodobého zájmu o experimentální poezii jako formu vzpoury proti konvencím. Je to neanarchistická forma vzpoury. Každé z nás se líbilo něco jiného a podle toho jsme si vybíraly texty. Nejedná se o představení s příběhem, ale spíše o jakési listování knihou.

Seminář: líbil se nám rytmus úvodu, který pak ale upadal a negradoval. Ne zcela čistý byl hlasový

projev a výslovnost. Máme spoustu otázek, ale málo odpovědí.

Lektoři: Byl to zajímavý způsob práce s poezií, v němž jsme dodatečně hledali propojení – jakýsi „oslí můstek“ s nadbytečným cvičením okolo. Výběr textů byl hodně subjektivní a mnohde chybělo vypointování a hlubší propracování textů, které zůstaly často na povrchu. Refrén slova „experiment“ někdy rušil zažívání předchozího textu. Prospěl by zásah vedoucího zvenčí – a to pro nastolení řádu, vygradování a vyvážení textů a odstranění „bloudění“ po jevišti.

Diskuse: vedoucí – pohyb byl dán individuálními přístupy ke knize

- velký počet dívek umožňuje vypojení vedoucí z představení

- vedoucí byla poznat díky sebejistějšímu projevu na jevišti, který chyběl dívkám

- jedná se o velmi zajímavý výběr materiálů. Experimentální poezie má jistá formální kritéria a používá velmi vypracovaný vizuální princip, což nabízí otázku, je-li možné jej ještě jevištní podobou někam posunout?

- je nutné ocenit pokus nejt přes příběh a vztahy, ale bylo by zapotřebí jít ještě dál, protože jinak vzniká určitý stereotyp – viz práce se slovem „experiment“

- tyto texty mohou být skvělým zdrojem pro práci v souboru, problém nastává v momentě jejich posouvání k jevištnímu tvaru

Salónní resumé: Žádné experimenty s experimenty!

Recitační soubor Gymnázia Kroměříž – Mletpantem

Vedoucí Irena Procházková: učím na gymnáziu češtinu a dějepis. Toto jsou žáci 7. – 9. ročníku, kteří navštěvují dramatak. S ním děláme pravidelně vánoční program, pak vystoupení do soutěží, sólové recitační výstupy a na konci roku akademii. Před 2 lety jsme u nás slavili Rok Rakouska a já znala „hravého Rakušáka“ Jandla, kterého jsem přinesla tehdejší skupině. Z hravých textů vzniklo postupně pásmo, které převzali mladší žáci. Řešili jsme problém jeho propojení a od okresní přehlídky jsme celé pásmo totálně změnili do téhle podoby.

Seminář: moc příjemný byl nástup, kdy jsme měli obrovskou chuť se připojit. Proto jsme pak byli lehce zklamáni další částí. Ne všem textům jsme rozuměli, což je u Jandla problém. Některým z nás připadalo pásmo docela dlouhé. Otázkou je důvod zařazení písně. Možná bylo záměrem postavit proti sobě experiment a klasiku.

Lektoři: Ocenili dobrou práci s textem, většinou vygradované, vypointované a rytmicky dobře vybudované výstupy. Velmi originální byl začátek. Cítili jsme z dětí propojení, souznění, vzájemné napojení a respektování se. Problémem je především píseň a občasné prvky stereotypu.

Diskuse: - oceňuji snahu o sdělení. Bylo vidět zřejmě záměrné rozdělení textů podle typů dětí. Otázkou je skutečně problém principu hudební složky – proč tam je?

- opatrněji by se mělo pracovat se sborem, který místy setřel sólistu

- možná byl trochu chaos v použitých prostředcích

- chybělo mi uzavření rámce, který začal mezi námi v publiku, ale neskončil tam

- hlas z ciziny: začátek byl naprosto excelentní a přestože neumím ani slovo česky, rozuměl jsem tomu. Je důležité soustředit se v divadle na komunikaci s diváky prostřednictvím neverbálních prvků.

Salónní resumé: Sláva hravým Rakušákům!

Další diskusní salón je otevřen i pro vás, přátelé! Na shledanou v neděli!

Zapsala pradlena Petra

CO SE ŠUŠKÁ VE PSÍ BOUDĚ

Leni)(PROTOŽE NÁS TO BAVÍ)(**pro lidi**)(podle knížky

DOHRÁLI JSME
Uherské Hradiště

11:15 a 16:15

KINO

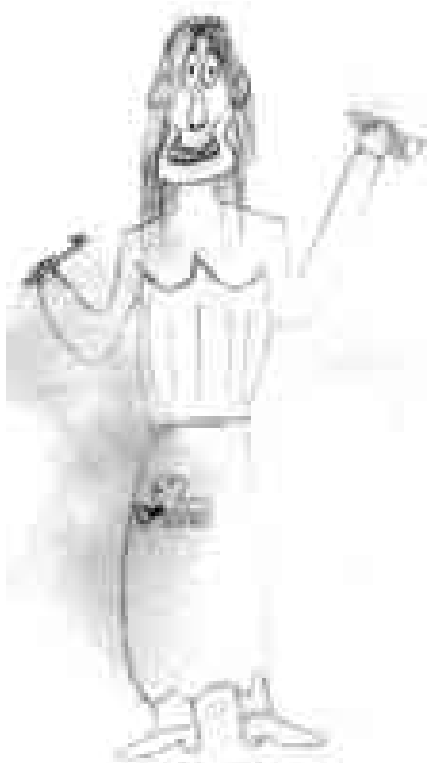
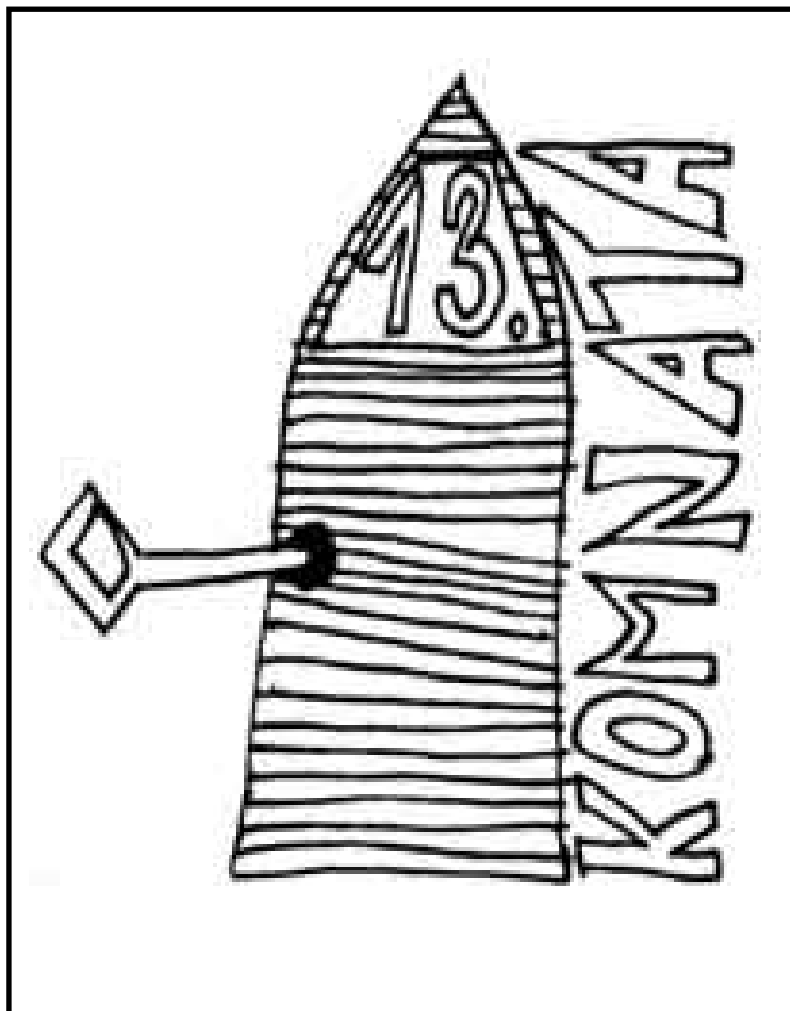
*To se neda' popsat,
to se musí' VIDĚT!
LDO-MOST*

Jedlík

Když jsem jela na hory,
Snědla jsem tři brambory.
Snědla jsem si mrkev
A velikou tykev.
Koupila jsem čokoládu
a lentilky pro parádu.
Každý mě chce pochválit,
Že jsem jedlík jak má být.

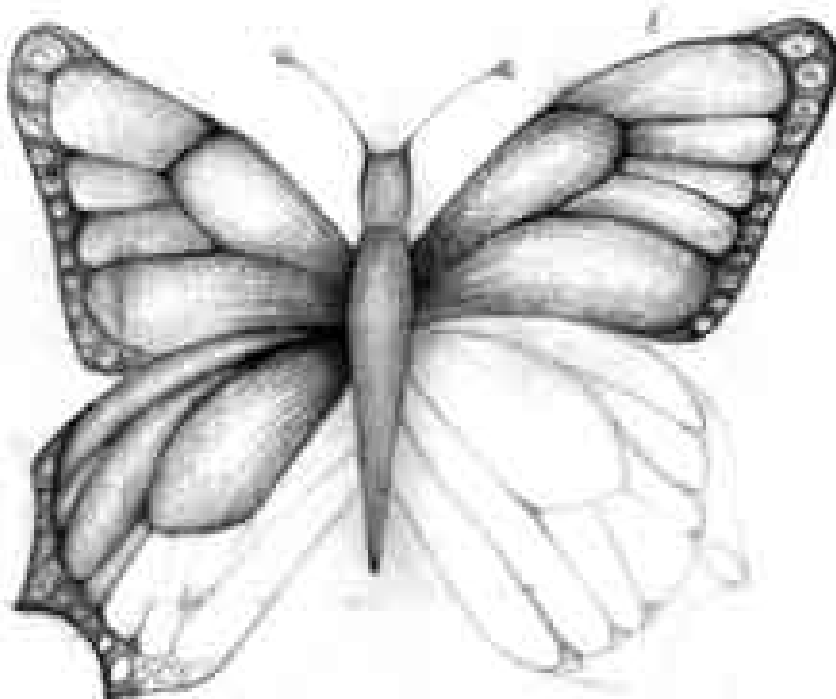
Andrea Bukvová

11 let

Tak to je ona! Bulánek! Vůbec nevím, co bych o ní napsal, protože je to taková slušná a spořádaná dívka a já nemám to srdce o ní něco vymyslet. Ale počkat! Jednu chybu má! Všude chodí pozdě, hahahá!!! Ale to je asi všechno. Tak to je Bulánek. Snad jí naštve aspoň můj obrázek!

Otoman

BABIČČIN GULÁŠ

STRDÍ!!!

To nám ta babička zavařila! Copak asi tak může být takové strdí?

Podle členů souboru Děláme na tom je strdí:

-druh ryby

-obrovská lochneská příšera, která vypadá jako velikánské S a pořád dělá str, str, str....., jenže to není pod vodou slyšet

-nepříjemný pocit, který je, když někdo drápe nehtem o dlaždičky

-zkomoleně řečeno: STROM BDÍ

-opuštěný hnízdo

Podle anonymů z Kroměříže je to:

-ňáký křoví

-???, ale vymyslel to Praotec Čech: To je ta země zaslíbená, strdím oplývající.

-starý výraz, který používali naše babičky a dědečkové, když chtěli decentně pojmenovat jídlo, které jim moc nelahodilo

-ňáký rostlinstvo – jako medem a strdím, takže je tam hodně zeleně

Podle souboru Kvinteto z Mladé Boleslavi:

-fousy, jak nemáš voholený fousy, že to jako škrábe

-ňáká tráva taková

-ňáká plodina

-trn, který se stydí

-zvěřina nebo ňáký zvíře

-zvěřina? To mi ňák nesedí.

-něco dobrého, něco jako s medem

-Praotec Čech jde na horu Říp a tam si zapálí strdí..... A bafá!

Podle Vojty (recituje ve IV. kategorii):

-něco jako ježek, něco pichlavýho

-ježek, který je takový velký, nabubřelý, pyšný a dupe si tak

-ale je milosrdný, nikomu neubližuje

Podle Radúze (recituje ve stejné kategorii jako Vojta):

-určitě něco s lesem, třeba ňáká zvláštnost na stromu

Tak konec napětí.Strdí je ňáká dobrota, STRDÍ JE TOTIŽ MED!

To je, co? Nevadí, teď už to víte. Ale ještě nejste nejchytřejší. Víte, co je to ŠALŠE ?

Pište, pište, pište. Těšíme se. Moc!

KUBA, KTERÉMU JE 9 LET, ALE V ČERVENCI MU BUDE 10, nám řekl, že se mu nejvíc líbily ty malé děti (to jako Střelky a jejich Brzy jazyk ohýbati). Prý mu bylo líto draka, když umřel. On taky chodí do dramaťáku, už dva roky, takže to zná. Chtěl by být herec, ale hrál by jen veselý role. V Trutnově zarecitoval básničku a prý se mu povedla! Tak to je dobře, ne?

SLYŠENO MYŠÍ DÍROU

REKLAMA!

Zakládáme novou rubriku!

Jmenuje se SLYŠENO MYŠÍ DÍROU a bude celá na vás!

Zeptejte se koho chcete a na co chcete!

Svých lektorů, porotců, redaktorů.....

Otázky vhodte do barevných schránek nebo vstřete přímo do rukou Otomana a Bulánka.

Bulánka.

Těšíme se na vaši zvědavost!!!!!!

OPĚT V ZAHRADĚ

Dnes v 9:00 se sálem auly Střední lesnické školy v Trutnově ponese hlas recitátorů čtvrté kategorie. Možná jste stejně zvědaví jako my a zajímá vás, proč si tenhle kluk nebo tahle slečna vybral/a zrovna tenhle text. Ulehčili jsme vám přemýšlení, protože alespoň u dvou obětí naší redakční zvědavosti se to dozvíte! Chytili jsme do svých sítí Vojtu a Radúze a tady to máte černé na bílém...

VOJTA (15 let): Jiří WOLKER – Hřbitov

Tak, Vojto, proč zrovna hřbitov?

Já jsem nevybíral podle názvu. Člověk nemůže vybírat podle toho, jak se báseň jmenuje.

A co tě přesvědčilo, že tahle báseň je ta pravá?

Člověk se v tomhle věku cítí taky ňák opuštěnej, že ho nikdo nechápe. Vybral jsem si ji hlavně proto, že jsem to pochopil a že mám Wolkeru rád.

Byla to jednoznačná volba?

Já jsem dřív dělal Baudelairea, se kterým jsem postupoval. A pak, když už nešlo říkat jenom Baudelairea, tak potom nastoupil Wolker. Bylo to ale těžký vybrat, protože jsem tam měl i Skácela nebo překlady francouzské poezie od Čapka.

A ty máš nějaký zvláštní vztah k francouzské moderní poezii?

Já se nevyhraňuju na jeden druh.Člověk je rozmanitý. Nemá se udržovat v jednom směru.

Vojta už na otázku, co by nám řekl na závěr, nechtěl nic říct, ale nakonec sám od sebe spustil. A zní to vážně krásně, tak poslouchejte:

Jsou tu lidi. Je tu každý...Tohle určitě není o soutěži, ale o setkání. Aby se překonaly překážky mezi lidma, protože jich je už tak hodně.

Na důkaz svých slov vám Vojta posílá tohle sluníčko. Tak ho v sobě neztraťte, aby ho nemaloval zbytečně.

RADÚZ (právě dnes je mu 16 let!!): Jan NERUDA – Tři králové

Jak jsi se setkal ty se svým textem?

Jednou jsem uváděl v Rožnově koncert v kostele a ta báseň se mi zalíbila. Přestože jsem měl na soutěž jinou básničku, šel jsem tam s touto a s ní jsem se dostal až sem.

Takže u tebe byla volba textu úplně jednoznačná?

Ano. Jsem poprvé na národní přehlídce. Byl to můj velký cíl.

Viš, čím tě text zaujal?

Konečnou pointou, kdy se vlastně dozvíme, že ti tři králové jsou tři kluci a neví vlastně, proč takhle chodí a prasknou na sebe, že se jmenujou Josef, Pepa... a ne Baltazar a takhle.

Máš potřebu něco dodat?

Jen, že je tu příjemná atmosféra. Ty holky z dílen jsou výborný a našel jsem spoustu nových kamarádů a kamarádek.

MILÝ RADÚZI, PŘEJEME TI KRÁSNÉ NAROZENINY, AŽ JE OSLAVÍŠ PODLE SVÝCH PŘÁNÍ!

Otoman a Bulánek

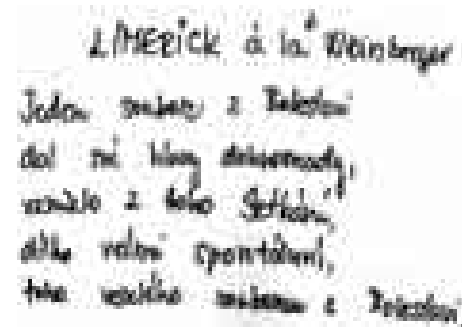
Hned z kuchyně jsem si vyžádala vstup do vědního salónku, aby se ukázalo, zda skutečně vědí, co že to ten *limerick* vlastně je. A oni věděli, že:

LIMERICK je

- * básnička na pět řádků, která končí a začíná stejně
- * spíš nonsens – nesmysl takovej
- * taková spíš hrátka
- * AABBA-to je, jak se střídají verše
- * člověk se na tom vyblbne, vymysleli jsme jich spoustu včera

Myslím, že se s těmito kratičkými textíky ještě setkáme, protože barevné redakční schránky čekají právě na podobné laskominy. A to nemusíte být z Mladé Boleslavi, abyste do nich mohli své příspěvky házet, tak toho určitě využijte!

Soubor Kvinteto z Mladé Boleslavi nás s Otomanem pozval nejen do svého pelíšku, ale také do své kuchyně. Napsali nám téměř za chvíli básnický útvar zvaný LIMERICK. A jestli umí dobře vařit? Už se to nese, tak ochutnejte!

Z NAŠICH PELÍŠKŮ

Viděli jsme dnes několik představení, ale na tohle jsme se prostě museli souboru Děláme na tom z Nového Města na Moravě zeptat.

Proč experiment?

Protože si s tou poezií hrajeme, pořád experimentujeme. A je to experimentální poezie.

Co vás na tom bavilo nebo baví nejvíc?

Všechno. My bysme to, co nás nebaví nedělali.

Dělali jste na tom sami, nebo s vedením?

Kombinovaně.

Jak jste dlouho spolu? Jak jste se vůbec dali dohromady?

No- my jsme takhle letos poprvé.

Takže jste sóloví recitátoři a občas jste v souboru?

Ne, my to máme vždycky v souboru, ale pokaždý v jiný sestavě, protože ty starší odchází o jiných souborů.

Je v Novém Městě na Moravě ještě někdo, kdo dělá něco podobného jako vy?

Myslíme, že tam nic takového není.

A váží si vás ve městě?

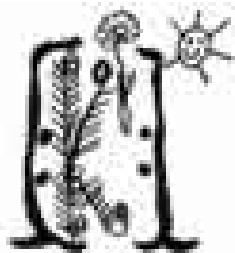
No – snad jo!

To by měli, když jste tam jediný. A co o vás ještě máme vědět?

Naše paní učitelky nám říkají „obludy“.

A cítíte se tak?

Ne, my jsme nejkrásnější na světě! Já teda ne... A taky nejskromnější!!!

DohRáLi JsMe

ZUŠ UHERSKÉ HRADIŠTĚ

*

AŽ NA 13 (+1) VÝJIMKU JSME NORMÁLNÍ.
(Je nás 13 a Hanka).

Nejhodnější je Radka a má nejkrásnější úsměv.

Nejslavnější člen souboru je MARTIN.

Dva ilegální členové z Ukrajiny – ne, z Ruska (kde žil ten váš Puškin?) jsou ZUZKA a DITA.

/ Dívej, jak jsou si podezřele podobné/

Nejuřvanější, nejukecanější a nejdrzejší je EVA.

Nejstarší a poměrně hodně chytrá je MÍŠA, která je inteligentní, ale nepřemýšlí!

VŠICHNI JSME UKECANÝ!

Oni jsou opravdu hrozný, ale já je mám ráda.

MÁME HERCE S RŮŽOVOU

HLAVOU!!!

On byl na blond, protože se místo dramaťáku věnuje ještě sportu a

protože se s hokejbalovým týmem dostali do baráže, tak šli všichni na blond, ALE paní učitelce se to nelíbilo, tak šel nahnědo, A TAKHLE TO DOPADLO! Adam je za prvé žák a za druhé korepetitor (to je něco sprostého?). Má nejdelší fousy, ale na představení se o h o l i l!

JESTLI CHTĚJ LIDI V TRUTNOVĚ, V ČESKÝ REPUBLICĚ A V EVROPĚ.. A V DUBLINU (to jsem zapomněl) POZNAT TUHLE BANDU, TAK AŽ SE PŘIJDOU DNES PODÍVAT! A KDYŽ TO NESTIHNOU V 9, TAK VE 2!

Pan Pokorný vyráběl všechny zbraně, cvičil nás v šermu a říká o nás, že jsme vážně strašná banda, ale že se máme strašně rádi a nemůžeme bez sebe být. Od té doby, co ho máme, máme strašně trhlého kulísa.

KDYŽ JSME NA SEBE NAŠTVANÝ, HRAJE NÁM TO LÍP /někdy/.

JSME Z LDO ZUŠ MOST

NA PARKETĚ

„Měli to dobře připravený. Vůbec jsme nečekali, že to tady takhle rozjedeme! Nikdo tady nesedí, nikdo se nestydí.“

Tak asi takhle popsala Simona (recitátorka ze IV. kategorie) včerejší společenský večer pro recitátory. Měla pravdu. Tělocvična prostě žila, parket byl plný a parkety na podlaze rozžhavené do běla. A z Opavy do Prahy jeli rychlíkem, který nikde nestaví, snad úplně všichni! Jel bez nafty, uhlí nebo elektřiny, a přesto to v něm jiskřilo, až přecházel zrak.

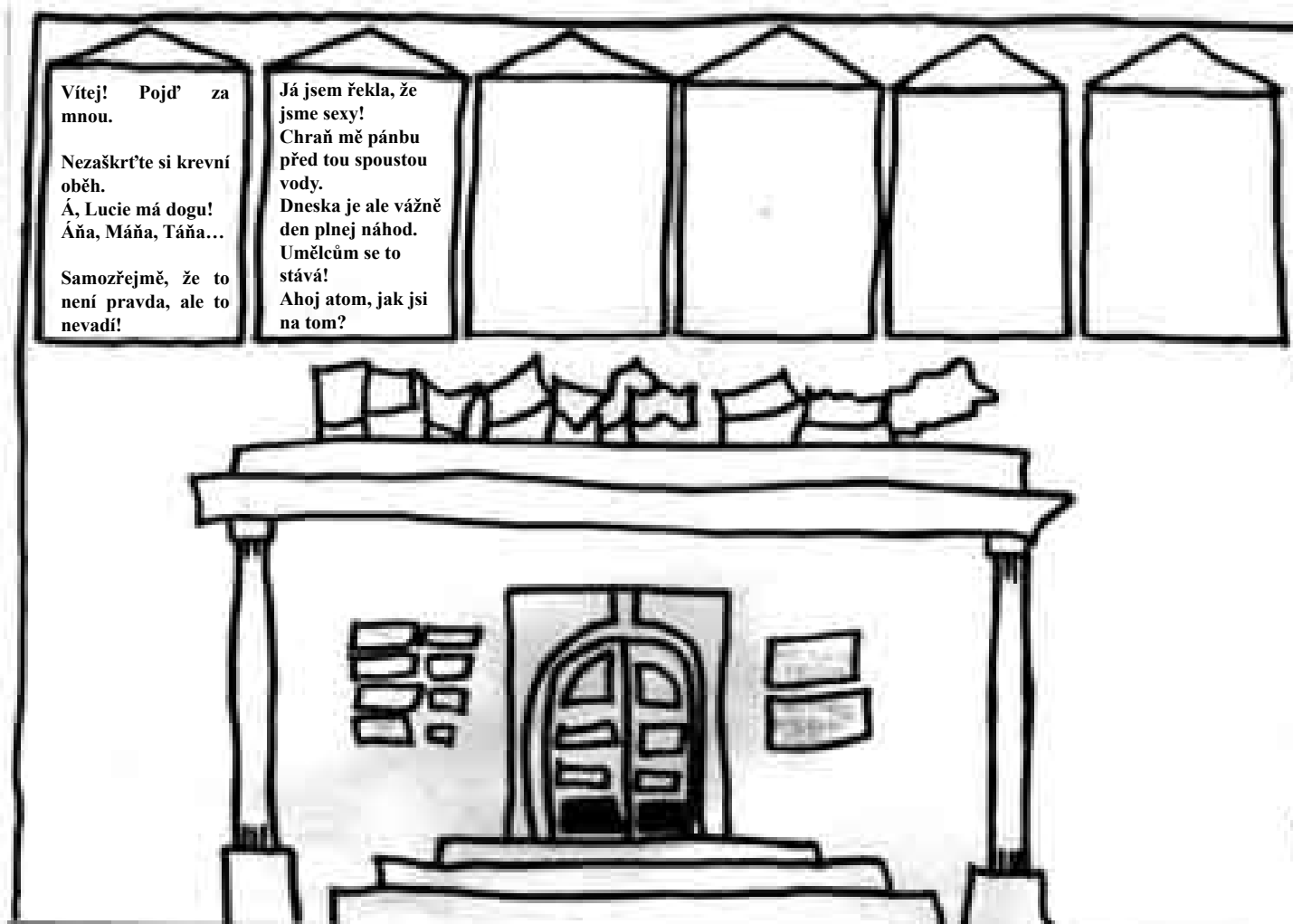
Soutěž tanečních párů o Fidorku (kterou, jak se nakonec ukázalo, někdo „sprostě sežral“) se rovnala dovedností soutěžících minimálně mistrovství Evropy! Ať už to byla samba, pravý americký twist nebo valčík, vše ve volném stylu, samozřejmě, všechno bylo kořeněno tím nejkvalitnějším a drahým kořením. Pro příklad jmenujme: Smích léčivý, Nadšení vzácné, Pohyb obrovský, Možnost bezmezná atd. Celý nádherně vypadající pokrm byl jemně podlit trochou nejkvalitnějšího potu. A tak se není co divit, že zůstal málokdo, kdo neodhodil zábrany a nezatančil si ze všech sil. Vždyť i já jsem měla co dělat, abych neodhodila notes a nevrhla se na parket za vámi. Díky za krásný zážitek.

Bulánek.

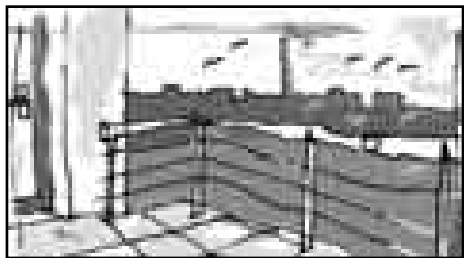

TAK I TOHLE BYL RECITAČNÍ SOUBOR GYMNAZIA KROMĚŘÍŽ ALIAS MLETPANTEM

NÁŠ DŮM - NÁŠ HRAD

[- Z TERASY -]

Den ve znamení nonsensu

Asi to není jen souhra náhod, že čtyři ze sedmi recitačních vystoupení, která jsou na programu letošní Dětské scény, mají jako textové východisko nonsens. Obliba nonsensu je u nás v posledních letech zřejmá. K několika autorům, kteří se mu věnují (nebo věnovali) už od 60. let (E. Frynta, J. Hanzlík, P. Šrut...), se v posledním desetiletí přidaly další zajímavé osobnosti (např. J. Weinberger, J. Dědeček, abych připomněl aspoň ty, s jejichž texty se setkáváme letos v Trutnově). V době, kdy se slova proměňují ve shluky nic neznamenajících hlásek (nebo písmen), které se na nás valí ze všech stran, nám nonsens umožňuje pronikat pod povrch jazyka a hledat nové nebo dávno zasuté významy a nebo je aspoň oprášovat.

Tři z pořadů, které pracují s nonsensem, jsme zhlédli v úvodním, sobotním bloku Dětské scény. První – Setkání – byl sestaven z veršů Jiřího Weinbergera, další – Mletpantem – z tvorby rakouského moderního klasika Ernsta Jandla a třetí – pod lapidárním názvem Experiment – ze souboru české experimentální poezie 50. a 60. let Vrh kostek.

Ze Setkání bylo vcelku zřejmé, že tento typ textů může dětem nabídnout vděčnou příležitost především k potěšení ze hry a ve svém důsledku tedy i ke kultivování citu pro jazyk, pro vnímání různých stylistických rovin a podtextů. Poslední dvě jmenované inscenace, Mletpantem a Experiment, však naznačily, že nonsens nemusí mít podobu pouze nezávažné hry s jazykem a jeho prvky (i když jazyková hra je nepochybně nejvýznamnějším principem nonsensu), ale že v sobě může nést i jisté hlubší poselství. Nonsens může být ve svém důsledku i výrazem skepse k možnostem jazyka, může být projevem pochybnosti, zda jazyk je pro nás vždy prostředkem dorozumění. Tady někde je možné podle mého vytušit téma aktuální pro oba soubory, které se věkově přibližují hranici středoškolského věku, recitačního souboru Gymnázia Kroměříž a souboru Děláme na tom LDO ZUŠ Jana Štursy z Nového Města na Moravě. Obě party se dobývaly do spleti experimentálních textů a obě se pokoušely téměř o nemožné – jevištními prostředky odkryt významy, které lze z těchto textů vydolovat. Z obou vystoupení jsem četl odhodlání *všech* tvůrců dostat se pod povrch textů. Kroměřížští působili včera v tomto směru přesvědčivěji, u Novoměstských se včera původní zaujetí, kterého jsem byl svědkem na krajské přehlídce v Třebíči, bohužel z větší části kamsi vytratilo. Stalo se to, co se občas stává – vytratily se konkrétní představy, o něž soubor opíral svůj výklad veršů, vyprchala původně naléhavá potřeba sdílet s diváky teď a tady, co v textech členové souboru objevili, a tak někde zbylo jen více či méně zajímavé

aranžmá.

Včerejší inscenace nonsensových a experimentálních textů byly dobrou příležitostí uvědomit si cosi, s čím se vedoucí recitačních souborů často potýkají. Upozornily na to, že i zdánlivě jednoduchá „skládačka“ jednotlivých textů, které si vybereme, musí být sestavena podle jasného, dešifrovatelného klíče a tvar, který z nich budujeme, musí mít promyšlenou kompozici. Jinými slovy řečeno, vedoucí (zpravidla sestavovatel pásma a režisér v jedné osobě) si musí ujasnit, *proč* vybírá ty či ony texty, *proč* je řadí tak či onak, *proč* má ten či onen text (nebo jeho část) v jeho pořadu výsadní anebo zas podružné postavení, *proč* jsou texty vedle sebe kladeny např. kontrastně nebo *proč* jejich řazení vytváří gradaci, *proč* je ten či onen text na začátku (protože je to text, který nastavuje divákovi pozornost určitým směrem, podílí se na vytváření kódu vnímání celé inscenace) a *proč* je ten či onen text umístěn právě na konci (protože se v něm završuje téma nebo tvoří pointu, zkrátka je ve významově exponované pozici). Ostatně i u pásma sestaveného z „tradičních“ básniček – ať epických, nebo lyrických, které jsou samy od sebe většinou „čitelnými“ tvary, – musí režisér myslet na předěly mezi jednotlivými čísly. U tak svérázného materiálu, jakým je experimentální poezie, je to však holá nezbytnost. Čtenář knihy si může s texty sám hrát, jak je mu libo, vracet se k nim, „luštit“ je podruhé, potřetí, podesáté. Divák, na něhož se takové texty valí z jeviště jeden za druhým, a neví, proč jdou za sebou právě takto, a ne jinak, tuto možnost vrátit se nemá, a tak se brzo začne ztrácet a začne mu upadat pozornost.

Ivona Čermáková a členky jejího souboru si tohoto nebezpečí byly dobře vědomy, a tak jednotlivá čísla svého pásma oddělovaly pohybové a výrazové variováním slovem „ex-per-i-ment“. Tenhle princip se však ve včerejším představení rychle opotřeboval a stal se spíš mechanickým dělitkem, které gradaci příliš nepamáhalo.

Kroměřížský soubor nás nalákal úvodním efektním Bestiáři, pojedeným jako stereofonní skladba zaznívajícím ze všech koutů sálu, a několika dalšími čísly a tím vzbudil velké očekávání, že Mletpantem bude rafinovaně prokomponovaná montáž útržků básní E. Jandla nebo i jen motivů vypůjčených z jeho díla. Za nějakou dobu však divák zjistil, že jde ve skutečnosti jen o sled jednotlivých čísel, aniž pochopí (mluvím samozřejmě za sebe), proč si soubor vybral právě tyto texty, proč je zřetězil právě takto a jaké jsou mezi jednotlivými čísly vazby. Situaci v této inscenaci komplikuje také vracející se Letní píseň, která ztrácí původní Jandlovu hořkou ironii vinou nepatřičně, obecně „líbezných“ melodie.

Sobotní program, sestavený výhradně z recitačních vystoupení, byl zajímavý i tím, že hned na začátku přehledky rozprostřel před diváky škálu různých možných přístupů k inscenaci přednesu. Na jedné straně jsme viděli řešení, které stojí oběma nohama na půdě recitace. Důraz je tu na interpretaci textu, který zůstává v podobě, v jaké ho autor napsal, a všechny zvolené prostředky – hlasové (intonace, tempo, barva hlasu...) i neverbální (jako např. pohyb, ale i rekvizity nebo kostýmy) – tvoří k textům paralely, doplňují je a v ideálním případě je obohacují nebo s nimi vedou dialog. Navíc pomáhají tomu, aby se recitátorům text „dobře říkal“, pomáhají jeho přesvědčivější a živější interpretaci. Tohle byl v zásadě případ mladoboleslavského

souboru. Libuše Hanibalová respektovala znění Weinbergerových básniček a písniček (dokonce do té míry, že ku prospěchu věci využila i původních melodií Weinbergerova „dvorního“ muzikanta Michala Vícha), nic na nich neměnila a všim, co si kolem nich a nad nimi děvčata ze souboru spolu s vedoucí vymyslela, se snažila podtrhnout vtip a pointu textů. Jinou věcí ovšem je, že tahle snaha byla někdy tak úporná, že původní jiskřivost básniček někde „zalehla“ a přidusila. Vedle akcí, které byly založeny na metafoře, jež texty povyšovaly nebo k nim vytvářely obohacující paralelu (např. začátek básničky Jeden letní den, kdy si děvčata hrají s vytahováním nekonečně dlouhých šátků z papírové trubky, nebo jednoduché aranžmá písničky Žije dítě zakřiknuté), připomínám „realisticky“ pojedenou básničku Plavu si nebo pointu básničky o vlašťovkách a kolíčcích, kterou popisná ilustrace („doslovné“ odhození kolíčků) prakticky zlikvidovala.

Oba skorostředoškolské soubory – kroměřížský a novoměstský – nabídlý jinou možnost jak přistupovat k přednesové inscenaci. Zvolené texty tady už nemají výsadní postavení, často jsou i měněny a stávají se tu vlastně jen zámkou k jevištní akci. Text je tu tedy jen jedním z mnoha inscenačních prostředků. Zatímco v prvním případě (Setkání) se inscenátoři snaží sloužit textu, v těchto dvou případech (Mletpantem a Experiment) je text, stejně jako další zvolené prostředky, podřízen tématům, která si členové souboru z textů „vytáhli“ a o která se chtěli s diváky podělit. Už byla řeč o tom, že ne vždy se to podařilo, ale snaha po sdělení tu podle mého čitelná byla, i když někde zůstala včera jen v náznacích. Dalším důvodem rozpaků v takto koncipovaném tvaru může být ovšem i to, že se dostáváme do takové blízkosti divadla, že jako diváci automaticky očekáváme to, co k divadlu patří – situace, postavy, případně i s konflikt.

Potíž u tohoto typu pořadů, tedy u montáží, kde básnický text ztrácí své výsadní postavení, nastane ve chvíli, kdy tu není téma, které by přednášeče zajímalo a o které by se chtěli podělit, kdy tedy text, gesta a pohyby na jevišti jsou jen předváděny, ale divák neví proč. Iva Doudová z Českého Těšína připravila pro svůj soubor sedmi- až osmiletých dětí kuriózní montáž pod názvem Brzy jazyk nazývati jistě v dobré víře, že se na ní její svěřenci naučí některým důležitým dovednostem (např. orientací v prostoru, správné artikulaci apod.). Jenomže jim připravila stěžejní zvládnutelný úkol. Scénář pořadu Brzy jazyk nazývati je nepřehlednou změtí slov, vět, někdy i veršů či jejich útržků, které mají společně jen to, že je vedoucí vybrala z metodické příručky (z Receptáře dramatické výchovy M. Dismana). Tedy z knihy, v níž se tématu nedopátráme, protože tam jsou texty otištěny ze zcela jiných důvodů než v básnické sbírce. Dovedu si představit, že se s jednotlivými slovy či větami děti setkaly při hlasových rozcívkách, ale nepochopil jsem, co jejich přenesením na jeviště mohou sdělit. – A přednesu, stejně jako divadlu má smysl se s dětmi věnovat mimochodem právě proto, že dovednosti, které se v průběhu práce naučí, mohou uplatnit a učinit je prostředkem *sdělení*, nejen se s nimi předvést. Výsledkem inscenace Brzy jazyk nazývati je tedy pro mě nakonec bohužel jen soubor sestav různých aranžmá, které děti více či méně přesně naplňují, ale jejich celkový smysl jim i divákům uniká.

Jaroslav Provazník

[-SPIŽÍRNA-]

Zdeňka Bezděková:**Říkali mi Leni****Práce, Praha 1983**

Dnes dopoledne se na mne paní učitelka zase zlobila. Psaly jsme do svátečních sešitů slohovou úlohu Naše rodina. Nanečisto už jsem to měla vypracované dávno, jen jsem to teď krasopisně opisovala. Paní učitelce jsem to také předtím četla, takže věděla, že to píši takhle: Pocházím z městečka Herrnsdorf v západním Německu. Babička říká, že už tu bydlíme dávno, že již její pradědeček tady žil, jenomže bydlil v domě na náměstí. Jsme tedy starousedlá rodina, jak se říká těm, kdo zde přežili už i první válku, která prý nebyla tak hrozná. Pro nás však byla také zlá, protože v ní padl můj dědeček Leopold Freiwald, který byl hodinářem.

Babička Matylda žije s námi, totiž s mou matkou, bratrem Raulem a se mnou, ve starém domě na Lange Wiese, protože nám pěkný dům v ulici U tří lip rozbila puma. Tatínka nemáme. Byl hodný, hrál rád na cello a rád četl básně. Pracoval v lékárně a říkali mu magistr. Odešel do války a již se nevrátil...

Tady jsem na chvíli přestala psát a rozmyslela jsem se koho mám poslechnout. Babička mi totiž poradila, abych sem připsala tuto větu: Válka je nejstrašnější věc na světě, bere matkám syny a z dětí dělá sirotky. Paní učitelce se to však nelíbilo, když jsem jí to četla, a chtěla, abych napsala: Jsem hrdá na to, že můj tatínek byl německý hrdina. Já však nato vůbec hrdá nejsem, já bych tisícrát raději přála tatínkovi, aby byl živ a mohl si číst z těch krásných knih se zlatými ořizkami, které babička denně urovnává a oprašuje na poličce. To však bych přála každému muži, který se nevrátil, nejen našemu tatínkovi.

Já si nemohu pomoci, ale já - už jsem na tatínka asi zapomněla. Zdá se mi, jako bych ho byla viděla jen jednou. Stál ve dveřích pokoje ve vysokých botách a povídal: „Tak tohle je naše Leni?“

Potom zase odešel a boty zněly na schodech: klap-klap-klap-klap. To už musí být tuze dávno. A potom jednou maminka pověsila nad stůl tatínkův obrázek a do růžku zastrčila nějaké zelené listy pod černý flór a řekla: „Tatínek padl.“

Můj bratr Raul - teď už je mu čtrnáct pryč, vyskočil od stolu a zdvihl ruku šikmo před sebe a měl docela rovné prsty a ruka mu nepadala dolů. Moc jsem se tenkrát divila, že to vydržel tak dlouho stát.

Maminka řekla: „Podívej se, Leni, Raul uctívá otcovu památku zdviženou pravici! To je árijský pozdrav. Ty jsi ještě maličká a nevíš, že je to nejvyšší čest člověka, je-li árijské krve, a je-li nadto Němcem. Nic není kromě Němce! Postav se vedle Raula!“ Tak jsem se postavila, ale ruce jsem měla dole.

Babička se začala třást a potom si musela sednout do křesla a hrozně naříkala. Pořád volala: „Ty můj synáčku!“ Potom chtěla pohladit Raula, ale on se jí vytrhl a utíkal pryč. Mne babička hladit nechtěla, ale bylo mi jí líto, jak tam v křesle plakala, proto jsem si k ní sedla na zem a dala jí hlavu na koleno a ona potom přestala volat tatínka a začala mne hladit a říkala: „Ty má holubičko!“

Tenkrát jsem vůbec neplakala, ani mi nebylo do pláče, ale dnes při té úloze ano; vzpomněla jsem si na babiččin nářek a začala jsem místo věty Jsem hrdá... psát Válka je nejstrašnější věc...

Paní učitelka se na mne zadívala přes brýle a zeptala se zlostně: „Co nepíšeš?“

Neodpovídala jsem a setřela jsem si slzy.

„Ty brečíš?“ zlobila se paní učitelka a sepjala ruce na břiše, jak to dělá vždycky, když hubuje. „Ty brečíš?“ řekla ještě jednou.

Přistoupila k mé lavici a podívala se mi do pera; spatřila rozepsanou větu: Válka je nejstrašnější věc - a já jsem věděla, že bude zle.

Paní učitelka si opřela ruce o boky a teprve spustila: „Dívky,“ povídala, „německé dívky, podívejte se na Leni Freiwald!“ A ještě moc se zlobila, že pláču, že tatínek byl velký hrdina. Musely jsme pak sborově přednášet báseň Hrdinům.

Anne Lore zvedla ruku jako náš Raul a paní učitelka řekla: „Nic nevidím, Anne Lore, připaž!“ Věděla moc dobře, že Anne Lore zdraví tím árijským pozdravem, ale nechtěla to vidět - ono se to teď nesmí.

A psaly jsme dál.

Tu větu o válce jsem tedy přeškrtnla a připsala jsem: ...a již se nevrátil, protože byl velký hrdina.

Potom jsem neměla chuť toho příliš mnoho psát. Dokončila jsem rychle:

Matka se jmenuje Rosa a chodí teď do kursu pro poštovní úřednice. Bratr Raul chodí do gymnázia a doma hodně zlobí. Já jsem žákyně čtvrté třídy dívčí školy a říkají mi Leni.

Zazvonilo a odevzdávaly jsme sešity.

Babička čte teď knihu, na jejímž hřbetu jsou zlatem napsána slova: J. W. Goethe. Už vím, že to byl velký německý muž. Jednou jsem knihu otevřela a byla tam pěkná básnička:

Tak sám jdu lesem, pro sebe jen,

a nehledat nic - to je můj sen.

Tu v stínu vidím fialky květ

jak hvězdu jiskřit a smát se v svět.

Včera zapomněla babička dát knihu do knihovničky a nechala ji ležet na prádelníku. Chtěla jsem ji uklidit a strkám ji do knihovny. Nejde to, něco vzadu překáží! Pořád ji tam strkám, ale překáží to moc, a já se shýbám a chci to vytáhnout a zavolat na babičku, ale najednou se mi zdá, že mám mlčet a že je lépe babičku nevolat a podívat se sama.

Už to vytahuji a je to zabalené v ubrousku. Hledme, je to tuze těžké a je to - revolver!

Chvilí se na něj koukám a najednou vím, že ho tam schoval strýc Otto, že ho neodevzdal, jak ho odevzdat měl, poněvadž to bylo na velkých žlutých plakátech, že z rozkazu generála Browna se musí tyto věci odevzdat. A on si ho tu schoval, on ho tu má na nepřátele, asi na všechny lidi, protože jeho nikdo nemá rád a nepřátele má všude, jak říká.

Potom je tu v ubrousku ale ještě něco. Nějaká fotografie. Bože, tohle je přece strýc Otto, opírá se o nějaký silný trám a na něm - Ježíši, Ježíši, na něm visí dva mrtví muži, jsou na něm oběšeni a strýc Otto stojí před nimi v esesácké uniformě a usmívá se, má z toho radost. Možná že je tam pověsíl sám, že je zajal ve válce a pověsíl. Potom to budou nepřátele, potom to snad budou Rusové nebo Poláci nebo ti Češi - někdo takový to bude, protože to jsou škůdci naší krve, jak říká strýc Otto a muti a jak jednou řekla paní učitelka Schwarz.

Ale bože, tohle nemohou být tak strašní škůdci naší krve, protože oni mu nemohli nic zlého udělat, když měli vzadu svázané ruce, ale on je oběsil! Viděla jsem jednou, jak maminka zabíjela rybu, ale ryba, to se ví, mamince uškodit nemohla! Byla taková jednoduchá a jen se koukala. Ležela na stole a chňapala po dechu. Ani nic nechtěla, jenom vzduch a vodu, aby mohla dýchat a být živá. Ale maminka na ni šla s palicí. Dobře, ryba je ryba a člověk něco jíst musí. Ať už si tedy bere svou potravu, ale druhému - člověku ublížit? Druhého člověka zničit? Ó já už teď na všechno jinak pohlížím, já už vím, že je strýc Otto velmi zlý člověk, a bojím se ho hrozně! Divám se pořád na ten obrázek. Leží u něho ještě takový kulatý plíšek a na něm je napsáno: *Gott mit uns*. - Je to sponka z vojenského opasku a naši vojáci na ní měli to heslo *Bůh s námi*. - Ale bůh s námi nebyl. -

Třesu se po celém těle a vyjeveně koukám na ty dva mrtvé. Oni také jednou chodili po zemi, dotýkali se jí a neviseli na píd' od ní a neklátili se na břevnu - a oni také lapali po dechu a chtěli dýchat a být živí! Snad měli

doma zahrádku a stůl a hrníček s modrými cibulkami a možná že měli i takovou knihu se zlatým nápisem a v ní, a v ní:

Tak sám jdu lesem, pro sebe jen,

a nehledat nic - to je můj sen.

Tu v stínu vidím fialky květ...

Najednou vzrly dveře a já jsem ty věci honem zabalila do ubrousku a zastrčila dozadu a dopředu jsem postavila knihu J. W. Goethe. A najednou se mi zdálo, jak ta krásná kniha je hrozná lež, taková šalba, taková výsměšná věc. Kdo by ji viděl, ten by si myslil: Jací tu žijí slušní lidé! Ale za tou pěknou koženou vazbou a za tou písní o fialce jsou ty hrozné věci.

Tam je schována ta vražda a celá ta zpusťlost strýce Otty, který mluví s maminkou o velkých německých ctnostech. Bože, jak jsem nešťastná, jak mne to trápí!

Nastala mi úloha rozdělovat ty lístky podle jmen, a když jich bylo víc na hromádce, vzal je čert a roznášel. Dostala jsem taky pět psaníček, ale pro čerta jich tam bylo přes dvacet. Já jsem - podle babiččiny rady - poslala všem dvídkám, aby to nebylo nikomu líto. Kreslit jsem nic nemohla, bylo mi přece špatně, jenom jsem napsala: Přátelství je nejvzácnější kvítko. Zalévej je! Leni.

Ale hned, jak jsem to psala, už jsem věděla, že to nebude nic platné, že se stejné rády mít nebudeme, že tu bude vždycky něco, co není vidět, ale co je v našem srdci a co nás staví jedny sem, a druhé tam. Ale já nestojím pevně ani při Toni. Mám ji nejraději, ale myslím si, že by mne ve všem nepochopila. Neříkám jí, nač si nejraději hraji, ani jí neříkám to hrozné o Lidojedovi, jenom to jsem jí napsala, kdo je to Jarmila. Takhle:

Milá Toni! Moje vystřihovací panenka je princezna z Karlsbadu a babička mi o ní vypravovala, že to byla tuze hezká a hodná dcera jedné české paní. Zdraví Tě Tvá Leni.

Viděla jsem, jak si Toni roztrhla psaníčko v poslední lavici a jak se potom na mne podívala, ale neusmála se.

Já jsem potom, když už bylo všechno rozdáno, běžela vedle do třídy, co byla šatna a kde jsme se předtím řadily, a chtěla jsem si v křidu přečíst svá psaníčka. Sedla jsem si v andělském hávu na první lavici a rozřízla jsem jedno pletací jehlici, která tam byla ve stolku. Bylo tam krásným písmem napsáno:

Čest a pravda nechť jsou ti

heslem na pozemské pouti!

Aha, pan učitel! Viděla jsem přece, jak mi dával dvacet osm takovýchto psaníček do košíčku. Byla jsem tak šťastná, že na mne nezapomněl! Ale co je ve druhém?

Je květinka jedna něžná,

žaly toho světa nezná,

a když vůkol všechno vadne,

volá: Nezapomeň na mne!

Velká a nestejná písmena milé Toni se kymácela sem a tam po bledě modrém papíru.

Žlutá obálka, na ní je nakreslena zelená větvička a uvnitř krásný panáček s černým psíčkem na provázku. Z psíčkovy huby vychází zvuk: „Haf, haf!“ Je to tuze pěkně nakresleno a v rohu připsáno: *Na památku od Gertrudy*. Bože, kdo by si pomyslel, že mi Gertruda pošle psaníčko? Ještě loni, když tu byla paní učitelka, na mne vyplazovala jazyk a ukazovala si prstem na čelo, jako že jsem pitomá, a letos, letos už je docela jiná. Protože mne pan učitel chválí a protože už jsem měla jenom dvě dvojky a ostatní jedničky. Ó, jak jsem dnes šťastná! Čtvrté psaníčko je docela prázdné, jenom v rohu je velký otazník. Někdo si udělal legraci. Směji se tomu a tleskám rukama, je mi ze všeho veselo. Na zádech mi poskakují křídla a trhám poslední obálku. Tam je toho víc a tiskacím písmem:

NEJSI ŽÁDNÁ FREIWALD,

JSI CIZÍ HARANT!

A NAŠLI TĚ –

NA NÁDRAŽÍ

[- NA KLEPADLE -]

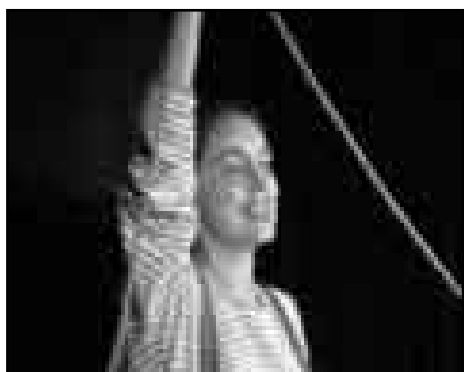
Záznam z dětského diskusního klubu na Nivách

Lektory dětského diskusního klubu na Nivách jsou Miloš Maxa a Tomáš Machek. Na své svěřence už v tělocvičně na Nivách netrpělivě čekali. Nemají jednoduchou pozici. Musí počítat s tím, že se setkají najednou s velkým počtem dětí, které přijdou unavené po odehraných představeních a mají pak ještě reflektovat představení jiných souborů a přijmout hodnocení svého představení někým jiným. A už vůbec se nezmiňují to, že mezi jednotlivými soubory jsou velké věkové rozdíly. Hned úvodní hodinka mě přesvědčila o tom, že diskusní klub dětí je v těch nejlepších rukou. Oba pánové totiž mají to, čemu se říká charisma a přirozená autorita.

Začínalo se zachraňovací honičkou – zachránit zmrzlého mohl jen ten, kdo ho neznal. Ztuhlého rozehl stisk ruky zachránce a kouzelná formule jeho jména. Pak dvojice vymýšlely dvojverší vztahující se k představení, které se nejvíce líbilo. Každému představení byl přidělen jeden roh tělocvičny. Tomáš s Milošem pak jednotlivá dvojverší četli a děti šly vždy na místo toho představení, k němuž se podle nich dvojverší vztahovalo. Následně Tomáš rozhodl po parketách lístečky s útržky částí textů z představení. Každý si našel papírek, na kterém nesměl být text vlastního díla. K papírku pak našel místo – patřičný roh. Při kontrole se zjistilo, že všichni přiřadili své úryvky ke správnému rohu, tedy ke správnému představení. Ve čtyřech rozích vznikly čtyři nové pracovní skupinky. Každá z nich dostala 5 malých úkolů – napsat si, o čem podle ní bylo vybrané představení, jaké prostředky v něm byly použity, co se na představení nejvíce líbilo, čemu nerozuměly. Posledním úkolem bylo prezentovat ostatním novou experimentální báseň (vznikla složením jednotlivých úryvků k sobě) s přihlédnutím na předchozí čtyři úkoly.

Práci na hodinu přerušila večeře.

Děti přišly kupodivu stále ještě svěží, nebo tak alespoň vyhlížely. Ihned při zadávání pravidel první rozehlivací honičky se ukázalo, že by už už chtěly diskutovat. To jim bylo dovoleno, ale až po babě, která měla poměrně složitá pravidla, a proto je nebudeme vysvětlovat. Za zmínku ale

jistě stojí, že šlo o promyšlenou motivaci dětí k tomu, aby si během diskuse neskákaly do řeči a aktivně si naslouchaly.

Děti usedly v kruhu se svými lektory a zástupkyní lektorského sboru Vlastou Gregorovou. Schéma čtyř diskusních částí, které se vztahovaly ke včera odehraným představením, bylo vždy stejné. V úvodu každé části diskuse předvedla skupina pověřená předběžnou reflexí splněné úkoly, která se stala základem jednotlivých diskusních bloků. Ty byly vždy uvedeny již zmíněnou experimentální básní, jejíž text připomněl všem přítomným, o jakém představení se bude hovořit a diskutovat. Do diskuse se mohly zapojovat členové hodnocených souborů až na konci. Převládalo vstřícné, pozitivní a přátelské hodnocení, ačkoliv se hovořilo i o nezdarech a nepochopení ze strany diváků. Diskuse byla velmi zdařile moderovaná a závěrečné shrnutí, coby vzkaz lektorského sboru, bylo dětmi přijímáno otevřeně a s důvěrou. Zúčastnění nejvíce diskutovali o těchto tématech, kladech i záporech včerejších recitačních inscenací:

Setkání, ZUŠ Mladá Boleslav

Od diskutujících zaznělo, že jde o zábavné představení, které herce viditelně baví. Děti ocenily nápaditost, se kterou bylo využito možností rekvizit a předmětů na jevišti. Dále pak vyzdvihly hudební složku celého představení, kostýmy, zvláště pak ponožky. Většina se shodla na tom, že neumí pojmenovat myšlenku, která by představení charakterizovala. To potvrdili i členové hodnoceného souboru, kteří uvedli, že před touto inscenací se zabývali poměrně složitým tématem a v případě tohoto představení si chtěli odpočinout, hrát si a smát se.

Střelky, Kulturní a společenské středisko

Český Těšín

Pro toto představení bylo podle diskutujících charakteristické, že v něm byla vidět hezká příprava a sebranost – pro některé již „naccvičenost“. Děti ocenily, že paní režisérka zvládla ukočirovat skupinu, ve které bylo poměrně mnoho chlapců. Z jednotlivých básní zaujaly Drak a Vlak. Hercům stačilo vlastní tělo, a to bylo fajn, holky se snažily kluky zmorat, všichni mluvili nahlas, bylo jim rozumět atd.

Experiment, ZUŠ Jana Štursy, Nové Město na Moravě

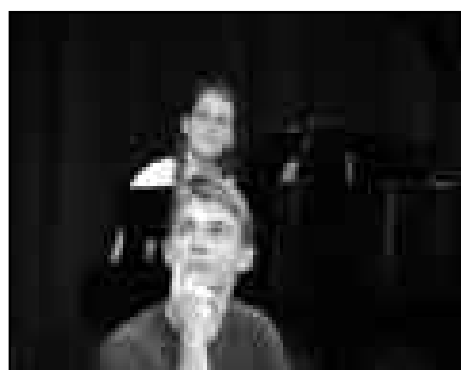
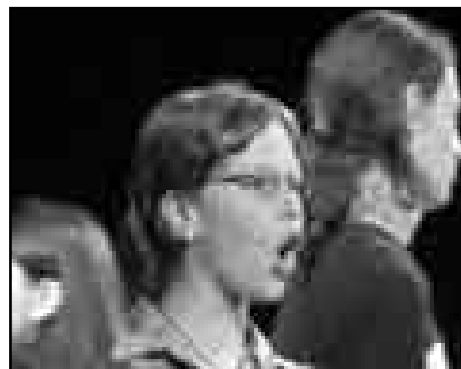
Již v začátku hodnocení zazněla věta, že jsme viděli hodně experimentální poezii. První polovina se dětem líbila, ale druhá se jim zdála již poměrně dlouhá, bez gradace a nových podnětů pro diváka. Někteří hovořili o tom, že mnohé jim došlo až když viděli představení podruhé, mnohé však zůstalo divákovi skryto. Diskutující ocenily práci s rytmem a zvukomalbou.

Mletpantem, Gymnázium Kroměříž

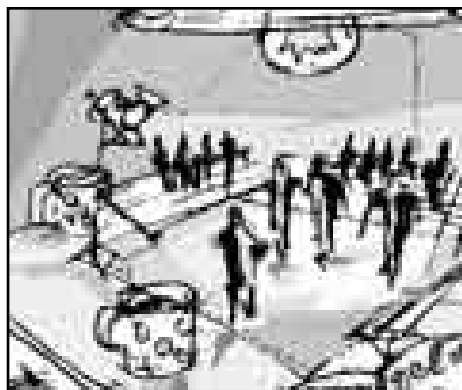
Komentář začal tím, že jde o zajímavě pojaté recitační pásmo na principu „vstát a sednout“. Děti měly ale spíše pocit, že šlo o propojené sólové výstupy, které měly moc zajímavý a působivý začátek. Nejvíce se jim líbily části Dirigent a Letní píseň a účinkující zaujali především svou radostí ze hry a jednotlivými nápady. Hodně se diskutovalo o hlavní myšlence celého představení, kterou přítomní většinou „nepřečetli“.

Zapsali kotelník Zdeněk a žehlička Iva

[- VE VÝTAHU -]

[- DOMOVNÍ NÁSTĚNKA -]

NEDĚLE 15. 6.

9.00 - 11.40

9.00 - 12.00

14.00 - 16.40

17.00 - 18.00

17.30 - 18.00

19.45 - 21.00

21.15 - 22.00

2. blok vystoupení souborů – pro veřejnost

vystoupení recitátorů IV. kat.

2. blok vystoupení souborů **Šípková Růženka** (LDO ZUŠ Most)

Ríkali mi Leni (Dohráli jsme, ZUŠ Uherské Hradiště)

Ať si bylo, jak si bylo (Děti ze ZŠ Třebotov)

dětský diskusní klub

diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů

dětský diskusní klub Nivy

veřejná diskuse o inscenacích 2. bloku

večerní představení

Táta, máma a já (Divadlo Bořivoj Praha)

[- VE VÝTAHU -]

[- VYLETĚLO KOMÍNEM -]

Omluva patří Lence Kantorové, která je ve skutečnosti z Horky nad Moravou a ne z Horek, jak bylo mylně uvedeno v čísle 0.

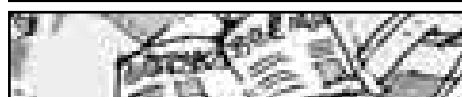
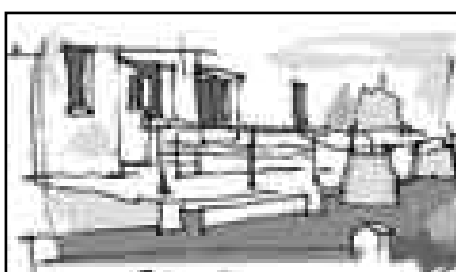
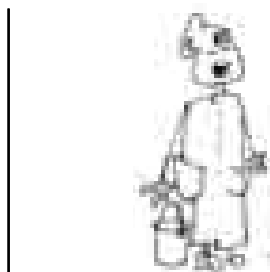
žehlička Iva

Omlouváme se Aleši Povolnému, že jeho včerejší fotografii snědli hladoví šotci.

žehlička Iva

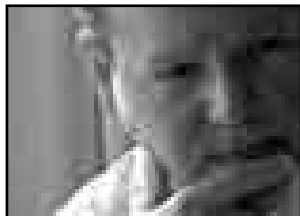

[- PAVLAČ -]

Deník Dětské scény - Trutnov 2003. Číslo 2.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Martina Tothová, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 15.6.2003 v 0.31. Vychází - 15.6.2003 ve 11.00. Náklad - 320 ks.

**MÁ SMYSL
DĚLAT
S DĚTMI
DIVADLO?**

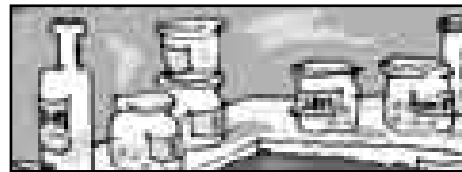
str. 48

WOW !

BLAŽKOVÁ A ZAJDA ...

str. 56

DNES PLNÁ SPIŽÍRNA ...

str. 54-55

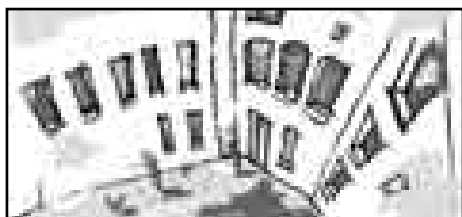
DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 3

pondělí - 16. června 2003

[· T R U T N O V ·]

[- DVORANA -]

Na jaká divadelní představení rád chodíš?

Na odlehčené parodie.

Anonym, 15 let

Na cokoliv, co je hezký.

Mirka, 14 let

Je mi to jedno. Hlavně, že není nuda.

David, 11 let

Chodím do divadla, i do kina. Baví mě hlavně horory.

Patrik, skoro 8 let

Hlavně na komedie.

Monika, 12 let

Stačí mi, aby to mělo děj.

Anonym, 12 let

Líbí se mi všechno, když je to o něčem a je to zábavné.

Lenka, 12 let

Komedie a to, co má děj. Ale musím tomu rozumět.

Petra, 11 let

Se mnou maminka do divadla nechodí.

Martin, 7 a ¾ roku

Nejvíce na muziku.

Kristýna, 16 let

Na něco u čeho se můžu zasmát.

David, 15 let

Je mi to jedno. Ale recitace mě nebaví.

Lukáš, 12 let

Mám ráda všelijaká divadla. Nejvíce se mi ale líbí s loutkami.

Aneta, 9 let

Hlavně na komedie. Ráda se směju.

Eva, 11 let

Na divadlo i na recitaci. Všechno se mi líbí. Chodím i s rodiči do Mrštíkárny v Brně.

Hana, 10 let

Víc nás baví divadla než recitační vystoupení. Ale Kvinteto se nám včera líbilo.

*Bára, Marta, Maruška, Lenka, Petra, Monika,
10 – 12 let*

Dobří jsou moderní pohádky a parodie.

Maruška, 10 let

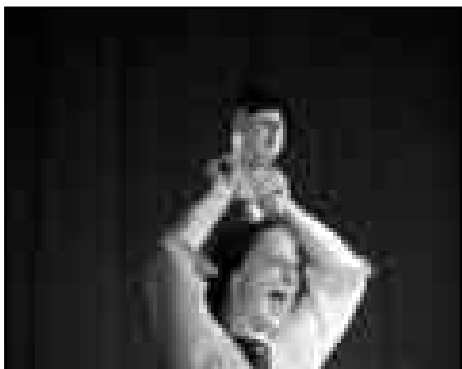
Já chodím vždycky do divadla rád.

Adrian, 8 let

[číslo - 3]

[-VE VÝTAHU-]

[-ZASTAVILI JSME NA SCHODECH-]

Tato rubrika nabízí čtenářům minirozhovory se zajímavými lidmi. Všem dotazovaným pokládáme stejné otázky:

1. *Hráli jste jako děti divadlo?*
2. *Proč?*
3. *Kdybyste byli dům, jaký dům byste byli?*

Martin Plešek, absolvent KVD DAMU Praha, lektor dětské dílny Jevištní pohyb a pantomima

1. Jen na střední škole.
2. Byla to dobrá sranda. Hráli jsme ze života hmyzu, napodobovali jsme hry „Cimrmanů“ a tak.
3. Asi hvězdárna, to mě baví.

Hana Šimonová, studentka katedry výchovné dramatiky DAMU, lektorka dětské dílny Improvizace

1. Na školních besídkách.
2. Měla jsem spoustu jiných zájmů a neměla jsem čas chodit do ochotnického souboru, který byl u nás ve městě.
3. Pavlačák!

Zina Rýgrová, ředitelka Domu kultury Trutnov

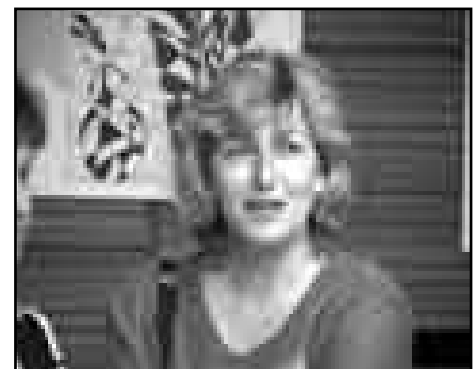
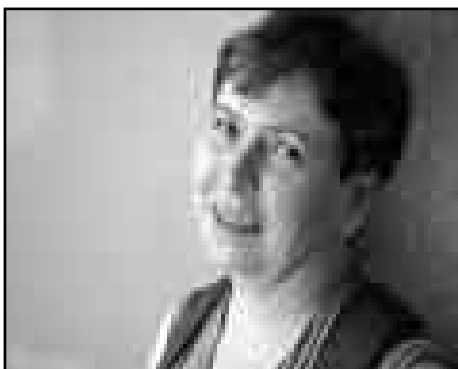
1. Ano.
2. Byla jsem prostě aktivní dítě, které vlastně neznalo nudu. Hrála jsem závodně basket, dělala atletiku, chodila do LŠU na klavír, tancovala jsem (dokonce jsem založila taneční skupinu) a taky hrála divadlo. Jsem z divadelní rodiny a hlavně – bavilo mě to a baví dodnes.
3. Menší domek – raději někde stranou a nejlépe v osobním vlastnictví (nemám ráda, když mě někdo omezuje). Uvnitř hezky uklizeno, ale nesměly by tam chybět i milé drobnosti, obrázky... a taky kytky. Ty živé i různé vazby ze sušín. Prostě aby tam bylo „DOMA“.

Jakub Hulák, odborný pracovník pro dětské divadlo a přednes Centra dětských aktivit při IPOS-ARTAMA Praha

1. Ano.
2. Bylo to pro mě přitažlivé. Lávalo mě loutkové divadlo a fascinovaly mě modely divadelních scén.
3. Starý, velký, ale zachovalý dům. Plný místností nejrůznějšího druhu. Plný zákoutí, schodišť a chodeb.

Alena Chřová, tajemník Centra dětských aktivit při IPOS-ARTAMA Praha

1. Ano.
2. Bavilo mě to. Chtěla jsem hrát princezny – a hrála jsem je.
3. Roubená chaloupka s muškáty na oknech.

[-V KUCHYNI U DŘEZU-]

Všem vedoucím souborů, které vystupovaly v neděli 15.6.2003, jsme položili jednu stejnou otázku:

Co rozhodlo o výběru tématu a předlohy vašeho představení?

Zde jsou jejich odpovědi:

Eva Roubíková, vedoucí souboru LDO ZUŠ Most

Mám dost přehled o současné dramatické literatuře pro děti. Nenašla jsem ani jednu hru, která by se odehrála v jedné dekoraci a byla pro 3 chlapce a 13 dívek. Nejde o pásmo, ale o divadelní hru. To je velice těžké. Téma láska-neláska je velmi silné a to jsme hráli.

Hana Nemravová, vedoucí souboru Dohráli jsme ZUŠ Uherské Hradiště

Hlasování. Připravila jsem několik námětů, s nimi jsme nějaký čas pracovali, a pak se hlasovalo, na čem by chtěl soubor pracovat. Vyhrála Leni.

Václava Makovcová a Jana Barnová, vedoucí souboru Děti ze ZŠ Třebotov

Chtěly jsme dětem přiblížit lidovou poezii, lidové zvyky a hry ze všech koutů Moravy i Čech. Myslely jsem si, že vzhledem k tomu, že naše děti bydlí na vesnici, klidně to všechno mohou ve svých hrách použít. A ještě jsme chtěly spoustu dalších věcí a taky, aby se to všechno dětem líbilo. A děti pochopily a líbilo.

[-POKOJ PRO HOSTY-]

Rozhovor s Martinou Longinovou a Radkem Marušákem

Mohli byste stručně přiblížit našim čtenářům, co vás přivedlo do křesla porotců recitace?

Radek: Moje cesta vedla přes učitelství – učil jsem český jazyk, literaturu mám moc rád a vždycky jsem se snažil s ní nějak zajímavě pracovat, aby to bylo opravdu o literatuře a ne o drilu. Já sám jsem hrával divadlo a recitoval jsem, i když to asi bylo na jiné úrovni než recitují děti tady. Taký na vysoké škole jsem recitoval, takže tady někde mám kořeny. Potom jsem začal pracovat s těmi, kteří učí nebo budou učit – se studenty, na vysokých školách, případně na seminářích, a začal jsem hledat pojmenování pro věci, které jsem předtím sám aktivně dělal nebo prožíval. Takže jsem si našel druhou rovinu – pojmenovávání, schopnosti analyzovat, kam a jak dál se ubírat, jak poradit. Vlastně mám před sebou lidi, kterým radím nebo jim ukazuju cestu. A to chci i tady.

Martina: U mě to mělo takový přirozený vývoj – ve 4. třídě jsem začala chodit do dramaťáku a vždycky mě hrozně bavilo recitovat. Byl to od dětství můj prioritní zájem. Ve zkratce tohle plynulo až do osmnácti, kdy jsem poctivě absolvovala všechny dětské přehlídky, a pak se to přerodilo do středoškolského věku, do Wolkerových Prostějovů a tak. Dostala jsem se na DAMU, takže jsem se zprofesionalizovala. Tam byla zajímavá přehlídka Poděbradských dnů poezie, které tady asi málokdo zná. Je to soutěž poloprofesionálů – studentů konzervatoří a divadelních škol. Moje interpretační cesta takhle přirozeně plynula a z toho vyvstalo, že jsem začala učit a být zvána do porot a tím, že umělecký přednes u mě vždycky převažoval nad

divadlem, tak jsem se přes divadlo, které jsem pár let dělala, vracela k tomu, kde se cítím doma a kde jsou mé kořeny – k divadlu poezie. Dneska je pro mě zajímavé, že když ty děti poslouchám, strašně se snažím do nich vžívat, cítím se, jako když jsem to dělala já. Hrozně jim rozumím, co dělají za chyby a v čem jsou dobří. To, čím jsem prošla, mi hrozně pomáhá při rozhovoru s nimi. Takhle empatie získaná osobní zkušeností je to takový můj vnitřní radar, převažující nad potřebou někomu pedagogicky radit, kritizovat ho či mu něco vtoukat. Vždycky si vzpomenu na to, jak jsem to dělala já. Je to taková paměť mého těla.

Radek: Osobní zkušenost je hrozně důležitá a moc mi pomáhá – a někdy s tím mám problém. Sám jsem si všiml prošel jako recitátor, potom jako ten, kdo učil děti a pak ten, kdo učí dospělé a studenty. A je to moc rovin, protože já tady občas nevidím jen recitátora, ale i vedoucího, který stojí za ním, jeho cestu, která je trošičku odlišná od cesty interpreta. Někdy je to velmi dobrá pomoc a někdy zahlcení. A navíc tady musím sedět jako posluchač, který vnímá s určitou čistotou. Jenže zároveň musím vše analyzovat, a tím se mi trochu ubírá zážitek. Je to hodně složité...

Jako bys někdy viděl osobnost dítěte a někdy celý zástup těch, kteří ho ovlivnili a stojí za ním?

Radek: Někdy to tak je. Občas je dítě jedinečnou osobností a člověk nic jiného nevnímá, a někdy cítíš jakési tlaky za ním. Přitom ale můžou být jak negativní, tak i pozitivní – na jedné straně manipulace a na druhé dobrá a poctivá práce s dítětem, která mě okouzluje a je jasná, že recitátor sám by jí ve svém věku ještě nebyl schopen.

Martina: Ty rozdíly jsou znát i např. oproti dětem, které jsou neposkvrněné nějakým vedením. I když i to může být někdy pozitivem, když si uvědomíme druhý extrém, kdy pedagog si bere právo veta nebo režii do svých rukou.

Co vás letos zaujalo na recitační přehlídce?

Radek: Na tuhle odpověď musím mít čas. Zatím to spíš vnímám v jednotlivostech a přemýšlím, co bych měl říct tomu a co tamtomu. Na takovéhle zobecnění potřebuju minimálně cestu vlakem. Ale o jedné věci jsme hodně mluvili – čím dál výrazněji se objevuje jakýsi problém odhalování textu. Pořád se k němu vracíme a on je stále více vidět ve větších dimenzích a souvislostech. Ale asi to souvisí s dobou – taková ta snaha po rychlém výsledku, po dosažení okamžitého efektu, nechut' či neschopnost objevovat za něčím něco dál a hledat svou cestu. Spíše se to týká doby, klimatu, ve kterém žijeme – rychlost klipů, toku života. A to ti, kteří jsou tady, jsou oproti ostatním ve společnosti daleko vybavenější a schopnější pracovat s textem, a přesto se nám to tady objevuje. Mnohověstevnatost textu se zužuje a zmenšuje až na jednotlivosti, drobnosti, ojedinelosti.

Martina: Souhlasím s tebou. Na reflexi přehlídky člověk potřebuje odstup. Ale zdá se mi, že s postupujícím věkem dětí narůstá jejich schopnost udržet úroveň výkonu od okresní přehlídky. Věk a zkušenost asi hrají velmi důležitou roli. Právě u 2. kategorie se to letos hodně projevilo. Byla jsem v Praze na krajské přehlídce a děti, které jsme odtamtud poslali, své výkony neudržely a šly hodně dolů a já jsem z toho byla docela zklamaná. Asi s rostoucím věkem narůstá profesionalita.

Myslíte si, že s tím souvisí i obrovský nepoměr prózy a poezie na přehlídce? Je snad cesta prózy snazší?

Radek: Vypadá to tak, ale není to pravda. První plán se snadno objeví a mnohdy je to o příběhu, který je rychle přečtený.

Oba jste tady už potětí za sebou v rolích porotců recitátorů. Máte pocit, že existují nějaké „trendy doby“ v recitaci?

Radek: Možná hodně se objevuje humor a touha pobavit. Nesdělovat závažná témata, ale spíše pobavit, rozesmát, vybrat něco v tomto duchu.

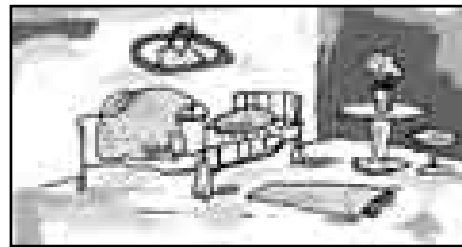
Martina: Mně hrozně chybí poezie a metafora. Nemyslím tím jen veršované nebo klasické texty, ale i hledání třeba i v próze určité poezie, roviny metaforičnosti. Souhlasím s Radkem, že hodně textů jde po povrchu nebo prvoplánově po příběhu a jsou to klipovité záležitosti. Jsem obrovský milovník metafor a poezie a jsem moc vděčná, když je někdo schopný z textu tohle vytěžit.

Co byste vzkázali recitátorům na cestu domů?

Radek: Teď jsme mluvili spíše o problémech, protože o nich člověk hodně přemýšlí. Ale já jsem se tady potkal s recitátory, kteří byli velice otevření a když jsme spolu rozmlovali, byli otevření kritice. Je zajímavé, že nejvíc se to objevilo u nejmladší kategorie: byli schopní argumentovat a obhajovat si své věci. Nebyl to agresivní, ale příjemný dialog o naslouchání, vnímání se navzájem a přemýšlení o tom, co ten druhý říká. Byl bych moc rád, kdyby jim to zůstalo.

Martina: Souhlasím – dialog s dětmi byl perfektní. Jsou to osobnosti, se kterými se dá mluvit na velmi vysoké úrovni. Vzkázala bych jim, ať hodně čtou!

Zapsala pradlena Petra

[-SALÓN-]

Beseda lektorského sboru s recitátory IV. kategorie aneb Nostalgie na místě

Mnozí z letošních účastníků Celostátní dílny dětských recitátorů, kteří postoupili z nižších kol přehlídky ve čtvrté kategorii, nebyli na trutnovské přehlídce poprvé. Z útržků hovorů části z nich se dalo vytušit, že si uvědomují nevyvratitelný fakt, že jako recitátoři se sem již nikdy nevrátí. Tento podtext posilovalo vědomí společně prožitéch chvil v dílně, jejíž lektorky svou přítomností jen podtrhly atmosféru setkání, které mělo jinak již standardní formu. Měl jsem možnost nahlédnout do notýsku, který téměř celý popsali recitátoři IV. kategorie vzkazy pro své lektorky. Bylo to velmi příjemné a vskutku nostalgické čtení.

Hodnocení mělo všechny podstatné znaky diskuse, která byla povětšinou otevírána některým z lektorů. Účastnili se jí všichni přítomní: lektori, recitátoři, pedagogové, rodiče i jiní neidentifikovatelní přítomní, jen redaktor tohoto deníku vybočil z řady a raději zapisoval postřehy těch, kteří se zájmem nahlíželi a směřovali pod povrch. Bylo velmi fascinující sledovat, jak lektorský sbor hledal odpovědi na otázky, které vyplynuly z jeho uzavřené diskuse, jak si Ema, Vlasta, Eliška, Zuzka, Martina i Radek ověřovali své domněnky hledáním zpětné vazby od samotných recitátorů. Opět bylo nutné se vracet k základním stavebním kamenům, byly probírány otázky spojené s výběrem i skutečným pochopením a sdělováním textů, vnitřní motivací přednášeče, hovořilo se o potřebě dialogu mezi recitátorem a pedagogem atd.

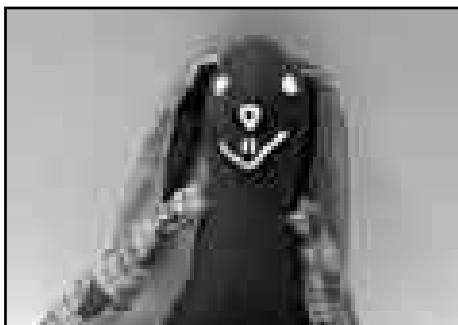
Mimo to se probírala témata všednější a mnohdy úsměvná. Bylo patrné, že i „zkušení“ recitátoři měli při vystoupení trému, jeden z textů byl nevědomky zkrácen, neboť byl původně ofocen na dvou listech, z nichž ten druhý se ztratil, jeden z recitátorů sděloval své kolegyni, že její text již v minulosti slyšel v podání někoho jiného a tehdy jej díky způsobu prezentace nepřijal, ale dnes se mu díky ní přiblížil atd.

Ema Zámečnicková se na popud jednoho z rodičů rozhovořila na téma práce s talenty. Zdůraznila, že je příjemné vidět skvělý výsledek své práce s talentovaným žákem, ale že si daleko více váží třeba i nevýrazných úspěchů jedinců, kteří dosáhli vzhledem ke svému potenciálu mnohem většího pokroku.

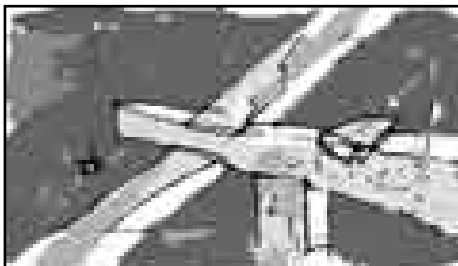
Velmi zajímavá byla i hantýrka, které diskutující používali. Podtrhovala neformálnost celého setkání. Jako ilustraci tohoto tvrzení uvedu jeden výrok předsedy lektorského sboru Radka Marušáka: „Já ti přečtu, co mám napsáno ve svých poznámkách, a Ema tomu dá tu epickou šíři.“ Na první i na druhý pohled se zdálo, že letošní recitační přehlídka naplnila očekávání většiny zúčastněných.

Zaznamenal kotelník Zdeněk

[-VE VÝTAHU-]

[-NA PŮDĚ ZA TRÁMEM-]

Dílna pro děti ze souborů - IMPROVIZACE

V příjemném (ale pravda trochu zatemněném) prostředí divadélka Trdýlko v budově ZUŠ byla včera zahájena dílna Improvizace, na kterou se přihlásilo asi 25 dětí z vystupujících souborů. Sympatické prostředí bylo naplněno sympatickými dětmi ve věku od 11-ti do 15-ti

let. Sympatická lektorka stmelovala na začátku všechny přítomné z několika koutů republiky. Dílny se většinou účastnily celé soubory, a bylo možno se setkat s sympatickými obyvateli Odolené Vody, Brna, Ostrova (u Karlových Varů) a Bechyně. Ze všech tvář šlo vyčíst, jak se na dílnu těší, a že celý zdejší pobyt je pro ně svátkem, který rozhodně stojí za to.

Vedoucí této dílny Hana Šimonová, studentka katedry výchovné dramatiky DAMU, všechny přítomné zaujala osobitým šarmem a schopností reagovat na podněty, které děti do veškerého dění vnášely, tedy improvizovat. Jak na sebe Hana v úvodu prozradila, asi tři roky se věnuje improvizaci.

Na dětech bylo vidět, že by velmi rády přeskočily některá průpravná cvičení, která byla vhodně a s rozmyslem zařazena do kontextu celého dopoledne. Někteří účastníci dílny s nedočkavostí vyhlíželi, kdy začnou improvizovat, a tak si ani nevšimli, že již improvizují. V průběhu zahřívacích a komunikačních cvičení se děti náležitě uvolnily a byly postupně seznámeny s hlavními prvky, na kterých jsou improvizace založeny. Většina cvičení byla zaměřena na práci s prostorem (byla mj. vytvářena různá prostředí - škola, obchod, loď apod. a děti zde mohly vystupovat jako lidé, zvířata i věci), zvlášť na slovní a pohybovou improvizaci i na partnerské a skupinové citění.

Po krátké přestávce se děti seznamovaly s jednotlivými prvky cvičení nazvaného DUEL. Úkolem dvou hráčů bylo improvizovat na dané téma a dodržovat předem vysvětlená pravidla. Jednotlivé výstupy neměly být dlouhé, ale úkolem hráčů bylo především dodržet téma improvizace, respektovat vše, co na jevišti vnášel „protihráč“, nemanipulovat, okamžitě reagovat, jednat, a také včas a přehledně improvizaci ukončit. Hanka svým svěřencům vysvětlila, jak je důležité sdílet „chyby“, kterých se dopouštějí, a protože sdílná atmosféra skutečně nastala, nikdo z improvizátorů se nebál nést svou kůži na trh, a nebo byly všechny obavy s grácií překonány. Témata jednotlivých výstupů, z nichž mnohé měly vtipnou nebo velmi zajímavou pointu, byla např.: hlína, bouřka, hodiny, milenci, moucha, hluk, džus, střep, Vánoce, stopky.

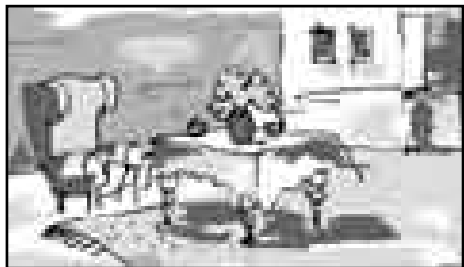
V závěru se pravidla stávala složitějšími a děti využívaly většiny během dopoledne nashromážděných informací. Bylo vidět, že by rády pracovaly i dále, ale bohužel čas vyhrazený pro dílnu se naplnil a muselo se končit. Průběhu celé dílny přihlížela jedna z vedoucích souborů a bylo na ní vidět, že mnoho ze cvičení a nápadů stojí za zapsání. Pochvala, kterou Hanka od paní vedoucí vyslechla, nebyla jistě jen formálním poděkováním, a vyjadřovala i můj pocit z příjemně, zajímavě, ale především inspirativně prožitého dopoledne.

Na úplný závěr byli všichni pozváni na přibližně 5-ti minutovou prezentaci výsledku dopolední práce dílny P.

Zapsal kotelník Zdeněk

[-SALÓN-]

Salón divadel

Malý sál Městského úřadu přivítal i v neděli zájemce o debatu nad zhlédnutými kusy. Systém zůstal stejný – nejdříve dostali slovo vedoucí souborů, pak seminaristé, po nich lektorský sbor a poté kdokoliv z početného auditoria. I tentokrát čas určený k vyslovení názorů na představení nestačil a pohotový Jakub Hulák zorganizoval posunutí začátku večerního představení, aby i na poslední diskutovanou inscenaci bylo dost času. Takže se zatím zdá, že jedním ze jmenovatelů letošní Dětské scény bude stálý časový tlak při veřejných diskusích. Malý sál sice nepraskal ve švech, ale též v něm nevál průvan prázdných židlí. Atmosféra debaty byla klidná, argumentovalo se věcně, nedocházelo k přehnaně emocionálním výstupům, jak se stávalo v některých minulých letech. Slovník debatérů byl kultivovaný a poučený, terminologické zázemí přiměřené. Lze tedy konstatovat, že české dětské divadlo je na vstup do Evropské unie dobře připraveno.

Ale teď vážně! O představení se mluvílo v tomto pořadí: Říkali mi Leni, Ať si bylo, Šípková Růženka. Shrnutí řečeného následuje vzápětí.

Dohráli jsme, ZUŠ Uherské hradiště - Říkali mi Leni

Vedoucí souboru Hana Nemravová: jde o zbytek staršího souboru, k němuž přibýlo v září několik mladších dětí. Zpočátku jsme sbírali materiál – někteří se s tématem 2. světové války setkali vůbec poprvé. Věnovali jsme se našim snům a představám, pak snům a představám Leniným. Během toho jsme četli, hledali důležité situace, přidávali jsme je a opouštěli. Zajímavé bylo, jak se posunulo téma. Na začátku šlo o objevování doby dávno minulé, a pak se to proměnilo v to, že každé dítě potřebuje k někomu a někam patřit.

Seminář: šlo o pěkné a nápadité přestavení, které bylo přehledně členěno. Nalézali jsme různá témata – adopci, poválečné Německo, vlastní příběh Leni. Použité prostředky nám připadaly nejednotné, někdy nepřehledné (jakou úlohu hrály ony tři tmavé postavy?)

Lektoři: Na pochybnosti jsme narazili především ve vlastní výstavbě inscenace, v inscenačních postupech (nabídnutý divadelní jazyk byl nedotažený – viz role tři postav, které jsme nemohli přijmout hlavně v dospělých rolích), ve zvolených znacích (vědí dnešní diváci, že bílé podkolenky evokují Hitlerjugend?). Téma bylo situováno hlavně do vztahu mezi Leni a spolužačkami (proč je ale vyčleněna už od začátku?). Snové obrazy se nám moc líbily, i když někteří z nás měli tendence je dorežirovat. Na představení je vidět velká práce.

V další volné diskusi se hodně probírala otázka tří temných postav – byli to vypravěči, ti, kteří řídí osud Leni, někdy ale nevěděli, co bude dál... Dalším tématem, které se vracelo kruhem, byla otázka plochy, kterou měly děti k vyjádření. Na malé ploše se lze těžko vyjádřit živě a barvitě,

proto možná působily postavy chladně. Děti potřebují čas k tomu, aby uchopily a rozžily postavu, střihy ale byly příliš rychlé. Jiný názor tvrdil, že chladné vyznění bylo záměrné, jinak by děti tak složité téma nemohly odehrát. Třeba je to jediná cesta, jak se s tématem vyrovnat. Jiným úskalím je dramatizace sama – je vyrovnána složka dobového pozadí a hledání vlastní Leniny identity? Čeho je diváku třeba víc? Dobového kontextu? Příběhu Leni? Co člověk, to názor. Problematické bylo i použití tří jazyků – češtiny, němčiny a angličtiny. Ve chvílích, kdy by měla přijít němčina, se mluvilo česky atd.

Děti ze ZŠ Třebotov, Ať si bylo, jak si bylo

Vedoucí souboru Václava Makovcová: Loni jsme pracovali s texty Emanuela Frynty a letos bylo třeba udělat něco jiného. Chtěli jsme děti seznámit s folklórem, ale zároveň to provázat příběhem, proto jsme připojili pohádku O dvanácti Měsíčkách. Měli jsme strach, že to děti nebude bavit, ale opak byl pravdou. Lidové hry byly vlastně lepem na děti, proto jsme je také přesně nefixovali.

Seminářisté: Co bylo vlastně na prvním místě? Folklór nebo pohádka? (Na to vedoucí upřesnila, že šlo více o folklór, proto též pohádka z inscenace nakonec zcela vymizela.) Na dětech bylo dobře vidět, že hrají s chutí. Některým seminaristům vadilo, že Měsíčků bylo jen 6 a ne dvanáct, dalším zase ne. Představení stálo na malých dětech a aktivita velkých byla potlačena.

Lektoři: Představení začalo pohádkou a moc pěkně, mrzelo nás, že se neudržela linie pohádky. Rámec pohádky též ozřejmuje, proč jde o folklór z různých regionů, že nejde o „konzervu“. Folklór použitý v představení působí čistě a živě. Největším problémem představení je skutečně to, že v určité chvíli zmizely ambice dovyprávět pohádku. Představení zradily též některé technické detaily – někdy se děti dostávaly mimo světla apod. To je ale obecnější nedostatek. Každý soubor má jiné zázemí a menší děti si se světly zpravidla nedokáží poradit. Problém vyváženosti pohádky a folklórních vstupů není nezanedbatelný – diváci byli naladěni na pohádku. Jenomže než přejde proud zvyků, tak divák zapomene na to, že má Maruška problém s fialkami. Holenu a matku čeká fatální trest a k němu dojde při koloritu Vánoc. To se k sobě příliš nehodí. Folklór plnil funkci toho, že upomínal na roční období, nešlo o regiony, ale, bohužel, „převálcoval“ příběh, bylo ho moc. Vybírala bych a škrtila. Možná by i pomohlo poněkud jiné prostorové členění folklórních vstupů.

V další diskusi se hovořilo o tomtéž a nová témata nebyla navržena.

LDO ZUŠ Most, Šípková Růženka

Vedoucí souboru Eva Roubíková: Předlohou byla Hrubínova adaptace pohádky Šípková Růženka, která se hrála v padesátých letech dvacátého století na českých jevištích. Text jsem znala z mládí, zapůjčila jsem si jej v knihovně. Vzhledem k obsazení muselo dojít k úpravám textu – snažila jsem se zachovat kontinuitu. Ponechala jsem část dialogů. Narazila jsem na problémy – F. Hrubín např. vůbec neřešil, proč černá víla cítí nenávisť k celému dvoru. Motiv jsme se snažili podpořit obsazením a domysleli jsme, že černá víla a královna byly sestry.

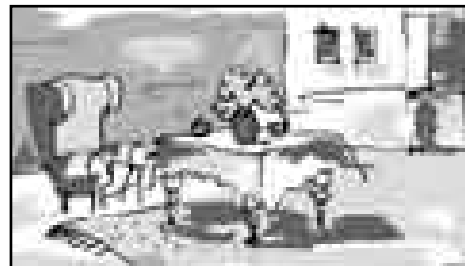
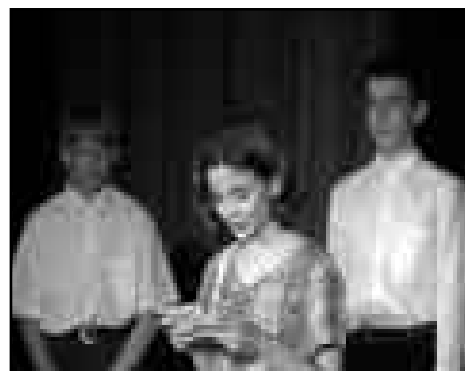
Seminář: Děti byly dobře vybavené, ale měli jsme pocit, že se s nimi dále nepracovalo. Jejich koncentrace byla nízká, měly nedostatky energie (to byl ale problém všech odpoledních představení a vzhledem k počasí se není čemu divit – jak vyplývalo z pozdější debaty na toto téma, všechna tři nedělní představení odpoledne

„spadla“). Často jsme nerozeznali motivace, nevěděli jsme, co a proč se děje. Někdy jsme měli potíže s porozuměním textu, ale to též mohlo být způsobeno únavou.

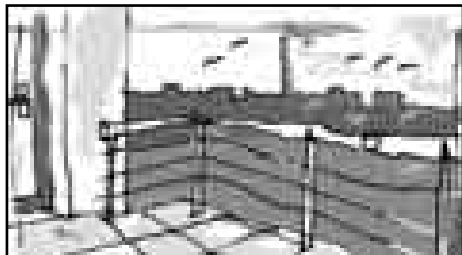
Lektoři: Představení je svědectvím toho, že se s dětmi pracuje jako s interprety. Při debatě za zavřenými dveřmi jsme si mnohé s paní vedoucí objasnili a pochopili (příkladem je např. vybočení kostýmu sýčka z celkového scénografického záměru – akter si kostým navrhl sám, protože má o tento obor zájem a vedoucí to respektovala). Největším problémem zůstává text samotný a jeho úpravy a dále pak to, že se žánr pohádky vždy nesešel s typem herectví.

K další debatě už nedošlo. Zbyla na ni poslední chvíle a točila se v ní už dříve pojmenovaná témata. Shrnutí a rozloučení rychlé, a pak už přišel jen úprk na večerní představení divadla Bořivoj Táta, máma a já.

Záznam pořídila žehlička Iva

[- Z TERASY -]

Má smysl dělat s dětmi divadlo?

Nedělní program Dětské scény nabízí zajímavý materiál k uvažování o tom, co je smyslem divadelní práce s dětmi a mládeží.

I když se cíle v různých divadelních, resp. dramatických kolektivech liší podle charakteru a statutu zařízení (práce v ZUŠ má trochu jiné priority než např. práce v zájmovém kroužku při školní družině či DDM, nebo než práce v rámci „regulérních“ hodin dramatické výchovy na základní škole či na gymnáziu), to podstatně mají „dramatáky“, kde se směřuje k divadelnímu nebo přednesovému tvaru, přece jen společné: Kromě toho, že se tu rozvíjejí schopnosti a dovednosti obecně komunikační, je tu příležitost také k rozvíjení a získávání dovedností speciálně divadelních, ke kultivaci vkusu (právě tady, v procesu kvalitní divadelní práce má učitel šanci nabízet dětem něco víc než jen to, co se na ně dnes a denně valí z televize a komerčních filmů), k setkávání s kvalitní literaturou a uměním vůbec. Divadelní práce má ale navíc tu výhodu, že se při ní děti mohou přímo v procesu prostřednictvím praktických činností učit o divadle a obecněji o dramatickém umění, o zákonitostech dramatu, o stylizaci, o jevištních metaforách atp. Nemám tu samo sebou na mysli výchovu herců (od toho ani základní umělecké školy nejsou). Jde tu především o výchovu diváka a kulturního člověka vůbec, který se nedá tak snadno „opít“ a zmanipulovat efektními pozlátky a podpásovými útoky komerčních bavičů a pseudoumělců. To vše má však jednu důležitou podmínku - kvalitního, citlivého a poučeného učitele, který rozumí jak divadlu, tak také dětem, s nimiž pracuje. I když jsem napsal, že se divadelní práce v různých zařízeních v tom podstatném neliší, myslím, že literárně dramatické obory ZUŠ by měly poskytovat záruku, že tyto cíle budou naplňovány na skutečně profesionální úrovni.

První včerejší „zušková“ inscenace - Šípková Růženka - však bohužel patřila k tomu

nejproblématictějšímu, co jsem v posledních letech nejen na celostátní přehlídce, ale dokonce i na přehlídkách krajských viděl. Představení mostecké Základní umělecké školy bylo plné klíšé, kterými jsou po mnoho desetiletí poznamenány nevkusné divadelní produkce pro děti, útočící na první signální soustavu. Šípková Růženka měla zdánlivě atributy opravdického „velkého“ divadla. Byly tu kulisy, bohaté kostýmy, líčení, loutky, písničky, tanečky, a dokonce efektní šermířská vložka, představení trvalo bez několika minut celou hodinu, mělo přestávku, vycházelo z opravdického dramatického textu vydaného DILÍ a zaštitěného dostatečně slavným jménem klasika. A přece to byla pro mne smutná podívaná. Kromě toho, že scénografie byla většinou nefunkční a někdy až nevkusná (růžičky, kostýmy motýlků, hada, suvy), byl důvod mého zklamání především v tom, že děti byly odsouzeny k tomu potýkat se se špatným, plytkým textem a vytvářet postavy prostředky, které jim znemožňovaly jednat přirozeně a využít toho, co umějí nebo by ve svém věku mohly umět. Až příliš často jsem tu slyšel jen deklamaci prázdných slov (ostatně skoro celé první dějství je jen rozvleklou a neobratně pojednanou expozicí, k podstatné události dojde až na samém konci první části), děti se snažily některé postavy psychologicky prožívat (marně, protože k tomu ještě nejsou vybaveny, a hlavně se tomu pohádkový příběh prostě vzpírá), jindy zas tlačily na pilu a křečovitě vyráběly humor, zatímco skutečných, autentických, živých vztahů bylo na jevišti pomálu. Zarážející je také to, že děti, které navštěvují základní uměleckou školu, mají tak nízkou kulturu řeči. Ale asi ze všeho nejvíce jsem byl zklamaný z toho, že evidentně šikovným dětem nebylo umožněno setkat se s kvalitním textem, v němž by si mohly najít svá témata, s textem nebo námětem, jehož prostřednictvím by mohly říct něco o sobě.

I když obě vedoucí třebotovského souboru nepracují při ZUŠ, ale „jen“ při ZŠ a jsou vlastně začátečníci v oblasti dětského divadla, respektive dětského kolektivního přednesu (vloni se na Dětské scéně se svým souborem teprve rozkoukávaly a sbíraly první zkušenosti - pro ty, kteří tu byli, připomínám, že třebotovští zahajovali Dětskou scénu '02 montáží z veršů Emanuela Frynty), projevíly i ve své letošní inscenaci - Ať si bylo, jak bylo - velkou dávku citu pro dramatickovýchovnou práci s dětmi, která směřuje k jevištnímu tvaru. Leccos na jejich montáži bylo ještě neodmyslené (např. role vypravěčů a současné Měsíců), leccos bylo neobratné (použití různobarevné gázy jako symbolů ročních období a současně fialek, jahod, jablek a sněhu), v tom podstatném je ale výsledek jejich letošní práce sympatický: připravily dětem tvar, v němž se cítí dobře, v němž se mohou projevit za sebe a ukázat, co umějí, co se v dramatickovýchovné práci naučily a taky - nikoliv v neposlední řadě! - co je baví. (Všimněte si, jak se tu i kluci projevují opravdu „pokluskovsky“, jak na jevišti s gusem existují a jednájí, aniž cítí potřebu se trapně předvádět.). Vedle toho ale Václava Makovcová a Jana Barnová projevíly také cit pro folklorní materiál, který si zvolily, i pro text Boženy Němcové. To, že inscenaci otevírají jako obřad, se mi zdá velmi šikovné. Je jenom škoda, že v tom nejsou důsledné: vyprávění pohádky je odstartováno zajímavě a má atmosféru (hlas po hlasu, větu po větě se děti z polohy vypravěče dostávají blíž k postavám, až přímými řečmi přímo do postav vstoupí), ale v průběhu inscenace se už s hranicemi mezi vypravěči a postavami zachází spíše nahodile. Ujasnění tohoto plánu by jistě pomohlo i výrazu starších dětí, které někdy

sklouznou do trochu mdlého projevu. Vložit do obřadně vyprávěné a hrané pohádky o dvanácti měsíčkách obrazy jednotlivých ročních období, tvořené dětskými hrami, písničkami, škádlivkami a dalšími říkadly, je výborný nápad, ale chtělo by to zvážít jejich rozsah, aby příběh „neutlačovaly“ a nepůsobily v celkovém tvaru disproporčně. Všechny tyhle připomínky však nemohou zastínit celkový příjemný dojem z tohoto vystoupení.

Druhá ZUŠ, která se včera představila, není na celostátní přehlídce žádným nováčkem. Soubor Dohráli jsme patří už k těm zkušenějším. Jeho vedoucí, učitelka LDO ZUŠ Uherské Hradiště Hana Nemravová, není věru žádný troškař a rok co rok svým svěřencům chystá nejednoduché úkoly. Myslím, že dělá dobře a že v posledních letech má vcelku šťastnou ruku (soudě podle inscenací, které nakonec postoupí na celostátní přehlídku). Navíc je sympatické - a v dramatickovýchovném světě dost vzácné -, jak H. Nemravová systematicky prozkoumává možnosti příběhů s dětským hrdinou na dětském divadle. Před řadou let našla klíč k tomu, jak inscenovat Sakiho grotesku Nemožná pohádka, před dvěma lety se pokusila (byť ne se zcela přesvědčivým výsledkem) inscenovat Hercíkové novelu Pět holek na krku a vloni se jí podařilo zdolat nástrahy klasické realistické povídky Boženy Němcové Divá Bára. Letos se ovšem Hana Nemravová rozhodla pro látku obzvlášť riskantní. Kniha Říkali mi Leni je svým námětem, závažností tématu a také nároky na psychologickou kresbu pro dětské divadlo tvrdým oříškem. Situaci dramatičtorky navíc komplikuje i svou tendencí, schematicností a místy i falešným sentimentem. Dramatičtorka se s těmito záluďnostmi potýkala dosti urputně, nicméně výsledek není zatím pro mne uspokojivý. Základní princip - zprostředkovat příběh pomocí přesně „nastříhaných“ obrazů - je, myslím, nosný, protože dětem usnadňuje zvládat nejednoduché situace tohoto časově i místně vzdáleného příběhu a v únosné míře se dotknout psychologie postav, nebo přesněji hlouběji prosondovat dílčí reakce či psychické stavy postav v různých situacích příběhu. Bohužel je však úroveň a přesvědčivost jednotlivých obrazů zatím různá. Scéna s čtením psaníček, která vrcholí postupným „zvětšováním“ detailu četby nenávisťného vzkazu pro Leni (nejdřív ho přečtou komentátoři, pak klíčovou větu zopakuje skupina německých spolužaček a nakonec ji ještě zopakuje Leni), vynívá silně. Ale řadě dalších obrazů chybí atmosféra, přesnost a tím i síla. Působivé jsou tři Leniny sny, především díky dobře zvolené pohybové stylizaci, rytmizaci a nasvícení. Rady si ale nevím s vypravěči/komentátory příběhu. Problém je podle mého v tom, že je tento plán nedostatečně dořešen (kdo jsou tyto vypravěči?), a že není vyjasněna jejich pozice vzhledem k příběhu z roku 1946. A dalším zdrojem mých rozpaků je také to, že hraní tří nejstarších členů souboru je nepochopitelně vlažné, jakoby nezávazné. Příliš často vypadávají z rolí a v kresbě postav se uchylují spíše ke karikaturám (nejvíce asi u Američanů).

Všechny tyhle výhrady píšou s plným vědomím toho, že jde o soubor zkušený, na který je dobře klást vysoké nároky. A také, že je to inscenace, která - stejně jako loňská Divá Bára - by mohla postupně růst a zrát. Těším se, že k tomu skutečně dojde.

Čímž se oklikou vracím na počátek této úvahy a k seznamu argumentů, proč má smysl dělat s dětmi a mladými lidmi divadlo, přidávám ještě jeden: protože dobré divadlo vede k pokoře a odpovědnosti za společnou práci.

Jaroslav Provazník

BABIČČIN GULÁŠ

Copak nám to babička uvařila na dnešek? Že by ŠALŠÍ? A dá se něco takového vůbec jíst?

Kroměříž říká, že šalše je:

- nějaké jídlo (takže by se přeci jen jíst dala?)
- druh látky (to zase není nic na zub!)
- to by mě taky zajímalo.....
- ..ovšem zřejmě to nebude nic zajímavého

Tomáš (11 let) z Karlových Varů a Petr (12 let) z Českých Budějovic si myslí, že šalše je:

- něco podobného jako šašek
- buď by to bylo náký méně, nebo francouzsky něco
- lopata

Recitátoři a recitátorky ze IV. kategorie vidí šalši asi takto:

- kaše taková náká
- něco z domácnosti – takže mixer! –ne, třeba vařečka
- nebo nákej čaj
- když na smrku rostou šišky dolu, tak šalše je šiška, která roste nahoru
- něco ze zeleniny
- nějaká bylina
- šálek

Přemyslata Lenka, Šárka a Martin to promyslela a tvrdí, že šalše je:

- náký spodní prádlo, jako jak byly takový ty podvlíkačky a tak
- rostlina
- moment, kdy člověk (herec, recitátor) udělá chybu, uvědomí si ji, a pak pokračuje, ale je to takový to trapný ticho, než se vrátí do toho textu

Soubory Tak co ?? a Čtyřlístek z Chlumce nad Cidlinou řekly:

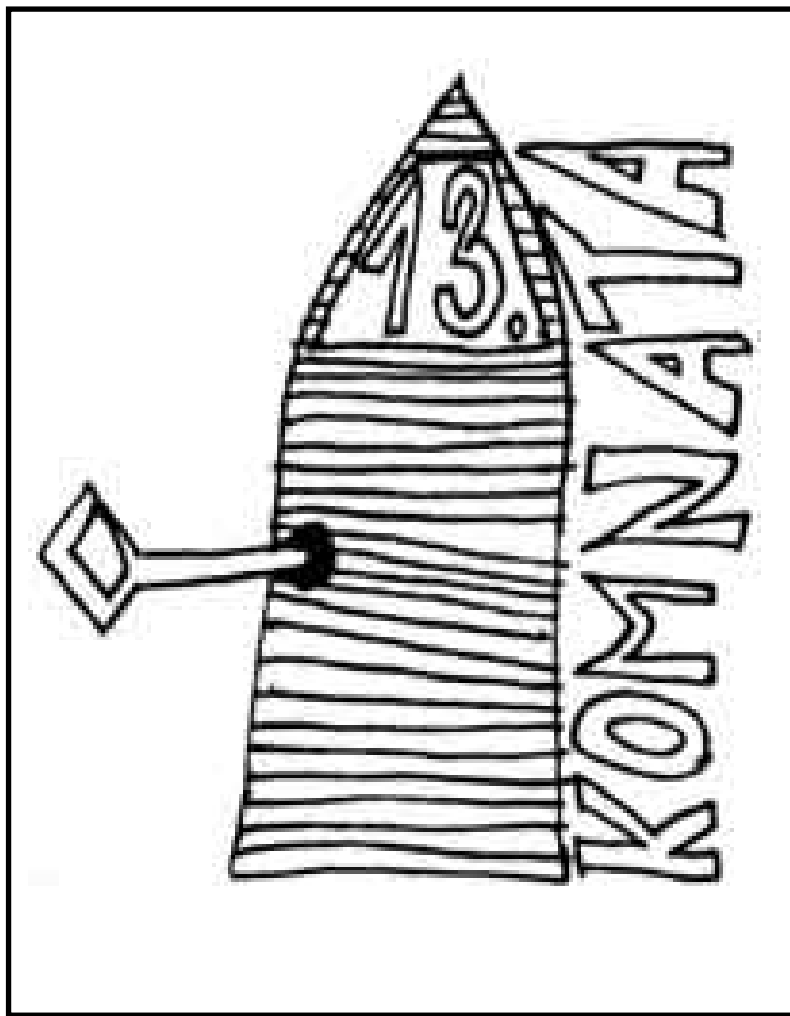
- jméno nějaký
- kolíbka
- dítě
- kašpárek

A jejich dračice si myslí, že je to opona.

Divadlo jesličky z Hradce se domnívá, že šalše je:

- šála, určitě
- náká nádoba, třeba vědro
- mašle – peřina – peřinka – něco s dítětem to asi bude
- náká hračka (i když to si myslí jenom Tomáš)
- asi nádoba mi to přide, košík
- náká stará, starodávná šála, kterou nosili asi ve 13. století tady v Podkrkonoší a byla taková bohatě vyšívána

Jenže ŠALŠE se dá opravdu uvařit, dokonce i dnes, a dokonce to jistě není dávno, kdy jste ji naposled jedli. Takové šalši dnes neřekneme jinak než OMÁČKA. Cha, cha, cha, zase to nikdo neuhád! Tak snad se chytíte dneska. Co třeba slovo CUDNÍČKA? Co by to tak asi mohlo být?

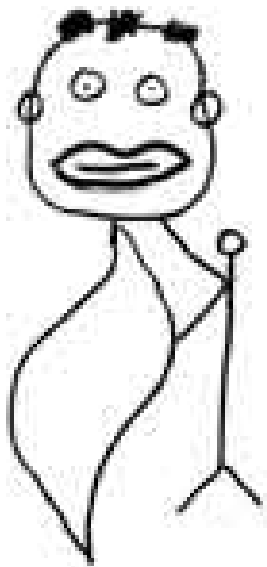

Z POD STARÉHO OTOMANU

Agniciurin (úryvek z připravované Otomanovy knihy: Lucius, the Necromancer)

... a Temný pán Costariconis se zachvěl. Jeho síly ochabovaly. Byla zde nějaká jiná, větší síla, která srážela jeho moc. V duchu přemítal o tom, jak je tato válka beznadějná, i když ze začátku se zdála být předem vyhraná. Stál na své věži a pozoroval, jak temnota mizí. Jeho plášť vlál ve studeném větru a vzduch byl naplněn těžkým očekáváním. Vzdát se nechtěl, ale teď už šlo o jeho život! Vtom ucítil v hlavě strašlivou bolest. Někdo protřhl jeho obranná kouzla a dostal se do věže. Nehnutě stál a upřel svou mysl na toho opovázlivce. Zvučný hlas proniká věží a odráží se od stěn. „Costariconisi! Vzdej se!“ „Nikdy, ty bídný nekromantský červe! Sám jsem tě učil nejvyšším uměním a ty se mi takhle odvděčíš!!!“ ozval se mrtvolný, ale silný a pevný hlas Temného pána. Vetrlec se vymrštil a stanul hned za Temnotou samou. Temný pán ho chtěl odmrstit kouzlem, ale to se mu nepodařilo. Luciusův hlas se ozval: „Učil jsi mě, ale netušil jsi, že mě učil také Agniciurin.“ „Kdo to je?“ „Myslel jsem, že to víš, ale řeknu ti to. Agniciurin je Obsidiánový Drak, Vládce světla. Ale teď už se s tebou vypořádám!“ Lucius se vytrhl ze zasnění, ale když pohlédl na místo, kde ještě před chvílí stál Temný pán, uviděl jen vznášející se šedý dým...

Otoman

SLYŠENO MYŠÍ DÍROU

JAK ČASTO SI LUDEK RICHTER STRÍHÁ VOUSY? (DdDd Děčín)

Knír vždy, když mi zůstávají kapénky kávy na špičkách jednotlivých vousů. Plnovous v okamžiku, kdy mě deka šimrá mými vlastními vousy na nose.

Casey, Nathan

Est. by following
in place with compass

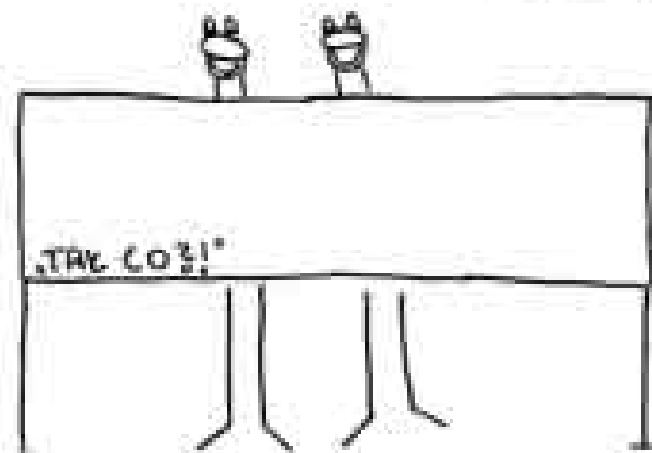
Many a fine scholar
 took out of sight.

The *Argemone* he takes,
with a golden crown.

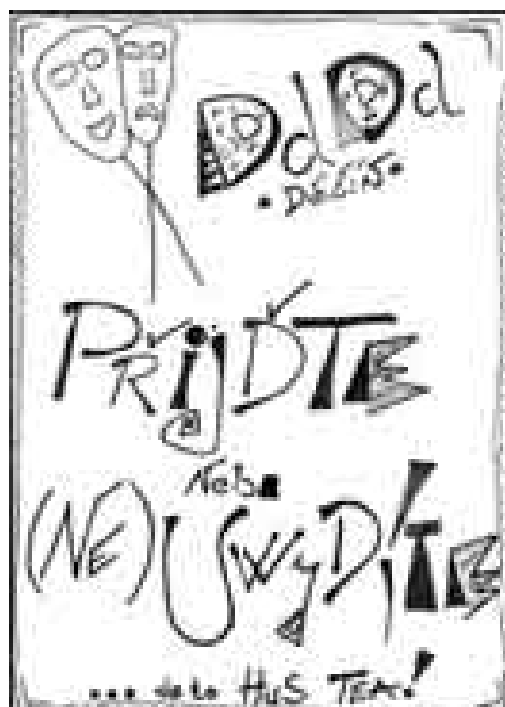

Z NAŠICH PELÍŠKŮ

"DOLUD NAŠ ČNP! UGROZDELI"...

... TAL SE PRINDTE POZIȚIA, UEZ
PRILETUL CAPIA PPP

DĚTI ZE ZŠ TŘEBOTOV

**DdDd = děčinský dětský divadelní dorost =
DĚČÍNŠTÍ DIBLÍCI DRTÍCÍ DIVADLO**

JAK SE VČERA RECITOVALO „ČTYŘCE“?

Ahoj!

Recitovalo se mi báječně! Přestože se mi Opilé banány nepovedly tak, jak bych chtěl – umím to i lépe (židle v pokoji 318 mi to potvrdí ☺), užil jsem si přednes do poslední písničky. Jak svůj, tak i ostatních.

Jonáš

Atmosféra tu byla vážně nádherná. Ze všech textů jsem zatím hrozně nadšená. Protože jsem tyhle lidičky trochu poznala (měla jsem tu čest a moc jim za to děkuju), očekávala jsem skvělé texty a skvělé výkony. Nezklamali mě. Jsem strašně nadšená. A jak se mi tu recitovalo? Báječně. S pocitem, že kolem sebe máte lidi, kteří vám fandí a přejou vám úspěch, se přece recituje skvěle. Jsem moc ráda, že jsem měla tu krásnou možnost strávit tady těch pár dní.

Hanka

Myslím, že tady na Dětské scéně jsou vždy zajímaví diváci, kteří reagují na to, co kdo tady říká. Jsem ale smutný, že jsem tu naposledy, slyšel jsem, že v soutěži v přednesu nad 15 let je docela negativní atmosféra, takže bych chtěl popřát mladším přednašečům, ať si tu ty dny užívají.

Jonáš Konývka

Tento víkend byl pro mě velmi prospěšný, protože jsem se dověděl to, že jsou i jiní autoři, které neznám a kteří také píšou pěkně a zaslouží si být interpretováni. Jinak se mi tady moc líbilo, protože jsem se seznámil s novými vrstevníky, kteří mají podobné zájmy jako já. Jinak nemám, co bych pořadatelům Dětské scény vytkl.

Honza

Anička a Jindra jsou na první pohled velmi dobré kamarádky, a tak jsem si troufla je požádat o to, aby si vzájemně zhodnotily své výkony nebo nám něco prozradily jedna na druhou.

JAK RECITOVALA JÍŇA

Jelikož se s Jindrou znám, tak jsem její text, který recitovala i tady, Svatební společnost, slyšela už několikrát. Když jsem ho slyšela první, byla jsem jím okouzlená. Moc se mi líbil. Podle mého je to dobrý výběr textu a Jindře sedí. I vloni měla jeden neobvyklý text. Je to text vtipný, zajímavý a neobvyklý. Už není, co dodat. ☺

Kamarádka a recitátorka Anna Štěpánková

JAK RECITUJE ANIČKA

Myslím si, že se k Ančce hodí hlavně srandovní texty, i když jsem ji slyšela recitovat i vážné a moc se mi líbily. Vždycky mě nejvíce zaujme, jak svůj text říká mile a s pochopením. Jestli chcete, abych mluvila jako porotce, tak ví, o čem mluvím. Tak se mi líbí, jak pracuje s mimikou, a že nemá (teda podle mě) jako já problémy s artikulací. Tak je o hodně zkušenější, je tady už potřetí, já poprvé. Takže si dokážete představit, že to není jen tak náhoda, že tu je. Tak jí musím udělit Řád jasněho hlasu, protože ty tři dny, co jsme tu byli, strašně chraptila a zvlášť po hlasovce (nic proti našim lektorkám) to byl na její hlasivky záťah.

Jindra.

JAK SE NÁM TU LÍBIL?

Bylo to tu moc fajn, jsou tu příjemní, velmi milí a ochotní lidé, vládne krásná, přátelská atmosféra. Letos jsem tu byla poprvé a doufám, že se mi příště opět podaří se sem (mezi vás) dostat.

Alča, 13 let

Je to pro mě velmi kladný zážitek a zkušenost. Jak skvělá společnost, tak i program. Samozřejmě, že kdyby se mi to podařilo, ráda bych sem přijela znovu.

Klára, III. kategorie.

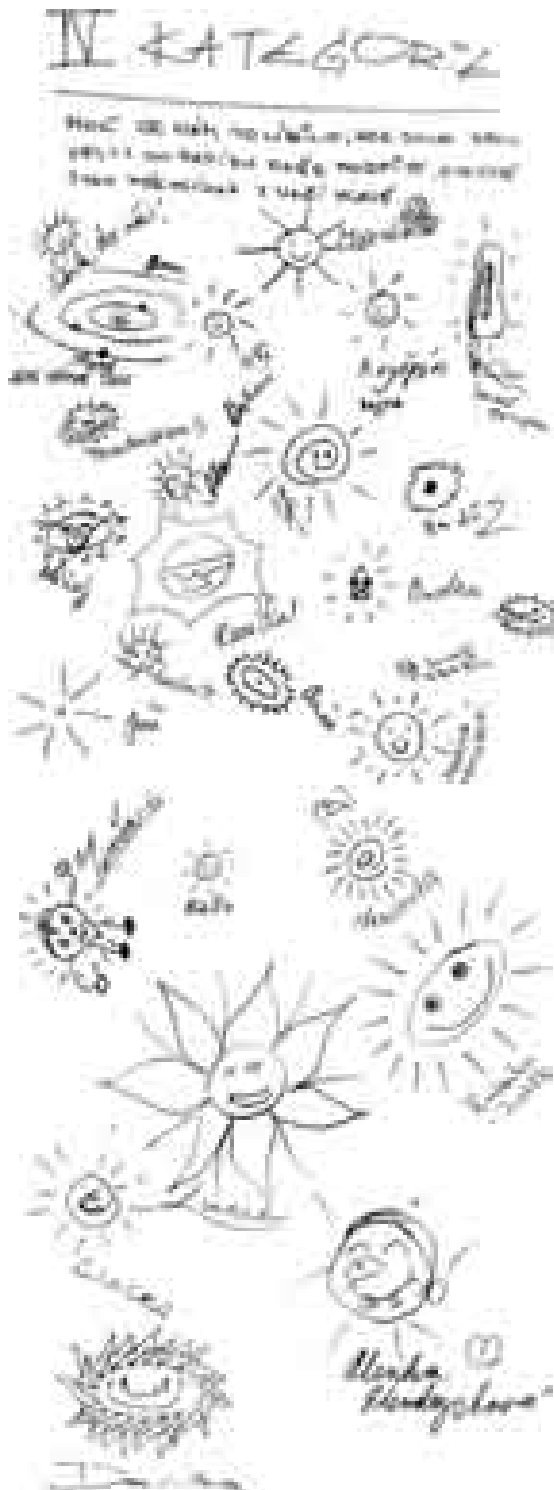
Lidé se stejnými zájmy, vždycky potěší jejich společnost. To, že tu jsou, znamená, že jsou to ti nejlepší z nejlepších – jsou dobří v tom, co já, a to nás spojuje. Divadla, různé texty mi zase o něco rozšířily obzory. Příští rok se budu snažit vyhrát všechna kola, abych se dostala až sem. Setkat se znovu s podobnou partou bude perfektní!

Lenka, 13 let.

Děkujeme za ceny, které jsme dostali, když jsme sem přijeli a útulné pokoje. Byli jsme příjemně překvapení, když jsme to tu poznali. Dělají jsou zábavné a prima. Už jsme navštívili i několik příjemných míst v Trutnově a okolí a úžasné cukrárny – to jsme si zamlsali!

A Deníky dětské scény jsou opravdu úžasný a skvělý. Ať Blažková dál zasahuje!

A.(10) + M.(13) ☺

Seděl jsem tam, poslouchal a říkal si: Ty vole, co tady děláš?

A začal uvažovat o tom, jestli nemá rodiče nějaký skrytý milionáře a celkem mě zajímalo, kolik museli zaplatit za to, abych se sem dostal.

„Bože můj, vždyť tě vypískají.“

A cejtil jsem ty pohledy ještě dřív, než jsem si před ně stoup.

„Uteču. Normálně se sbalím a jdu. Jsem srab. Ježiš jaké já mám strach...“

Vyvolali mé jméno a já šel. Koukal na ty dveře, který mě úplně volaly pryč. Ale já byl tak velkej srab, že jsem se bál – bál utýct. Tak jsem se otočil k nim a začal svou sebevraždu.

Byl konec a já se ani nechtěl uklonit – vono totiž nebylo za co. A ty lidi na mě chvíli tak pitomě koukali a když zjistili, že je konec..... No, zkrátím to. Nejdřív si hooóódně moc oddychli a pak mi zatleskali. Abych jako nevybočoval z řady.

Napsala Denisa Budilová.

O PRAZE

V kapičkách deště
potichu se mihotá
světlo luceren.

LAJKA

/čekance, Stáňovi, mamince a Lajce/

Kachličky v koupelně
pláčou osaměle suchý,

stejně tak i chodník před domem

na pohovce

není ani chlup.

Tajemnej zápach
vrátil se
do ledničky

a večer chodím jenom hledat.

Hledat ten její předkus
a křivej vlhkej čumák
bílou přední tlapku
ve hvězdách

Pane Korovjev,
vraťte mi jí zpátky!
Vždyť je to jedno,
jestli vyhrajem!

Sousedka jí nakoupila párečky.

Dobry,
kuřecí,

drahý...

A já už jsem uklidil gauč
i kachličky utřel

já se nezlobím.

Bud'te tak hodnej!
Chtěl bych jí uvidět
ještě jednou!

Ten křivej čumák
a předkus
a bílou tlapku
přípláclou na skle modulu

ať na mě ještě
nehlasně
štěkne.

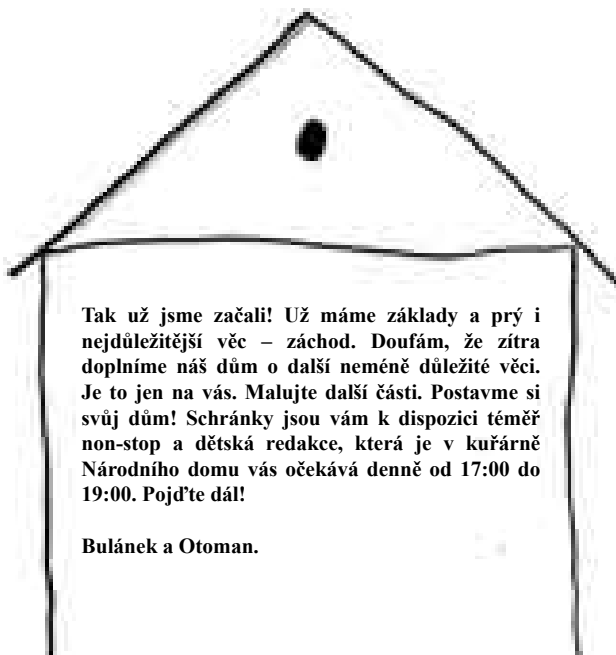
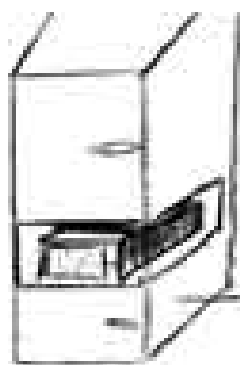
Ať vykoukne
zpoza věže svatého Michaila,
co právě odbíjí půlnoc.

Je mi zima.....

Jonáš Zbořil

Recitátor IV. kategorie.

!!!Stavba povolena!!!

Tak už jsme začali! Už máme základy a prý i nejdůležitější věc – záchod. Doufám, že zítra doplníme náš dům o další neméně důležité věci. Je to jen na vás. Malujte další části. Postavme si svůj dům! Schránky jsou vám k dispozici téměř non-stop a dětská redakce, která je v kužárně Národního domu vás očekává denně od 17:00 do 19:00. Pojd'te dál!

Bulánek a Oteman.

NÁŠ DŮM - NÁŠ HRAD

Vítej! Pojd' za mnou.

Nezaškrťte si krevní oběh.

Á, Lucie má dogu!
Áňa, Máňa, Táňa...

Samozřejmě, že to není pravda, ale to nevadí!

Já jsem řekla, že jsme sexy!
Chraň mě pámbu před tou spoustou vody.

Dneska je ale vážně den plnej náhod.
Umělcům se to stává!
Ahoj atom, jak jsi na tom?

Nejlepší je Blažková!

[ona je Leny, protože je dojč]

TATAR, TATAR, TATAREC!!!

Napište tam, že je to náš soubor!

[-NA KLEPADLE-]

Záznam z dětského diskusního klubu na Nivách

Dětský diskusní klub pro členy jednotlivých souborů se odehrával ve velmi podobném duchu jako ten minulý. Oba lektoři (Miloš Maxa a Tomáš Machek) s nasazením a příjemným nadhledem stmelili věkově nesourodý kolektiv, ve kterém byly jak malé děti z Třebotova, tak starší z Mostu a Uherského Hradiště. Všichni účinkující se spontánně zapojili do nabízených činností. Snad jediným problémem se ukázal fakt, že ne všichni přítomní shlédlí každé představení, jako tomu bylo v předchozím případě. To sice situaci poněkud zkomplikovalo, ale oba lektoři rukou společnou situací opět zvládli - se šarmem sobě vlastním.

Šarm jim vydržel i ve večerním bloku, který začal škádlivými debatami dívek s Tomášem a oblíbenou honičkou Skok do řeči. Poté následovalo školení, které by povinně měli absolvovat všichni čeští politici: Co je to diskuse? Jaká má pravidla? Jak funguje? Odpovědi dětí stanovily řád následujícího bloku - práce s předem připraveným „rozbořem“ jednotlivých představení. A zajímavé bylo, že řád diskuse byl přes občasné početní potíže lektorů naprosto korektně dodržen (snad s výjimkou boxerských vložek souboru z Třebotova).

Zde je tedy značně nesourodý zápis názorů souborových dětí:

Říkali mi Leni

- je o vztazích v poválečném Německu,

o malé Leni a jejích vztazích (děti je docela srozumitelně popsaly, jediným problémem byly 3 panenky či tanečnice?)

- problém byl začátek, kdy bylo na jevišti moc postav a málo lidí, takže to bylo chaotické a hůř srozumitelné

- proč chtěli zničit kuffík?

- panenky byly kladné postavy, ale v červeném světle zlé. Možná to byly noční můry?

- šlo hlavně o vztahy mezi Němci a ostatními lidmi

- zaujala mě forma obrazů

- divný byl mikrofon - měl divný zvuk.

Možná hlas ze záhrobí? U snů byl hodně důležitý.

- panenky byly možná matné vzpomínky na koncentrák, kde viděla umírat lidi. Možná to byla vzpomínka na rané dětství v Čechách

- divné je, že Němci na převýchovu vybírali přece blondýny s modrými očima

- líbily se: sny, paní učitelka, zlá spolužačka, nalezení kuffíku, Leni, Američani se žvýkačkou, závěr

Soubor: vybírali jsme si za 3 témat a na tichý nátlak paní vedoucí jsme se nakonec rozhodli pro tohle. Scénář napsala ona na základě našeho rozehrávání situací a připomínek. Sny jsou pomatené a míchají se do nich vzpomínky.

Ať si bylo, jak si bylo

- je to o spojení pohádky o 12 Měsíčkách a lidových zvyků různých ročních období

- kladné postavy byly Maruška a Měsíční, záporná matka a dcera

- nepochopili jsme závěr, líbilo se nám spojení zvyků, přirozené zpívání dětí, bezprostřednost a nasazení dětí, které to asi bavilo

- škoda, že na konci nebyla nějaká píseň a lidová moudrost

- hráli zády k diváků (ale jsou malí, ze ZŠ a je jich hodně)

- neporozuměl jsem změně měsíčku v macechu a pak v les

- mně se to moc líbilo

- nepochopila jsem, že macecha na konci umřela

Soubor: byli jsme měsíční i vypravěči. Nechtěli jsme moc říkat, že macecha umřela, aby to nebylo smutné. Bez vysvětlení paní učitelky bych to ale sama nepochopila. Paní učitelka nemá ráda dlouhé věci, a tak to zkrátila a nahňahňala a my se všechno naučili.

Šípková Růženka

- známý příběh až na postavy Rohlíka a Bábovky a taky havěti

- líbily se malé postavy, hudba, scéna, souboj

- nelíbily se kostýmy (Růženka proti královně), neslyšeli jsme, divné byly tenisky a žlutá Bílá víla

- kytara byla až příliš dobrá - mizel nám příběh a připadal jsem si jako na koncertu (někdy na úkor herců), kytara mohla být víc vzadu

- hezký byl had, některé postavy mi moc nesesedly (motýlci)

- černá paní dobře mluvila a byla hezký oblečená

- proč tam byl Rohlík a Bábovka?

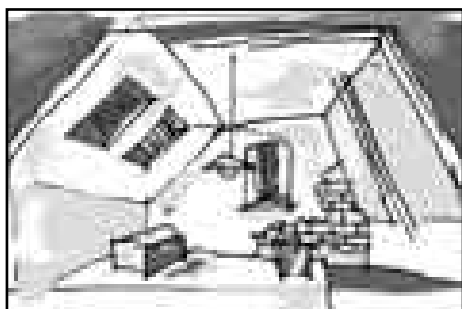
- zbytečně dlouhé scény řešící stále stejné věci. Vyškrtání by zvýšilo napětí.

- Růženka si měla vzít spíše Rohlíka. Princ tam doběhl až na poslední chvíli a neměl žádný charakter

Soubor: výběr byl paní učitelky, která text hodně upravila. V předloze byla např. Růženka úplně dementní. Odpoledne nám došly hlasivky, a tak už nás nebylo slyšet. Motýlky bychom taky vyhodili, ale paní učitelce se líbí.

Zapsali pradelna Petra a kominík Zdeněk

[-Z PODKROVÍ-]

Příběhy doktora Dolittle

Doktor Bolíto je u nás vcelku dobře známý a máme ho zažitého jako postavu, kterou vytvořil Kornej Čukovskij. Skutečnost je však taková, že jeho pravým otcem je Američan vychovaný v Anglii Hugh Lofting, který svůj Příběh doktora Málodělala vydal už v roce 1920 (pod názvem *Příběh doktora Málodělala, jenž jest kronikou jeho neobyčejného života doma a překvapujících dobrodružství v cizích zemích* vyšla kniha H. Loftinga poprvé česky v roce 1925 u B. Kočího). Kornej Čukovskij

jeho knihu adaptoval, posunul ji do nižší věkové kategorie a příběh doktora, který má rád zvířata a je ochoten se vypravit do Afriky, aby zachránil opice, poněkud zjednodušil a zbavil ho řady fantastických, pohádkových motivů. Loftingova verze, která po mnoha letech konečně vyšla v češtině, je zajímavá nejen napínavým, téměř dobrodružným příběhem s pohádkovými prvky, ale i humorem, který má cosi společného například s G. Durrellem:

Jednoho dne seděl doktor v kuchyni a povídal si s podomním prodávácem masa, který k němu přišel s bolem břicha.

“Proč vy vůbec vlastně nepřestanete dělat lidského doktora a nestanete se zvěrolékařem?” zeptal se ho prodáváč.

Papouščí samička Polynésie seděla na okně, dívala se ven do deště a prozpěvovala si námořnickou písničku. Teď rázem přestala zpívat a se zájmem naslouchala.

“Vždyť vy, pane doktore,” pokračoval pacient, “vy víte o zvířatech všechno - mnohem víc než všichni zvěrolékaři široko daleko. Ta kniha, co jste napsal o kočkách, je obdivuhodná! Já sám sice neumím ani číst, ani psát, jinak bych možná také nějakou knihu sepsal, ale moje žena Theodosie, ta je vzdělaná, a to byste se divil. Tu vaši knihu mi přečetla. No a je opravdu skvělá, to

se musí nechat. Vy byste klidně sám mohl být i kočka. Víte přesně, jak kočky myslí. A kromě toho můžete na léčení zvířat vydělat spoustu peněz. Uvědomujete si to? Budu k vám posílat všechny babičky, co mají nemocné kočky a psy. A jestli neonemocní dost rychle, můžu jim do masa, co jim prodávám, něco přimíchat, aby se jim udělalo špatně, co říkáte?”

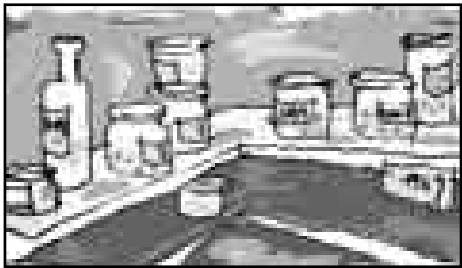
“Ne, ne, ne,” zarazil ho rychle doktor. “To nesmíte. To by nebylo správné.”

“Já nemyslel, aby jim bylo hodně zle,” odpověděl ten dobrý muž, “myslel jsem, no, jen tak trochu. Ale jak říkáte, vůči zvířatům by to nebylo správné. Jenže jim je stejně každou chvíli špatně, protože ty staré paní je vždycky moc nakrmí. Kromě toho když se rozhlédnete kolem, je tu spousta farmářů, co jim chromnou koně a slábnou jehňata, a ti za vámi taky budou chodit. Začněte léčit zvířata, pane doktore!”

Když prodáváč odešel, Polynésie slétla z okna k doktorovi na stůl a řekla: “Ten člověk mluvil rozumně. Přesně to bys měl udělat. Léčit zvířata. Ty hloupé lidi nech klidně plovat, když nemají dost rozumu, aby pochopili, že jsi nejlepší doktor na světě. Věnuj se radši zvířatům.”

(Z anglického originálu *The Story of Doctor Dolittle* přeložila Jarka Vrbová; vydal Albatros, Praha 2002)

[-SPIŽÍRNA-]

Josef Štefan Kubín: Když se čerti rojili Albatros, Praha 1985 Čertova nevěsta

TAK BYL JEDEN TÁTA S MÁMOU A MĚLI TŘI DCERY, HOLKY jako měšiček. Všecko na nich jen kvetlo. Jedna se jmenovala Mařenka, jedna Kačenka a ta třetí byla Aninka. Měli tam doškovy baráček, kousek polí u toho, a tak společně hospodařili. A věru, štěstí jim svítilo do oken.

Až takhle jednou táta si usmyslil, že holky lenoší, takové - prej - tři batolice, tak našel po korci máku, až dozraje, že ho budou chodit hlídat. No - to bylo něco pro ně! Už se nemohly dočkat. Teď když měly jít, makovice už chrastily, táta jim povídá: „Nejdřív půjdeš, Mařenko, ty. A Kačka ti donese oběd.“ Tak dobře, Mařenka chodí okolo máku, hlídá, a jak ptáčekové všduj samý zpěv, milá Manča taky zazpívala:

Roste máček na koláček,
napečeni jich plnou pec,
až je sníme, neslevíme,
zasej bude plácanec.

A jak si u boudy zpívá, najednou taková větřice, div se listí nesplašilo, přilítne velký pták a prosí:

„Máro, Mařenko, dej mi taky makovičku!“

„J - prej - tamhle si utrhni.“

Tak milý pták si makovičku uškrub, ale co byste neřekli! Teď vzlít a Mařenku taky odnesl s sebou. Byla na místě pryč. Poledne zvonilo, Kačka přijde s obědem, kůrká sem a tam, volá, hledá, ale Mařenky nikde. Jaká pomoc, sedla si u boudy a pláče. A v tom pláči tam zůstala na druhý den sama.

Když se ráno vyspala, zas přilítne ten pták a prosí:

„Káčo, Kačenko, dej mi taky makovičku!“

„J - prej - utrhni si tamhle, kterou chceš.“

Tak on si utrh a zrovna ji taky odnesl pryč. Teď holky nejdu jedna ani druhá, táta si myslí:

I hledme, ty tam mají nějak napilno! Ani nevědí, kdy domů. Aninko, musíš jít s obědem!

Tak Aninka se sebrala, přijde tam, zas kůrká, hledá, ale kde nic tu nic. Mohla běžet, volat, holky tytam. Tak se dala do pláče a plakala. Když toho měla dost, jde k boudě, skulila se do slámy a tak tam šťastně usnula.

Už dávno sluníčko čmouchalo okolo boudy, makovice lupaly, když Aninka procejtla. A baže, měla notný hlad. No co, holky nikde, dala se do milého jídla a snědla to všechno. A sotva si utřela hubu, propánčikal! Najednou všš! a ten pták zas tu, přilítá a prosí:

„Anko, Aničko, dej mi taky makovičku!“

„Však si tamhle utrhni!“

Ten si ji utrh a v tom honu letu milou Aninku si taky vzal.

Teď rodiče doma čekají, brzo-li se holky vrátí, bože, byly všechny pryč a pryč. Tak jaká pomoc, máma se sebrala a na pole. Přec není možná, aby se někam ztratily! Jde, hledá okolo kolem, volá, co měla hlasu - ježíškosti, holky nikde, jako když je voda odplaví. Tak se vrátila domů a pro samý pláč, samou lůst ani mluvit nemůže. Když to táta viděl, povídá:

„Nic platno, půjdu tam tedy sám.“

Ufřizl si březovou metlu, až je dostane, že jim ještě vyšlohá, co nejdou domů. Někde se pajdat takovou dobu! Ale chodil stejně sem a tam, i řádky prolezl, a holky pořád nikde. Tak se nakonec skulil do boudy a pláče. A jak pláče, vtom se zatáčilo povětrí, a milý pták tu: „Táto, tatíčku, dej mi taky makovičku!“

„J chceš-li, jen si utrhni!“

No ten se nedal dlouho pobízet, jednu si utrh a teď se žene pro milého tátu. Ale ten chyt metlu a začne ho šlohat až běda.

Tak tos ty, cos odnesl naše dcery! No počkej, já ti jich naložím, že budeš pamatovat.“

Ale tomu takový máček nechutnal, otočil se a pryč. Teď táta běží domů a nestálá povídat. Svičko betlémská! Že nejspíš ten pták jim všechny děti odstěhoval! Tak jaká pomoc, museli se spokojit a zůstali načisto sami.

Holky tytam, jako že se po nich slehne zem.

Zatím ten pták (a byl to čert) letěl do jednoho lesa, kde měl své obydlí - černou chajdu ze smůly, zarostlou trnkami. Kolem dokola ani broučka, všecko jako vyhořelé, jen divoké víno se plazilo po zdích. Čerti tam říkali na Vinohradě. Posluhovala tam šajdava bába a ta měla teď všechny ty holky v komandě: Mařenku, Kačenku i Aninku. Ale co! milý čert si usmyslil, Nanyňka se mu tolik zalíbila, tu že si vezme za ženu. Tamty obě dali na krmlík, jen samé cukroví

pro ně, a Nanyňka jim musela zakládat za jesle. Už si pomalu všemu zvykla, a druhé holky také se u plných jesliček neměly zle. Až tady zakrátko čert povídá, aby se Nanyňka chystala, že budou mít svatbu.

Holka přece sklonila hlavu; jde a povídá babičce:

„Jen si považte, milá babičko, co si teď počnou naši, když jsme všechny pryč! Kdyby aspoň Mařenka byla doma, už by jim bylo veseleji.“

Bába nebyla dvakrát ráda, že jí přibýlo tolik starostí, a tak jí povídá: „Na tuhle stránku ti prej něco poradím. Pán je pryč, vem pytel, Mařenku strč do pytle a zarovnej zlatáčky. A provázek zatáhneš. A až pán přijde, jen se k němu měj a promluv úlisné slovíčko. Pak už ostatek uvidíš.“

Jak to Nanyňka slyšela, všecko v ní naráz poskočilo. Vzala Mařenku z kurníku, pár slov a šup s ní do pytle. Dobře obložila zlatáčky a ucpala. A když čert po chvíli přiletěl, zástěru přitáhla do očí a sladounce k němu prosí:

„Ach můj zlatý miláčku, hled, jsou ti naši rodiče sami, myslím si, budou mít oni hlad! Mohl bys jim donést trochu peněz, když tě tolik prosím. Ani to tvůj měsíc nepozná.“

Milý čert ji chytil za ruku a povídá:

„I ty má drahá Nanyňko, všecko ti s radostí udělám, kdopak jiný, nežli já!“

Pytel hned popadl a letí k tě jejich chalupě. Teď, když byl na půl cestě, záda ho bolela a chtěl si trochu zlatáček odsypat. Shodil pytel na zem, v pospěchu rozvazuje, ale vtom to z pytle volá:

„Já tě vidím, já tě vidím!“

Myslí, že je to jeho nevěsta, ohlédl se a ve smíchu hrozí:

„I má zlatá Aničko, ty prej daleko vidíš.“

Zas popadl pytel na záda a letí jako větrník, aby už byl tam. Teď hodil všechno komínem, až to na siní zabuchlo, a v minutě je zpátky na Vinohradě. Rodiče staří slyší, taková rána, až se stavení oklepalo, běží do síně, a panebože! kdo je to? Kdo to k nim leze z pytle?

„Vždyť tohle je naše Mařenka! Kde se tu, holka, bereš? Už jsme myslili, že nejste žádná na světě.“

To bylo jásootu najednou! Nechtěli ji pustit ani z rukou samou radostí, že mají aspoň jednu dcerušku doma. A ke všemu tolik peněz, svatá dobroto! Peníze sebrali, a teď Mařenka musela zdolnou povídat, co a jak, kde jsou ostatní děti.

Zatím čert přišel domů a nakazuje Nanynce, aby se chystala, že on musí zvát hosty. Tak milá Aninka vyskočila na půdu, přinesla pytel a prosí babičku, jestli by mohla ještě Kačenku uklidit. No té to bylo jedno, proč ne, svolila jí k tomu. Ať jen dá holku do pytle, obsype dukáty, aby ji pán nenahmatel, a ostatek už ví. V honu letu byla se vším hotova, a jak čert vstoupil do jizby, hned běží k němu:

„Ach můj zlatý miláčku, kousek, rodiče jsou po krk zadlužení, kampak to všecko stačilo! Mohl bys jim pár grošů donést, ať si chudáci přilepší.“

„I prej, má zlatá Aničko, to ti s radostí udělám, takovou maličkost.“ A zrovna chytil pytel na záda a lít k tě jejich chalupě.

Teď letí, jazyk už vyplazený, chtěl si zas na půl cestě odsypat. Ale jen pytel rozvázal, holka už volá: „Já tě vidím, já tě vidím!“

Zasmál se a:

„Ty prej, Aničko, daleko vidíš.“

Tak pytel nanovo chňap a letí, jako že prší. Zas jim ho komínem shodil, báb, tady ho máte. Rodiče vyskočili, zas taková rána, bože, aby to tak byla naše Kačenka! A opravdu, milá Kačenka leze z pytle. Ani se neptejme, co bylo objímání a radosti. Dukáty taky sebrali, bylo jich dobrý věrtel. Ale co je po dukátech, když ke všemu viděli, že o tu svou Nanyňku, zlatou batolinku, dočista přijdou. Až se jim z toho srdce krájelo. No, jдете kolem, postojte, potěšte je, milí přátelé, politujte, dobří sousedé!

Mezitím čert - samé ejchuchů - odešel hosty zvát. A Aninka chodí, chodila tak smutná po Vinohradě. Co si jen počne! Myslíla, plakala, až povídá babičce:

„Copak, babičko drahá, nedalo by se dělat, abych našla cestičku z té zakleté chalupy?“

„I děvečko, já prej nevím. Tohle jsou těžké věci. Rozseká tě, zas tě slepí, utečeš mu, vyčmurchá tě. Ale počkej, snad bych ti ještě něčím pomohla. Na půdě je kořská kůže, ještě dočista nevyschlá, doskoč pro ni, a já tě tam zašiju. Snad tě ji ní neucejí!“

Tak Aninka v pospěchu skočila, ale vtom jí napadlo: ouha! Jde a z věchtu tam upletla slamenou pannu, ruce, nohy, všecko jí pořídila, a teď pěkně své šaty na ni, že by nikdo nefekl. Učiněná Aninka. Taký svůj šátek na hlavu, a když byla hotova, milou pannu postavila do sínky za dveře. Tak, tady stůj! A teď popadla košík, vybrala si z pokladů nejdražšího kamení, aby měla něco na památku, a hop do kůže! Rozložila se s babičkou. Ta jí pěkně zašila, jen jí nohy koukaly, a Nanyňka jde. Srdíčko jí jen bouchalo.

Když byla už za Vinohradem hodný kus, najednou potká houf čertů. S veselou klapali na svatbu. Teď se u holky zastavili, očmouchali ji a jeden povídá:

„Kam, panna, kampak?“

„Páni, s vejci na trh.“

„A co dělají naši na Vinohradě?“

„Vaří, pečou, metou, páni! Nevěstě ruličky pletou.“

„Hoj, brna sma, kamarádi, pospěšme si!“

A vzali nohy na ramena, jen se za nimi koptilo. Když to Anička viděla, přidala taky do kalupu a hajdy dál. Sotva uběhla kousek, tady ji potká druhý houf. Zas ji všichni očmouchují:

„Kam, panna, kampak?“

„Páni, s vejci na trh.“

„A co dělají naši na Vinohradě?“

„Vaří, pečou, metou, páni! Nevěstě ruličky pletou.“

„Hoj, brna sma, kamarádi, pospěšme si!“

A zas lítí dál, jen všecko fčelo. Nanyňka se taky rozběhla, a jak běží, mezitím potkala devět houfů čertů. Každý na ni uhořel: kam, panna, kampak? Až se jí dušička plašila. Ale šťastně všem uklouzla, když tady se žene desátý houf a v tom byl její ženich. Zas všichni na Aninku, jen ji okukují, očmouchují, a nejvíce on, to jako by chtěl kůži očima provrtat. Ještě to štěstí, že teplem docela zkusla, žádný nic nepoznal. Jen ženich ošlapuje, ale jak slyšel o ruličích, najednou nechal všeho a fff, třikrát pískl, až to v uších zalehlo, a pobízí kamarády:

„Hoj, brna sma, pospěšmě si!“

A zas lítnou jako vítr, div si kopyta neotloukli. Nanyňka taky nemeškala, a ať trní, kamení, bere to komu, maní nemani. Už měla dech na doběrku, ale poslední skok, a sláva budiž! Nanyňka je doma na sínce.

Teď ale po siní takový rumot, rodiče se ulekli, kdo jen tohle k nám leze? Bez hlavy, bez rukou, pámbu s námi! Nikdo Aninku nepoznal.

Až jí v tom běhu slovíčko vyřllo:

„Tatínku, vemte nuž a říznete kůži!“

Tak on honem kůži rozřal, a teď zůstali vyjevení! Milá Nanyňka tady! No, to bylo radosti a plesání! Nanyňka nestačila povídat. Inu, prej, jen když jsem zase doma. Nestálo to za nic.

Mezi tím časem čert přišel domů, ohlíží se, kdepak je nevěsta? Babička mu ukázala na dveře: „Tamhle stojí Nanyňka.“

Všichni se jí už klaněli, jeden houf pořad za druhým, a jen se kolem lisají:

„Koukejte, hoši, to je ona!“

Tot' se ví, holka ani nemukla, když to byl slamený vích.

Až tady poslední houf, sám pan ženich, a jen jí představuje hostům. Všichni se zas klaněli až do země. Ale co to? Nanyňka pořad jako němota. Tak mu bylo divné, co nemluví, přec je to opravdu jeho Nanyňka, ty boty, sukně, až konečně šel a chmátl ji za ruku:

„Copak, Nanyňko zlatá, ztratilas řeč? Že nemáš pro mě ani slovíčka!“

A teprve vidí, kus věchtu mu zůstalo v hrsti. I ty hadice uzená! Tak honem na bábu: „Kdepak je nevěsta?“

Ju, že neví, kam se mohla dět. Tuhle má plno běhání, mák třít, do pece chystat, uhoňená za celý den, jak by to mohla vědět? Že neví. Tak milý čert běhá po dvoře, po půdě, všude, i na kurník se nelenoval - a ejhle, Kačenka a Mařenka jsou taky pryč. „Ty babo černá, kde jsou? Jak nepovíš, nastrouhám tě potkanům.“

Až se musela vyznat, že utekly všechny tři. Tak tohle slyšet, čert se rozletěl a za milou Aninkou. Ale ta byla už dávno doma. I co, vzteky se rozčepeřil, do milého došku kop, až ho dočista rozkopál. A jak sázela do pece, černou babu taky chyt, a mohla ječet nebo ne, taky ji tam rovnou vrazil. A teď co jiného, hosty musil rozpustit, bez nevěsty těžká svatba. Všem se už sbíhaly sliny na jazyku a tumáš! Sklaplo jim dočista.

„Ale jako že jsme z pekla, hoši, tohle jí nedarujem!“

Rozletěl se a hr k milé chalupě. Nanyka vařila právě oběd, když jí přiletěl do plotny cumel koudele, a lidičky! - najednou po stavení tolik puchu, zlého ducha, že by to do smrti nevykouřil. No - ale ti měli teď peněz dost, vynášli si jiné bydlení a tam žili slavně, jak páni na vysoké báni.

Alexandr Sergejevič Puškin:

Pohádky

(přeložila Zdenka Bergrová, SNDK,
Praha 1956)

Pohádka o rybáři a rybce

Žili byli děda se svou babkou
na břehu modrého moře.

Bydleli v hliněné chaloupce

na třicet let a tři roky.

Děda lovil do sítí ryby,

babka si předla svou přizi.

Rozhodil děda do moře síť,

sítě se vrátily se samým bahnem.

Po druhé hodil do moře síť,

sítě se vrátily s chuchvalcem trávy.

Po třetí hodil do moře síť,

sítě se vrátily s jedinou rybkou.

Nebyla to obyčejná ryбка,

ale zlatá. Promluvila zlatá ryбка,

prosi dědu lidským hlasem:

„Do moře mne, starče, zpátky propust,

dám za sebe vzácný výkup.

Vykoupím se vším, co požádáš mne.“

Podivil se děda, polekal se,

i rybářil už třiatřicet roků,

neslyšel však nikdy mluvit rybu.

Propustil on zpátky zlatou rybkou,

promluvil k ní přívětivé slovo:

„Bůh buď s tebou, zlatá rybko.

Výkupu mi není zapotřebí,

jdi si, rybko, do modrého moře,

raduj se a vesel na svobodě.“

Navrátil se děda ke své babce,

vyprávěl jí o velikém divu:

„Vylovil jsem dneska divnou rybkou,

zlatou rybkou, ne jen obyčejnou.

Lidským hlasem mluвила ta ryбка,

chtěla domů, do modrého moře,

vykoupit se chtěla vzácnou cenou,

dá prý všechno, co požádám ji.

Odvahu jsem neměl brát výkup,

pustil jsem ji do modrého moře.“

Na dědu se babka osopila:

„Hlupáku ty hloupý, nedovtipný,

neuměl jsi od ryby vzít výkup!

Kdybys byl vzal aspoň necky.

Naše už jsou celé rozklížené.“

Šel tedy děda k modrému moři,

moře se lehce rozvlnilo.

Začal volat zlatou rybkou.

Připlavala ryбка, zeptala se:

„Čeho je ti, starče, zapotřebí?“
Poklonil se děda, odpověděl:
„Slituj se, milostivá rybko,
plísnila mne moje babka,
nedá mi na stará kolena pokoj,
potřebuje nové necky,
naše už jsou celé rozklížené.“
Odpověděla mu zlatá rybka:
„Nermuť se a jdi jen klidně domů,
budete mít nové necky.“

Navrátil se děda ke své babce,
vidí, že má babka nové necky.
Ještě hůře však ho žena plísnila:
„Hlupáku ty hloupý, nedovtipný,
vyprosil si hlupák jenom necky.
Vrat se, hlupáku, hned k rybce,
pokloň se jí, vyžádej nám domek.“

Šel tedy děda k modrému moři
(zachmuřilo se modré moře),
začal volat zlatou rybku.
Připlavala rybka, zeptala se:
„Čeho je ti, starče, zapotřebí?“

Poklonil se děda, odpověděl:
„Slituj se, milostivá rybko.
Ještě hůř mě plísnila žena,
nedá mi na stará kolena pokoj,
chce mít domek, hádává ženská.“
Odpověděla mu zlatá rybka:
„Nermuť se a jdi jen klidně domů,
budete mít nový domek.“

Šel děda k hliněné chaloupce,
po chaloupce ani vidu, ani slechu.
Stál před ním domek s podkrovním světnicí,
s cihlovým, bílým komínem
a s vraty z dubových prken.
Babka sedí pod okénkem,
nadává a spílá svému muži.
„Hlupáku ty hloupý, zaostálý,
vyprosil si hlupák jenom domek.
Vrat se, ty má prostoto, hned k rybce,
nechci už být chudou chalupnicí,
šlechtičnou chci být urozenou.“

Šel tedy děda k modrému moři
(znepokojilo se modré moře),
začal volat zlatou rybku.
Připlavala rybka, zeptala se:
„Čeho je ti, starče, zapotřebí?“
Poklonil se děda, odpověděl:
„Slituj se, milostivá rybko,
ještě více zhloupila moje žena,
nedá mi na stará kolena pokoj,
nechce už být prostou vesničankou,
šlechtičnou chce být urozenou.“
Odpověděla mu zlatá rybka:
„Nermuť se a jdi jen klidně domů.“

Navrátil se děda ke své babce,
co vidí? Vysoké panské sídlo.
Na schodišti před ním stojí babka
v drahé sobolové vestě,
v brokátoovém čepci s vyšíváním,
kolem krku obtočené perly,
na ruku má prsten na prstenu,
na nohou má botky z rudé kůže,
stojí před ní přičinlivý sluha,
toho bije, za vlasý ho tahá.
Povídá pak děda svojí babce:
„Buď zdráva, vzácná, šlechtická paní.
Tvá duše je teď, doufám, spokojena.“
Okřikla ho ale milá babka,
poslala ho sloužit do konírný.

Přešla neděle a přešla druhá,
ještě více zhloupila babka,
zas posílá dědu k zlaté rybce.
„Vrat se, pokloň se té rybce,
urozenou, šlechtičnou být nechci,
chci se státí carevnou mocnou.“
Polekal se děda, uprošoval:
„Ženo, máš-li zdravý rozum?
Chovat se a mluvit nedovedeš,
budeš v celém carství jenom pro smích.“
Rozzurdila se však pustě babka,
uhodila přes tvář svého muže.
„Jak se osměluješ se mnou hádat,
mužik - se šlechtičnou urozenou.“
Hned jdi k moři. Šlechtické má slovo,
nepůjdeš-li, povedou tě moci.“
Odebral se proto děda k moři
(potemnělo modré moře),
začal volat zlatou rybku.
Připlavala rybka, zeptala se:
„Čeho je ti, starče, zapotřebí?“
Poklonil se děda, odpověděl:
„Slituj se, milostivá rybko,
opět se má žena bouří.
Urozenou šlechtičnou být nechce,
chce se státí carevnou mocnou.“
Odpověděla mu zlatá rybka:
„Nermuť se a jdi jen klidně domů,

bude tedy carevnou tvá žena.“

Navrátil se děda ke své babce,
cože vidí? Před ním carský palác.
V paláci vládne jeho žena,
za stolem jako carevna sedí,
bojaři a šlechtici jí slouží,
nalévají víno ze zámoří,
to zajídá perníkovým srdcem.
Kolem ní jsou ozbrojené stráže,
sekýry si drží na ramenou.
Když to děda viděl, polekal se,
poklonil se babce skoro na zem.
„Buď zdráva,“ řekl, „carevno mocná,
tvá duše je teď jistě spokojena.“
Babka na něj ani nepohlédla,
jen ho poručila vyhnat, pryč jí s očí.
Přiběhli bojaři a šlechtici vzácní,
za límec dědu vzali, vyhodili
a ve dveřích vzaly už ho stráže,
které by ho málem rozsekaly.
Každý se mu ještě notně vysmál:
„To ti patří, starý zaostalče!
Je na tebe, dědku, průpovídka:
Nikdy nelez, kam tě nezvou!“

Přešla neděle a přešla druhá,
ještě více zhloupila babka.
Komorníky pro dědu si pošle;
vyhledali dědu, přivedli ho,
ona mu pak tohle poručila:
„Vrat se, dědku, pokloň se své rybce,
mocnou carevnou už být nechci,
chci se státí vládkyní mořskou,
abych žila v mořském oceánu,
aby sloužila mi zlatá rybka,
aby u mne byla pro posilky.“

Děda odmouvat se neodvážil,
netroufal si říci ani slovo.
Šel tedy radši k modrému moři.
Vidí - na moři je černá bouře.
Jak se vzduly rozložené vlny,
jak se valí a jak fvou a duní!
Začal volat zlatou rybku.
Připlavala rybka, zeptala se:
„Čeho je ti, starče, zapotřebí?“
Poklonil se děda, odpověděl:
„Slituj se, milostivá rybko,
co mohu dělat s prokletou ženou?
Mocnou carevnou už být nechce,
chce se státí vládkyní mořskou,
aby žila v mořském oceánu,
a ty sama bys jí měla sloužit,
měla bys být u ní na posilky.“
Nic mu na to neřekla rybka,
ocasem jen po hladině pleskla,
zmizela mu v hloubce moře.

Dlouho čekal děda na odpověď,
nedočkal se, navracel se k babce,
vidí však zase hliněnou chaloupku,
na prahu sedí jeho babka,
a před ní jsou rozbité necky.

L. M. Pařízek: Prales kouzelných snů *Albatros, Praha 1987* Mrtvá pýcha

Před kala-kala dobou, což značí dávno, narodil se v kraji Batetelů malý chlapec, kterému dal kmenový kouzelník jméno Lamani, což mělo znamenat Záhadný. Otec malého chlapce byl na toto pojmenování velice hrdý, protože se málokdy stávalo, aby mocný kouzelník Misisi dal některému z narozených chlapců jméno tak podivné. Daroval proto Misisimu z vděčnosti pytel zrna a několik mosazných prutů. Malý Lamani rostl rychle jako liany v pralese, a když mu bylo osm let, znal nejen všechny mocné velké džu-džu pralesa, ale dovedl předpovídat, kdy se rozzlobí Bola-bola, pán větru, nebo M'guri-m'gori, pán ohně a hřmotu. Pověst o tomto záračném chlapci letěla krajem a vzbuzovala všude veliký údiv, který se změnil v úctu, když malý Lamani, sedící se svým otcem u misky se smaženou ryží, prohlásil: „Dnes, dříve než slunce skončí svou pouť, zahyne D'ingo, syn krále Batetelů, v bažinách.“ Tehdy se Lamaniho otec rozzlobil na svého syna, protože rušil obřad pojidání svým slabým a nerozumným hlasem. Druhý den se však jeho oblíbený rozšířil pýchou, protože přišla zpráva o smrti D'inga, královského syna, který zahynul v bažinách přibližně v tutéž dobu, kdy malý Lamani pronášel svou věštbu. Tak se stalo, že se do vesnice Somenga, kde malý Lamani žil, začali troustit lidé, kteří chtěli od Záhadného přímlovu u mocných džu-džu, vládnoucích nad krajem Batetelů. Malý Lamani, který byl den z dne chytrější, se přimlouval. Vyzýval džu-džu, ba rozzmlouval i se samotným tvůrcem všeho živého N'dogu-ginem, mezitím co jeho otec bohatl, protože lidé byli vždy ochotní za své utrpení zaplatit. Lamaniho sláva byla téměř tak veliká jako nejvyšší strom pralesa Itis, když byl jedné noci probuzen ze spánku divným šepotem. „Lamani, jsi mocný, tak mocný, jako nikdo jiný nebyl a nebude, a

přece jsi tak malý a neznámý.“ „Kdo to hovoří?“ tázal se udivený Lamani, který toho dne dosáhl šestnácti let. „Já,“ šeptal hlas, „já, mocný Imba.“ „Neznám žádného Imbu, tím méně mocného Imbu. Kdo jsi a jaká je tvoje moc?“ „Jsem džu-džu hojnosti. Já to jsem, který dává sůl i mosaz. Budeš-li mne poslouchat, naučím tě tomu.“ Lamani se lekl, vzpamatoval se však a zavolal si na pomoc samotného N'dogu-gina, aby mu pomohl zahnat Imbu-Našeptávače. Od této noci však Imba-Našeptávač navštěvoval Lamaniho pravidelně, a tak se stalo, že ten konečně svodům podlehl. Po kraji Batetelů se začaly šířit divné zvěsti, které říkaly, že Lamani-Záhadný provádí neobdobné kouzlo a že se stává lakotným a přestává pomáhat nemocným. Tyto pověsti spěchaly po proudu řeky Sankuru a budily všude podivení. Vzbuzovaly však také závist těch, kteří chtěli zbohatnout. Začalo se nesmělým hlasem šeptat, že Lamani dovede proměnit v mosaz všechno, co se mu zlíbí. A tak se začali do vesnice Somenga troustit lidé, které nikdo neznal a kteří nebudili důvěru. Byli mezi nimi muži, kteří nosili na rameně obrovské štíty a v rukou svírali předlouhá kopí. Byli zde však také lidé, kteří byli nesmírně malí a jejichž kůže byla popelavá. Těch se Batetelové báli, protože věděli, že v zakrslém těle bývá i zakrslý duch. Ti všichni přicházeli, aby se klaněli Lamanimu-Záhadnému. V den prvního nového měsíce po období dešťů svolal starý a moudrý kouzelník Batetelů Misisi palaver (shromáždění) mužů, na kterém hovořil: „Mužové, před šestnácti lety se narodil chlapec, kterého jsem pojmenoval Batetelů, to je Záhadný. Jeho osud byl dobrý a zdálo se, že jednou bude moudrým a váženým mužem. Avšak mocný džu-džu rozhodl jinak. Lamani propadl zlu a šíří toto zlo po celém kraji. Přicházejí mezi nás různí poutníci, chtějí bohatství, kteří nepoznali, co je to práce, a neznají proto, co je to právo a spravedlnost. Lamani se stal zlým již proto, že poslouchá z jejich úst chválu, která mu nepatří. Zlí lidé nemají mezi námi místa. Slyšeli jste, mužové?“ „Hong,“ zahučelo shromáždění souhlasně. „Přestává být tedy Lamani příslušníkem našeho národa?“ „Hong.“ Toto „hong“ bylo příčinou toho, že ještě téže noci putoval vyhoštěný Lamani do nitra pralesa, následován všemi, kdož přišli, aby si osvojili falešné učení špatného džu-džu Imby-Mocného. Lamani se se svými žáky usadil po několikadenním putování v kraji, kde nebyly stromy, a ač byl mlád, začal vládnout těm, kteří se stali jeho žáky. S léty rostla jeho pýcha, přestože se mu nepodařilo proměnit v mosaz ani jedno zmoko písku. A když jeho ústa byla plná řečí, zatímco činy lidské oko neuzfelo, začali někteří z jeho žáků pochybovat a posléze reptat. V tu noc se zjevil znovu Lamanimu zlý džu-džu Imby-Mocného a jeho řeč byla podivná. „Ó Lamani, který by ses měl jmenovat Bay-Věrný, přišel čas, abych ti pomohl. Věrným ukážeš, že tvá moc je velká a své nepřátele zničíš. Zítra, až měsíc dostoupí nejvyššího bodu, propůjčím ti veliké kouzlo. Proměníš své nepřátele v kov.“ „Jak provedu toto kouzlo, ó Imbo?“ „Až noc bude nejstarší, proneseš kouzelné slovo kibara a mocné kouzlo se projeví. Nesmíš však toto slovo vyslovit víckrát než jednou. Jinak bude tvá duše truchlit.“ Lamani byl tímto sdělením rozradostněn, a když se rozednilo, svolal veliký palaver, na němž ohlásil, že vykoná mocné kouzlo. Mužové, kteří se stali jeho nepřáteli, posmívali se Lamanimu v přesvědčení, že jeho slova jsou mocnější než činy. Veliká noc nadešla. Když se přiblížil okamžik, určený Imbou, rozhovořil se Lamani: „Mužové, již po mnoho slunci k vám hovořím, že znám veliké kouzlo. Věřili jste mně všichni, až hle, ukázalo se, že někteří mezi vámi si nezaslouží být mými žáky. Proto udeřám dnes kouzlo, po kterém všichni toužíte, a ti, kteří nevěřili, budou dnes přesvědčeni. Nebudou již nikdy pochybovat o mé moci, protože se stanou kovem.“ Byla to veliká a zlá věštba, při které se Lamaniho nepřátele zdáři sesychat. A pak padla hrůza na všechny posluchače, protože Lamani pronesl záhadné slovo kibara. V ten okamžik přestali se nepřátelé Lamaniho hýbat a místo živých a statečných bojovníků stáli zde mužové z kovu, jejichž srdce přestala bít a v jejich očích pohasl plamen života. „Hong,“ ozvalo se zahučení úžasu a Lamani zaječel radostí. Byl mocný. Mocnější než kdokoli na světě. Byl tak mocný, že mohl zastavit přívál velké vody a vládnout všemu, co se pohybovalo po zemi nebo žilo ve vodě či na suchu. A k této moci mu stačilo, aby za měsíčního úplňku pronesl jedno jediné slovo, a to slovo bylo kibara. „Kibara, kibara,“ vykřikl jásavě, protože zapomněl na výstrahu zlého Imby-Našeptávače. A pak se stala hrozná věc. Do jeho úst vnikl podivný chlad, ačkoliv noc byla teplá, a jeho srdce zpomalovalo svůj tlukot, až se zastavilo docela. Tělo znehynělo, proměnilo se v kov, ale duše zůstala živá. V tom okamžiku se přihnala strašná vichřice Bola-bola a v jejím hukotu bylo slyšet směřící se hlas zlého džu-džu Imby-Našeptávače. „Ó Lamani-Záhadný, který ses měl jmenovat Hloupý, tvá lakota tě zabila. Nyní zde budeš stát i s těmi, kteří se ti klaněli, a vaše duše budou truchlit. Ó Lamani, ó Hloupý!“ Pět dní cestou od města lbaky v tu stranu, kde slunce zapadá, je podivný kraj. Stojí tam les a dřevo jeho stromů je tak tvrdé, že nejde rozštěpit ani zničit ohněm. Na stromech, které mají podobu bojovníků, neroste jediný list a nevisí jediná liana. Nežije tam žádný tvor, ani jedovatý a nenáviděný had Ichori. Všichni domorodci se tomu lesu vyhýbají, protože v mrtvých stromech jsou uzavřeny duše Lamanioho a jeho žáků. Tyto duše plácí den co den, noc co noc, a jejich nářek se nese větrem stromů, přestože se nikde nepohne ani vánek. Domorodci pojmenovali tento les Mause-musaka, Mrtvá pýcha.

[- DOMOVNÍ NÁSTĚNKA -]

[- VE VÝTAHU -]

PONDĚLÍ 16. 6.

8.30 - 12.00

dílny pro děti ze souborů

8.30 - 12.30

semináře pro dospělé

9.00 - 11.40

3. blok vystoupení souborů – pro veřejnost

13.30 - 16.20

3. blok vystoupení souborů :

všichni 13.30

Mausa musaka (DdDd ZUŠ Děčín)

kino

všichni 14.15

Pohádka o rybáři a rybce (Přemyslata, DDM Praha 8)

kino

Skupina a)

14.45 - 15.15

Čertova nevěsta (Divadlo Jesličky, Hradec Králové)

ZUŠ – DT

15.40 - 16.00

Dokud nás čápi nerozdělí (Tak co?! ZUŠ Chlumec n. C.)

ND

16.10 - 16.20

Malé pohádky (Čtyřlístek, ZUŠ Chlumec n. C.)

ND

tj. lektori, soubory Střelky Český Těšín, Třebotov, Most, Bechyň

Skupina b)

14.45 - 15.05

Dokud nás čápi nerozdělí (Tak co?! ZUŠ Chlumec n. C.)

ND

15.15 - 15.25

Malé pohádky (Čtyřlístek, ZUŠ Chlumec n. C.)

ND

15.45 - 16.15

Čertova nevěsta (Divadlo Jesličky, Hradec Králové)

ZUŠ – DT

tj. seminaristé, soubory Nové Město na Moravě, Ostrov, Mladá Boleslav, Kroměříž, Klecany, Klatovy

16.45 - 17.45

diskusní klub pro seminaristy

17.00 - 17.45

diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů

ND

17.00 - 19.00

dětský diskusní klub

Nivy

18.00 - 19.30

veřejná diskuse o inscenacích 3. bloku

Kino – foyer

20.30 - 22.00

diskotéka pro děti

ND

[- VYLETĚLO KOMÍNEM -]

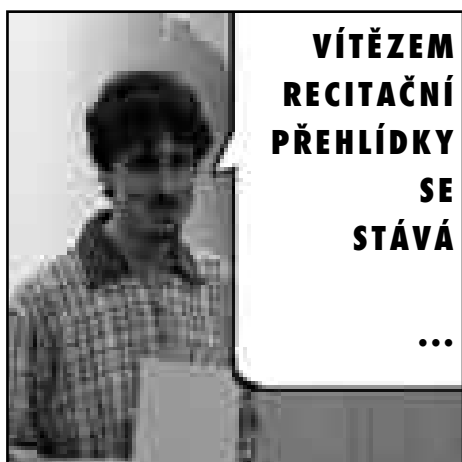
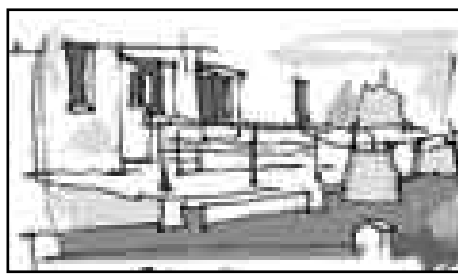
Vzdávám se funkce kotelníka, jelikož jsem již podvkrát vymetl komín. Věva Rodriguezová není Vlasta Gregorová, jak jsem mylně uvedl ve včerejším čísle. Věva prostě není Vlasta a já nejsem kotelník.

Váš komíník Zdeněk

I já si sypu saze na vlasy a žehlím. Alena Rodrová není pracovníce Domu kultury. Je zaměstnancem Městské galerie v Trutnově.

Zatím ještě žehlička, budoucí mandlovnice Iva

[- PAVLAČ -]

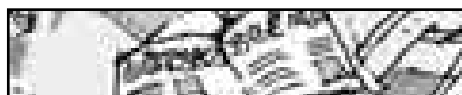

**VÍTĚZEM
RECITAČNÍ
PŘEHLÍDKY
SE
STÁVÁ**

...

**VIDÍŠ,
JEŠTĚ
ŽE JSEM
TĚ
PŘIHLÁSILA
!!!**

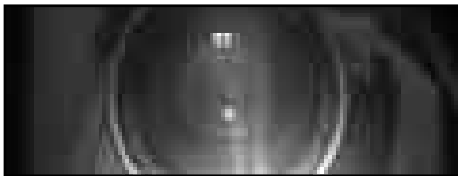
Deník Dětské scény - Trutnov 2003. Číslo 3.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecá, Martina Tothová, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 16.6.2003 v 4:01. Vychází - 16.6.2003 ve 11.00. Náklad - 320 ks.

VE VÝTAHU

skoro všude

ZASTAVILI JSME NA SCHODECH str. 66

PŘILETĚLO OKNEM ...

str. 68

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 4

úterý - 17. června 2003

[- T R U T N O V -]

[- DVORANA -]

Pro jaké publikum nejraději hraješ divadlo?

Pro jakékoliv.

Pavel, bude mu 10 let.

Pro dětské.

David, 10 let

Které nás poslouchá a tleská nám. Pro ty, co nás mají rádi. Nejradši hrají pro ty, kteří tomu rozumí. Kteří pak řeknou – jo, bylo to dobré. Pro děti. Pro ty, kteří dokážou ocenit tu práci.

Jarka, Karolína, Lída, Katka, Verča, 13 let

Pro veselé – pro ty, co mají smysl pro humor.

Aby měli zájem takhle se někam podívat a aby tam neotravovali. Aby to nebyli takoví, co tomu vůbec nerozumějí, a po představení řeknou – jo, to umím.

Petra, Marta, Lenka, 12 let

Pro publikum, které naši práci ocení a kterému se naše představení líbí. A to pak poznáme podle potlesku. Zrovna naše představení je určeno spíše pro starší diváky, ale aspoň za účast tleskají všichni.

Stáňa, 13 let

Pro publikum, které není úplně chladné a zasměje se. Jinak mi je jedno, v jakém jsou věkovém rozpětí, hlavně pokud se jim to líbí a pochopí to – pak jsem ráda.

Monika, 12 let

Pro ty, kteří mě při představení poslouchají, dívají se a nedělají rámus.

Eliška, 11 let

Aby nerušili, dávali pozor a když se jich náš soubor zeptá, aby mu řekli, co se jim líbilo a co ne.

Majda, 9 let

Aby nás poslouchali a nerušili tam.

Tereza, 9 let

Pro ty, co jsou soustředění. Nerad bych, aby nás někdo rušil.

Roman, bude mu 13 let

Ráda hrají pro ty, které to zajímá a mají trpělivost koukat se na to, i když je to delší. Ty, co to baví.

Martina, 12 let

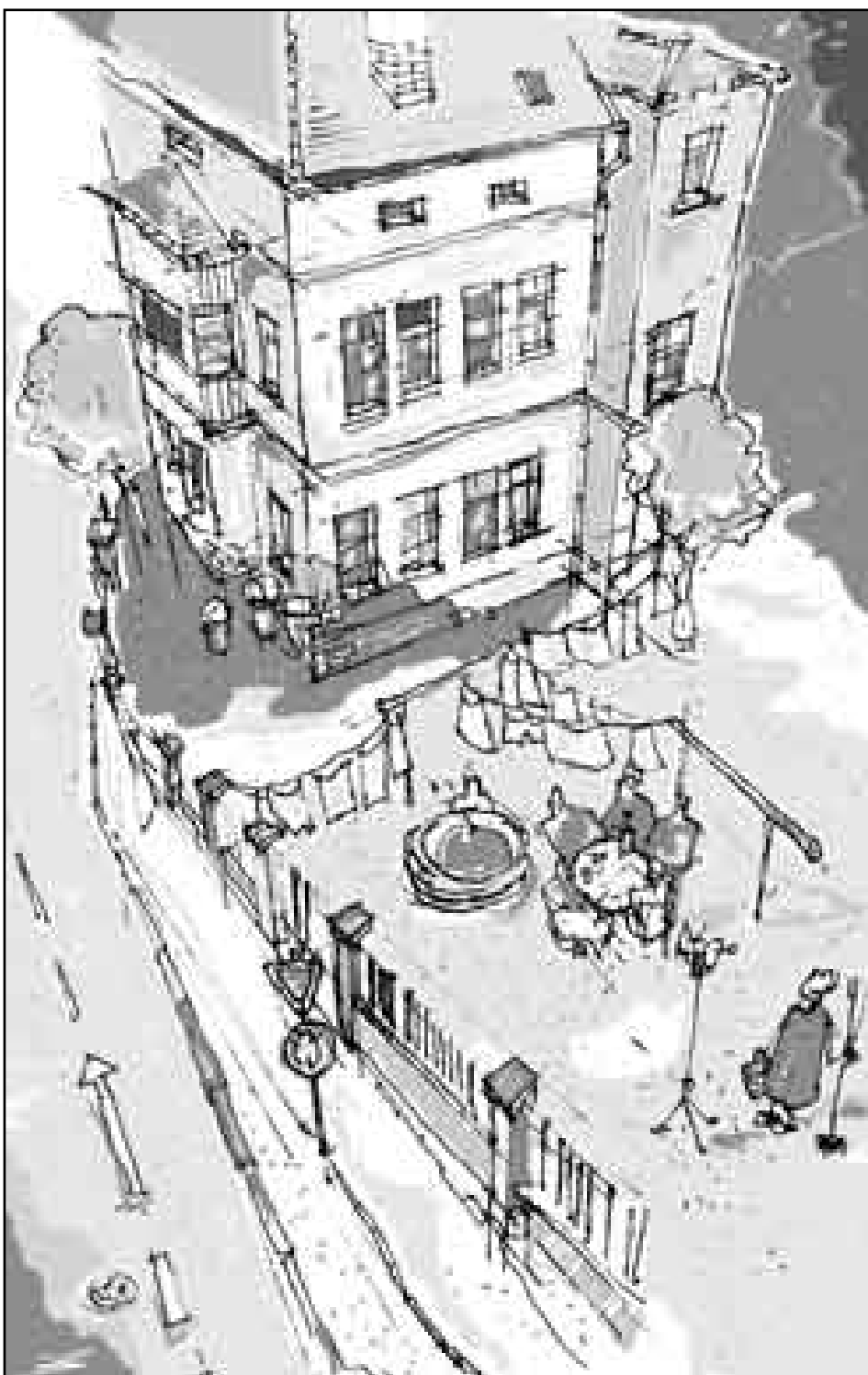
My hrajeme tu Šípkovou Růžku, tak asi pro děti. Pro dospělé to má taky půvaby.

Vířa, 17 let

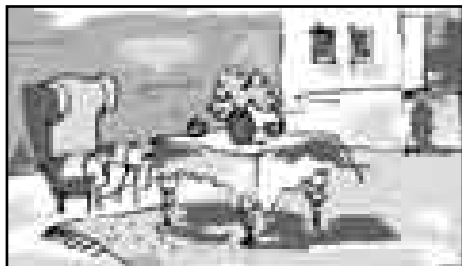
Pro děti – to je nejlepší publikum. Jsou nejroztomilejší. Ale divák je divák.

Radek, 14 let

Mně je to úplně jedno.

Láďa, 8 let

[-SALÓN-]

Salón divadel

Včerejší debata nad včera sehranými představeními se přesunula z původně plánovaného místa na Městském úřadě do foyeru kina Vesmír. Téměř přesně ve stanovenou dobu zahájil Jakub Hulák setkání, v jehož úvodu se přítomní na krátkou dobu vrátili k jednomu ze včerejších představení. Veřejné diskuse o představeních třetího bloku se účastnilo několik zahraničních seminaristů i dva čestní hosté letošní přehlídky, paní Šárka Štembergová a Libuše Nováková.

Pondělní program Dětské scény nabídl pět inspirativních a velmi zajímavých představení, která stála za rozbor, a proto se dostavilo poměrně značné množství potenciálních diskutujících. Schéma setkání se nijak nelišilo od těch předchozích - tzn., že po představení jednotlivých vedoucích dostaly tyto dámy příležitost uvést informace o souboru a v krátkém vstupu seznámit přítomné se základními body geneze představení. Poté jedna losem pověřená skupina seminaristů přednesla závěry svého diskusního klubu, následovala zpráva z jednání lektorského sboru, kterou tentokrát prezentoval Jakub Hulák, a po jeho promluvě byla otevřena volná diskuse, moderovaná Jiřinou Lhotskou.

DdDd ZUŠ Děčín - Mause musaka

Vedoucí souboru Jana Štrbová: Předlohou představení je text nazvaný Mrtvá pýcha, který jsem objevila někdy před pěti lety. Původně na textu pracoval jiný soubor, ale takto vznikl nahrubo jen úvod celého divadelního představení, které zrálo a bylo vytvářeno jinou skupinou v průběhu posledních dvou let.

Zástupci semináře C: ocenili především hudební a rytmickou složku představení, řešení jednotlivých mizanscén a excelentní spolupráci členů souboru na jevišti. Téměř jedinou výhradou bylo ne zcela jasné čitelné nakládání s maskami, které měly v tomto případě spíše podobu jednoduchých loutek.

Lektoři: ze složitě a důkladně debaty vyplynulo, že s dětmi bylo pracováno komplexně, byly dotaženy všechny složky představení, a to především hudební, pohybová, technika řeči. Porota vyzdvihla i fakt, že ačkoliv vedoucí je muzikálně velmi založená, hudba „nepřeválcovala“ sdělení. Toto představení bylo hodnoceno v superlativech. Přesto byly nastoleny otázky, související s některými nedotaženými motivy, např. proměny hlavní postavy Lamaniho. Některé části příběhu byly zbytečně převyprávěny a přitom by bylo mnohem lepší, kdyby se odehrávaly před našima očima. To se týkalo i závěrečného kouzla, které tím pádem nevyznělo. Dále se diskutovalo o stereotypní práci s maskou. Souboru bylo doporučeno rozšířit momenty, kdy se s ní nakládá spíše jako s loutkou.

Diskuse:

- představení bylo nejen muzikální, ale i muzické

- bylo by dobře využít některých rituálních či archetypálních prvků
- masky tohoto druhu vyžadují velké pohyby a gesta, kdy se využívá toho, že vidíme nejen masku, ale i obličej herce
- byla vyzdvížena výrazová jednota díla

Přemýšláta, DDM Praha 8 - Pohádka o rybáři a rybce

Vedoucí souboru Jana Machalíková: většina dětí pracuje v dramatu od září.

Seminář: představení bylo všeobecně kladně přijato, byl vyzdvížen fakt, že si všechny děti zahrály. Velmi dobře byl nastolen princip vytváření prostředí (plavba rybáře na moři), ale bohužel dále se tímto způsobem nepracovalo důsledně. Děti hra zjevně bavila, začátek však působil propracovanějším dojmem než konec. Seminaristům dílly D poněkud vadilo, že občas splývá postava rybáře s rolí vypravěče. V krátkosti se zmínili i o loutce ryby, která byla v úvodní scéně se síti malá a později bez vysvětlení vyrostla. Na konci byla navíc odložena na jeviště, což se dalo vykládat i tak, že lekla.

Lektoři: Převažovalo kladné hodnocení. Opět bylo vyzdvíženo inscenační řešení a stylová čistota. Souboru bylo doporučeno důsledněji využívat velké pruhy látky, vytvářející prostředí (často měly spíše dekorativní charakter), a posílení divadelních principů, použitých u loutky.

Diskuse:

- byla probírána všechna již nastolená témata
- soubor by si měl vyjasnit, jestli jde o princip „hraní na divadlo“ a nebo jde o vytváření hotových divadelních obrazů

Divadlo Jesličky, ZUŠ Na Střezině - Čertova nevěsta

Vedoucí souboru Ema Zámečnicková: zdůraznila, že nikdy nepoužívá ve svých inscenacích loutky, ale chtěla, aby si děti i tento styl divadla zkusily. Úvodní část práce s textem byla společná a vzniklý materiál byl teprve použit k sestavení scénáře.

Seminář: všichni se shodli na tom, že se jim představení líbilo, dětem bylo dobře rozumět. Ve druhé části začalo být poněkud nepřehledné až překotné.

Lektoři: bylo použito sympatických výrazových prostředků, které odpovídaly možnostem dětí, ale bohužel tento materiál nevystačil až do konce inscenace. Byl oceněn nadhled a odlehčená forma i drobné nápady, které představení dotvářely. Zajímavá byla stylizace postavy čerta, ale bohužel se nevyvíjela a v důsledku toho vyzněla rozpačitě. Občas vázl temporytmus představení, avšak velmi dobře jej podporovaly zvuky ze zákulisí.

Diskuse:

- byl dobře zvolen přístup k tomuto textu
- inscenace nedostatečně gradovala a měla rozpačitý závěr vzhledem k tomu, jak se s látkou pracovalo na začátku představení

Tak co?! ZUŠ Chlumec nad Cidlinou - Dokud nás čápi nerozdělí + Malé pohádky

(vzhledem k tomu, že obě inscenace pocházejí ze stejného „hnízda“ a mají celou řadu společných rysů, probírala se na diskusi najednou)

Vedoucí souboru Romana Hlubučková: obě skupiny pracují velmi krátkou dobu a většina jejich členů jsou nováčci. Malé pohádky začaly vznikat před Vánocemi. V představení Dokud nás čápi nerozdělí vystupovaly poměrně zkušené

společně se začátečníky.

Seminář: byly zvoleny podobné principy a z toho vyplývá, že v obou představeních byly i podobné problémy. Seminaristé se nebyli schopni sjednotit na společné vystupu, neboť mezi nimi byly dva typy diváků: jedni akceptovali způsob černého a absurdního humoru, zatímco druhí jej, zvláště v některých fázích představení, nemohli přijmout. U představení starších dětí byl diskutabilní neodůvodněný nástup dětí z hlediště, diskutující nenašli klíč výběru tohoto rámce. I ti, kteří ocenili nadhled při zpracování drobností, se shodli, že v druhé polovině začalo představení retardovat. Mnohým nezkušeným účinkujícím bylo špatně rozumět, často nebyl čas si užít jednotlivé gagy, neboť představení rychle plynulo.

U menších dětí ocenili práci s předmětem, ale poukázali na nadměrnou popisnost a malou metaforičnost. Představení mohlo mít více akce a pohybu. Při výstupech jednotlivců nebyli ostatní „při věci“.

Lektoři: Ocenili sympatický princip práce s dětmi, to, jak na sebe umí reagovat a spolupracovat, jak jsou schopny vytvářet jednotlivé situace a rozehrávat je. Ty by však měly být dotaženy. Ne vždy se dařilo vygradovat a vypointovat jednotlivé situace, které mnohdy končily popisně. Souboru bylo doporučeno zbavit se některých nápadů, aby nebyl přetážen styl humoru, který u starších dětí fungoval jako přijatelný nadhled, zatímco u mladších dětí nikoliv.

Diskuse:

- mohlo by být zajímavé pracovat od začátku s tématem, které se objevilo až na konci představení – „dokud nás čápi nerozdělí“
- uvedení jednotlivých výstupů loutkami zajíců příliš upoutávalo pozornost a bylo by třeba je zřehlednit a vyčistit
- z Malých pohádek měli někteří pocit přemíry prostředků (např. využití marionet)

Jaká jsou představení, taková bývá diskuse – a v tomto případě byla opravdu příjemná!

Zapsal kominík Zdeněk (přepsala sekretářka Petra)

[-VE VÝTAHU-]

[-V KUCHYNI U DŘEZU-]

Všem vedoucím souborů, které vystupovaly v pondělí 16.6. 2003, jsme položili jednu stejnou otázku:

Co rozhodlo o výběru tématu a předlohy vašeho představení?

Zde jsou jejich odpovědi.

Jana Štrbová, vedoucí souboru DdDd ZUŠ Děčín
Nabídla jsem sama souboru tento příběh, protože děti samy nic nepřinesly. Zaujal je příběh, který je úplně odlišný od těch, které znají z domácího prostředí. Líbilo se jim, že nevíteji dobro, ale zlo a pak také exotické prostředí.

Jana Machalíková, vedoucí souboru Přemysláta DDM Praha 8

Měli jsme v DDM zlatou látku (zbytky tapetování z Národního divadla), bylo toho hodně a potřebovali jsme to nějak využít.

Ema Zámečnicková, vedoucí Divadlo Jesličky ZUŠ Na Střežíně Hradec Králové

Sháněla jsem text pro loutkovou inscenaci a tato Kubínova pohádka je pro tyto účely ideální.

Romana Hlubučková, vedoucí souborů Tak co?! a Čtyřlístek ZUŠ Chlumec nad Cidlinou

Na začátku školního roku jsem chtěla stmelit nový kolektiv dětí. To se mi vždy velmi dobře daří přes práci s poezií. Krátké texty, které jsme vybrali pro divadelní tvar, jsou výborné pro hru, u které se ale zároveň učíme komunikovat, být spolu, spolupracovat a další důležité dovednosti.

[-VE VÝTAHU-]

[-NA KLEPADLE-]

Záznam z dětského diskusního klubu Na Nivách

Po tradiční nalaďovací půlhodince vyzvali Miloš a Tomáš děti ze souborů (přišel i značný počet těch, kteří hráli v minulých dnech) k diskusi o pondělních představeních. Znovu byla připomenuta pravidla pro správně vedenou diskusi. Jednoduchá a prostá: kdo chce mluvit, zvedne ruku, skočí-li někdo někomu do řeči, bude moderátorem zastaven a odročen. Budeme se všichni navzájem poslouchat. Soubor, o kterém se mluví, se sám vyjádří až jako poslední. Budeme dodržovat pořadí přihlášení. Moderátor si pamatuje pořadí přihlášených do diskuse. Už jsme psali v minulých číslech o tom, že kluci jsou skvělými moderátory. Projevilo se to i tentokrát. Diskuse byla přehledná, věcná a zajímavá. V tomto smyslu se máme od dětí ze souborů čemu učit.

A o čem se mluvilo? Často o tomtéž jako v lektorském sboru. A často též ve stejném smyslu, jak vyplývalo ze zpráv, které přinesla Véva. Posuďte sami.

Mausa musaka

Neshodli jsme se na konci – bojovníci se proměnili v mosaz nebo ve dřevo? Nastražili našeptávači na Lamaniho lest, nebo to byla opravdu jeho moc? Co bylo důkazem Lamaniho moci? Věděl Lamani, co kouzlo udělá nebo ne? Chceme to vědět, je to pro nás důležité, je to konec příběhu. Uvědomil si Lamani, že se to může stát i jemu?

Pracovalo se s loutkami nebo s maskami? Jaký je rozdíl v práci s maskou a v práci s loutkou? Jako maska fungovaly hlavy, když byly čelem k nám. Z boku už to bylo sporné, viděli jsme i obličej „vodičů“. Bylo to ale hrozně zajímavé. Výborně fungovaly hromadné scény – zvláště ta, kdy jde opravdu o dav z mužů a žen. Líbily se i konce situací, kde masky hrály ještě i vztah k tomu, co se stalo.

Celek byl velice působivý, bylo to skvělé. Hudba, soustředění, masky...

Pohádka o rybáři a rybce

Líbilo se nám využití lidí a jednoduchost. Nejkrásnější bylo, jak rostly hradby.

Proč byla ryбка nejdřív malá a pak velká? V tom byl určitě záměr. Malé si nevšiml a pak, když ji potřeboval, už byla velká. A to jak se vzdalovala, byl taky záměr.

Taky bylo dobré, že holky zvýrazňovaly babku a utlumovaly dědku. Příběh byl známý a ty holky ho oživovaly, dávaly tam něco, co jsem nečekal. To bylo fajn.

Jedinou vadou byla artikulace rybáře. Asi měl trému, nebo se v tom necítil dobře. Byl ve všech situacích pořád stejně nešťastnej.

Taky byl trochu pro mě problém v kostýmech. Babka nebyla babka, ale rybář rybářem byl. Ty kostýmy úplně neseděly. Soubor na to odpovídal, že původně hrál zcela v civilu,

ale to k pohádce nešlo. Nakonec sladili oblečení do světých barev. Diváci se nakonec neshodli, někomu kostýmy vadily a jiným ne. Líbila se jejich „modernost“.

Čertova nevěsta

Líbilo se nám moderní pojetí známého příběhu. Holky byly moc prima, čert možná někdy až moc. Vždy jsme věděli, kdo mluví, i když se střídaly role. To bylo skvělé. Scéna byla hodně jednoduchá a dobře fungovala. Bílá byla u sester doma, červená makové pole a černá znamenala asi dvě věci: peklo, ale taky u čerta doma. Takže tam asi byl trochu problém. Když čert čaroval, byl v červeném světle, ale nebyl v pekle. To bylo zmatené.

Konec byl otevřený, a to by v pohádce být nemělo. Věta „To jí nedaruju!“ k něčemu směřuje, ale není to pravda. Čert na konci a to nedokončení možná směřuje k tomu, pro koho se to hraje.

Zajímavá debata se rozvinula také kolem toho, zda čert potřeboval souhlas dívek k tomu, aby si dívky odnesl. Aninka (třetí dcera v pořadí) mu ho nedala a on si ji přesto odnesl. Byla to zkratka, která zamlžovala a nebo záměr? Je to důležité.

Dokud nás čápi nerozdělí

Byl to báječně roztomile podanej černej humor. Bavilo nás to, ale taky to připomínalo akademii u nás ve škole. Začátek byl hodně dobrý. Něco bylo schválně, ale něco možná ne. Spousta vtipů nám utekla, šlo to hrozně rychle. A bylo tam toho hrozně moc. Nevím, co jste chtěli říct mně, divákovi. Odpočinuli jsme si.

Prasátko se nehodilo mezi ostatní loutky. Bylo to schválně?

Malé pohádky

Tady se povídalo jen chvíli, protože menší děti, které toto představení hrály, tu nebyly. Srovnávalo se s „čápy“. Některým připadalo, že malé děti kopírovaly ty větší. Soubor ale vysvětlil, že představeníčko malých dětí vzniklo dřív. Je to ale stejný humor. Vypadalo to, že malé děti některým vtipům, které hrají, zas tak moc nerozumějí. Ale třeba to tak nebylo.

Moc se líbil fór s osmou mouchou.

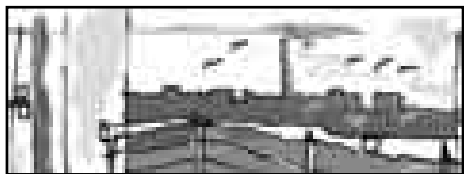
Závěrečná douška: tento zápis je seřazen tematicky, nekopíruje přesně pořadí diskutérů. Uvádí jen témata tak, jak byla nastíněna. Pro mě osobně to byla jedna z nejzajímavějších diskusí, kterých jsem se v poslední době zúčastnila. Moderátoři udrželi tah v neuvěřitelném počtu zúčastněných a neztratili nit. Díky pánové, díky všichni účastníci!

Zapsala žehlička Iva

[-VE VÝTAHU-]

[- Z TERASY -]

Loutkářské inspirace

Byla doba, kdy po loutkářských inscenacích nebylo na Dětské scéně ani vidu ani slechu. A pokud se tu a tam nějaká přece jen objevila, byla to spíš ona pověstná výjimka potvrzující pravidlo. Jenže v posledních několika letech lze zaznamenat zajímavý úkaz – někteří vedoucí neloutkářských souborů začínají objevovat možnosti, které divadlu nabízejí loutkářské postupy a principy. Po Ireně Konývkové (Za Ludmilou! a Naslouchej) a Mirkovi Slavíkovi (inscenace Andersenova Slávika) přišla letos s „plnokrevnou“ loutkářskou inscenací také Ema Zámečnicková (Čertova nevěsta). A náznaky loutkářského přístupu lze objevit také u další „neloutkářky“ – u Jany Machalíkové (Pohádka o rybáři a rybce). Kromě toho se tyto dvě inscenace setkaly včera ještě s třemi inscenacemi dvou souborů, pro které je hra s loutkou samozřejmostí, souborů Jany Štrbové a Romany Hlubučkové.

Je to náhoda, že loutkářské citění a vidění prosakuje do dětských inscenací a často i tam, kde bychom se toho nenadáli? Jsem přesvědčen, že nikoliv. Protože loutkářské principy v celé své široké škále – od jednoduchého rozehrávání předmětů a materiálů po animaci figurální loutky – podstatným způsobem zmnožují inscenační prostředky a jdou navíc dobře dohromady s dětským divadlem. Argumenty pro tohle na první pohled možná odvážné tvrzení mně přilrhaly prakticky všechny inscenace včerejšího dne.

V Čertově nevěstě využívá Ema Zámečnicková loutkářských principů překvapivě suverénně. Na konkrétním materiálu ukazuje, co všechno hra s loutkou nabízí.

Na prvním místě je to odstup, brechtovská distance herce od postavy. Přímě na scéně vedle sebe divák vidí zvlášť herce a zvlášť figuru a na vlastní oči sleduje, jak se ze vztahu mezi oběma rodí dramatická osoba. Královéhradecký soubor tohoto principu využíval často a s gusem. Vzpomeňme si na to, jak zajímavé napětí vznikalo ve chvíli, kdy se figur Mařenky, Kačenky a Aninky zmocnil Čert a unášel je z makového pole do dále, a osiřelé herečky děvčátek překvapeně kvílely za paravánem.

Tohle zveřejněné „rozpolcení“ s sebou přináší také další výhodu: inscenátor ho může využít k zpřehlednění, eventuálně zvýraznění vztahu mezi vypravěčem či zprostředkovatelem příběhu a postavami. Viz např. úvod, kdy jsou tři hlavní hrdiní nejen exponováni, ale také s patřičným nadhledem komentováni. Díky tomu se mj. Emě Zámečnickové a jejímu souboru dařilo zachovat mluvní, řečový charakter Kubínovy pohádky a adekvátně, ale po svém, ho převést na jeviště. Loutkářské postupy více než postupy činoherního divadla využívají jevištní metafora. Kubín popisuje, jak podivně se chová „veliký pták“, který přilítnul na pole, a nakonec musí dodat na vysvětlenou: „byl to čert“. V královéhradecké inscenaci stačí, když se na scéně přizná podivné se chovající černovlasý kluk v černém kostýmu a ze svých rukou – i to může být materiál, jehož oživením vznikne loutka – stylizovaným pohybem stvoří zlověstného černého ptáka. (Dokonce ani

to červené přisvícení by k tomu konec konců být nemuselo, i když v tomto případě dobře podporuje atmosféru.)

A ještě jedna výhoda loutek mně napadá nad královéhradeckou Čertovou nevěstou. Režisér, který se rozhodne pracovat s loutkami, může bez většího problému uvést na scénu relativně nekonečné množství postav bez ohledu na počet herců, které má k dispozici. Mimochodem – škoda že čertovských satebních hostů není v Čertově nevěstě daleko víc. Těšil jsem se, že čerti v závěru přímo zaplaví scénu, čímž by závěrečný ženichův „trapas“ mohl být patřičně podtržen a umocněn.

Ema Zámečnicková dobře cítí, že hra s loutkou ovlivňuje také to, jak jsou herecky stylizovány postavy hrané činoherními prostředky, v tomto případě Čert. To byl zjevně důvod jeho výrazné, zcela nerealistické, záměrně „ujeté“ stylizace. Myslím si ale, že bude ještě třeba hledat takovou polohu (zvlášť v druhé polovině inscenace), v níž by se představitel Čerta nemusel uchýlovat k fistuli a křeči.

Královéhradecká inscenace je dobrým příkladem toho, jak hra s loutkou pomáhá dětem rozvíjet smysl pro rytmus, přesné fázování akcí, schopnost gradovat, pracovat s kontrastem a neutápět se ve zbytečných detailech (v tomto směru je ale na inscenaci ještě co dopracovávat).

Když jsem v úvodu jmenoval i pražskou Pohádku o rybáři a rybce jako příklad inscenace, kde se zčásti využívá loutkářských postupů, nemyslel jsem příliš na postavu Zlaté rybky tak, jak je zatím hrána. (Tě by podle mého názoru právě větší dávka loutkářského citění pomohla. Zatím je Rybka spíš nošena, než aby se s ní a přes ní hrálo.) Myslím především na invenční, loutkářsky metaforické využívání látky, z níž akcí na scéně vzniká vše, co je k této pohádce třeba, a které dobře podporuje základní princip tohoto stále aktuálního příběhu, tedy gradaci.

Zkušená loutkářka a muzikantka Jana Štrbová připomněla v inscenaci africké pohádky **Mausa musaka**, že vedle loutky má divadlo k dispozici také masku. Její inscenace však upozornila také na to, že každý z těchto prostředků má své zákonitosti, které je třeba respektovat. Loutkové ztvárnění postavy už svým principem umožňuje odstup, zaujímavá stanoviska k jejímu jednání, komentování. Postava hraná člověkem v masce v sobě a priori nese cosi rituálního, mystického, anebo na druhé straně může být prostředkem až drastické karikatury.

Tam, kde si Jana Štrbová byla vědoma, s čím v jakém okamžiku pracuje, zda s loutkou, nebo s maskou, získala inscenace na síle. K takovým zdařilým okamžikům podle mého patřila například scéna shromáždění, v níž skupina hlav fungovala jako loutky (hlavy figur trčely nad skupinou herců a herci jednali přes ně). Jiným zdařilým momentem byla situace, kdy Lamaniho mužové pochybují o moci svého vůdce, a masky se jim postupně odlupují z obličeje a za nimi se objevují nedůvěřivé výrazy herců. Stejně tak působivě je rituální vábení Imby, kterého tvoří skupina herců s bílými maskami.

V inscenaci je nemálo momentů, kdy hercům (a patrně ani inscenátorce) nebylo jasné, zda hlavy figur jsou loutkami, nebo maskami – „tak trochu“ je drželi před obličejem, ale nepřizpůsobili tomu stylizaci pohybu celého těla, a současně je „tak trochu“ animovali jako loutky. Takové momenty zákonitě působily rozpačitě a dojmem „informativně“ nahozených, náznakově demonstrováných scén. A když je touto nejednoznačností poznamenána tak klíčová scéna, jakou je kupř. situace, kdy je

Lamani přistižen Mississim „in flagranti“, jak natahuje ruku po úplatcích, může se divák v příběhu ztratit. Neboť problém hra s maskou kontra hra s loutkou není pouze a výhradně problémem herectví. Souvisí úzce s dramatizací a její koncepcí.

Zbýlé dvě inscenace včerejšího dne byly dílem další loutkářky. Romana Hlubučková, která učí na loutkářském oddělení ZUŠ v Chlumci nad Cidlinou, byla letos na celostátní přehlídce doporučena hned se dvěma inscenacemi.

Pásmo Dokud nás čápi nerozdělí, které je dílem starší party, jejíž dvě členky známe už z úspěšné loňské Lakomé Barky, je jakýmsi recesistickým kabaretem. Většinou jde o tu více, tu méně invenčně loutkářsky pojedené nonsensové texty Jiřího Dědečka, doplněné o několik textů vlastních. Nejzajímavější jsou ta čísla, u nichž se souboru povedlo vyřešit pointu loutkářským nápadem, překvapením, kterým je text povýšen nebo obrácen naruby (úvodní Chytré prasátko, Proměny...). Jsou tu však i čísla slabá, málo nápaditá. A bohužel jich je v druhé půlce spíše více než méně, takže pásmo má sestupnou tendenci, až vyústí v závěrečnou rozvleklou, upovídanou anekdotu o žábách očekávajících čápi nálet. Po korekci nebo spíše úplně jiném řešení volá také nemastné neslané uvádění maňasy – králíky.

I když pásmo vnímám hlavně jako kolektivní dílo souboru, jako pořad, který si skupina „stříhla“ hlavně pro vlastní pobavení, nestačí se spoléhat na to, že to „nějak“ vyjde. Jakmile se soubor s pásmem rozhodl předstoupit před diváky, jako sůl by tu bylo třeba vnějšího kritického oka. Tvořiví loutkáři mají smysl pro funkčnost každého detailu, pro metaforu, umějí pracovat s pointou, přesným timingem, temporytmem.

Druhý pořad Romany Hlubučkové, Černíkovy **Malé pohádky**, otevírá pohled do herny nejmladší skupiny loutkářského oddělení chlumecké ZUŠ. Je to ukázka, jak lze elementární hrou s předmětem a jednoduchou loutkou pomoci nejmenším dětem, které jsou ještě minimálně vybavené, aby si vyzkoušely jednoduché situace a učily se rozlišovat part vypravěče a part postav (viz např. Mouchu v kleci nebo Žízalu a kosa), nacházet podtexty, pronikat pod povrch textu (Brouk...). V práci souboru má veliký význam, když se i drobné etudky začínajícího souboru sestaví do jednoduchého tvaru, a ten se předvede např. rodičům nebo spolužákům. Ale držet takovouto inscenaci delší dobu a vystupovat s ní jako s „regulérním“ divadelním tvarem, je diskutabilní. I když jsou tedy Malé pohádky ukázkou vcelku adekvátně zvolených úkolů pro nejmenší děti a pěkných motivací, na celostátní přehlídce se ocitly v kontextu, který jim podle mého soudu tak docela nesesedl.

Jaroslav Provazník

[- AE ΛΛΛΛΛΛΛΛ -]

BABIČČIN GULÁŠ

Jakýpak gulášek si dáme dnes? Inu, bude to specialitka. Totiž taková CUDNICKÁ může být docela dobrý oříšek!

V dílně I nám řekli, že je to:

- část oděvu
- nějaká konev
- používala se v 18. století jako pomůcka k nalévání vody do kotlíku, ve kterém se vařilo na otevřeném ohni
- vážně to bude něco takového prababičkovského
- co je to „cudí“?

Bára a Jana (12 let) si myslí, že je to:

- kus oblečení, asi nějaká sukně
- ale taková ta dlouhá

V dílně P jsme se dozvěděli o cudničce toto:

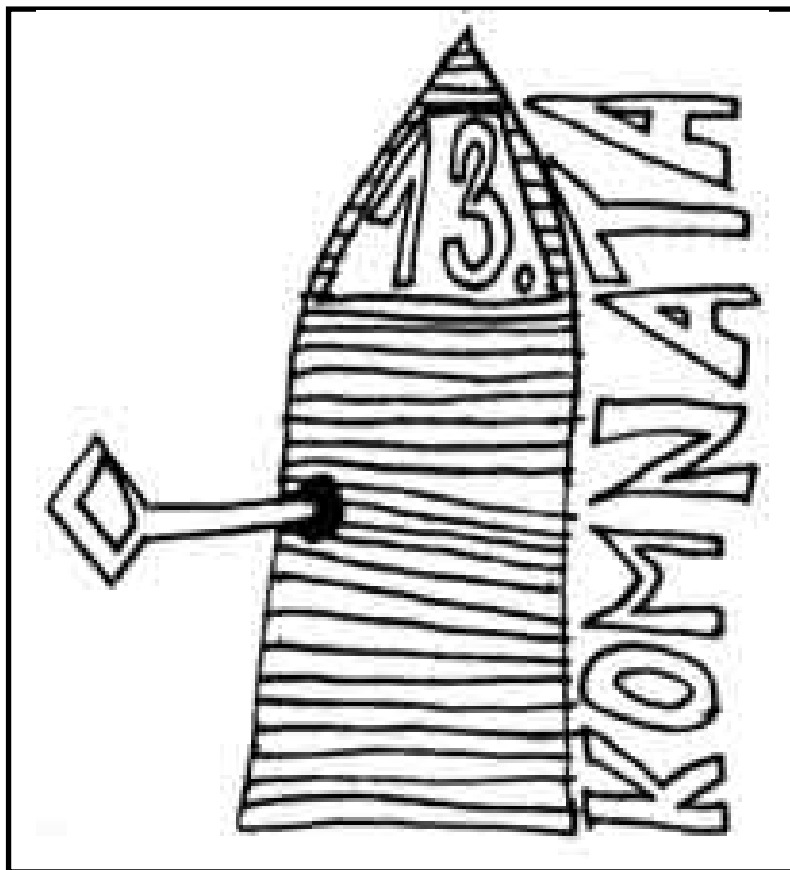
- zelenina, ale nevím jaká
- nóó, studna
- rostlina, něco zeleného, třeba dřevo

Lukáš (12 let) a David (11 let) zase řekli, že je to:

- nadávka, něco neslušného
- jako pás cudnosti
- neslušná holka

Cudnička specialitka opravdu je, ale asi byste si moc nepochutnali.

Je to vlastně nejspodnější ze spodniček, která se v dobách minulých nosila místo spodního prádla. Tentokrát jste se někteří alespoň přiblížili. Lepšíte se!!! Dnes už vám to konečně musí vyjít. Soustřed'te se a pozor, dnešní slůvko je právě zde. Co je to **KRZNO**?

KLÍČOVOU DÍRKOU

V jako Výtvarné výlety do divadla

I jako Improvizace

P jako Jevištní pohyb a pantomima

H je zase Hudba jako silné koření

Klíčovou dírkou jsme si včera posvítili na dílny, do kterých chodíte. Co se tam děje stejně zjistíte, jen když tam půjdete, ale třeba vás tohle povídání alespoň inspiruje.

Z DÍLNY V, aneb JAK CHUTNÁ VÝTVARKA?

Musela jsem se pořádně podívat, abych se přesvědčila, že to nejsou č e r n o š i, ale děti z dílny V. Kreslení uhlem udělalo své a černí byli prostě všude!

Stálo to za to, se ušpinit?

Jo!!! / všichni/

A jste radši čistý, nebo špinavý ?

Špinavý! / Martin, 7 a ¾ roku + Michalka, 9 let/

Čím vším jste malovali? Jaké to bylo?

Mý jsme malovali hnízdo, pak jsme si do něj měli lehnout a někdo nás obkreslil. Pak jsme kolem malovali vodovkama, čím se zabýváme ve volném času. A na konci křídama. Potom jsme si to zabalili a šli. Nechali jsme to eště předtím na schodišti uschnout.

/ René/

Co tě, René, bavilo nejvíc?

Jak každý dostal kousek papíru, museli jsme ho natrhat anebo zmačkat. Já jsem musel říct kamarádovi větu, co já mu chci, a on mně, a pak jsme to tak museli s tím papírem udělat, jako bysme si to chtěli říct.

I = IMPROVIZACE A RADOST

Ptá se Bulánek, odpovídá celý chumel lidu z dílny I:

Znali jste před touhle dílnou termíny, které se tu používaly. Jako třeba asociace, skupinová citlivost? Já nevím, jestli ještě něco, byla jsem jen na kousku vaší dílny.

Některý jo, některý ne. Skupinovou citlivost zrovna ne.

Jakou pro vás měla dílna atmosféru?

Úplně špičkovou. Super. Přátelské prostředí. Dala možnost rozvíjet. Všichni jsme se dali dohromady.

Cítili jste naplno hudbu? Vnímali jste ji?

Vnímali. Byla dobrá. Prostě se k tomu hodila.

TEXT PÍSNĚ DĚTÍ Z DÍLNY H

Barva

Barev je plný svět

Nesmíš nám je závidět

A kdyby jsi záviděl

Tak ne aby tě někdo viděl

Když tě někdo uvidí

Hned se rychle zastýdí

Že je barev plný svět

To už bys mohl vědět

JAK VIDĚLA DÍLNU P ZPRAVODAJKA MÍŠA?

Mrtvalo, neruš!!! Tak domlouval Martin Plešek, lektor dětské dílny P, jejím účastníkům při hře Na smrt. Ta měla procvičit jejich výraz a přesvědčivost. Nutno říci, že krev opravdu tuhla v žilách při všem tom umírání. Na druhou stranu, když je smrt výrazná, může být i zábavná, jak řekl Martin. A je pravda, že všichni zažili kupu legrace.

Další hra byla opět trošku morbidní – na vraha. Tentokrát se procvičovalo hlavně vnímání ostatních a pohyb v prostoru. Ostatně pohyb tu bylo dost a dost. I o přestávce, která měla být chvilku pro načerpání sil, v sále vše poskakovalo, pobíhalo, předváděly se hvězdy a různé předmety a těla účastníků se ohýbala a kroutila takovým způsobem, že se málem zauzlovala. To se naštěstí nestalo a malí divadelníci poté veškerou svou energii koncentrovali do nacičování scénky. Nejprve se stali jednodílnou hmotou, která se po chvíli začala dělit na atomy. Když se pak „scukli“ zpět, ocitli se všichni na autobusové zastávce, kde na ně začalo pršet, jeden autobus projel bez zastavení, navíc je pocákalo auto, ale nakonec se všem podařilo nastoupit a šťastně odjet.

Od diváků, účastníků ostatních dílen, kteří se přišli podívat, se dočkali hojného potlesku, a to pro ně byla určitě ta nejlepší tečka za dílnou i jejich snahou.

Míša

CO SE ŠUŠKÁ VE PSÍ BOUDĚ?

„JUSTÝNY“ ZE ZUŠ KLECANY VÁS ZVOU!

Jestli chcete vědět, co si myslím o Trutnově, tak je to bezvadné město. I tělocvična, ve které spíme, je bezvadná. To nemluvím ani o skvělé a správné jídelně s bezvadnými kuchařkami. V divadle dávám spíš přednost opravdovému divadlu, než recitaci, a také se mi moc líbilo loutkářské představení s názvem „Dokud nás čápi nerozdělí.“

Nám se to snad povede. Hrajeme divadlo s názvem „Justýna a upíři.“

Za celý náš soubor se těším na naše diváky.

Ze souboru KOUKEJ! Vás zdraví Maruška 10 let

Možná si říkáte, kdo je to ta Justýna? Přece úplně normální holka! Tričko a boty nemá ušpiněné schválně, to se přece někdy stane. Vy jí to určitě odpustíte, ale její pečlivá matka ne. Ani jí nechce dovolit, aby chodila ven se svými kamarády. I když, jsou to vůbec její doopravdoví kamarádi? Ať je to, jak chce, důležitá je zpráva, kterou se Justýna jednoho letního dne dozví na hřbitově od šéfky party...

Z NAŠICH PELÍŠKŮ

HOP-HOP pidi Ostrov

JE TO PRO MĚ, DISCO V DOMĚ?

Tak nám to ten domeček kulturáček málem nevyržel

Důvodem se stala silná a vytrvalá hudební vichřice a nespočet neudržitelých tanečníků na parketě. Proud hudebních pecek způsobil přímo davové šílenství, které trvalo až do půl jedenácté. Na tanečních bylo vidět vyčerpání, ale nevzdali se do poslední minuty a trsali a trsali. Neždalo však jen u tancování, ale snad všechny písně byly doprovázeny sborovým, velice hlasitým a i v angličtině dokonalým zpěvem. Například píseň *Pátá* ze známého muzikálu *Rebelové* nebyla přes veškerý ten zpěv skoro slyšet. Následovala *Mašinka* a spolu s ní snad ten nejdelší taneční had, který lze z živých těl vytvořit. *Reklama na ticho* způsobila ohlušující řev a *Life is life* zvedl i tu nejposlednější a nejlínější ručku nad hlavu. Menší riziko představovalo nasazení pomalé písničky z *Titaniku*, ale ne. Parket i tehdy zůstal plný. Divadelnické děti se jednoduše nezaprou. Šťastně si bláznily a tancovaly a kdyby mohly, tak tancují dodnes. Uznání připadá Kubovi z DdDd ZUŠ Děčín, který předvedl úžasné závěrečné break - dancové vystoupení a sklídil mohutný potlesk.

Naše přítelostná zpravodajka Míša.

2. DĚTSKÝ SOUTĚŽNÍ KURZ
DEJTI PŘEDVÁŽNĚ UVEDENÝ
PODĚLÍ DĚLO, AŽ DO, TĚLO
A ČLOVĚK BERTON
HODLOVÁK VĚK VĚK
DĚTI: VĚK, RAHMSTEIN,
LANDA, ALKEM, OLLIE, N.
HARDON, KORN, P.O.D., LINKIN
MIL, ARAKAIN, METALLICA,
FELLY, SEPULTURA, KREMATORY,
WIT, KOMUNALNĚ BODAO,
VĚTĚNA DĚTI (TĚLO CHYČA
TUNKA POŘADNĚ OTVÝROU
BUDBO HODLÍČEK L. AŽ
VĚKOSTE BAZILICA KEMRACE!
LOUISA FRODO, JOTIK TAMAHOV
JONAS LESTER A HODLA NEVELY

„Na disko? Nikdy!“ řekl jsem si v 5. třídě.

„A tancovat s holkama? A plouzáký? Nikdy!“ řekl jsem si v 7. třídě.

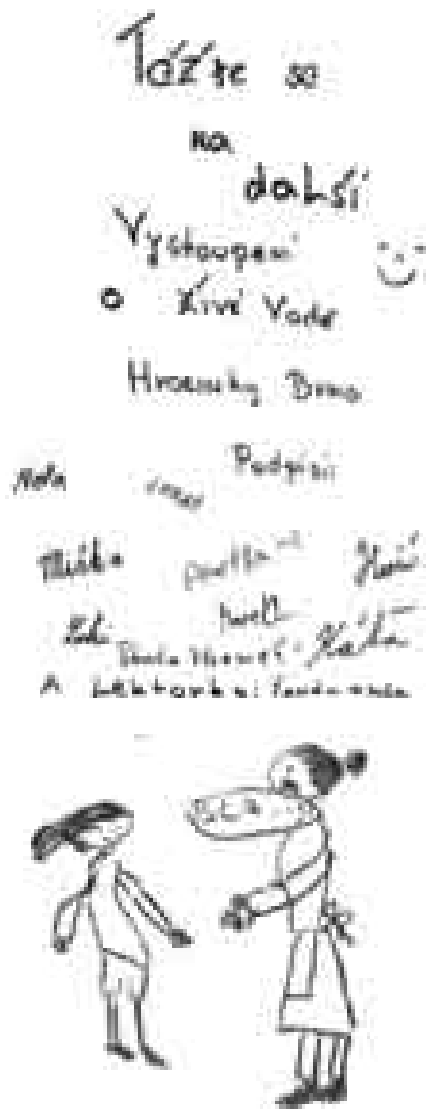
„Tancovat na díze s holkama? A proč bych tam jinak lezl?“ říkal jsem si v 9. třídě.

„Ona je diskoška pro soubory? No, podívám se,“ řekl jsem si ve druháku. Podíval jsem se. A zůstal.

Někdo tvrdí, že se všem moudří. Disco jako primitivní zábava vůbec být nemusí. Vždyť záleží na vás! Hopsání s kamarády z vás discofila neudělá. Jde o to se odreagovat. Blbnout. Prostě se chovat, jak vás napadne. Zbytečně se tomu nebraňte. Není to zdravý.

Aby jste byli diskofily, nepotřebujete disco!!!

Fanda a Fanouš

!!!Stavba povolena!!!

VYBRANÁ SCHRÁNKA

Na poslední společné dílně II. a III. kategorie jsme vymysleli tyto dva příběhy, Jsou v nich slova z našich přednesových textů a z jednoho příběhu vzniklo mini představeníčko na schodech v parku.

Jsou to tato slova: DŮM, SLAVÍK, NADSÁZKA, JAKO TÁTA, NEPOSEDNÉ DĚTI, LOGIKA, MLUVÍCÍ ZAJÍC, MODRÁ TOUHA, JMÉNO!, NORBERT, LOKOMOTIVA

Adriana

Mluvící zajíc jménem Norbert měl lokomotivu, o které si logicky myslel, že to je dům, ale byla to pouze nadsázka. Měl slavíka jménem Modrá touha, protože s neposednými dětmi spadl do modré barvy. Myslel si, že je jako táta a slavík je jeho syn.

Jakub

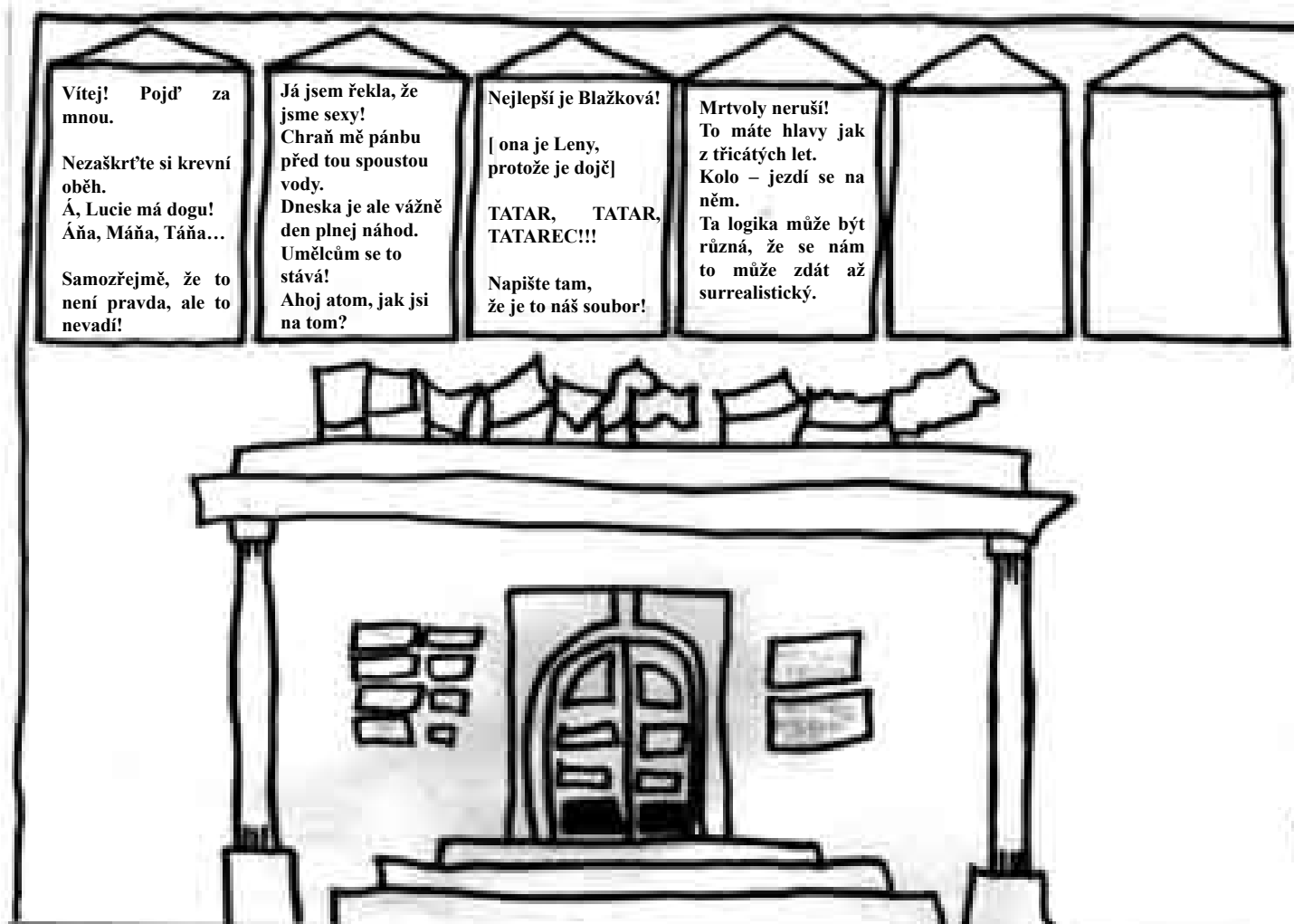
V našem domě kromě neposedných dětí žil zajíc jménem Norbert a Katčin slavík. Katčin bratr si přál (jako táta) řídit lokomotivu. Zatím řídil pouze elektrický vláček. Katka chtěla mít z Norberta logicky uvažujícího mluvícího zajíce. Bratr se nabídl, že Norberta odveze do Ameriky na univerzity svou lokomotivou. Katce by se ale stýskalo, a tak se rozhodla učit Norberta sama. Každý den se mu snažila 2 hodiny vysvětlit, jak říci slovo „máma“. Zajíc se na ni jen hloupě koukal a chroustal svou mrkvičku. Katka to nakonec vzdala a pochopila, že to byla jen nadsázka a „dětsky modrá touha.“

Anonym

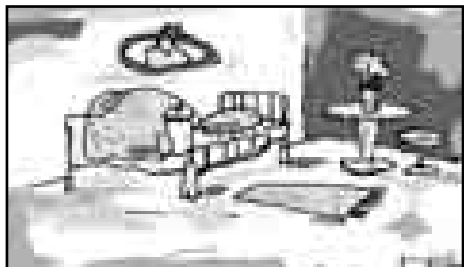
p.s. Redakce se omlouvá, že přestože tento balíček textů dostala už v neděli, uveřejnila ho až dnes. Prostě se nám to tam včera už nevešlo, tak nám to odpusťte, prosím.

Bulánek a Otoman.

NÁŠ DŮM - NÁŠ HRAD

[- POKOJ PRO HOSTY -]

Rozhovor s Pavlem Vackem, členem poroty

Pavle, ty jsi psycholog a zároveň pedagog katedry pedagogiky. Jaké máš z hlediska těchto tvých profesí důvody zabývat se dětským divadlem?

To jsou důvody velmi zajímavé. Poznávání dětské duše může mít mnoho rovin – jednak situace, které běžně známe ze života, kdy je můžeme pozorovat ve škole nebo na hřišti. Projevy dětí při představeních, ať už jsou v rolích hráčů – účinkujících a nebo diváků, jsou strašně zajímavé. Dítě se tu projeví jinak, než bych ho jinde obtížně viděl. Vlastně si tady ověřuji řadu vývojových zvláštností, o kterých učím – jestli jsou a nebo ne. Je to strašně zajímavé, protože se tady odkrývají meze a možnosti jejich tvořivosti. Ledacos o tom, co učím a vím, se mi potvrzuje a ledacos, co mám zažité, překonají. Většinou to platí u těch mladších a nebo dospívajících, že člověk už je má zaškatulkované a najednou oni z té škatulky vystoupí a udělají něco, co člověk nečeká. Udělají dospělý fór, nečekaně zareagují.

Máš pocit, že divadlo jim opravdu může pomoci překonat nebo vyřešit své potíže?

Bohužel tady nemáme šanci poznat jednotlivce, jejich kazuistiku, protože tady hlavně sedíme a koukáme. Nemůžeme intenzivněji komunikovat ani s vedoucími souboru, abychom si mohli povídat o výchovném dopadu působení souboru nebo o tom, co v oblasti výchovné účasti dítěte v souboru pomohla či může pomoci řešit. Ale dokážu si představit, že zejména u některých typů dětí s určitou mírou přebytečné energie, s potřebou exhibovat, předvádět se, být středem pozornosti, je divadlo – a teď řeknu škaredý psychologický pojem – divadlo jakousi kanalizací jejich ambicí a potřeb, které kdyby byly kanalizovány jiným způsobem, budou dělat problémy. Ale díky divadlu si to odreagují a je to ku prospěchu a radosti jejich i rodičů, dědečků, babiček a tetiček.

Máš pocit, že děti, které dělají divadlo, jsou něčím specifická kategorie?

Myslím si, že trochu ano. Není to reprezentativní soubor populace. Určitě tam hraje roli rodina a náhoda, ale je to specifická záležitost. U

některých je to cílené směřování, ale myslím si, že spousta dětí by dětské divadlo dělala taky, ale nedostanou šanci. Bylo by jich určitě víc, kdyby nabídka přišla ve správnou chvíli. Tím chci říct, že podobných dětí, jako jsou ty tady, je v populaci rozhodně více, ale i tak to není úplně reprezentativní obraz společnosti.

Mají možná větší potřebu být středem pozornosti... ale když sem přijde celá třída, je to spíše rozhodnutí paní učitelky, které děti přijmou.

Poznáš z představení, jestli práce s dětmi v souboru směřuje více k výchovné stránce nebo k divadlu?

Myslím si, že to není otázka Dětské scény. Tady většina představení oscilují spíše k nadprůměru. Ale pozná se to tam, kde je vidět nadměrná nedětská secvičenost. Nevíme, za jakých podmínek představení vzniklo a jaká příkoří se dětem udála, že to dospělo až k takové preciznosti, což může být taky ten případ. Nepochybně se pozná, když se děti na představení spolupodílely, protože disciplinovanost nutná k jevištnímu tvaru vytváří prostor pro radost. Je poznat, kdy se děti samy na jevišti baví. Už jsme tady měli inscenace, ze kterých evidentně vystupovala radost a měli jsme tady i takové, kde děti se trochu minuly s obsahem. Tak si myslím, že tam, kde je radost, bývá i výchovný efekt.

Liší se letošní ročník nějak od toho loňského?

Mám pocit, že nic nestíhám. Možná víc rozebíráme, nebo je toho více, ale nestíháme se ani najíst. Na hlubší shrnutí je ještě brzo.

Měl bys nějaký vzkaz pro děti a jejich vedoucí?

Snad vedoucí: dělají něco, co je velmi pomíjivého, z čeho zůstane jen pár fotek, video, nějaký záznam, ale prožitek a radost z tvorby je něco obrovského. Neumím si představit jinou oblast, kde by byl otisk vedoucího do nějaké skupiny dětí hmatatelnější. Celý proces práce od začátečního potenciálu dětí až po její konec s vystoupením, aplausem a většinou velmi spontánním přijetím, je pozitivní emoce, která každého vedoucího může potěšit na duši i na těle. Je to emočně-pozitivní zážitek, který dozrívá dávno potom, co inscenace skončila. Je to o mládnutí a radosti. I když to teď třeba trochu bolí.

Rozhovor s Jiřinou Lhotskou, předsedkyní poroty

Jiřino, kdo vlastně jsi?

Jsem džudžu poroty. To jsou zároveň dobří i zlí duchové. A Jakub je džudžu organizace.

Co ti v poslední době udělalo radost?

Blížící se konec roku. A to, že jsem zase na Trutnově.

Pozoruješ nějaké rozdíly od loňska?

Ani ne. Porota, ve které pracujeme, je v podobném složení, celé zázemí funguje stejně pěkně jako loni, lidi, které jsem tady viděla před rokem a chtěla vidět, tady taky většinou jsou... jak říká moje sestra: Žádné zprávy, dobré zprávy.

Jezdíš na Dětskou scénu dlouhá léta. Máš pocit, že se nějak proměňuje?

Myslím, že když jsem k téhle oblasti přišla poprvé, tak se to sice jmenovalo dětské divadlo, ale o nějakém divadle se tehdy nedalo vůbec mluvit. Mělo to své důvody a kontexty, ve kterých se tehle obor tenkrát pohyboval, a bylo přirozené a logické, že to muselo začít nějak takhle, ale dneska ta nejlepší představení už mají rozměr a kvalitu divadelního estetického. Přesahují nejen rovinu spontánních výpovědí přirozených dětí, ale mají schopnost vyjádřit se divadelním obrazem, metaforou, estetickou kvalitou. Dříve to bylo hlavně o přirozenosti dětí. Už se dá mluvit opravdu o divadle. Pokud někdo nevnímá jako velké divadlo to, co jsme tady viděli především.

Nemáš pocit, že tady trochu scházejí školní divadla?

To si nemyslím. Školní divadlo má pro mě prostor jinde, než na divadelní přehlídce. Má jinou funkci – výchovnou, didaktickou, kooperativní a patří opravdu do školy. Myslím, že těm opravdu dobrým typům školního divadla by to tady mohlo i škodit, protože jsou i směřovány pro jiné publikum: spolužáky, rodiče a těžko se po nich může chtít, aby měly hlavně rozměr divadelní.

Když jako lektorka pozoruješ jednotlivá představení, jsi pak zvědavá na to, jaký bude jeho vedoucí?

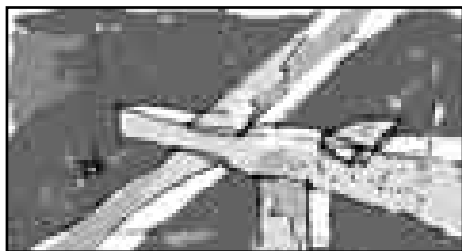
Určitě – to je stokrát potvrzená pravda, že podle představení poznáš vedoucího. Většinou bývá obrazem vedoucího...i když existují výjimky. Nemluvím o tom, jak jsou vedené děti lidsky či morálně, ale o způsobu vidění světa vedoucího. Děti můžou být často velmi tvořivé a šikovné, ale vedoucí je svým představením sváže a uzavře.

Zapsala praelena Petra

[- VE VÝTAHU -]

[-NA PŮDĚ ZA TRÁMEM-]

Hudba jako silné koření – dílna pro děti ze souborů

Pospíchal jsem trutnovským náměstím směrem k budově Základní umělecké školy a přemítal nad tím, jak asi bude vypadat letošní hudební dílna pro děti. Na tom by nebylo nic zvláštního, a chápu, že i vy byste o tom přemýšleli! Jenže já byl na výzvědných v této dílně i loni. Vedla ji stejně jako letos Petra Svozilová, pedagog ateliéru dramatické výchovy DIFA JAMU. Přemýšlel jsem tedy o tom, v čem se ta letošní dílna bude lišit, a napadlo mě, že by se klidně mohlo stát, že se do ní přihlásí i děti, které se jako dobří holubi vrátí na místo příjemného setkání.

Do místnosti v prvním patře ZUŠ na náměstí jsem vstupoval právě ve chvíli, když lektorka řešila tentýž problém - na její otázku, zda se dílny někdo v loňském roce zúčastnil, se zvedlo asi deset rukou. Potěšen tím, že moje úvahy byly dosti přesné, jsem usedl do rohu místnosti a sledoval, jak se Petra seznamuje s celým souborem dětí ze ZŠ Třebotov. Na tomto místě si neodpustím poznámku, kterou

jsem spolkl při psaní včerejšího článku o jiné dětské dílně. Letos se povětšinou stává, že si děti ze souborů nevolí dílnu podle tématu, ale podle toho, kam se přihlásí většina jejich kolegů ze souboru. Tím se ale stává, právě tak jako v této dílně, že se všichni ochudí o možnost poznat se s jinými „dramaťáky“ (tedy dětmi, které se věnují dramatickému umění, nemyslím jen žáky literárně-dramatických oborů ZUŠ), a tato vzácná příležitost k setkávání se omezí jen na setkání s novým „učitelem“, zatímco by mohlo dojít k něčemu mnohem vzácnějšímu. Tato myšlenka není jen mým povzdechem, ale zaznamenal jsem jej minimálně od tří dalších dospělých účastníků přehlídky.

Na to, že se do hudební dílny přihlásil celý soubor, jsem přišel ve chvíli, kdy Petra Svozilová vyzvala přítomné děti, aby se domluvily na jedné písni, kterou by si společně zazpívaly. Jaké bylo mé překvapení, když domluva o společné písni trvala pouhých několik vteřin a záhy již všichni vyskočili a připomněli mi jeden z nejvýraznějších okamžiků jejich představení, tedy píseň Hejbejte se kosti moje, kterou (stejně jako na jevišti) doprovodily rytmickým a fortelným podupáváním.

Je pravda, že na dětech byla vidět únava a Petra měla nelehkou práci s tím, aby je pro jakoukoliv ze zahajovacích aktivit zcela získala. Úvodní rozhýbání do hudby bylo díky tomu poněkud rozpačité, ale počáteční nechuť se podařilo překonat. V další části si děti vybíraly z kartiček, na kterých byla napsána jednotlivá slova jako srdce, láska, divadlo, radost atd. Každý musel říct, proč si dané slovo vybral a posléze měl za úkol vymyslet nějaký verš s tímto slovem. Jelikož pro mnohé z mladších seminaristů to byl úkol poměrně náročný, všichni si své návrhy

nahlas četli a vzájemně připomínkovali. Na závěr vybrali jeden z nejvydařenějších textů a začali jej rytmizovat a posléze proměňovat v píseň. Klavír, za kterým usedla lektorka Petra, rytmický doprovod z CD přehrávače a improvizovaná melodie, již předzpívali jednotliví odvážlivci, naplnily místnost.

Po malé přestávce děti poslouchaly čtyři hudební ukázky a velmi spontánně sdílely asociace a obrazy, které je napadaly při poslechu emotivních skladeb. Po celou dobu se jim dařilo nakládat tvořivě s nabídnutým materiálem. Během čtvrté skladby však došlo k tomu, že míra jejich ochoty překonávat únavu téměř přetekla a bylo třeba tuto aktivitu přerušit. Petra vytyčila, že se k tomu schyluje a další část dílny pokračovala venku, v parku u Lesnické školy. Zde děti pokračovaly v poslouchání, jejich úkolem bylo slyšet i ty nejvzdálenější a nejtisší zvuky z okolí, které se následně staly východiskem pro vytvoření jednoduchých etud – ty vznikaly ve čtyřech skupinách. Po našem návratu do učebny se jednotlivé skupiny musely dohodnout na jedné hudební ukázce, která by nejlépe podtrhovala náladu venku připravených divadelních výstupů. Po jejich předvedení do hudby se rozpoutala diskuse o tom, jak užití hudebních motivů ovlivnilo celkové vyznění výstupů a došlo i na to, že děti svoji scénku sehrály do jiné muziky, která potlačila některé motivy a naopak podtrhla či přidala jiné.

Radniční zvony ohlašovaly poledne i konec setkání, ale děti se k odchodu ještě neměly. Chtěly se totiž vrátit ještě jednou ke své písni, a tak se ještě čtvrt hodiny muzičovalo, improvizovalo a stylově loučilo s hudební dílnou. Text písně najdete v Třinácté komnatě.

kominík Zdeněk

[-ZASTAVILI JSME NA SCHODECH-]

Tato rubrika nabízí čtenářům minirozhovory se zajímavými lidmi. Všem dotazovaným pokládáme tři stejné otázky:

1. **Hráli jste jako děti divadlo?**
2. **Proč?**
3. **Kdybyste byli dům, jaký dům byste byli?**

Jitka Buriánková, pracovnice Domu kultury Trutnov, organizátorka seminářů DS pro dospělé

1. Asi zřejmě kdysi dávno v mateřské školce.
2. Chtěly to po nás paní učitelky.
3. Chtěla bych vypadat jako Diokleciánův palác ve Splitu, abych byla v teple, blízko moře a lidi se na mě jezdili koukat.

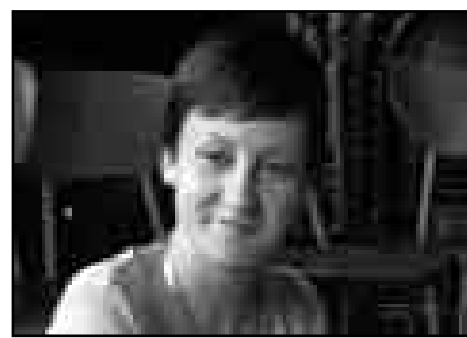
Jaroslav Provazník, vedoucí katedry výchovné dramatiky DAMU

1. Ano.
2. Protože jsme doma měli pimprdlový divadlo.
3. Faustův!

Zdeněk Fibír, pracovník Domu kultury Trutnov, fotograf Deníku Dětské scény

1. Ne.
2. To by tak ještě divadlu chybělo!
3. Malý dům.

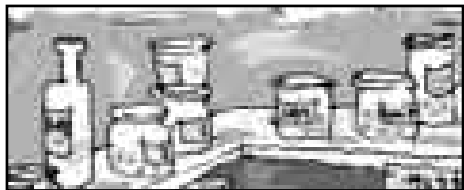

Petra Svozilová, pedagog ateliéru dramatické výchovy DIFA JAMU a vedoucí dílny pro děti HUDBA JAKO SILNÉ KOŘENÍ

1. Ehmhhh...
2. ... protože jsem se strašně ráda předváděla.
3. Starší kamenný dům na břehu moře, s terasou a velkým schodištěm, otevřená velká okna s vlnícími záclonami, v zimě bych držela teplo a v létě chladila. Dům by nebyl prázdný.

pozn.: Fotografie z hudební dílny bude vzhledem k nedostatku místa uveřejněna až zítra.

[-SPIŽÍRNA-]

Miloš Macourek:
Láska a dělové koule
 Československý spisovatel, Praha
 1989
Ostrov pro šest tisíc budíků

Představte si malého modrého budíka, který ještě nikdy nebudil a nemůže se dočkat. Nemyslí na nic jiného než na zvonění, je to přirozené, má toho plnou hlavu a ptá se kdekoho, jaké to je.

Konečně si ho koupí jeden pán a natáhne ho přesně na šest hodin. To si můžete myslet, budík nespí celou noc, je jako u vyjevení, počítá minuty a představuje si tu nádhru, až spustí.

Musím budit přesně, říká si a těší ho, že uvažuje jako dospělý budík.

A už je pět hodin, už je tady za pět minut šest, ještě chvilku, budík řekne teď odkašle si a zvoní.

A zvoní jako patnáct budíků, zvoní jako golfský proud, čtyři plachetnice, devět skřivánek a čtvrt kila mraženého ovoce dohromady a je to opravdu nádhra, protože má mladý hlas, odvahu a nadšené srdce.

Ale co byste tomu řekli, najednou dostane pohlavek větší než mísa na salát.

Je z toho celý pryč, má po radosti a jak by ne, pohlavek je pohlavek, koho by to těšilo, celý den o tom přemýšlí, obrací to v hlavě, nakonec si řekne, nejspíš jsem nebudil tak docela přesně, lidé si na přesnost potrpí, a umíní si, že bude přesněji.

A vážně, v noci je celý nervózní, ráno úzkostí ani nedýchá a budí tak přesně, že přesněji to není vůbec myslitelné.

Ale co byste tomu řekli, dostane pohlavek jako houpací křeslo.

Co to má jenom znamenat, myslí si budík, je z toho celý nesvůj, ale začíná ho to zajímat a nelze se mu divit, chce mít v té věci jasno, hrozně rád budí, dal by za to nevím co, ale pohlavky mu to kazí, a tak uvažuje a říká si:

S přesností to nesmím přehánět, pán si chce pospat, co je na tom špatného, má na to právo, budu budit o čtvrt hodiny později, a ráno budí ve čtvrt na sedm.

Ale co byste tomu řekli, dostane pohlavek jako stánek se zeleninou.

Aha, říká si budík, když budím přesně, dostanu pohlavek, když budím později, dostanu pohlavek, budu budit o něco dřív, ten pán je ranní ptáče, nevyznám se v lidech, a ráno zvoní ve tři čtvrtě na šest.

Ale co byste tomu řekli, dostane pohlavek jako sousoší dvou badatelů.

To už se budíka zmocňuje zoufalství, je mu do pláče a ze zvonění má strach. A protože se ho zmocňuje zoufalství, případně lehce na zoufalou myšlenku a rozhodne se nezvonit vůbec.

A opravdu, ráno ani nepípne, mlčí a čeká a podívejme se, nic se neděje, je klid a budík cítí, že mu spadl kámen ze srdce, a myslí si, konečně jsem na to přišel, a mne si spokojeně ručičky, ale v půl deváté dostane z ničeho nic pohlavek jako ledoborec s třemi komíny.

To víte, že toho má tak akorát, sebere se a jde po špičkách ven, jde se zkrátka podívat, je-li ještě někde na světě, takhle nešťastný budík, který rád budí, který toho má plnou hlavu a je bit, ať zvoní, nebo ne.

A vidíte, má štěstí, potká budíka, který vypadá jako on sám, má ciferník a ručičky, jenomže je celý červený.

Tak co, jak se ti budí, ptá se náš budík, který je celý modrý.

Ale, řekne červený budík, když budím přesně, dostanu pohlavek, když budím později, dostanu pohlavek, když budím dřív, dostanu pohlavek, a když nebudím vůbec, dostanu pohlavek jako ledoborec s třemi komíny.

Jak se zdá, řekne modrý budík, jsme na tom všichni stejně, svoláme budíky a poradíme se. A svolají všechny budíky na noc do parku.

A už je tady noc, na nebi svítí hvězdy, v parku je ciferník na ciferníku, šest tisíc budíků čeká, co bude, a tikání je slyšet až na náměstí.

Když se všechny budíky sejdou, řekne modrý budík: Přestaňte tikat, ať slyšíte, co řeknu. A budíky přestanou tikat, poslouchají, co řekne modrý budík, a modrý budík řekne:

Budící! Rádi budíme, co je na tom špatného, jsme přece budíci. Nenecháme se pohlavkovat pro nic a za nic.

Tak jest, volají budíci, máme toho plná ozubená kolečka.

Budící, řekne modrý budík, máme krásné posláni, kdo jednou zvonil, ví, že na světě není nic krásnějšího. Ale ty pohlavky to kazí. Navrhuji odejít někam, kde budeme budit bez pohlavků.

Jdeme, volají budíci, jaképak řeči.

A dají se do tikání a jdou a jdou, až dojdou k modrému moři, sednou na loď a plují, až doplují k ostrovu, který je právě tak pro šest tisíc budíků.

Budící, řekne modrý budík, toto je naše zaslíbená země, tady můžeme budit od rána do večera a nikoho nezbudíme.

A budíci jsou dojatí, volají sláva, dají se do zvonění a zvoní bez přestání, zvoní, jak se komu zachce, takže je tu náhle, uprostřed modrého moře, malý stříbrný zvonící ostrov a je to nádhra, co vám mám povídat, je to jako mnoho golfských proudů, hejna skřivánek a plachetnic a plno mraženého ovoce dohromady.

[-Z PRACOVNY-]

Seminární třída D
Volba literární předlohy pro
dramatickou výchovu

Pracovna třídy D, jejíž lektorkou je doc. Eva Machková, teoretická dramatické výchovy a dětského divadla a pedagožka KVD DAMU Praha, se ukrývá v budově Národního domu, v místnosti hned naproti „ředitelné“. Je to útulná třídička (pro seminaristy: vzor kávička) se stoly narovnanými do čtverce, které jsou sympaticky zaplněny knihami, papíry, tužkami a pery, a mezi tím vším cinkají skleničky od ovocných šťáv a hrnky od kávy. Paní E. Machková sedí v čele, za jejími zády je na tabuli napsáno: KDO, CO, KDE, KDY a PROČ. Kolem čtverce stolu je rozesazeno dvanáct seminaristů. Na první pohled tu vládne vlnitá pracovní atmosféra. Ideální prostředí pro kavárenského povaleče. Bylo mi jasné, že tu hned zdomácním – též se to rychle stalo, jelikož záhy jsem zapomněla na úlohu redaktorskou a zapojila jsem se do hovoru.

Seminární skupina je složena ze studentů středních a vysokých škol a z učitelů z praxe. Najdete tu ostřílené zkušené učitele i úplné začátečníky. Část z nich prošla kurzy výchovné dramatiky - jednorázovými, celoročními, a část zná ledacos ze školy.

Práce je tu zaměřena na proces hledání výchozího textu pro dramatické lekce či

pro divadelní inscenaci. Zatím se zdá, že budou převažovat úvahy o divadelním tvaru.

Koncepce dílny vychází z časového omezení dílny. Proto Eva Machková přivezla celou sbírku textů z domova a vyžádala si místo blízko kopírků. Připravila pro výběr především kratší texty a zaměřila se na nabídku žánrové všehochuti. Ve velké krabici tak můžete najít kritické výbory pohádek (těch méně frekventovaných - bulharských, ruských, slovenských...), různá zpracování bajek (P.Šrut, O. Syrovátka), výbory lidových říkadel a textů, známé historické příběhy (v podání H. Doskočilové - Diogenes v sudu, Damoklův meč), krátké klukovské příběhy (Mikulášovy patálie, Mikulášovy prázdniny), výbory krátkých národních textů (J.Hiršal, J. Kolář - Enšpígl, Paleček).

První den dílny patřil teoretickému úvodu a práci se dvěma ukázkovými texty, na nichž E. Machková dokumentovala vše, o čem mluvila. V závěru dopoledne si seminaristé rozebrali knihy z krabice a odcházeli s tím, že mají nedělní dopoledne volné, aby si mohli texty přečíst a vybrat z nich ten, na němž budou chtít pracovat. V pondělí už měli všichni přijít s konkrétním (a namnoženým) textem a se základní rozvahou, k čemu a jak asi chtějí zvolený text použít.

Stala jsem se tedy svědkem rozvah nad texty Strašný báb, Myší svatba a Proč se

staří lidé nezabíjejí. Nemá asi příliš smyslu popisovat, co všechno seminaristé navrhovali a v jakých podobách se jim použití textu jevílo. Došlo na to, co všechno musí mít text, který se má realizovat jako divadelní představení. Řeč se točila kolem možností strukturování dramatické práce. Důležité pro mne bylo, že šlo o dialog, při němž mizely rozdíly mezi zkušeným a nezkušeným učitelem či studentem. Zvítězilo plně zaujeté tématem. Přirozeně se přecházelo od konkrétních předloh k teoretickým pracím o pohádkách či metodickým materiálům. Padaly nápady. Konkrétní případy. Kolegiální úsměvy. Tak jsem se také stala seminaristou a byla jsem moc spokojená. Dozvěděla jsem se ledacos nového a kdykoliv jsem mohla říct, co si myslím. Neříká se tomu otevřená komunikace?

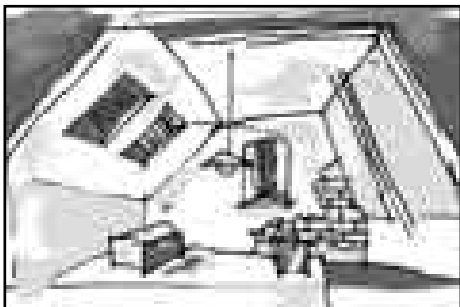
Během dne jsem se ještě snažila promluvit s některými seminaristy. Fandovi jsem položila obvyklou „neotřelou“ otázku: Co ti seminář D přináší? Co je pro tebe zajímavé? A odpověď? „Nabízí mi jiný úhel pohledu na text. Nejen, jestli se mi líbí nebo ne. Začínám v něm hledat věci, které jsem v něm dříve nehledal. Ukazuje mi to, že se na text můžu dívat podle toho, co může dát dětem. Sám jsem třeba dřív poznal strukturované drama na táboře jako účastník a nic jsem o tom nevěděl. Teď bych si chtěl něco podobného zkusit vystavět.“

Děkuji paní Evě Machkové a seminář D za krásné a podnětné dopoledne.

Zapsala žehlička Iva

[- Z PODKROVÍ -]

Strado a Varius

je i není pohádkový příběh. Odehrává se v Paříži, a přece tak trochu ve snu. Je to kniha, a přece není jenom ke čtení nebo k prohlížení. Je to kniha-procháзка, která vede po tenké hranici mezi skutečností a snem. Je to kniha magická, která vás do sebe vcucne jako tajemný labyrint. V soutěži Magnesia Litera udělovala porota letos poprvé cenu v kategorii knih pro děti a první laureátem se – podle mého plným právem – stala právě kniha Strado a Varius. Martina Skala, která je pod knihou podepsaná, se narodila na Malé Straně, vystudovala v Praze, v roce 1986 odešla do Paříže a dnes žije v Kalifornii se svým manželem Francoisem, synem Sašou, psem Lupem a kocourem Puškinem.

Její lehce melancholický příběh drobet staromódního, kdysi slavného houslisty Varia, působí v českém kontextu velmi zvláštně, stěží bychom mu hledali nějakého blízkého příbuzného. Snad má cosi společného s poetickými muzikantskými pohádkami anebo ještě spíš povídkami Iliji Hurníka. Snad by bylo možné najít souvislosti s bilderbuchy Petra Sise nebo Petra Nikla. Možná i s atmosférou knih Daisy Mrázkové. Ale to vše jsou jen marné pokusy pojmenovat a zařadit výjimečný umělecký čin.

„Bylo mrazivé březnové ráno. Ledový vítr hnal Paříž poslední zbytky loňského listí. Starý houslista, kdysi slavný pod jménem Varius, zamyšleně kráčet do své oblíbené kavárny. Náhle zůstal stát jako přimražený. Tak tak že

[- DOMOVNÍ NÁSTĚNKA -]

ÚTERÝ 17. 6.

8.30 - 12.00	dílny pro děti ze souborů	
8.30 - 12.30	semináře pro dospělé	
9.00 - 11.42	4. blok vystoupení souborů – pro veřejnost	
11.45 - 13.00	oběd - soubory	
13.30 - 16.10	4. blok vystoupení souborů	
všichni:		
13.30	Justýna a upíři (Koukej! ZUŠ Klecany)	kino
skupina a)		
14.05 - 14.17	Ostrov pro šest tisíc budíků (Dramatický soubor ZŠ Bechyně)	ND – MS
14.30 - 14.36	Tulíkráska (HOP-HOP pidi, ZUŠ Ostrov)	ND – MS
14.55 - 15.20	Živá voda (Hrozinky, ZŠ Hroznová Brno)	ZUŠ – DT
-	tj. lektoři, soubory Klatovy, LDO ZUS Český Těšín, České Budějovice	
skupina b)		
14.05 - 14.30	Živá voda (Hrozinky, ZŠ Hroznová Brno)	ZUŠ – DT
14.48 - 14.54	Tulíkráska (HOP-HOP pidi, ZUŠ Ostrov)	ND – MS
15.08 - 15.20	Ostrov pro šest tisíc budíků (Dramatický soubor ZŠ Bechyně)	ND – MS
-	tj. seminaristé, soubory Třebotv, Kroměříž	
všichni:		
15.35	Městečko Millwill (Žeženy, Gymnázium Aš)	kino
16.30 - 17.30	diskusní klub pro seminaristy	
17.00 - 17.30	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů	ND
17.00 - 19.00	dětský diskusní klub	Nivy
17.45 - 19.00	veřejná diskuse o inscenacích 4. bloku	MÚ
20.30 - 21.50	Zápas v improvizaci (H.M.I.S a STŘE.L.I Praha)	kino

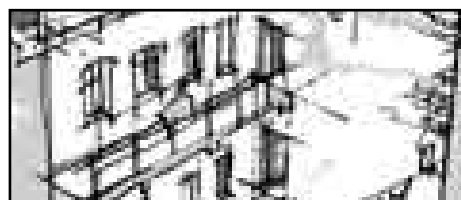
nešlápl na malé bílé vejce uprostřed chodníku. Vajíčko uprostřed Paříže, fuknete si, na tom není nic tak zvláštního! Podivuhodný byl však zvuk, který z vejce vycházel. Přesně jako by někdo tichounce ladil housle.

Varius chtěl vajíčko zvednout a dát do kapsy. Vztáhl ruku, ale vtom se vejce roztočilo jako divoká káča, začalo skákat sem tam a vzápětí se protahovalo jako kočka. Varius pozoroval ty skopičiny s ohromením. Znenadání vejce provedlo poslední salto, dopadlo na dlažbu, rozprsklo se a ze skořápky vyskočily maličké housle.

„Strado,“ představily se housle tenkým hláskem.
„Varius,“ hlesl houslista a pak si pomyslel:
„Ježíšmarjá, ony jsou mi podobné!“

(Knihu vydalo nakladatelství BRIO v Praze v roce 2002)

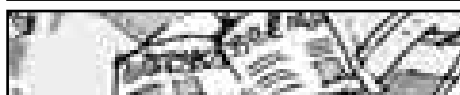
[- PŘILETĚLO OKNEM -]

Už po dvě noci nám oknem do redakce přiletěly tóny písní. V prvním případě dokonce s textem, shrnujícím naši těžkou a úmornou práci u strojů! Děkujeme proto velmi a pohoršujeme se nad nadávkami, znějícími o půl třetí v noci nahlas z okolních domů!

Zpěvu zdar!

[- PAVLAČ -]

Deník Dětské scény - Trutnov 2003. Číslo 4.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecová, Martina Tothová, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 17.6.2003 v 2:20. Vychází - 17.6.2003 ve 10.45. Náklad - 300 ks.

NA KLEPADLE

str. 71

POKOJ PRO HOSTY

str. 77

ZASTIHLI JSME NA LAVIČCE ... str. 78

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo · 5

středa · 18. června 2003

[· T R U T N O V ·]

[- DVORANA -]

Jak si vybíráš, na které dílně strávíš odpoledne?

Jdeme všichni dohromady, celý soubor. Chceme být všichni po kupě.

Šárka, 13 let

Podle toho, co mi připadá nejzajímavější.

Šárka, 14 let

Podle toho, kde je volné místo a trochu podle mojí chuti.

Martin, 12 let

Snažím se dostat na dílnu improvizace, protože znám její vedoucí a vím, že je dobrá.

anonym, 14 let

Podle toho, jaká je paní učitelka – jestli je hodná nebo zlá.

Markéta, 9 let

Podle toho, co si chci vyzkoušet.

Bára, 13 let

Jedna paní si dneska řekla, že tam můžou být jenom děti od 12 let. Tak jsme všichni museli jít jinam.

Andrea, 9 let

Někdo nás tam dal, tak jsme tam šli.

Bára, 9 let

Nejdeme do dílen. Nestihnem to, ale mrzí nás to. Hrajeme dnes a ráno zase musíme pryč. Rádi bychom šli.

Veronika a Markéta, 15 let,

Oni nás tam poslali.

Iveta, 9 let

Podle toho, co nás baví. Měli jsme dvě dílny a byli jsme tam vždycky dohromady, celý soubor. Většinou se shodneme. Je škoda, že můžeme jen dvakrát. Chtěli bychom vyzkoušet všechno.

Lucka, 17 let

Mně se na tu hudební nechtělo, přehlasovali mě. Ale pak to bylo dobré.

Mája, 16 let

Chtěla jsem jít s kamarádkou do výtvarné dílny, ale už bylo plno. Nechtělo se nám znova na improvizaci, protože jsme chtěly vyzkoušet všechno. Tak jsme šly na pohyb.

Maruška, 10 let

Taky podle toho, co nám doporučí vedoucí.

Aneta, 11 let

Já si vybírám i podle toho, co spíš potřebujeme do představení – třeba improvizální dílnu.

Petra, 11 let

Podle toho, co nás baví a zajímá.

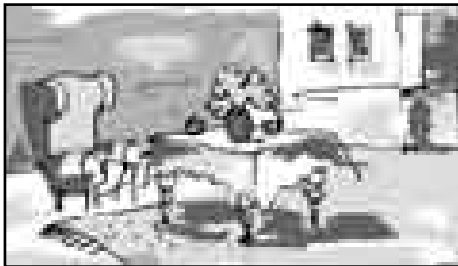
Petra, 12 let, Zuzka, 18 let, Nikola, 12 let

[-VE VÝTAHU-]

[-SALÓN-]

Další den přehlídky přinesl pět představení, čerstvou porci únavy, v sálech několik stupňů Celsia nad dýchací mez, nové svršky „z druhé ruky“ lektorskému sboru, večer žlutých a červených kartiček a také další diskusi o představeních. Probíhala podle stejného a osvědčeného vzoru, a tak – rovnýma nohama do ní!

Hrozinky ZŠ Hroznová Brno – Živá voda

Vedoucí souboru Žanda Hrubá: s dětmi tohoto dramataku při ZŠ pracujeme s Ivanou Gajduškovou druhým rokem. Zkoušíme ve třídě. Námět vznikl před rokem, kdy jsme si hráli na kmeny. Postupně jsme ho rozvíjeli improvizací a doplňovali aktuálními situacemi, přičemž někdy jsme my, vedoucí, byly striktní a někdy benevolentní.

Seminaristé: Měli jsme pocit pobavení diváků i herců. Líbila se nám interakce mezi kluky a holkami, nastolení rozdílu mezi nimi i to, jak kluci postupně „mėkli“. Bavili jsme se o hudbě, která byla živá a příjemná, ale viděli jsme problém v mnoha použitých druzích. Možná však, že to v takovém druhu komedie nevadí. Téma kluci versus holky se střetávalo s tématem smrti. Možná by pomohl princip „divadla na divadle“.

Lektoři: téma se nám zdálo velmi vhodné pro tento věk, otázkou je však jeho uchopení, a v tom vidíme hlavní problémy inscenace: neujasněná role dětí (je to dětská hra nebo stylizace do rolí dospělých?), jejich postoj k rituálům (rituály smrti jsou záležitostí světa dospělých, a fungují jen tehdy, stanou-li se předmětem dětské hry – např. malování), povrchní práce s magickými předměty... Problém vidíme i v závěrečném rozuzlení příběhu, které vyzdvihuje jakýsi erotický podtext, ne zcela přiměřený věku dětí. Svatba by fungovala v případě, že by šlo o „hru na svatbu“. Navíc se zde ztrácí temporytmus představení. Práce s rytmem by pomohla i scéně souboje. Nesourodý výběr hudby by stejně jako řada ostatních prvků potřeboval sjednotit.

Diskuse: v poslední době se objevuje jakýsi „fenomén humorizace“, kdy téma zaniká díky snaze je humorně podat. I tady se dali unést budováním jednotlivostí, které zafungují jednou a dále se s nimi nepracuje – viz v expozici navozený vztah světa mrtvých a živých, který zůstal nedopovězen.

- výtvarná stránka, stejně jako hudba atd. neměla jednotný princip
- funguje to v případě, kdy výtvarný znak je zároveň znakem divadelním
- častá samoučelnost a ilustrování přinášely nelogičnosti – např. 3 výkřiky mrtvého, vztah k rituálu, práce se živou vodou, množství detailů, měsíc

Koukej! ZŠ Klecany – Justýna a upíři

Vedoucí souboru Ivana Sobková: holkám je 11 – 12 let a mají různou míru divadelních zkušeností. Přinesly tuto knihu a chtěly hrát detektivku. Příběh jsme upravili pro holky.

Seminaristé: ocenili jsme představení samo i jednotlivosti – pointu, technické vyřešení okna, organizaci přestavby. Připomínky máme k práci s hlasem matky, k divadelně nedokončenému příběhu, kde by se možná mohlo něco dodat. Možná pointa nevyzněla díky „zcizováků“ určenému divákům. Nečitelná byla postava tatínka. Při vnitřních myšlenkách dívky se nám zdálo, že pohyb nepodporuje obsah. Vrtá nám hlavou, jak mohla upíři matka vědět, že Justýna už je vysátá, když

ji přes plášť neviděla na krk. Vysoké nasazení v úvodu, kdy chór říká hlas matky, upadl při druhém opakování pouze 1 postavou a nabízí prostor pro hlubší vyprávění.

Lektoři: Vyzdvihli jsme dobře technicky zvládnutou práci s promyšleným a složitým textem, přirozený projev sebrané a kvalitně vedené party dětí, zajímavé využití komiksových obrázků, navozujících jednotlivé situace. Scéna se nám zdála místy statickou dekorací, kde chyběl prostor pro přirozené fyzické jednání s bednami. Postava matky by mohla být vypointovaná a možná posunutá do jiného rozměru vztahu matky a Justýny. Postava otce je zbytečná. Konec vypadá jako pointa, ale není – diváci už vše viděli a nemají čím být překvapeni.

Diskuse: tatínek je důležitý jako odraz zrůdného chování matky, která je kreatura svého druhu

- předloha je velmi obtížná a výsledek zdařilý, přesto některé věci tematicky utekly: např. přenosem do holčičího světa nefungují zcela typicky klukovské způsoby dokazování odvahy, parta holek není diferencovaná a chybí vztahy v ní a k ní...

- v předloze jsou velmi důležité vztahy k partě a vedení vnitřního boje hrdiny, kdy závěr se stává momentem zapojení se do party.

- je smích Justýny na konci osvobozující nebo hysterický?

- inscenace zůstává na rovině anekdoty.

HOP-HOP pidi, ZŠ Ostrov – Tulíkraska

Vedoucí souboru Irena Konývková: Lucka si vybrala text k přednesu, který jsme zkoušely společně rozpracovat. Zpočátku jsme pracovaly bez kluka, což nefungovalo, a tak jsme zapojily saxofonistu.

(pozn.: následovala diskuse o způsobu výběru představení krajskými porotami a o tom, že leckdy představení, do nějž vkládáme své naděje, nemusí uspět. Na druhé straně i takováto drobnička je rovnocenný účastník přehlídky.)

Seminaristé: bylo to příjemné pohlázení, které nás zaujalo nadhledem, humorem, zapojením saxofonisty, výbornou vybaveností dívky a úměrnou délkou. Možná by mohl být saxofonista více ve vztahu k dívce.

Lektoři: velmi kultivované pásmo, v němž se většinou podařilo potlačit jistou banalitu veršů. Dívka je vybavená na větší sousta. Mužský element saxofonisty je přínosem tam, kde fungovalo napětí mezi ním a dívkou, dané vzájemným ignorováním se. Oceňujeme použití polštářů a vypointování situací.

Diskuse: výhodou přehlídek amatérského divadla je svoboda vyjádřit se i na minimální ploše 5 minut

- jedním z kritérií výběru představení je i jeho všeobecná inspirativnost

DS ZŠ Bechyně – Ostrov pro šest tisíc budíků

Vedoucí souboru František Oplatek: děti jsou ze ZŠ, kde jsme v hodinách dramatické výchovy už loni pracovali s jinou Macourkovou pohádkou a přesvědčili se o jejich úskalích. Přesto jsme po něm znovu sáhli, protože se nám líbí.

Seminaristé: ocenili jsme výbornou práci s dechem a velký potenciál holek. Kladli jsme si otázku, proč si zvolili tento text „pod jejich věk“, v němž autorovy vtipy, určené dospělým, navíc ještě potlačily. Měli jsme problém s pochopením rámce – snu. Doporučili bychom větší práci se střihem, vyřešení množství budíků, upřesnění kostýmních znaků a dotažení práce s tělem.

Lektoři: potěšila nás práce s textem, přirozenost holek a jejich „užívání si“ hry. Zdálo se nám, že si zvolili příliš jednoduchou předlohu. Pomohlo by dotažení pohybové složky, některých situací a postav (pán a jeho vstávání, oblékání, natahování budíku) a jejich jasné ukončování. Škoda, že se nepodařilo více využít hlasu a pohybu při pochodu budíků do ráje.

Diskuse: Macourek je vždycky problém při inscenování, ale tentokrát se docela podařil. Problém vidím v absenci humoru (dáno trémou nezkušeného souboru).

- je to otázka interpretace – rostoucí snaha budíku vyvolává stále silnější facky a vede ke vzpouře, což ale znamená, že „ráj“ na ostrově nemůže být snem spáče, ale budíku

- je otázka, jak přenést verbální humor do

jevištně – pohybového
- tentokrát bylo zapotřebí zdvojení informací, a to u nařizování budíku
- na divadle musí být nastolena nejprve situace, pak reakce jednáním a teprve na konci slovo
- „panenský budík nosí rádiovku“
- tanec prodavačky byl samoučelný
Vzpomínka pamětníka, který tento text zpracoval před 25 lety: dopadli jsme stejně špatně a naši slovenští přátelé nás zkritizovali, protože vzpouru budíků musí zdůvodnit vygradovaná akce.

Žeženy, Gymnázium Aš – Městečko Millwill

Vedoucí souboru Anna Trčková: Pracujeme spolu 3. rokem a pokusily jsme se tentokrát udělat představení „z ničeho“. Východiskem nám byla pouze věta „Paul Bodygen se vrátil.“, kterou jsme pak rozvíjely improvizacemi. Ty se snažíme čistit dodnes.

Seminariště: představení u nás vzbudilo bouřlivou diskusi, jejímž hlavním problémem bylo pochopení příběhu. Někteří z nás nerozuměli celku, jiní jeho částem. Není nám jasný žánr ani téma. Postavy nemají dostatečně vybudované charaktery. Líbila se nám scéna, hudba, kostýmy, ale prostor dělal dětem potíže v hraní a ve srozumitelnosti, a nám pak unikala fakta.

Vedoucí: I my máme problémy s příběhem, i když teď už v tom máme jasno – jen to asi nedokážeme zahrát. Jde nám o městečko s podivnými lidmi, kde žije podivný šachista, který touží být starostou.

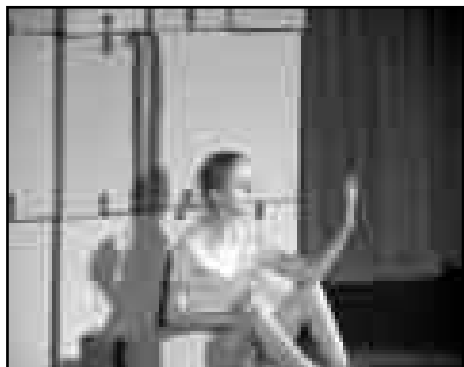
Lektoři: dopolední představení bylo hráno v kině a odpolední prostor v Národním domě tomu vyhovoval daleko více. Díky tomu jsme se pak začali v příběhu lépe orientovat, šachová partie získala na logice, chybělo však dotažení postav šachisty a vztahů. Nebyl ujasněn žánr. Pokud by to byla detektivka, musí pracovat s napětím, detailem, stylizací postav, budováním charakteristik a motivů, což všechno zde scházelo. Nefungovala logika situací, vztahů a postav. Pozitivem byl pokus budovat hru cestou improvizací na základě 1 impulsu. Herecký projev aktérů se pohyboval od přibližnosti až k šarži. Problémy přineslo i nastolení scény – půlaréna vyžaduje, aby motivace postav začínala daleko dříve, než při příchodu do prostoru kukátkového jeviště.

Diskuse: není jasné, jestli princip improvizace byl hlavní spíše ve fázi hledání tématu nebo budování postav a situací, což způsobovalo onu nepřesnost.

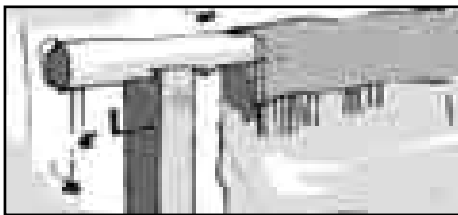
- detektivka pracuje s překvapením, ale to bylo v závěru dávno odhaleno
- hybatelem děje je spíše servírka než šachista
- pachatel by měl do děje aktivně zasahovat
- viděla jsem v tom inspiraci poetikou Twin Peaks, ale tady žádná poetika nebyla – spíše tisíc příhodů a odchodů, které o ničem nevypovídaly. Vše se říkalo a nesdělovalo jednáním.
- byly to pro mě jednotlivé improvizované výstupy, řetězené za sebou bez sdělení
- připomínalo mi to naši politickou scénu, kde jsou taky jenom intrikáni nebo politici bez východiska.

A pak už následoval úprk na večere, zakřívání dojmů, improvizací večer a následné ukládání se do postýlek. Poslední den přehlídky je na dosah...

Zapsala pradelna Petra

[- NA KLEPADLE -]

Záznam z dětského diskusního klubu Na Nivách

Dětský diskusní klub Na Nivách se odvíjel na stejném principu jako v minulých dnech. Tentokrát byla debata bouřlivější a názory rozrůznější. Několikrát byl debatní systém přerušen náhlým skokem do řeči, ale moderátoři Miloš a Tomáš vždy rychle zjednali klid. Bylo o čem mluvit, takže účastníci diskusního klubu setrvali Na Nivách takřka o půl hodiny déle. Ti nejvytrvalejší pokračovali v diskusi i cestou na večeri.

Nabízím teď obsah diskuse v poněkud utříděnější formě, bez záznamu jednotlivých replik a s uvedením míst vzbuzujících otázky.

Justýna a upíři

Líbila se jednoduchá scéna, která dobře fungovala – obzvláště otevírání hrobky. Světlo tam bylo výborné. Vyvolávalo tajemství. Z těch krabic šlo všechno dobře udělat.

Kostýmy byly taky dobré, zvláště upíři.

V představení bylo důležité, že strach upíří maminky je úplně stejný. Mámy jsou stejné.

Justýnina maminka byla moc zlá. Nehrála, ale křičela. Asi to bylo z pohledu Justýny, když to bylo tak moc. Maminka jí tak připadala. Určitě to ale neměla být zlá megera. Měla být přehnaně starostlivá. Justýna si z jejího křiku nic nedělala – takže já jsem ji jako zlou nebral. Ve slovech byla starostlivost. Jak ječela, dělalo ji to zlou.

Tatínek nebyl výrazný. Vlastně tam nemusel být. Asi to mělo znamenat, že maminka je stejná i k němu...

Zajímavá a pěkná byla práce se stronzou.

Konec byl otevřený. Nabízel očekávání, že dojde k dalšímu kontaktu mezi Justýnou a upíří holkou, ale byl konec. Myšlenkou mělo být asi to, že je to u upírů i u lidí stejné, ale nebylo to zdůrazněno.

V knížce je, že ten kluk odchází ze hřbitova a strašně se směje, že mámy jsou všude stejné a parta se lekne, že se zbláznili. Tady to nebylo jasné.

Justýna zkusila holky postrašit už ve dne. V noci pak už utekly samy. Nepřevlékala se za upíra, ale chtěla udělat, že ji upíři vysáli.

Tulíkráska

Text byl sestaven z různých básní na téma láska. Dívka hrála jednu postavu, ale v různých náladách a v různých časech. Vztah mezi ní a saxofonistou se proměňoval. Bylo tam odmítání, zájem, škádlení.

Saxofonista to hodně oživil. Nepodbarvoval, ale byl důvěrně partnerem, jen se vyjadřoval jinak. Od začátku bylo jasné, že ona o něj má zájem. On nejdříve ne, pak nevěděl a pak ano. Polštářky byly dobré. Pomáhaly vyjádření.

Škoda, že tolik vrzala podlaha, vadilo to. Ale nebyla to jejich chyba.

První báseň byla hrozně oddělená od ostatních, mohlo by se to víc propojit.

Nevadilo, že v jednom textu je Petr a v druhém Tomáš. Šlo o poezii. Pochopili jsme to.

Městečko Millwill

Šlo o divné městečko, všichni měli k sobě hezké vztahy, jen policajti se k sobě nechovali hezky. Příběh jsme nestihli celý zachytit.

Líbily se nám taky servírka a šachista na

konci, bylo to překvapení.

Důležitým prostředkem byly kostýmy, hudba a divné mlaskání, které dělalo přechod v čase.

Nerozuměli jsme, jak to bylo s mrtvolami. Proč oživily a šly do bistra. Možná neumřely a zachránily se, protože byla vypuštěná voda z rybníka. Jenže se tam mluvilo o tom, že je zabijí. Celé představení se jenom tik. Ale nevíme, proč ji měla zrovna servírka a jestli ji Paul měl taky. A jak mohl vědět, že se navzájem obyvatelé pobijí? Proč to dělal?

Návrat zpět v čase byl zajímavý. Líbil se mi. Mně zase ne, nebylo to vůbec potřeba.

Příběh se nedá převyprávět. Šachista, který se asi jmenoval Paul Bodygen, se chce stát starostou klidného městečka. Tak si vymyslel nemoc a pak se všichni kvůli tomu povraždili. Jenomže to nemusela být nemoc, ale jenom tik. Ale nevíme, proč ji měla zrovna servírka a jestli ji Paul měl taky. A jak mohl vědět, že se navzájem obyvatelé pobijí? Proč to dělal?

Ta nemoc nebyla nemoc, ale fáma. Byla to nemoc v hlavách obyvatel. A kvůli tomu byli všichni schopní se zabít.

Představení se hrozně táhlo. Příběh měl pointu, ale celé to bylo monotónní, chtělo by to škrtat.

Neověděli jsme, kdo byla ta červená paní. Připadala nám bez charakteru. Nakazila se proto, že byla bezcharakterní?

Teď běží v televizi repríza Městečka Twin Peaks, je to podobné. Inspirovali jste se tím?

Živá voda

Bylo to o tom, že byly dva kmeny – Amazonky a Tita. Holky a kluci. Amazonky měly živou vodu. Kmen Tita ji chtěl, protože mu umřel šaman. Amazonky ji nechťly dát. Tita ji ukradly a došlo k válce. Kromě bubeníků se všichni zabili. Bubeníci pak všechny oživil a pak se z Amazonek a Tita stal jeden kmen.

Velká debata se rozvinula kolem použitých písní. Hudba byla úžasná, rituály docela pěkné, ale proč ty moderní písničky? Vůbec se k tomu nehodily. – Proč ne? Téma bylo těžké. Chtěli ho odlehčit, tak si tam dali moderní písničky.

To „Budeš se mnou chodit?“ bylo divné. Nehodilo se to.

Světla, stronza, všechno bylo výborné, ale ty písničky zrušily všechno. Ale je to věc vkusu.

Líbilo se, jak se kluk převlékl za Amazonku. Jak byl jiný – chrápal, smrděl. Chtěl vodu, tak to kvůli tomu udělal, ale ze současnosti se to dá chápat i že byl transvestita.

Šlo o vodu nebo o hranici mezi životem a smrtí? Jmenuje se to Živá voda, tak o vodu.

Ostrov pro šest tisíc budíků

Byl to sen o životě budíků. Bylo to přehledné. Kostýmy byly jednoduché a moc tomu pomohly. Hlavní myšlenka asi byla: Buďte hodní na budíky.

Ale ono by to šlo i na lidi. Aby se k sobě dobře chovali. A také o tom, že i věci mají svůj život a že bychom si jich měli vážit.

Člověku se zdálo o budíku, pak se probudil – a taky ho bouchl. Mohlo by to být i o tom, že zvyk je železná košile. Člověk to pochopil, a přesto budík bouchl.

Líbila se práce s publikem jako se zástupem budíků.

Majitel budíku nemluvil, protože byl viděný budíkem. To bylo dobré. Taky bylo dobré, jak se budík snažil zavděčit svému majiteli a přitom dostával pořád větší pohlavky.

Tak o tomhle se mluvilo na diskusním klubu dětí. Většina debatujících patřila k staršímu školnímu věku, ale i děti 10-12 let se výborně vyjadřovaly a dokázaly přesně vyjádřit své myšlenky. Fascinovalo mne, jak přirozeně se povídalo. Některé názory si dost protřečily (hlavně v případě městečka Millwill a Živé vody), ale jejich nositelé nebyli nepřáteli. Na Nivách všichni pluli na jedné lodi, která vezla na palubě úctu, porozumění a odvahu.

Zapsala žehlička Iva

[- Z TERASY -]

Téma, téma, téma! A co látka?

Téma je patrně jedním z nejfrekventovanějších slov v debatách o divadle. Pochopitelně. Předstoupit před diváky, a nevědět, proč je chceme oslovit, proč se s nimi chceme podělit o to, co jsme si připravili, je nesmyslné a vlastně i nezodpovědné. Jenomže vědět, proč chci o něčem vyprávět nebo hrát, proč jsem si vybral to či ono východisko, znamená taky vědět, jaký k němu mám vztah, co si o něm myslím, čím mě tak vzrušuje. Je řeč o tom, čemu se říká látka. Nemáme-li však nosnou látku – a na divadle je tou nejnosnější látkou zpravidla příběh, můžeme se stavět na hlavu a atakovat diváky sebevíc, ale naše snaha vyjde ve výsledku naprázdno.

Téma včerejší brněnské inscenace **Živá voda** by bylo možné lapidárně formulovat jako dětskou hravost. Pohled na malé děti, které se chovají na jevišti bezprostředně a hravě, okouzlí spolehlivě většinu diváků. Divák chvíli s pobavením a potěšením sleduje děti hrající si na jakési přírodní kmeny a na jejich soupeření. Ale divadelní čas běží neúprosně a diváka přestává postupně uspokojovat pohled na příjemné a hravé děti a začnou mu naskakovat neodbytné otázky: Co je to za kmeny? Jaký je mezi nimi vztah? Nepřátelský? Proč? Čím je nepřátelství dáno, z čeho pramení? Tím, že je jeden kmen klučičí, a druhý holčičí? Jaká je v tom asi logika? Co z toho vyplývá pro příběh? A jaký příběh se tu před námi vlastně odehrává? Hrají děti na jevišti členy obou znesvářených kmenů, nebo děti hrají děti (a jaké?), které si na členy kmenů hrají? Kde, kdy a za jakých okolností? Vždyť se čas od času obrací přímo na diváky s dotazem nebo otázkou a evidentně, „antiiluzivně“ jejich existenci registrují. („Tady jsou diváci...“) Proč se mrtvý náčelník najednou stane vypravěčem? Je to efektní, ale co to znamená, nebo přesněji co to má znamenat pro divadelní tvar?

I téma hry a hravosti je třeba opřít o konkrétní materiál, o látku, která ho může zprostředkovat a která je s to ho unést. To, co jsme viděli včera v sálku ZUŠ, byla však nesourodá změt jednotlivostí, které se jen obtížně skládají v celek. Už ta hudební směska, posbíraná z různých zdrojů (od Tibetu po český pokleslý popík), je příznačná a věru roztodivná. Ale především mám na mysli povážlivě nelogičnosti ve vedení příběhu: Proč kluci najednou vydají nepřátelům živou vodu? Proč mají živou vodu původně jen Amazonky? A nadto to vše bylo prošípováno lacinými vtipky typu „Jsou to obřady pohřební, svatební, tázací, přací...“ Příběh Živé vody je tak obecný, nezakotvený, že děti nemají co hrát, a tak jim zbývá jen jediné, hravost jen demonstrovat.

Absence nosné látky dovedla do slepé uličky také Annu Trčkovou a její soubor z Gymnázia v Aši. Autorská inscenace Městečko Millvill se tvář jako postmoderní temná tragikomédie. Je to ale ve skutečnosti směs tak dokonale propletených motivů, že má divák často neodbytný dojem schválnosti. Důsledkem je žánrová nejasnost: Městečko Millvill je trochu

krimi, trochu thriller, trochu parodie na ně... A s nejasností jde ruku v ruce totální nahodilost ve ztvárnění postav, při němž se soubor nerozpakuje využívat posunčiny, prvoplánových šarží, laciného pitvoření nebo šaškování. Povážlivě často soubor sahá po prvních, laciných nápadech. Jsem přesvědčen, že to souvisí právě s tím, že soubor nemá oporu v příběhu, který by mu nabídl pevnější „pravidla hry“ a mohl by i naznačit možnosti stylizace.

Také třetí inscenace včerejšího dne – **Justýna a upíři** – byla s ohledem na zvolenou látku pozoruhodná. Na ní se podle mého dá ukázat, jak nosná látka, která nabízí dramatický, divadelně zajímavý příběh, situace a zajímavé téma, může podržet dramaturga a režiséra i soubor. Hororová povídka Briana Jacquesa má přehledný příběh, který Iva Sobková zpracovala do podoby anekdoty. (Bylo by však ještě potřeba zvážit proporce některých částí, např. úvodní scénu s maminkou a závěrečnou, zrcadlovou scénu s upíří matkou, která by měla zafungovat jako rázná pointa; také by to chtělo zrychlit návaznosti mezi jednotlivými sekvencemi.) Jacquesova povídka nabídla dramaturgovi a souboru rovněž postavy, které jsou pro děti zvládnutelné, ve kterých se na jevišti cítí dobře. A zvolený žánr hororové anekdoty umožnil souboru najít šťastné řešení i pro postavy dospělých (fázované živé obrazy s bočními komentáři celé skupiny) a pro upíry. Vzhledem k žánru je naopak zavádějící a příliš naddimenzovaná úvodní pasáž s rozčilenou matkou (zvýrazněná navíc zatím nepřilíží šťastnou scénou s otcem u televize), protože vyvolává falešný dojem, že se tu začne rozehrávat jakési sociální drama. Všechno jsou to však problémy snadno řešitelné, protože inscenace je ve svém gruntu postavena dobře.

Také dvě zbývající úterní inscenace byly zajímavé tím, jakou látku měly jako východisko a jak s ní jejich režiséři naložili.

Ostrovská komorní kompozice **Tulíkráska** je příkladem toho, kdy inscenace zvolené látky vydatně pomohla. Textovým východiskem Tulíkrásky, které jsou vybrány ze stejnojmenné knihy Jana Kašpara, nepatří zrovna k vrcholům české poezie. Ale Irena Konývková coby režisérka těmto textům pomohla tím, že k nim vytvořila kontrastní - klučičí „hlas“, který s dívčí lyrickou hrdinkou vede dialog prostřednictvím saxofonu. Paralelní vedení obou hlasů zprostředkovává neokázale, bez zbytečných vnějších efektů téma, které si přednášečka z Kašparových textů vytáhla. Jenom mně trochu zamrzelo, že onen nesentimentální metaforický dialog-nedialog byl ukončen pointou, která je sice divadelně výrazná (kluk zareaguje tak, že dá dívce košem – hodí po ní polštář), ale tematicky výpověď zploštuje.

Bechyňský učitel základní školy František Oplatek – navzdory tomu, že v dramatické výchově teprve sbírá zkušenosti - přesvědčil o tom, že s dětmi dokáže pracovat tak, že jsou na jevišti většinou přirozené a kultivované, že na sebe dokáží dobře reagovat, cítí situace a získaly už i jisté divadelní dovednosti. Skutečností však je, že v divadelní práci není zatím F. Oplatek ještě příliš zručný a poučený. Projevilo se to především v tom, že se coby dramaturg Ostrova pro šest tisíc budíků zcela minul s poetikou Miloše Macourka. Jeho svérázný, především jazykový humor se za každou cenu snažil převést do „pravděpodobných“ situací. M. Macourek se tomu pochopitelně vzepřel. (Jeden příklad za všechny: Vzpomeňme si, co se přihodilo, když byly „pohlavky“ budíků – které v Macourkově textu vnímáme metaforicky - na jevišti doslovně realizovány.) Následkem tohoto výrazného posunu došlo k tomu, že Macourkova

jiskřivá absurdní, vlastně nonsensová pohádková próza ztěžkla. Soubor se snažil tuto složitou situaci nějak řešit, ale bohužel spíš neobratnými obezličkami – příběh budíků byl vsazen do snového rámce a pro pohádku zbytečná scéna v obchodě byla ne zrovna šťastně (neadekvátně zvolené látce) nepatřičně „odlehčena“ tanečkem. Pokud však bude F. Oplatek i po divadelní stránce na sobě pracovat tak intenzivně, jako v oblasti metodiky dramatické výchovy, jistě se brzy s jeho souborem uvidíme.

Jaroslav Provazník

[- V KUCHYNI U DŘEZU -]

Všem vedoucím souborů, které vystupovaly v úterý 17.6. 2003, jsme položili jednu stejnou otázku:

Co rozhodlo o výběru tématu a předlohy vašeho představení?

Zde jsou jejich odpovědi:

Ivana Sobková, vedoucí souboru Koukej! ZUŠ Klecany

Holky chtěly nějaký strašidelný příběh. A já jsem zase chtěla, aby se na pozadí strašidelného příběhu dozvěděly něco o sobě, vztazích a problémech, které jsou pro ně aktuální.

Anna Trčková, vedoucí souboru Žeženy Aš, nám ,bohužel, unikla neznámo kam.

Žanda Hrubá, vedoucí souboru Hrozinky Brno

Hra v parku.

Irena Konývková, vedoucí souboru HOP-HOP pidi

Rozhodlo to, že Lucka přinesla sbírku Jana Kašpara Tulíkráska. Téma se odvíjí od povahy knížíky.

František Oplatek, vedoucí Dramatického souboru ZŠ Školní Bechyně

Zájem holec. Jiný Macourkův text (Jak šly makaróny na procházku) jsme hráli před dvěma lety. Na krajské přehlídce jsme se dozvěděli, že je Macourek obtížně hratelý – a to byla pro nás výzva. Ale rozhodující byl zájem holec.

BABIČČIN GULÁŠ

Tak vám nevím, jestli se zrovna krzno dá dát do guláše. Každopádně je to bezpochyby delikatesa tohoto čísla, protože krzno je první slovo, které vám nemusím vysvětlovat já. Ano, je to tady! Konečně to někdo uhádl! Sláva! Víte, kdo na to přišel? Křížaly z Klatov – ty jsou dobrý, co? Tak si je necháme nakonec, co říkáte? Ale nekoukejte se tam – až na konci!!!!!!!

Lidičky z divadélka Růžek z Českých Budějovic mi řekly, že krzno znamená :

- prkno, dřevo, okno, obrázek
- prázdno
- peněženka
- náká valcha
- náká součástka v peci

Danka (15 let) – mimochodem, je ze souboru Děláme na tom, mi oznámila, že krzno je:

- určitě zakrslé zrno ☺
- příšerka, která se probouzí za zatmění Měsíce a straší v lesích....

A už je to tady – Křížaly z Klatov si nejdřív myslely, že krzno je:

- jako nákej kýbl, nádoba
- náký zrno, možná druh nákýho jídla, ALE TO BYSME NEJEDLI!

- druh piva
- náká vnitřnost, třeba u krávy
- název nákýho města
- hudební nástroj - pitevní nástroj
- nebo bitevní!

- jako plachta – nebo třeba rekvizita

- něco jako tablo, nebo plakát
- součást stavu myšleno tkalcovského

- nákej nástroj, co se používal v minulosti - něco v kolovratu

- vrata, dveře, tvrz
- **NÁKÁ HOVADINA TO BUDE!**

- **ň á k ý o b l e č e n í :**
- nákej háv, takovej ten dlouhej,

kápě

- „Není to krzno takovej ten oblek pro tu církev? Jako pro soudce.“

„To je talár.“

„Tak sorry!“

„Ale dřív se tomu třeba říkalo krzno, ne?“

- kamaše to nejsou?

- zvláštní klobouk, ten, co nosila

Bílá paní, róba pro princeznu

- chrániče hokejistiký, suspensor

- plavky, plenky

- zvonáče, takže teď je v módě

krzno!

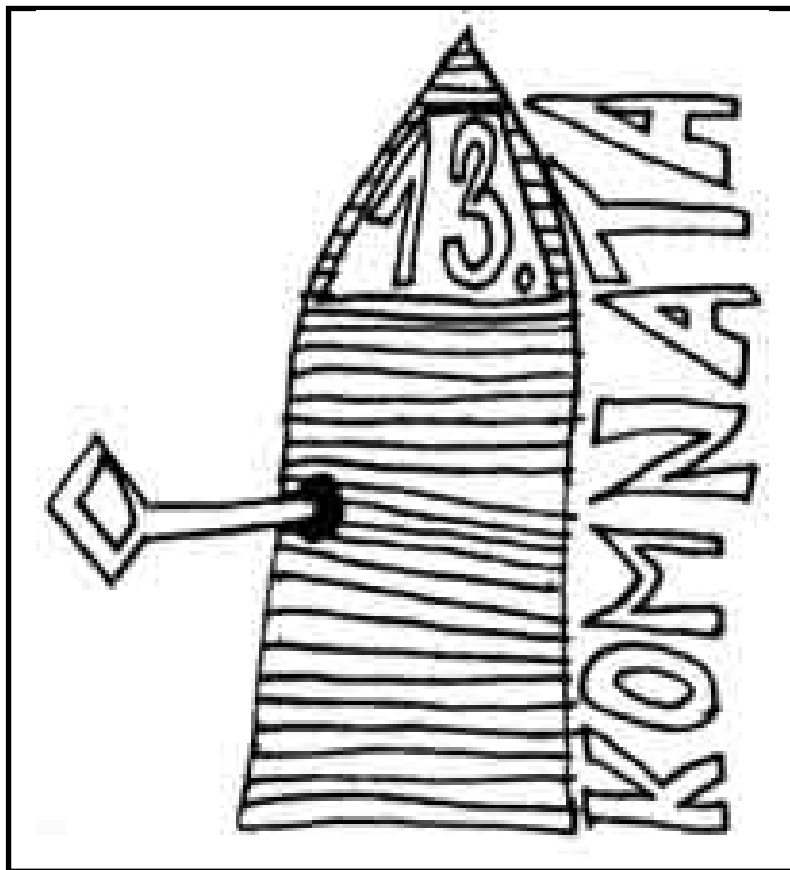
- korzet, šněrovačka, pás cudnosti, podvazkový pás, spodní teplý prádlo pro pány

- kalhotky – „Miláčku, sundej si krzno.“

- pyžamo – „Vem si krzno a jdi spát, vždyť už bude brzy den....“

- no, takový krzno je jako krosna, vezmeš si krzno a jdeš nakoupit

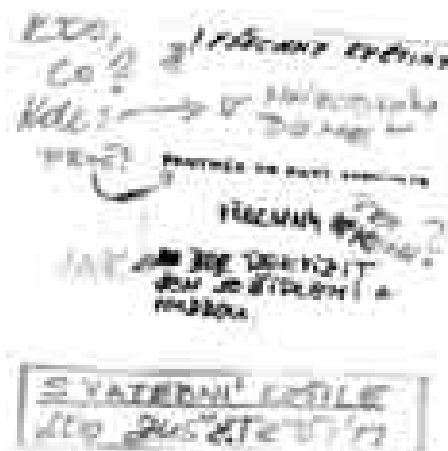
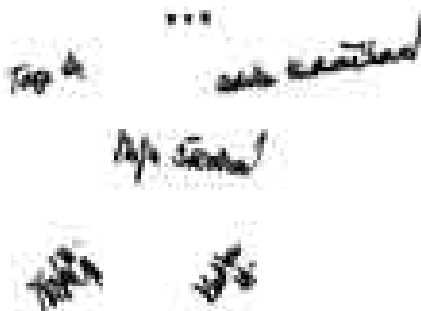
Jak vidíte, bloudily docela dlouho, ale nakonec to z nich přece jenom vypadlo. Křížaly vám vzkazují, že KRZNO je lehčí kožené brnění. Napadlo by vás to? No nic, zkusíme to dál. Nová babiččina specialita se jmenuje **MOTÁK**. Tak co by to asi tak mohlo být tentokrát?

CO SE ŠUŠKÁ VE PSÍ BOUDĚ

EMISAR

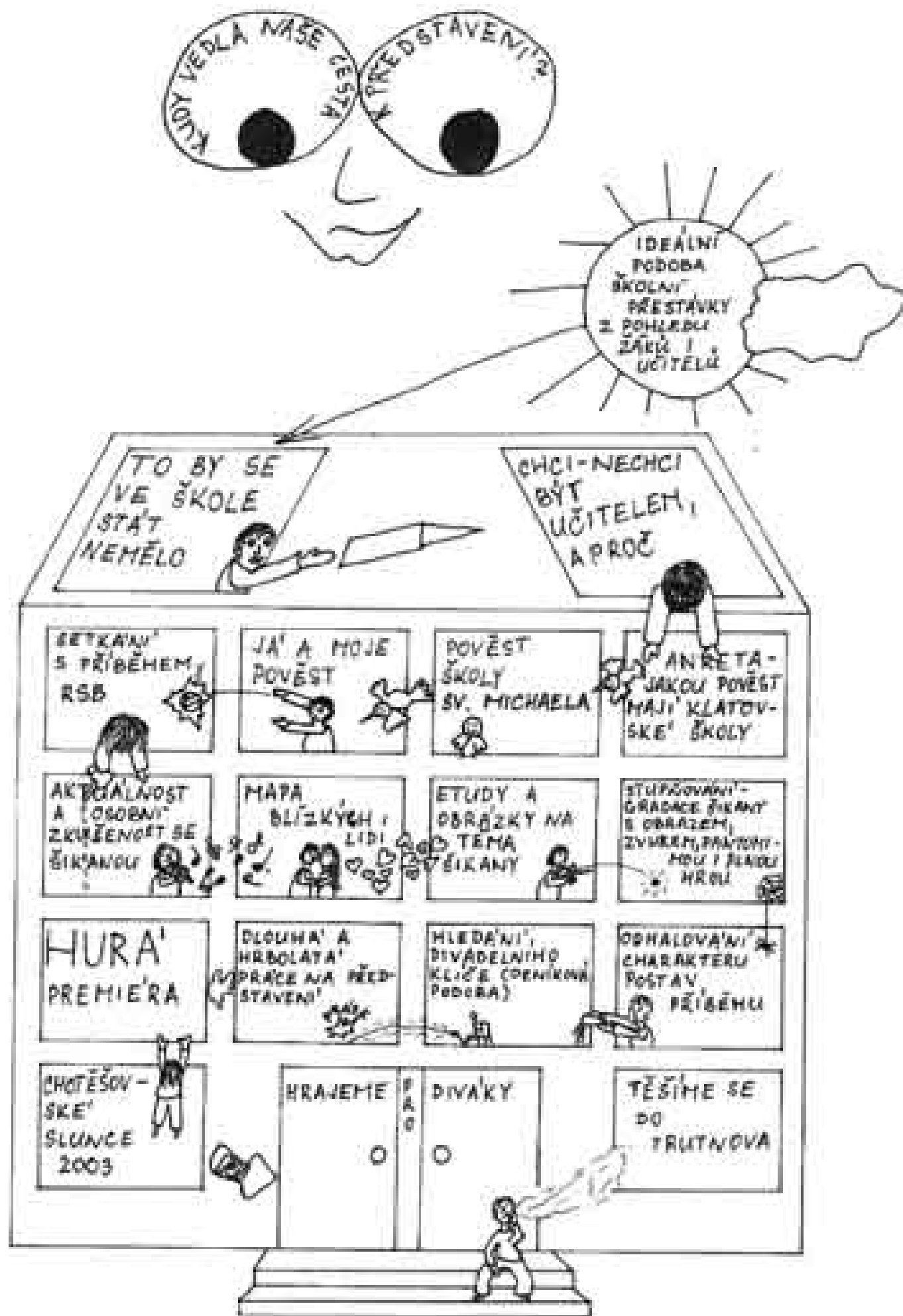
**HRA, KTERÁ VÁS
ROZHODNĚ NENECHÁ
USNOUT A ROZEHRÁJE
VAŠÍ FANTAZII**

SLYŠENO MYŠÍ DÍROU

MÁ JAKUB HULÁK MANŽELKU, POPŘÍPADĚ PŘÍTELKYNI?

Jsem svobodný. A to stačí...

ZRCADLO

Otoman včera přemýšlel nad svou rubrikou Zpod starého Otomanu. Bude to jeho poslední letošní příběh pro vás, a tak si chce dát opravdu záležet. Chtěla jsem taky něco vymyslet, aby se nenaparoval, že je chytrější než já. Přemýšlela jsem a b á c l, dostala jsem nápad. Přehlídka se pomalu ale jistě blíží ke konci, takže se dá už leccos zhodnotit. Tak proč bychom to neudělali? Způsob je jednoduchý, jedna hvězdička je nejhorší a pět hvězdiček je zase nejlip. Dnešní otázky zní:

- 1/ Jak dobře nebo špatně v Trutnově vaří?
- 2/ Jsi nebo nejsi spokojen/a s výběrem jídla?
- 3/ A co dílny? Líbí se ti?
- 4/ Když už jsme u dílen, jaká se ti líbila nejvíc a proč?

Dramatický soubor ZŠ Bechyně:

1/ * * * *

2/ * * * *

3/ * * * * *

4/ Improvizace, protože se celým tělem dá i bez mluvení vyjádřit děj. Je to prostě hezký. (Lída)

Improvizace. Je to porozumění tomu druhému člověku. My jsme tady poprvé a s nikým jsme se neznali, tak nám to pomohlo. (Katka)

Dílňa P. Bylo zajímavý, jak se pohybem dá vyjádřit spoustu věcí. (Jarka)

Improvizace. Mám improvizaci hrozně ráda, protože tam člověk hraje přirozeně a nedělá ty naučený pohyby. Já jsem ještě nic takového nezažila. Je to prostě úžasný. Podle mě je určitě dobrý, že se může improvizace využít na představení, když něco vypadne. Nám se to včera stalo. Při tom prvním představení nezvonil budík, tak jsme museli zvonit my. (Karolína)

Pohyb, čili dílna P. Mě pohyb baví. Dá se jím vyjádřit smutek, radost a nemusím to říkat. Já se odmalička ráda hýbu. (Lucka)

Martin a Lenka z Kroměříže:

Martin

1/ * * * *

2/ * * *

3/ * * * * *

4/ Výtvarné výlety, protože jsem začal objevovat v sobě potřebu se nějak výtvarně projevit. I když strašně jednoduše.

Lenka

1/ * * * *

2/ * * *

3/ * * * * *

4/ Improvizace. Učili nás pracovat s tělem, sladit pohyb a řeč a vnímat, že třeba z postoje můžu něco udělat.

Dana a Maruška z Nového Města na Moravě:

Dana

1/ * * * * *

snídaně

* * *

oběd

*

večeře (já totiž na teplou večeři nejsem zvyklá)

2/ * * *

3/ * * * * *

4/ Výtvarka. Bylo to fajn. Přístup učitelky byl perfektní a dělali jsme věci, co bych si nikdy nezkusila.

Maruška

1/ * * * * *

snídaně

* * *

oběd

* *

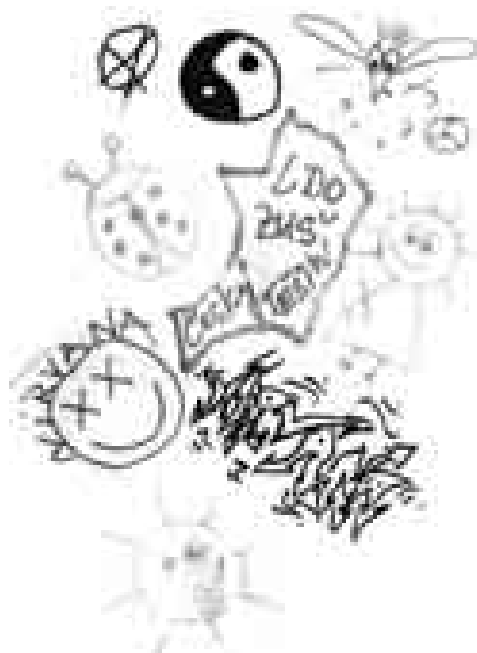
večeře

2/ * * * *

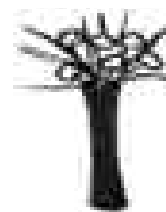
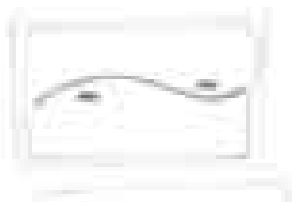
3/ * * * * *

4/ Výtvarka. Já nemám normálně výtvarku moc ráda, ale tady mě bavila. Mohla jsem si dělat, co jsem chtěla.

Z NAŠICH PELÍŠKŮ

!!!Stavba povolena!!!

SVĚŽÍ VÍTR V „KUŘÁRNĚ“

Maruška a Dana přemýšlely včera o představeních, která viděly. A protože přemýšlely nahlas a navíc seděly se mnou v dětské redakci, začala jsem si ty myšlenky zapisovat. Některé z nich vám teď já a holky nabídneme. Jsou jen tak, k zamyšlení nebo k srovnání. A jestli to byly jen naše pocity, nebo to tak opravdu bylo, to teď asi stejně není to, o čem je tehle článku. Jestli chcete, čtěte.

Městečko Millwill? Nejdřív se mi vůbec nelíbilo, když jsem ho viděla v kině. Ale nejspíš to bylo tím prostorem. Abych to mohla posoudit, šla jsem se podívat ještě podruhé do Národáku a bylo to dobrý. Akorát bylo divný, jak ty mrtvolky ožily. Podruhé mi to přišlo srozumitelnější, myslím, že tam říkali něco navíc, co v kině neříkali.

Budíci byli podle mě na tak starý lidi hodně dětský. A nepochopila jsem tu holku v noční košili. Najednou byla vypravěč. Je ale pravda, že jsem seděla docela vzadu a moc jsem neviděla. Taký mě rušili lidi, co chodili do sálu během představení.

Leni byla výborná! Ale vadil mi ten stůl na kraji jeviště. Navíc ten kluk mluvil do mikrofonu a nikdo jinej ne. Nejlepší byly ty sny. Já jsem si úplně představila ty gestapáky, jak tam stříli. Fúj!

Tulíkráska? Nevím. Já znám ten text a mně se moc nelíbí to, co znám. I Mletpantem jsme znali, protože jsme to dělali loni. Takže jsem se soustředila na ten text a ne na ně. Moc se mi asi nelíbili, ale bylo to zajímavý, to jo.

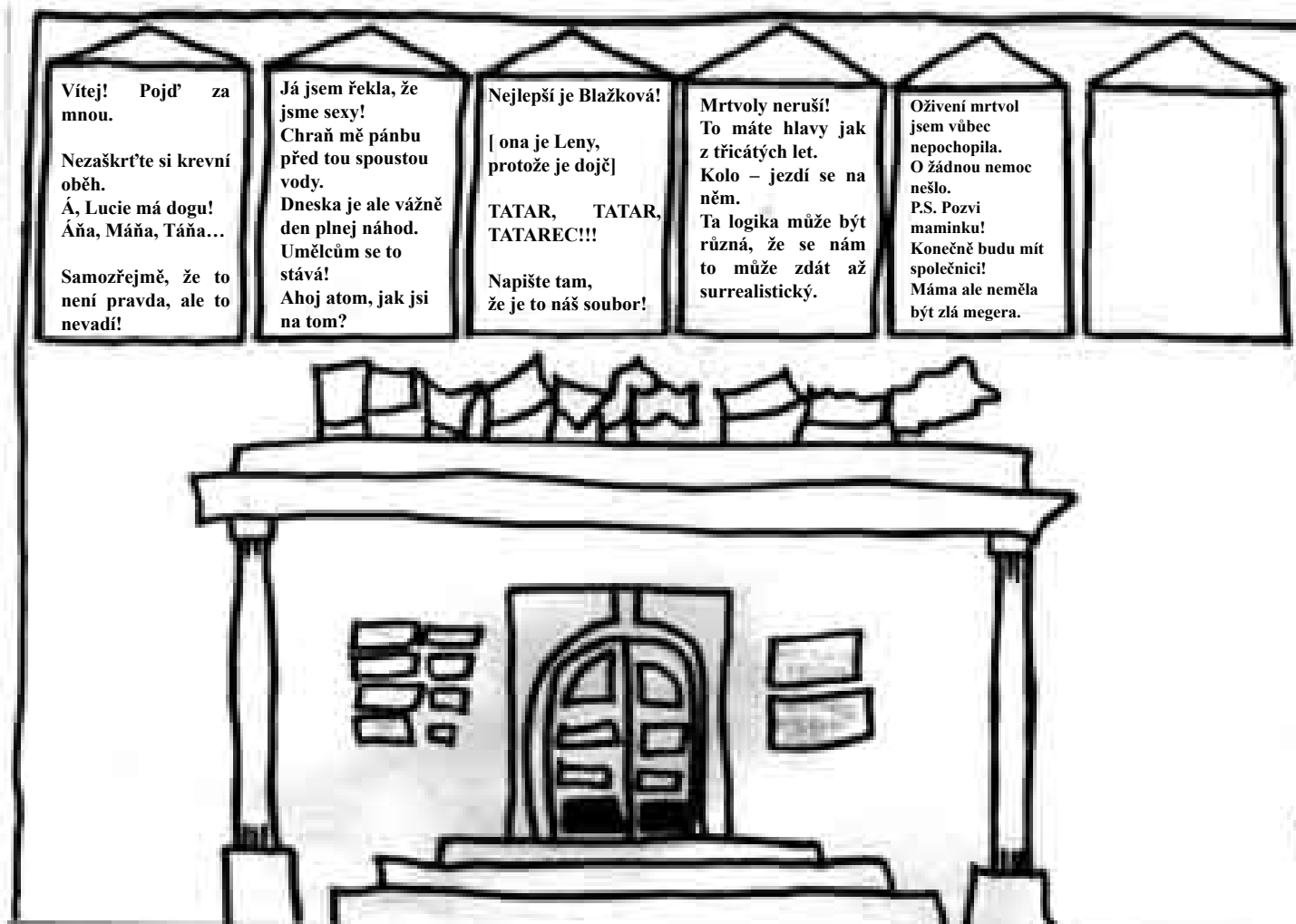
Ty malý děti mě ani jedny moc nezaujaly. Akorát ten Tatar, ten byl fakt dobrej.

Dokud nás čápi nerozdělí, to bylo hodně směšný. Mně se líbily ty básničky.

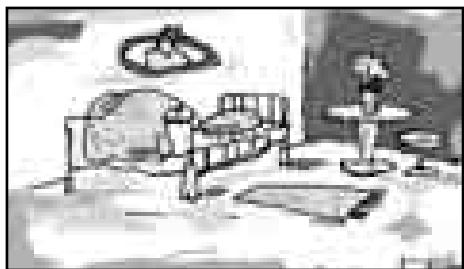
Ať si bylo, jak si bylo? Děti mi přišly dost vážný. I Maruška byla moc vážná. Nepochopila jsem, proč se Maruška zaplétala k těm malým, a pak šla zase k měsíčkům. Nevadilo mi, že jich bylo šest. Vůbec.

Bulánek

NÁŠ DŮM - NÁŠ HRAD

[-POKOJ PRO HOSTY-]

Rozhovor s Ladislavou Košíkovou

uměleckou vedoucí a choreografkou tanečního souboru Hradišťan, učitelkou tanečního oboru ZUŠ Uherské Hradiště....(těsně po proběhlé veřejné diskusi o inscenacích čtvrtého bloku, kterou moderovala)

Jaký máte pocit z dnešní veřejné diskuse?

V podstatě jako z každé předešlé! Vždy si cením toho, že jde o diskusi, která je bohatá, velmi plodná. Jsem ráda, že si nepovídáme jen o kladech jednotlivých inscenací, ale že se omílají i zápory představení. Vznikají tak nové a nové režijní nápady, které obohacují nejen samotné tvůrce představení, seminaristy, ale také třeba i mě jako člena lektorského sboru – je to pro mne velká inspirace a nutí mě zamýšlet se nad problémy, dívat se na ně zevnitř, učit se je definovat, rozlišovat, třídit a správně pojmenovávat. Zde získáváme zpětnou vazbu k tvůrčí činnosti, kde člověk jedná více méně intuitivně a nepřemýšlí nad pojmenováním jednotlivých věcí.

V loňském roce jste zde vedla pohybovou dílnu pro dospělé. Jaké spatřujete největší rozdíly v práci lektora dílny a člena lektorského sboru?

V dílně si velmi cením spolupráce se seminaristy, kdy se podaří navodit krásné prostředí a vznikají vztahy. Ve vývoji takového semináře je to otázka citového a intuitivního působení. V takovém případě jsem poprvé a je to také velmi zajímavé, i když práce se seminaristy mi připadá více tvůrčí a mně možná bližší. Jak jsem však řekla v úvodu, i práce v lektorském sboru mě obohacuje a přináší nové podněty pro mou práci.

Jak hodnotíte pohybovou vybavenost dětí vystupujících na letošní Dětské scéně?

Jde o poměrně složitou otázku a odpověď se nedá zevšeobecnit. Je tu různá pohybová vybavenost dětí. Nejvíce vynikl soubor z Děčína, který jsem velmi chválila, účinkující byli srovnatelní s profesionální scénou. Co se týče celkového pohybového vybavení a používání pohybového slovníku nebo budování pohybového slovníku charakteru jednotlivých postav, tak nemám pocit

velkého uspokojení. Myslím, že by se na tom dalo ještě hodně a hodně pracovat. Vše začíná od práce s tělem jako se svým nástrojem. Tak jako muzikant má housle nebo kytaru a musí je nejprve správně naladit, tak stejně herec či tanečník má tělo jako svůj hudební nástroj, který potom musí i správně rozeznít. Tady nacházím velké úskalí – soubory nedokáží pracovat s tělem tak, aby podpořilo inscenaci, posunovalo děj a dotvářelo charakter jednotlivých postav. Základ je prvotní ovládnutí prvků, jako je držení těla, zvládnutí jednotlivých pohybů, odkud kam se vedou atd. Je pravda, že ve spoustě inscenací by tato technická stránka hodně pomohla, udělila by představením napětí a posílila jejich temporytmus. Já choreografii divadelního představení neberu jako vytváření tanečků nebo tanečních vstupů. Jde o neodmyslitelnou součást celého komplexu výrazových divadelních prostředků, což je také pohyb těla, který by měl souznít s výtvarnými prostředky, s mluveným slovem, prostorem, a měl by tak vytvářet jednotu celého díla.

Navštívila jste v poslední době nějaké zajímavé představení, které byste nám doporučila?

Abych řekla pravdu, tak jsem v poslední době neměla moc času na návštěvu divadla, spíše jsem na představeních pracovala. Naposledy jsem spolupracovala na představení s panem režisérem Janem Antonínem Pitínským na Maryši v Nitře. Toto představení se mi jeví jako velmi zvláštní a zajímavé, úžasně plné člověčenství a naplnění mrštkovského děje, kdy se jde až na dřeň charakteru jednotlivých postav. Text je v něm odkrýván až na samou jeho podstatu, přičemž filozofická podstata díla zůstává zachována. Tato práce pro mne byla velmi inspirativní, plná krásných zážitků.

Čím v poslední době žijete, třeba i mimo profesní hranice?

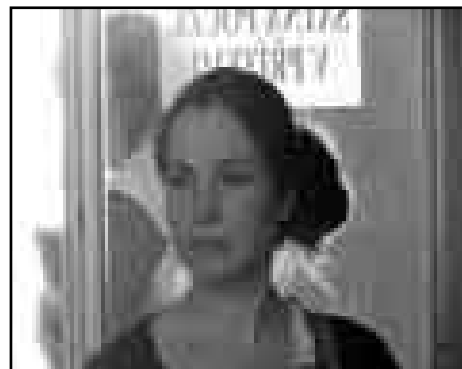
Žiji zahrádkou, na kterou ale nemám příliš času. Osázela jsem ji muškáty a různými letničkami, ale mrzí mne, že si tam nemohu posedět a zažít krásný pocit odpočinku. Dále žiji tím, že již brzy si po značně hektickém roku budu užívat domácí pohody – budu dělat pořádek ve skříních, a na to se těším. Utřídím si své věci, myslím ty materiální, které seřadím a dám do pořádku, a pak si sednu na terasu a začnu si třídit i své myšlenky. Možná se mi podaří prožít vnitřně a citově ten hektický rok, možná to povykládám svým nejbližším, protože ani na to nebyl čas.

Rozhovor s Veronikou Rodriguezovou

pracovnicí Centra volného času Domeček v Brně, vedoucí dětských a mladých divadelních souborů, na letošní přehlídce je spolupracovnicí dětského diskusního klubu.

Jaká byla dnešní dětská diskuse?

Zcela jistě se o dnešní diskusi, ale i o těch předešlých, dá říct, že byly věcné. Prozatím se stalo každý den, že děti uměly pojmenovat dost přesně problémy inscenací. Jistě je to podpořeno i tím, jak mají diskuse zorganizovány Miloš s Tomášem. Mechanismus, který nastolili již od prvního diskusního klubu, funguje zcela bezpečně, a přispívá k věcnosti diskuse a tomu, aby se problémy řešily bez emocí a zbytečných konfliktů. Dnes se např. velmi diskutovalo o Městečku Millwill, byla přetřásána otázka, jestli je nemoc hlavní hrdinky skutečná, nebo jestli je to jen fáma, která pracuje sama od sebe. Diskuse v dětském klubu je vstřícná a zároveň věcná, a

to si na ní velmi cením. Také si uvědomuji, jak jsou diskuse pro děti velmi důležité, protože se v nich dozví zcela v nekonfliktní rovině od členů ostatních souborů problematické a nejasné body jejich inscenace a zároveň získají zpětnou vazbu, co se divákům nejvíce líbilo. Mnohdy se mi zdá až neuvěřitelné, jak to, co slyším a o čem se bavíme s lektorským sborem dopoledne, zaznívá v podobném duchu, rozsahu i s vystižením kontextu hodnocení i od dětí. A to vše na základě jejich diváckého zážitku. Je vidět, že problematice rozumí a jsou dobře vedené.

Z programové brožury jsem se toho o tobě mnoho nedozvěděl - prozrad' nám na sebe, čemu se v současné době nejvíce věnuješ?

Já jsem původně vystudovaný historik-archivář, ale pak jsem učila dějepis, pedagogického vzdělání nemajíc. Učila jsem v Brně na několika středních školách a vždy jsem se snažila kromě dějepisu učit i dramatickou výchovu, což nebylo vždy úplně jednoduché, neboť ne všechny školy mají tento obor ve svém vzdělávacím programu. V současné době pracuji již čtvrtým rokem v Domě dětí městské části Starý Lískovec, ve středisku Uлита, které nabízí výukové programy, řešící problematiku výuky dějepisu s využitím prostředků dramatické výchovy. Tato oblast mě velmi zajímá a mám pocit, že se nám tato práce daří. Výukové programy navštěvují třídy žáků druhého stupně ZŠ a středních škol. Společně se svými kolegy, např. Ivou Dvořákovou a Radkem Marušákem, jsme připravili program i pro učitele dějepisu, aby získali inspiraci pro práci s žáky. Potvrzuje se nám, že tento způsob výuky má ve škole své místo.

(V následujících chvílích se Veronika proměnila v nadšenou průvodkyni dramaticko-výchovnou lekci o Boženě Němcové a já se přestal ptát a poslouchal a poslouchal její vyprávění. Pokud ho chcete taky slyšet a nebo dokonce prožít na vlastní kůži, navštivte Veroniku v Brně.)

Zapsal kominík Zdeněk

[-NA PŮDĚ ZA TRÁMEM-]

Foto z hudební dílny, které se včera nevešlo

[-ZASTIHLI JSME NA LAVIČCE-]

Krátký rozhovor s čestnými hosty letošní Dětské scény

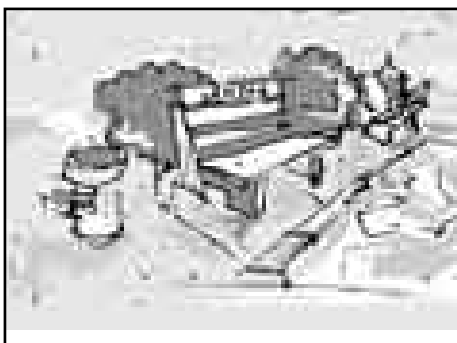
Všem čtyřem čestným hostům, kteří dramatickou výchovu jako obor v naší zemi budovali, když byla ještě v plenkách (právě tak jako v tu dobu komíník Zdeněk a mnozí ze zde přítomných seminářistů i lektorů), jsme položili dvě otázky:

1. Co pro vás znamená být na letošní přehlídce?
2. Kdybyste byli dům, jaký dům byste byli?

Libuše Nováková, dlouholetá učitelka LDO LŠU a porotkyně mnohých přehlídek dětského divadla a přednesu

1. Pro mne byl především krásný zážitek představení Jany Štrbové, které mě zase vrátilo do doby, kdy jsem s dětmi přímo pracovala. Druhý zážitek je trochu škodolibý, protože jsem bývala na takovýchto přehlídkách často členka poroty, mnohdy i předsedkyně, a bylo to vždy hektické a pracné, takže soucítím s těmi, co v tomto proudu jsou dnes, a sama si to tu jen tak pěkně užívám. Je to samozřejmě také velmi radostné, protože se tady setkávám s těmi, s kterými jsem tehdy pracovala. Je pro mne rovněž milé, že tady jsou děti, se kterými jsem v sále, na ulici, se kterými prohodím pár slov, a zjišťuji, že jsou vlídné, příjemné, a to mě těší, protože znám i jiné chování.
2. Kdybych byla domem, ... já spíše řeknu, kdybych měla dům, tak by v něm dole byla velká obytná místnost a kuchyň, abych mohla vařit. V prvním patře by byly malé pokojíčky, aby

se do nich vešla celá moje rodina i moji přátelé. Kolem toho domu by musela být velká zahrada a tou by protékal potok, možná i řeka, aby to tam hučelo - dalo by se v ní koupat.

Jiří Oudes, vedoucí dětských loutkářských souborů, který ovlivňoval podobu dětského loutkového divadla spolu s Hanou Budínskou a Miladou Mašatovou

1. Pro mne to znamená mnoho, protože jsem na takové akci nebyl mnoho let. Je to pro mne rovněž setkání s přáteli, ale také poznatek, že se to všechno najednou změnilo a že jsou taky mladí a jiní lidé, že mezi nimi nepoznávám ani svou žačku, lidé mne zdraví a já pátrám v paměti, kde jsem je školil. Člověk chce znovu nasáknout tou atmosférou a zase něco vidět.
2. Dům ..., v něm by jistě děti byly, ale nehrál bych s nimi divadlo, muselo by tam být mnoho legrace, někde bych s nimi coural venku. V tom domě by nebyla televize a hlavně bych

chtěl, aby samy něco tvořily, dělaly rukama. Ale jak jsem řekl - ne divadlo, protože to je moc vzpomínek.

Šárka Štembergová, pedagog hlasové výchovy, autorka několika odborných publikací

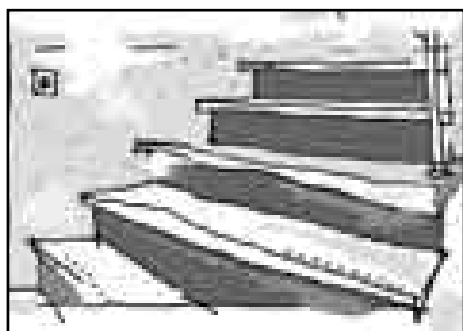
1. Pro mne to znamená především, že se setkám s lidmi, kteří mají stejný vztah k tomu, co já mám ráda. A taky poznám, jak se vyvíjí práce s dětmi, protože ji již delší dobu nedělám, a tak ráda uvidím špičkové soubory, abych si udělala obrázek, jak současná situace vypadá.
2. Kdybych byla dům, tak bych byla chalupa plná dětí.

Jana Vobrubová, spoluzakladatelka LDO LŠU (dnes ZUŠ), lektorka dramatické výchovy, porotkyně dětských přehlídek

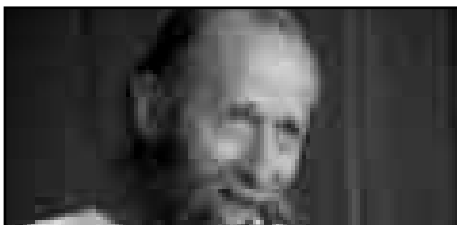
1. Pro mne to je setkání se starými dobrými přáteli, na to se především těším, a pak možnost, abych viděla, kam se ubírají dnešní dramataci.
2. Já bych byla malá chaloupka s vlastním zahrádkou, s vlastním veškerým zázemím a se zvířaty ... bez dětí.

[-ZASTAVILI JSME NA SCHODECH-]

Tato rubrika nabízí čtenářům minirozhovory se zajímavými lidmi. Všem dotazovaným pokládáme tři stejné otázky:

1. Hráli jste jako děti divadlo?
2. Proč?
3. Kdybyste byli dům, jaký dům byste byli?

Luděk Richter, lektor semináře C - Vznik loutky, loutkář a pedagog

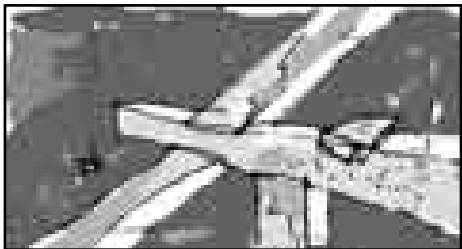
1. Ano.
2. Paní učitelka nás ve 2. třídě základky přivedla na Den otevřených dveří do Domu pionýrů a já jsem si tam vybral dva kroužky - pěvecký a loutkářský. Jenže pak jsem zjistil, že oba jsou ve stejný den a čas, a tak jsem si musel vybrat. Nakonec - vzhledem k mým pěveckým schopnostem našťastí pro sbor - jsem si vybral ten loutkářský. Navíc mi to připadalo zábavné.
3. Byl bych asi hájenka na kopečku s lesem za zády.

Martina Tothová (zvaná Bulánek), vedoucí střediska pro volný čas dětí a mládeže Archa v Rakovníku, v letošním roce redaktorka dětských stránek Deníku Dětské scény

1. Ne, až na střední škole.
2. Protože jsem chodila hrát na flétnu, kreslit, tancovat a dramatař se tam už prostě nevešel.
3. Starý činžovní dům s kulatým širokým schodištěm a malými bytčky, takový, kde se všichni znají a vědí o sobě skoro všechno. Z venku by byl omšelý, ale uvnitř krásně světlý a veselý.

[-NA PŮDĚ ZA TRÁMEM-]

Jevištní pohyb a pantomima – dílna pro děti ze souborů

Z programové brožury je možno vyčíst, že se o vedení této dílny dělají dva lektori, a to Jiří Lössl, tanečník a odborný pracovník IPOS-ARTAMA, a spolu s ním Martin Plešek, absolvent KVD DAMU, spoluzakladatel České improvizací ligy. Včera trávili dopoledne s dětmi ze souborů první z jmenovaných. V tanečním sále ZUŠ se sešlo asi dvacet malých i čtyři větší seminářské od 9-ti do 15-ti let. V první části dopoledne se všichni zabývali především vnímáním tělového pocitu a jeho pohybovým ztvárněním. Dětem bylo nabídnuto vždy několik možností - variant, jak s tělem zacházet. Některé fáze práce byly pro děti poměrně náročné a dlouhé, ačkoliv byly občas prokládány honičkami a odpočinkovými aktivitami. V druhé části dopoledne se lektor zaměřil na rozvíjení interpersonálního citění ve vztahu k pohybu, práce probíhala převážně ve dvojicích. Děti zaujaly předložené činnosti především ve chvílích, kdy mohly spolupracovat ve větších skupinách nebo alespoň ve dvojicích. Po celou dobu trvání dílny zněla v podkresu hudba. Děti byly k pohybovým improvizacím a cvičením motivovány jednoduchými obrazy např.: životem jepice, která žije tři roky v bahně jako larva a teprve poslední hodiny svého života tráví na souši, vyrůstaly ze země jako dobře zakořeněné rostliny. V závěru celé dílny děti reflektovaly nejdůležitější a nejhezčí okamžiky celého dopoledne.

komínik Zdeněk

[-SPIŽÍRNA-]

Ray Bradbury: Kaleidoskop Odeon, Praha 1989 Emisar

Martin věděl, že už je zase podzim, protože Pes s sebou nosil domů vítr a mrazíky a vůni jablek, která měla pod stromy. V černých spirálách chlapů přinášel Pes celik zlatobýl, prach pozdního léta, slupky žaludů, veverčí chloupky, peří červenek, které už odletěly, piliny čerstvě nazezaného dříví a sežehnuté listy spadlé z rudé planoucí javorů. Pes vyskakoval. Pršky jemnoučkých kapradin, ostružinových úponků a ostré trávy navily po posteli, odkud volal Martin. Nebylo pochyb, nebylo už vůbec pochyb, tohle neuvěřitelné zvíře je Říjen!

„Ke mně, starouši, pojď sem!“

A Pes se uvelebil, aby zahrál Martinovo tělo plápolavým žárem nebo klidným teplem roční doby, aby naplnil pokoj lehkými nebo těžkými, mokřými nebo suchými vůněmi cest do daleka. Na jaře voněl šefíkem, kosatci, pokosenou trávou, v létě měl zmrzlinu na vousech, čpěl dýmem z bouchacích kuliček, z barevných raket a ohňostroju a přibíhal upečený sluncem. Ale na podzim? Na podzim to bylo něco jiného.

„Pse, jaké je to venku?“

A Pes ležel a vyprávěl jako vždycky, Martin ležel a uvědomoval si, že podzim je jako za starých časů, než ho nemoc v posteli odbarvila do běla. Tady byl jeho most do světa, jeho poslíček, rychlá a pohyblivá součást jeho samého, kterou zavyskáním vysílal, aby běžela a vrátila se, aby obíhala a větila, sbírala a donášela čas a tkař světa z města, z krajiny, od potoka, od řeky, od jezera, zdola ze sklepa i shora z půdy, z komory nebo z kůlny na uhlí. Stokrát za den byl obdarován slunečnicovými semínky, pískem ze zahrady pěšinky, kvítky kaštanů nebo pronikavou vůní tykvi. Pes pelášil zamlženými obrysy vesmíru a všechno nasával do svého kožichu. Stačilo nastavit ruku a bylo to tady...

„A kampať jsi šel dnes ráno?“

Aniž něco slyšel, věděl, kudy se Pes hnál dolů z kopce, na němž ležel podzim v křehkých stéblech obilí, kde ležely děti v pohřebních hranicích, v šelestících mohylách, mrtví, pohřbení pod listy, ale pozorně vyhlízející, když se Pes a svět hnali kolem. Martin hrábl prsty, prohledal hustou kožesinu a přečetl si o daleké cestě. Přes strniska, přes třeptivou hladinu potoka v údolí, přes mramorem poseté prostory hřbitova, do lesů. V tom úžasném období kořenových vůní a vzácných kadidel proháněl se nyní Martin prostřednictvím svého emisara kolem dokola, sem tam a domů!

Dveře ložnice se otevřely.

„Ten tvůj Pes už zase něco vyvedl.“

Matka přinesla podnos s ovocným salátem, kakaem a houskami a rozhlížela se modrýma očima.

„Mami...“

„Pořád se v něčem hrabe. Dnes ráno vyhrabal díru na zahradě slečny Tarkinové. Ona teď prská vzteky. Tenhle týden už jí tam vyhrabal čtyři.“

„Možná že něco hledá.“

„Povídali, že mu hráli. Je zvědavý, až bůh brání. Jestli nedá pokoj, zamknu ho.“

Martin pohlédl na tu ženu, jako by před sebou viděl cizince. „Ale to bys přece neudělala! Jakpak bych se potom něco dozvěděl? Odkud bych zjistil, co se děje, kdyby mi to Pes neřekl?“

Maminčin hlas se ztišil. „Tak tohle on dělá - on ti říká, co se děje?“

„Když běhá venku sem a tam a pak se vrátí, o všem se dozvím, všechno se od něj dozvím!“

Seděli a dívali se na Psa a na odrovenou hlínu a semínka poházená na prošívané pokrývce.

„No, tak jestli přestane hrabat, kde nemá, může si běhat, jak chce.“ řekla matka.

„Ke mně, starouši, pojď sem!“

A Martin připevnil Psovi na obojek plechovou destičku: MŮJ MAJITEL JE MARTIN SMITH - JE MU DESET LET - LEŽÍ NEMOCNÝ V POSTELI - NÁVŠTĚVY VÍTÁNY.

Pes zaštěkal. Matka otevřela domovní dveře a pustila ho ven.

Martin seděl naslouchal.

Z dálky bylo slyšet, jak Pes běží v klidném podzimmém dešti, neboť se právě rozpršelo. Bylo slyšet štěkot a cinkání, které sláblo, zesílilo a zase zesláblo, jak ostře zahnul z kopce dolů do uličky a přes trávník, aby s sebou přivedl pana Hollowaye a olejový kovový zápach titěných hodin s vnitřky jako droboučké sněhové vločky, které pan Holloway spravoval doma ve své dílně. Nebo třeba přivedl pana Jacobse, hokynáře, jehož šaty čpěly salátem, celerem, rajskými jablky a konzervovaným, skrytým pachem červených démonů, vytištěných na plechovkách se šunkou. Pan Jacobs a jeho neviditelní růžovomasí dáblové mávali často zezdola z dvorku. Nebo Pes přivedl pana Jacksona, paní Gillespieovou, pana Smithe, paní Holmesovou, každého přítele nebo skoropřítele, kterého potkal, zastavil, zahnal do úzkých, uprosil, obtěžoval a nakonec přivedl domů na večeři nebo na čaj a zákusky.

Martin naslouchal - a uslyšel dole Psa a za ním kroky přibližující se v lehkém dešti. U domovních dveří zazvonil zvonek. Maminka otevřela, ozval se nezřetelný tichý hovor, Martin se posadil na posteli, tvář rozzářenou. Stupně na schodišti zavrzaly. Klidně se zasmál hlas mladé ženy. To je přece slečna Haightová, jeho učitelka ze školy!

Dveře do ložnice se rozlétly.

Martin měl společnost.

Ráno, odpoledne, večer, rozbřesk a stmívání, slunce a měsíc obíhaly se Psem, který věrně hlásil teplotu půdy i vzduchu, barvu země a stromů, hustotu mlhy a deště, ale - a to bylo ze všeho nejdůležitější, přiváděl s sebou znova a znova - slečnu Haightovou.

V sobotu, v neděli a v pondělí pekla Martinovi polévané pomerančové koláčky a nosila mu z knihovny knihy o dinosaurech a jeskynních lidech. V úterý, ve středu a ve čtvrtek ji nějak bůhvíjak porazil v dominu, nějak bůhvíjak prohrála v dámě a pak už měla strach, že co nevidět jí docela lehce dá mat i v šachu. V pátek, v sobotu a v neděli si povídali a vůbec se jim nechtělo přestat a ona byla tak mladá a takový smíšek a tak hezká, její vlasy byla jemná zářící hněd jako ta roční doba za okny a chodila lehce, vzpřímeně a rychle, že zvláštní něha rozbušila jeho srdce v hořkém odpoledni, kdykoli ji uslyšel. A nad to nade vše znala tajemství znamení a dovedla číst a vyložit Psa a jeho symboly, které svými záračnými prsty našla a očesala z jeho kožichu. Zavřela oči, tiše se smála a hlasem cikánky věštila o světě z pokladů v ruce.

A v pondělí odpoledne byla slečna Haightová mrtvá.

Martin se pomalu posadil v posteli.

„Mrtvá?“ zašeptal.

Mrtvá, řekla matka. Ano, mrtvá. Zabíla se asi milí za městem při automobilovém neštěstí. Mrtvá, ano, mrtvá, a to pro Martina znamenalo studená, to znamenalo mlčení a syrovost a zimu, která přišla o mnoho dřív, než měla. Mrtvá, mlčící, studená, bílá. Myšlenky vířily, byly svátý dolů, usadily se v šepotu.

Martin držel Psa a přemýšlel; otočil se ke zdi. Paní s vlasy barvy podzimu. Paní se smíchem, který byl velmi něžný a nikdy se nevysmíval, a s očima, které se člověku dívaly na ústa, aby viděly všechno, co kdy řekl. Paní, která byla částí podzimu, která mu pověděla o světě to, co Pes nechal nedopovězené. Tlukot srdce a klidný střed šedivého odpoledne. Tlukot srdce se ztrácel...

„Maminko? Co dělají na hřbitově, maminko, pod zemí? To se tam jenom tak položí?“

„Leží tam.“

„Leží tam? A nic víc? To asi nemají moc velkou legraci.“

„Rány Boží, oni tam přece nejsou kvůli legraci.“

„Pročpak nevyskočí a trochu se neproběhnou, když je přestane bavit jenom tam tak ležet? Pánbůh to dost hloupě zařídil...“

„Martine!“

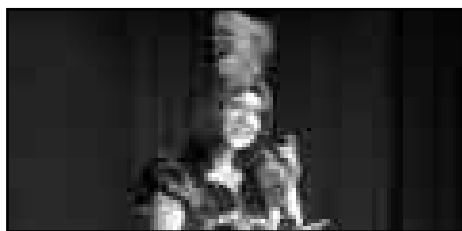
„No, člověk by si mýsl, že bude s lidma zacházet líp, než aby jim řekl, aby si lehli a byli zticha. To nejde. To nikdo nedokázal! Jednou jsem to zkusi. Pes to také zkouší. Řeknu mu: 'Mrtvý pejsek!' Chvilku dělá mrtvého, pak ho to přestane bavit, otráví ho to a on zavrtí ocasem nebo otevře jedno oko a podívá se na mě celý znužený. Pane, o co, že tihle lidé na hřbitově to dělají zrovna tak, co říkáš, Pse?“

Pes zaštěkal.

„Buď tiše, takhle už ať tě víckrát neslyším mluvit!“ řekla matka.

/redakčně zkráceno/

[- VE VÝTAHU -]

[- DOMOVNÍ NÁSTĚNKA -]

STŘEDA 18. 6.

8.30 - 12.00 dílny pro děti ze souborů
 8.30 - 12.30 semináře pro dospělé
 9.00 - 10.55 5. blok vystoupení souborů – pro veřejnost
 13.30 - 15.20 5. blok vystoupení souborů
Emisar (Divadélko Růžek České Budějovice)
Svatební košile (LDO ZUŠ Český Těšín)
Z deníku Kate Collemanové (Křížaly, ZUŠ J. Kličky Klatovy)
 16.00 - 17.00 diskusní klub pro seminaristy
 16.30 - 17.00 diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů
 16.30 - 18.30 dětský diskusní klub
 17.15 - 18.30 veřejná diskuse o inscenacích 5. bloku
 20.00 - 20.40 večerní představení
Pastyřka (Tlupatlapa Svitavy)

[- Z PRACOVNY -]

Seminární třída C

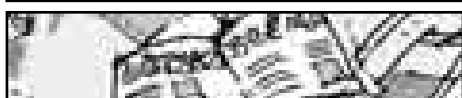
Pracovnu této seminární třídy jste už nejspíš všichni měli možnost prohlédnout. Scházejí se totiž v sálku Městského úřadu, který v podvečerních hodinách slouží intelektuálním rozhovorům seminaristů, vedoucích a lektorů. I dopoledne však zde poletují nosné a vznosné myšlenky, jejichž ústředním tématem je Zrození loutky. Pardon – Birth of a puppet. Dílna je totiž vedena v angličtině a jejími účastníky je denně se obměňující směs Řeků, Čechů, SrboČernohorců, Angličanů, Slováků a Turků v počtu desíti plus jeden lektor. Jeho národnost? Pravděpodobně česká... ale spíše mezinárodně loutkářská. Luděk Richter, loutkář, režisér a divadelní teoretik, vládne dílně na jeho zvyky překvapivě mírnou rukou. I tak se však práce, jdoucí po zdánlivě velmi malých krůčcích, dostává postupně hluboko k jádru pudla – totiž loutky. Ukazují se její možnosti dané tvarem, materiálem, kvalitou, zvukem, pohybem, energií... Prvním

úkolem je zaujmout diváka skrz metaforické možnosti předmětu, druhým pak navázat vztahy mezi předměty, dalším sdělit téma... Prvními loutkami se stávají ruce účastníků, postupně se rodí pohyb a zvuky různých typů lahví, které spolu tančí valčík, Quijoti se vrhají proti větrákům, zápasí s lahvemi, tlačí před sebou skály. Seminaristi postupně opouštějí vyšlapané cesty i bezpečí popisnosti a přecházejí ke znaku. Ještě je čeká práce s předměty, které si za domácí úkol našli jako něco, co charakterizuje je samotné, a příběhy z jednotlivých zemí, které se budou stávat zdrojem inspirace posledních dílen. Je zážitkem být v dílně, vedené lektorem, který je nejen výborný pedagog a metodik, ale zároveň loutkář, umělec a tvůrce. A je zážitek vidět možná trochu bolestivý (ostatně, jaký jiný by mohl být), ale rozhodně inspirativní zrod nových loutkářů. Děkuji všem za příjemně strávené dopoledne!

Zapsala pradlena Petra

[- PAVLAČ -]

Deník Dětské scény - Trutnov 2003. Číslo 5.

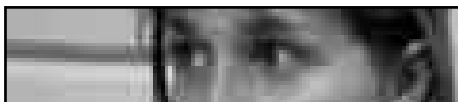
Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecová, Martina Tothová, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 18.6.2003 v 2:45. Vychází - 18.6.2003 ve 10:45. Náklad - 300 ks.

Z TERASY

str. 83

[-POD SCHODY-]

čtěte na straně 91

PROTEKLO STŘECHOU

... str. 91

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 6

čtvrtek - 19. června 2003

[- T R U T N O V -]

[-DVORANA-]

Co všechno by měl umět člověk, který se věnuje divadlu?

Smysl pro humor a pro improvizaci.

Aneta, 11 let

Měl by umět spolupracovat.

Jana, 12 let

Trpělivost, protože všechno nejde hned.

Petra, 11 let

Artikulovat, improvizovat, nebát se ztrapnit, vžít se do hry, měl by mít dobrý pohyb po jevišti, velkou slovní zásobu,

Děčínští v různém věku

Improvizovat, hrát si, dokázat být jako malé dítě, mít představivost, smysl pro humor, neměl by se bát, měl by chtít přinést něco divákům, měl by mít aspoň malé sebevědomí, umět spolupracovat, věřit si, měl by mít trpělivost nade vše.

Křížaly

Měl by hlavně chtít, a pak záleží na úrovni, na které ho chce dělat. Důležité je, že každý si v divadle nakonec najde to, co chce.

Fanda, 17 let

Když jsem začínala, neuměla jsem nic. Ale asi by měl znát pravidla chování na jevišti, správně artikulovat, mluvit nahlas.

Měl by mít na paměti, že divadlo je věc předem domluvená.

A měl by umět spolupracovat a zachraňovat, když se něco nedaří.

Mája, 19 let a Natálie, 13 let

Měl by umět mluvit, chodit, hýbat rukama a nohama a měl by mít nějakou osobnost.

Anonym, 15 let

Měl by to dělat z radosti a vžít se do toho.

Aneta, 13 let

Neměl by se bát vystoupit před lidma a měl by s nimi umět komunikovat.

Renata, 12 let

Neměl by se bát a měl by si umět říct – jednou to zkazím, nevádí, už se to nedá vrátit. A nic si z toho nedělat.

Martina, 12 let

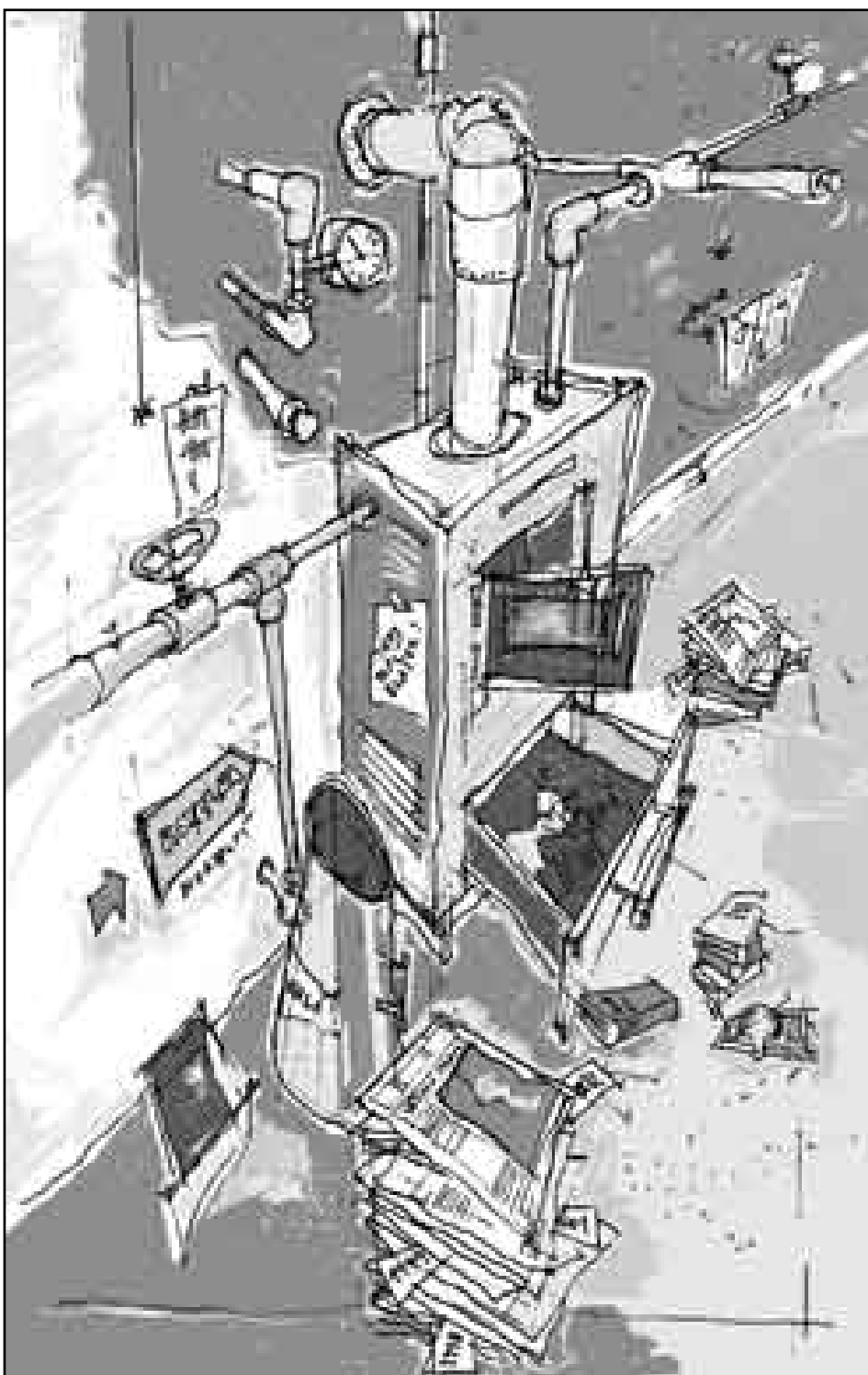
Neměl by mít velkou trému a mělo by ho to bavit. Měl by se o to zajímat. Měl by se snažit tolik, aby mu to šlo, někdy ho vzali a nedělal to zbytečně.

Roman, 13 let

Hrát, mít fantazii, mít nadání. Měl by si umět vyhrát se svou rolí. A něco mít v sobě. Nadání – není podmínkou, ale je to lepší

Maruška, 15 let a Nikola, 15 let

Měl by mít talent. Umět to prožívat. Mít dobrou výslovnost, aby mu bylo rozumět. Musí umět mluvit hodně nahlas.

Pavla, Zuzka, 15 let

[-VE VÝTAHU-]

[-SALÓN-]

Poslední diskusní fórum v malém sále MěÚ bylo poznamenáno únavou seminaristů i lektorského sboru, a také odjezdy některých seminaristů i souborů. Profídlý obsazené židle, zatímco atmosféra zhoustla a ztěžkla.

Jelikož se účastníci scházeli poněkud liknavě, zahájil povídání Peter Janků, který připomenul fakt, že výstup z této debaty není výstupem jediným. O představeních píše Jaroslav Provazník do Deníku Dětské scény, vedoucí souborů se účastní interní debaty s lektorským sborem a o představeních se mluví i na dětských diskusních klubech. Proto nevadí, že při veřejné debatě nejsou pojmenovány všechny aspekty inscenace a rozebrány všechny detaily. Soubor tak čerpá zpětnou vazbu na své představení ze 4 výstupů, ostatní pak ze tří, které jsou uveřejněny v Deníku. Teprve pak dostalo slovo Jiřina Lhotská, předsedkyně lektorského sboru a moderátorka diskusního klubu pro dospělé účastníky a zahájila debatu o prvním ze středečních představení.

Divadélko Růžek České Budějovice -Emisar

Vedoucí Divadélka Růžek České Budějovice Alena Vitáčeková

Divadélko Růžek je dětskou odnoží občanského sdružení Za rohem a existuje 6 let. Představení začalo vznikat asi před rokem na letním táboře jako rozloučení se staršími, zakládajícími, členy souboru. Předlohu dostali od vedoucí.

Seminář: představení se líbilo, bylo čisté v prostředcích, děti byly dost připravené. Velmi se líbil Pes, který odpovídal provedením poetice Bradburého textu, líbila se nemocná dívka – především její hra s rukama. Problém byl v konci – zdálo se dívce o Psovi a slečně Haightové? Nebo Pes našel hrob slečny Haightové, vyhrabal ji a oživil? Nebo dokonce dívka zemřela a setkala se svými mrtvými?

Lektoři: nešlo o citové vydírání, a to bylo dobré. Skrze hru děvčátka divák pochopil, že byla nemocná. Dobře se pracovalo s jevištním prostorem a mluvou. Aktuálním problémem byl samota, hledání přítele v mezní situaci, kdy je to vlastně nemožné. Přesto se objevily některé problémy – kdo je slečna Haightová? Jaký je vztah mezi matkou a dcerou? Jaká je matka? Co má dívka za chorobu, jde o něco běžného (chřipka) nebo je to nemoc směřující k smrti? Samotný závěr si také nese problém – stínohra není příliš čitelná, odvádí nás jinde, ruka s náramkem symbolizuje smrt dívky?

Diskuse: Pes byl zajímavý, ale jeho stylizace nefunguje úplně stoprocentně. Některé situace na jevišti nepůsobí věrohodně, tam, kde děti plní zcela konkrétní úkoly, ano (např. tam, kde učí maminka dívku plést). Maminka se chovala tak, že jsem měla pocit, že může mít i spolupodíl na nemoci dítěte. Měla sice snahu se dítěti přiblížit, ale neohrabané. Nabízí to tak jinou cestu čtení, protože v předloze je, že maminka je přísná, jelikož jde o život. (Paní vedoucí připomněla, že výklad souboru je takový: Maminka je pro dívku „Martanem“, vůbec si nerozumějí, tak jak je to v tomto období běžné) Je pro příběh vztah mezi matkou a dcerou důležitý? Mělo by to podpořit příběh. Jak jsou aktéři staří? (Odpověď vedoucí: nemocná 13, Pes 14, matka 17, Haightová 19)

Křížaly při ZUŠ Klatovy – Z deníku Kate Colemanové

Vedoucí: skupinu tvoří 12 dětí ve věku 13-15 let, jedna z nich je sedmnáctiletá. V této sestavě se potkali v loňském roce. V době, kdy už se pracovalo

na produktu, přišly další 4 nové děti. Naše škola se přestěhovala jinam, prošli jsme cestu o tom, jaké jsou vlastně klatovské školy (podrobný popis této cesty najdete ve včerejším Deníku). Dvě děti ze souboru se setkaly se šikanou (včetně přeložení na jinou školu). O problému šikany se pak mluvilo ve škole, v rodině, na dramafáku. Postava Cate umožnila dětem s problémem se vyrovnat. Původně výstup směrem k produktu nezamýšleli. Pro děti to ale byla tečka za celou prací. Bylo to důležité pro děti, jejich vrstevníky i rodiče. Do představení se nám moc nechtělo také proto, že jsme viděli ostrovské provedení.

Seminář: předloha je typická svým humorným stylem, ale na něj představení rezignovalo. Vysvětlili jsme si to osobním zážitkem, téma bylo pro děti hodně důležité. Důležitost tématu nám potvrzovala i mlčí většina, která vytvářela ty bariéry pro Cate. Představení chyběl temporytmus, bylo v něm hodně pauz mezi scénami, replikami, tím se ztrácelo napětí, dramaticčnost. Většinu informací jsme se dozvěděli ze slov a ne z jednání. Příliš brzy je vše jasné. Živé obrazy stupňující se šikany utlumují dramaticčnost, ale možná to soubor tak chtěl. Tetička čtoucí deník působí odtaziť. Problematické byly kostýmy. Trička neevokují prestižní akademickou školu, ale běžné oblečení sehnanych komunit (trička s potiskem).

Lektoři: Zásadní problém je v adaptaci předlohy. Došlo k vyškrtnutí motivů, z nichž jsme se mohli dovědět důvody. Vše slouží k potvrzení šikany jako formy násilí. Nevíme ale nic o problému, nevíme jaký k tomu mají vztah ostatní ve skupině. Vše důležité řekne tetička. Teta působí mile, příjemně – proč jí Cate nic neřekne? Kostým nevypovídá o povaze školy s tradicí a jménem. Inscenaci by pomohla zručnější práce se světlem.

Diskuse: Zlo bylo odtrženo od schůdků, které k němu vedou, nebyla ukázána geneze šikany. Nevíme, jak se k tomu agresor dostali. Protinázor tvrdil, že geneze šikany byla naznačena na vztahu ostatních členů skupiny ve chvílích, kdy běžely živé obrazy zvyšující se agrese. Po této myšlence se debata začala točit v kruhu natolik, že žádné nové téma již nepřinesla, proto ji dál už nebudu popisovat.

LDO ZUŠ Český Těšín – Svatelní košile

O tomto představení se hovořilo až naposled proto, že vedoucí souboru nebyl přítomen (soubor odjížděl společně autobusem s dalším souborem). Proto též hodnocení nezačínalo slovy vedoucího souboru.

Lektoři: Šlo o formálně kultivované představení, při němž jsme si znovu uvědomili baladichnost Erbenova textu. I zde jsou ale problémy. To co má být vábením ve chvílích nepřítomnosti druhá se změnilo v konkrétního člověka, navíc hraného dívkou. Tím začaly nelogičnosti v převyprávění příběhu. Škoda, že se z chóru vymylí skutečný člověk, když by to chór zvládl, je to vlastně dívčina představa. Košile, které mají dívky na sobě, nejsou svatební, ale spíše pánské a každá je jiná – proč? Košile symbolizuje vidinu dalšího života, pracuje se s ní – vždyť se na konci trhají. Převyprávění místy působilo popisně. Přesto ale představuje Erben tak, že si ho vážím. Podle slov vedoucího souboru je hlavním cílem vedoucího nabídnout souboru kultivovaný jazyk a naučit se s ním zacházet – a to nepochybně funguje.

Seminaristé: V baladě přece není žádné vábení, ale skutečný umřelec, který si pro dívku přijde. Dívka zhřeší (při modlení se rouhá tím, že řekne: „raději mi život zkrát.“), a proto jsou jí odebrány atributy víry – modlicí knížky, růženec, křížek. Ona si však víru v sobě uchová, a proto není zatracena. Tohle téma předáno nebylo. Na druhou stranu je nyní, po filmu Kytice, třeba dělat Erben. Tématem je touha dívky po chlapci, proto to asi chce krásného chlapa. Představa dívky je určitě úplně konkrétní. Ani chór jej proto nemůže nahradit.

Přestože tento zápis je poměrně krátký, diskuse opět překročila harmonogramem stanovený čas. Její závěr byl proto rychlý a rozloučení čistě věcné. Takže: těšme se na Dětskou scénu 2004!

Zapsala zehlička Iva

[-NA KLEPADLE-]

Poslední diskuse dětí ze souborů, hrajících ve středu, byla poznamenána nuceným odjezdem holk z Českého Těšína. Dělit se o autobus s jiným souborem, a to rovnou s přítelkyněmi ze Střelecké, není vždycky jednoduché...

Svatební košile

Přesto lektoři Miloš s Tomášem stihli ve zkratce a poněkud netradičně probrat s dalšími soubory jejich představení Svatební košile. Na začátku položili dětem otázku, jak rozuměly příběhu. Děti jej znaly, přesto si ho lektoři nechali převyprávět a najednou se odhalily důležité věci: rouhání dívky na začátku bylo vzepřením se bohu. Tématem je odpor proti bohu a nebo nesrovnání se se smrtí milého. Konec byl divák pochopen jako omluva dívky za rouhání, díky které je zachráněna. Kokrhání kohouta je božským zásahem, přichází pokora. Líbilo se: práce s rekvizitami – židle, změny prostoru, práce s tělem, udržení prostředí, hudba dokreslovala atmosféru, silný dojem z klavíru, sbor Soubor komentuje: příběh je vlastně snem dívky. Po zprávách z lektorského sboru se dívky rychle odebraly směr autobus, neboť jinak jim hrozilo, že v Trutnově budou muset zůstat do příštího ročníku.

Z deníku Kate Colemanové

Příběhu diváci porozuměli, ale dohadovali se o tom, jestli Kate na konci do lesa utekla a nebo ji tam odvěkli. Nakonec objevili vodičko v textu deníku, které vysvětluje, že útek byl jejím rozhodnutím. Tématem byla podle diváků šikana. Kate charakterizovali jako dívku nedůvěřující nikomu z okolí, učitelku jako osobu, která nepochopila vážnost situace, když za ní Kate přišla, a která si později uvědomila svou chybu a litovala jí. Spolužáci zřejmě Kate chápali a litovali a možná jí chtěli i pomoci, ale ona o to nestála. Líbila se práce se světlem, které vypichovalo důležité obrazy. Nerozuměli konci, který se jim zdál useknutý, protože štronzo nebylo reakcí na obězník. Někteří by rádi viděli reakci těch, kteří Kate šikanovali, a nebo taky, jak to dopadlo s Kate. Stejně tak by někteří rádi viděli reakci spolužáků. Možná by se ale měli nad tím zamyslet diváci, a tak otevřený konec nevádí. Dělal jim problémy odlišit, kdy jsou herci spolužáky a kdy vytvářejí pouze stěny. Chyběla jim akce a napětí, protože hlavní události byly pouze řečeny a ne zahráné. Šikana je pro divadlo skvělé téma. Trápení Kate probíhalo nemastně neslaně a trochu jako obrázky v knize. Hudba byla hezká, ale monotónní.

Soubor komentuje: nepracovali jsme úplně podle předlohy, ve které všechno vyřeší duch pradědečka, ale sami jsme si vymysleli formu deníku, protože jsme chtěli ukázat šikanu – ne pohádku, ale realitu. Taky jsme se nechtěli opakovat, což by asi u rozehrávání šikany nastalo, protože jsme se snažili, aby divák musel přemýšlet. Celé to byly tetiny představy, vzniklé na základě čtení deníku v její hlavě. Realitou je až příchod učitelky do třídy. Postava učitelky: učitelé jsou často jako hradba, za kterou nemůžeme proniknout.

Emisar

Diváci nejprve kladli otázku, co znamená slovo emisar. Po vysvětlení emisar = vyslanec, posel, se ptali na: konec představení – co znamená ručník, byla sen nebo skutečnost, co tím soubor myslí,

proč byla maminka taková, vztah mezi holčičkou a slečnou...

Konec někteří pochopili jako navrácení přátelství, návrat slečny, která v představě Kate „vstala a šla se bavit“, i když byla mrtvá, její oživení, jiní jako možnou smrt holčičky.

Maminka možná neuměla dávat svou lásku k dceři najevo, možná ji mrzelo, že byla nemocná a jiná než ostatní, možná dokonce způsobila nemoc či úraz své dcery a cítila to jako výtítku. Více nám chyběl obyčejný společný život maminky a Marty. Holčička přijala smrt slečny hrozně chladně a klidně – možná nechápala pojem smrti, i když v 10 letech už by mu měla rozumět. Moc se nám líbila hudba, herecký výkon Psa i ostatních, stínohra a světla vůbec.

Soubor: povídku jsme si vybrali loni na táboře z Kaleidoskopu a je to naše první zkušenost. Navíc v ní je hodně popisů, málo dialogů a nejasný konec. Myslíme si, že Martina byla smrtelně nemocná, a proto nesměla chodit ven. Na konci tam vchází asi slečna, ale sami to úplně nevíme. Možná matka lže a slečna vůbec nebourala. Naše hlavní téma je láska Marty a psa a rozdíl ve vztahu k matce. A možná, že je Martina mrtvá a přichází si pro ni posel ze světa mrtvých. Ať si to vloží diváci sami.

Zapsala pradelna Petra

[-Z TERASY-]

Temná středa

Dětské divadlo viditelně zvažnělo. Stačí se ohlédnout za uplynulými dny a zjistíme, že téměř polovina z dvaceti inscenací přinesla témata zneklidňující nebo přinejmenším ne zrovna zábavná či úsměvná. Devět inscenací reflektovalo realitu jako bludiště, v němž není snadné se vyznat, a některá dokonce jako past. Závěrečný, střední blok byl v tomto směru přímo „stylově čistý“.

Dramatizace Bradburyho povídky **Emisar** v podání českobudějovického divadélka Růžek přinesla na dětské jeviště dokonce motiv smrti. Ale díky bradburyovské poetice a fantasknosti, kterou si dramatizace zčásti podržela, neupadla inscenace do laciné morbidity.

I když je děj povídky dost sporý (je založen na pomalém, neúprosném plynutí času, na jehož konci je smrt), podařilo se dramaturgovi a vedoucí souboru Aleně Vítákové najít většinou konkrétní situace, v nichž se v *jednání* zobrazoval proměňující se stav hlavní hrdinky a její vnitřní svět. Zatím neobratné bylo řešení návštěv slečny Haightové. Mechanické příchody a odchody, oddělované tmou, působily poněkud zdoluhavě a nepodporovaly gradaci, kterou příběh nutně potřebuje.

Problémem je pro mne na některých místech hudba. Šťastnější jsou jednoduché zvukové „spojovky“ mezi jednotlivými obrazy, které vcelku dobře navozují plynutí času, ale „veselá“ melodie coby podkres úvodních idylických „rozhovorů“ se Psem, působí jako nadbytečný ornament.

Patrně nejčernější inscenací letošní Dětské scény byla adaptace další ze strašidelných povídek současného britského autora Briana Jacquese RSB s ručením omezeným, kterou pod názvem **Z deníku Kate Colemanové** uvedl soubor Křížaly ze ZUŠ Klatovy. Hana Švejdová sáhla po Jacquesově povídce zjevně proto, že přináší téma, které soubor zajímá a pálí, téma šikany. Ve snaze zpracovat ho burcujícím způsobem však bohužel

rezignovala na zajímavý a nosný Jacquesův příběh, v němž je možné nechat téma rozžít. Tak se stalo, že její adaptace se blíží jednobarevnému, černému plakátu. Dramatizace působí ve stávající podobě jako expozice příběhu, který tu jsou – především a v němž by se projevil, jak bude která z postav na nastoletnou situaci reagovat, jak se k ní postaví, jak se „vybarví“, jak ji bude řešit. Jisté zárodky dalšího potenciálního děje tu jsou – především mám na mysli Jonathanovu nabídku pomoci Kate, Geoffreyho výhrůžku, že se pomstí, a učitelčinu nevšímavost (zatím nevíme, zda je to nevšímavost záměrná, nebo bezděčná) ke Katině problému. Klatovské děti jsou zaujaté, vědí, proč o tomto tématu chtějí hrát, ale v takto rozehraném tvaru zatím bohužel nemají možnost se naplno projevit.

Inscenaci podle mého zrazuje také rámec, tedy tetina čtení Katina deníku, protože je od samého počátku nastaven tak, že už dopředu vyzradí, jak černě vše dopadne. (A to nemluví o melodramatické hudbě, která je ze zcela jiné opery.)

Do středního programového bloku se tematicky svým způsobem dobře hodily i **Svatební košile** souboru z LDO ZUŠ z Českého Těšína. Příběh je to vlastně také hrůzostrašný, upířský. Jenže – a v tom je podstatná odlišnost od Jacquesových nebo Bradburyho povídek – je zpracovaný do podoby balady. Je škoda, že režisér nevyužil právě toho, co Erbenova balada přirozeně nabízí, totiž epichnosti, tedy i distance od postav, a snažil se tento text rozehrávat málem jako antické drama. J. Bičíš se s těšínským souborem snažil využít každé příležitosti k tomu, aby se děvčata mohla ponořit do postav co nejvíce a vyhrávat (a někdy i přehrávat) i ty nejdrobnější motivické prvky, které jsou v textu obsaženy. S Erbenovým vyprávěním ani trochu nešla dohromady zbytečně přexponovaná psychologie postav včetně forzirování hlasu a výrazu, čarování se židlemi (např. při dotváření prostředí), a popisné ilustrace (gesta a pohyby těla při Umrlicově úvodním vábení, vytí vlků, bušení židlemi zdvojující text...).

Místo aby se tedy soubor spolehl na sílu básnického slova, snažil se ho dramatizovat, „obkreslovat“ a zdobit.

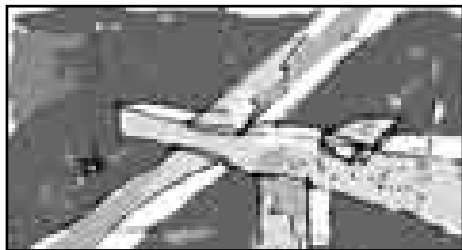
Pochybnosti mám i o tom, zda je šťastné, že je příběh od počátku do konce podmalován klavírem. Neboť melodram má přeci jen jiné zákonitosti a vyžaduje zcela jiný typ stylizace, než je stylizace recitační, kterou soubor na počátku nastolil.

Je pravda, že těšínské Svatební košile přinesly mnoho problémů. Nicméně to byl upřímný pokus zmocnit se klasického textu a objevit ho dnešním dětem. Nepodstatné není ani to, že se díky tomu soubor kultivoval a získal řadu dovedností. A především dovednost pracovat s veršem.

Jaroslav Provazník

[-NA PŮDĚ ZA TRÁMEM-]

Výtvarné výlety do divadla – dílna pro děti ze souborů

V nejvyšším patře ZUŠ se nachází třída výtvarného oboru, a v ní po celou dobu divadelní části přehlídky probíhala dílna pro děti ze souborů. V letošním roce byla jejím vedením pověřena Martina Vandasová, učitelka výtvarného oboru ZUŠ Jilové u Prahy, členka odborné rady IPOS-ARTAMA pro dětské aktivity v tomto oboru.

V poslední den konání dílny se přihlásili jen tři zájemci a ve skutečnosti přišli pouze dva, a tak dílna probíhala v komorním duchu. Oba mladí mužové ve věku asi 17-ti let, byli (podle jejich slov) již unavení několika denním pobytem v Trutnově, ale dílnu si vybrali zcela záměrně, neboť se velmi rádi pouštějí do výtvarných aktivit i doma.

Během volnějšího dopoledne jsem měl příležitost zeptat se lektorky, jak probíhala dílna i v předchozích dnech a jak bude probíhat tentokrát. Dozvěděl jsem se, že v první den se do dílny přihlásilo asi deset starších dívek, které pracovaly na siluetě vlastního těla, s níž po vystřížení dále pracovaly a snažily se vystihnout soulad své osobnosti s vytvořenou siluetou. Ve druhé fázi práce přetvářely identickou siluetu, a to jak tvarově, tak i barevně. Tato proměna měla vyjádřit jejich představu o tom, jak budou vypadat, nebo jak by chtěly vypadat za deset – patnáct let. Jiné dívky zpracovávaly sebe sama ve svých divadelních rolích. Ve třetí fázi práce se snažily postihnout rozpory, souznění či vztah mezi oběma figurami. Martina Vandasová o dívkách řekla, že pracovaly ve veliké pohodě a že je vidět jejich cílevědomost. Ve své tvorbě šly do hloubky a pracovaly opravdově. Nešlo o povrchní dekorativnost, ale pochopily obsah.

Druhý den dílnu navštívil celý soubor Štělky a práce se lišila především tím, že musela být přizpůsobena mladšímu školnímu věku. V úvodu dílny si děti se svou lektorkou vyprávěly o tom, co je to hnízdo, a to jako symbol domova i jako ptačí konstrukční zázrak. Práce probíhala na velké ploše balicího papíru. V úvodu bylo cílem uvolnit se pro další tvorbu a dlouhými tahy štětcem vytvořit, tedy složit z jednotlivých „vláken“ ptačí hnízdo. Do tohoto hnízda se schovala opět silueta jejich postavy. V závěru práce byl obraz dotvářen barvami, aby byl podpořen vnitřní pocit dětí. Hnízdo symbolizovalo domov a okolní prostor vyjadřoval svět kolem. Děti se zamýšlely nad tím, jakou plochu v jejich životě zabírají jednotlivé oblasti, které prožívají, např. škola, zájmové činnosti, sport. Tato plocha byla opět výtvarně pojmenovávána a zpracovávána.

Ve třetím dni se do dílny přihlásilo opět několik děvčat ve věku 14 až 15 let. Práce probíhala ve dvou skupinách podle zájmu. Jedna skupina se zaměřila na rukodělnou práci a druhá se zamýšlela a nořila do světa lidské duše, a to tak, že si měly vybavit útržek nějakého rozhovoru z jejich divadelní hry a ten výtvarně zpracovat. Nemělo však jít o „pásy vět“, ale o vystižení rozhovoru jako celku, jeho nálady, atmosféry, napětí či vyznění. Tyto motivy byly zpracovávány liniemi, barevnými skvrnami, plastickými materiály, nebo jejich kombinací – vznikly stylizované figury. První skupina se ocitla ve vlásekářské dílně, dívky dostaly k dispozici bílé papírové proužky a z nich vytvořily stylizovanou

paruku. Pro tuto paruku vybíraly postavu z našich dějin či současnosti a celý obraz dotvářely slovním vyjádřením.

Poslední den byl naplněn tématem inspirovaným prací pohybové dílny a úkol pro oba účastníky byl ztvárnit stopu pohybu v prostoru. V úvodu si vyzkoušeli jednotlivé techniky, práci s papírem, tuží, uhlem apod. Následující část strávili seminaristé se svou lektorkou v pohybové dílně, ve které hledali inspiraci pro svou další práci. Účastníci pohybové dílny nabídli dostatek materiálu a po půl hodině jsme jejich učebnu opustili. Jen velmi obtížně se dá vyjádřit, jak vypadal výsledek dopolední individuální práce, ale vystavené artefakty byly působivé a účastníkům pohybové dílny byly předvedeny v závěru jejich práce.

Byl jsem velmi příjemně překvapen vedením a způsobem práce v této dílně. Osobitost i individuální přístup Martiny Vandasové byly vskutku příkladné a po týdenním náročném programu Dětské scény v Trutnově povzbuzující.

Zapsal kominík Zdeněk

[-V KUCHYNI U DŘEZU-]

Vedoucím souborů, které vystupovaly ve středu 18.6. 2003, jsme položili stejnou otázkou:

Co rozhodlo o výběru tématu a předlohy vašeho představení?

Zde jsou odpovědi:

Alena Vitáčková, vedoucí Divadélka Růžek České Budějovice

Počet lidí, jiné téma než doposud hrané pohádky a fakt, že jsme dívčí soubor. Dramaturgicky musíme hledat hry, kde jsou samé dívky, a nebo hry, kde se kluci dají přepsat na holky (což je tento případ).

Josef Bičíště, vedoucí LDO ZUŠ Český Těšín

musel velice brzy po představení odjet a nepodařilo se nám jej vyzpovídat.

Hana Švejdvová, vedoucí souboru Křížaly ze ZUŠ Klatovy

O výběru tématu rozhodla osobní zkušenost dvou dětí. Předlohu jsme znali z představení ostrovského souboru Hop-Hop a sáhli jsme po ní, když jsme se s tímto tématem na vlastní kůži setkali.

[-Z PRACOVNY-]

Seminář B Práce s příběhem v procesu dramatu

Ve středu za úsvitu vyrazila jsem z Úsvitu směrem luhy, háje, Nivy. Tamo nachází se místnost, v jejímž prostředí probíhají v podvečer intelektuálně hravé debaty dětí ze souborů o jejich představeních. Naší čtenářové již dobře mohli tuto atmosféru poznati prostřednictvím rubriky Na klepadle, proslavené vtipnými bonmóty. Nyní však vše je jinak: 17 židliček, 17 kaviček, 17 životů a jejich osudů. Přesně tolik je účastníků dílny, zvané Práce s příběhem v procesu dramatu, jejíž usměvavou vládkyní je irská lektorka Joanna Parkes z Dublinu, spolu s pokrevní dvojnicí Barborou Uchytilovou, tlumočnicí a studentkou katedry výchovné dramatiky DAMU.

Hned na začátku mi Joanna nadšeně popsala své dojmy z práce s touto skupinou: atmosféra je skvělá, všichni jsou ochotní, milí a tvořiví a ničím se neliší od těch, se kterými je zvyklá pracovat doma. Na velké kreslené mapě, jejíž je autorkou, popsala mi průběh týdne: od ostrážitého začátku přes vytváření pocitu bezpečí ve skupině, skrz poznávání a zaznamenávání her k postupnému zabydlování společného světa – kdo jsme, jak vypadáme, žijeme, jak vypadá náš den. Vznikají rodinné chaty se zahrádkami, vytvářejí se skupiny a vztahy k prostoru a sobě navzájem. Postupně je budován příběh, jehož základem jsou zážitky, zkušenosti a příběhy účastníků samých. Do části zabydleného území vtrhne armáda a zabírá je pro sebe. Mění v něm názvy vesnic a měst, zavírá školy, zakazuje nošení zbraní a rodný jazyk. Místní vzdorují, přizpůsobují se nebo odcházejí. Paralely irských a českých osudů občas překvapují...

Postupně se Joanna dostává do etapy dnešní – práce s příběhem z hlediska učitele. Nabízí skupině dvě ukázky své práce – příběh pro přáta od 4 do 6 let o obrovi, který se nastěhoval do vesnice lidí, a námět pro 14-leté a starší o šikaně. Skupina oběma prochází a zkoumá jejich potenciál z hlediska dalšího rozvíjení. Kdo, kde, kdy a co – to jsou hlavní části vytváření rámce příběhu. A zejména Proč? Práce dále pokračuje, rozvíjí se, nabaluje a klade otázky. Např. – na kterém vývoje je dnes dramatická výchova u nás a v Irsku? Jsme pořád „zvláštně jinak uvažující“ a nebo už nás globální svět semlel do podoby „univerzálních učitelů DV“? Kde jsme a kam směřujeme? A proč?

Zapsala pradelna Petra

BABIČČIN GULÁŠ

Takže jste se nakonec vážně chytili! I když nebýt Křížal, nevím, nevím, jak by to dopadlo. Nejen, že to včera uhádly, dnes to dokonce věděly! Mimochodem, ne že by nás to nenamíchlo. Člověk se snaží vymyslet nakonec něco speciálního, A ONI TO VĚDÍ!!!! Ale ne. Klobouk dolu před vzdělaností Křížal. Třeba je v těch sušených jabkách IQ v prášku. No, nebudem to zdržovat. Takže, co jste si mysleli o motáku?

- člověk, který je nemešlo na jevišti, který se tam neumí pohybovat
- pták
- jméno nějakého nápoje
- následek nezměrného použití alkoholu
- druh provazu
- něco, co motá – třeba větrák, na který se něco namotává

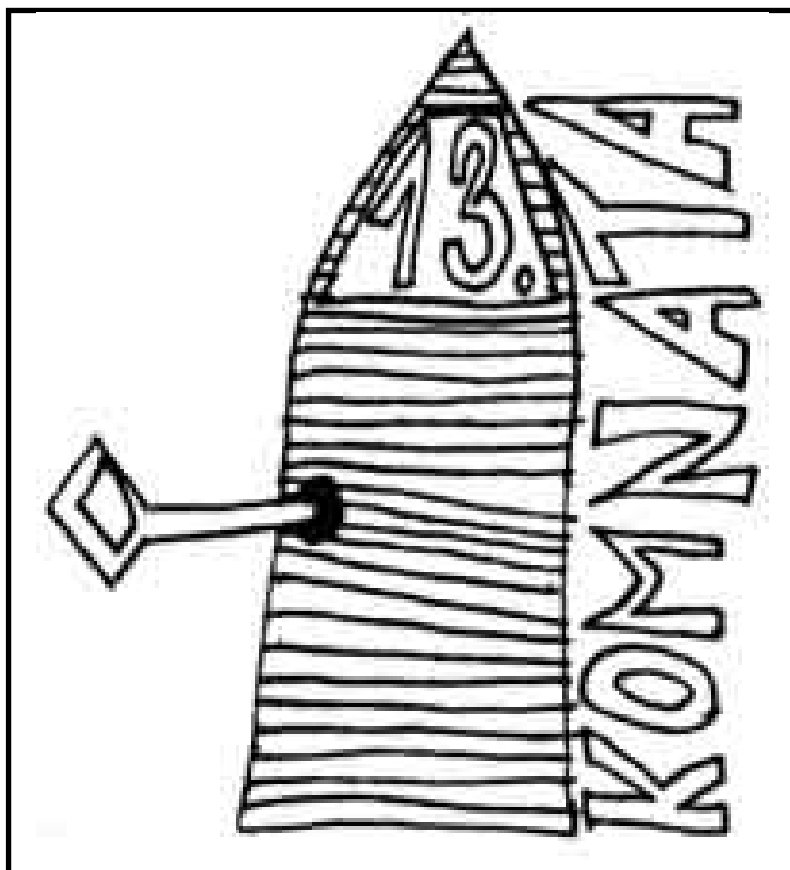
Já vím, moc toho není. To je snad tím, že slovo moták bylo úplně poslední, tak aby toho na nás nebylo moc. A co že to tedy skutečně je? Moták není ani provaz a s alkoholem také nemá mnoho společného. Moták je totiž dopis z vězení, ale samozřejmě ne jen tak ledajaký. Je to dopis tajný a skrývaný, protože kdyby na něj přišla stráž, nedopadlo by to dobře.

Babička se s vámi loučí. Určitě nepřestane vařit svůj oblíbený guláš a třeba až na nějaké to libové slůvko narazíte, vzpomenete si na ni. Takže dobrou chut' a někdy příště.

Z POD STARÉHO OTOMANU

Jednou, po práci, přišla Blažková domů a co nevidí. Její syn sedí na posteli a hraje si s maňásky. „Hernajs, co to děláš?“ ptá se Blažková. Mladý Blažek odpovídá: „Přihlásil jsem se do dramatického kroužku. Za chvíli máme první zkoušku a to právě s maňásky. Tak nacvičuju.“ „To snad nemyslíš vážně! Já se pro tebe dřů, ze svého platu si musím kupovat kuře k obědu, musím ti platit školu a to mám platit ještě za nějaký blbý divadlo. Eště že je teď v tý redakci nákej večírek. Aspoň přídu na jiný myšlenky.“

Otto Mann

ZRCADLO

Dnes je určitě pravý čas na to, abychom hodnotili. Doteď to dělaly různé poroty, různí porotci. Dnes máme poslední příležitost, abychom si taky řekli své. Dnes jste měli možnost odpovědět na dvě otázky. Ta první se týkala představení, které jsme na této přehlídce viděli. Bylo to zajímavé a doufám, že si vaše hodnocení přečtou i porotci, kteří hodnotili před vámi.

ALE TO URČITĚ NENÍ VŠECHNO! VÍTE, KTERÁ PŘEDSTAVENÍ DĚTI JEŠTĚ VELMI ZAUJALA?

Živá voda, Z deníku Kate Collemanové, Svatební košile a Pohádka o rybáři a rybce.

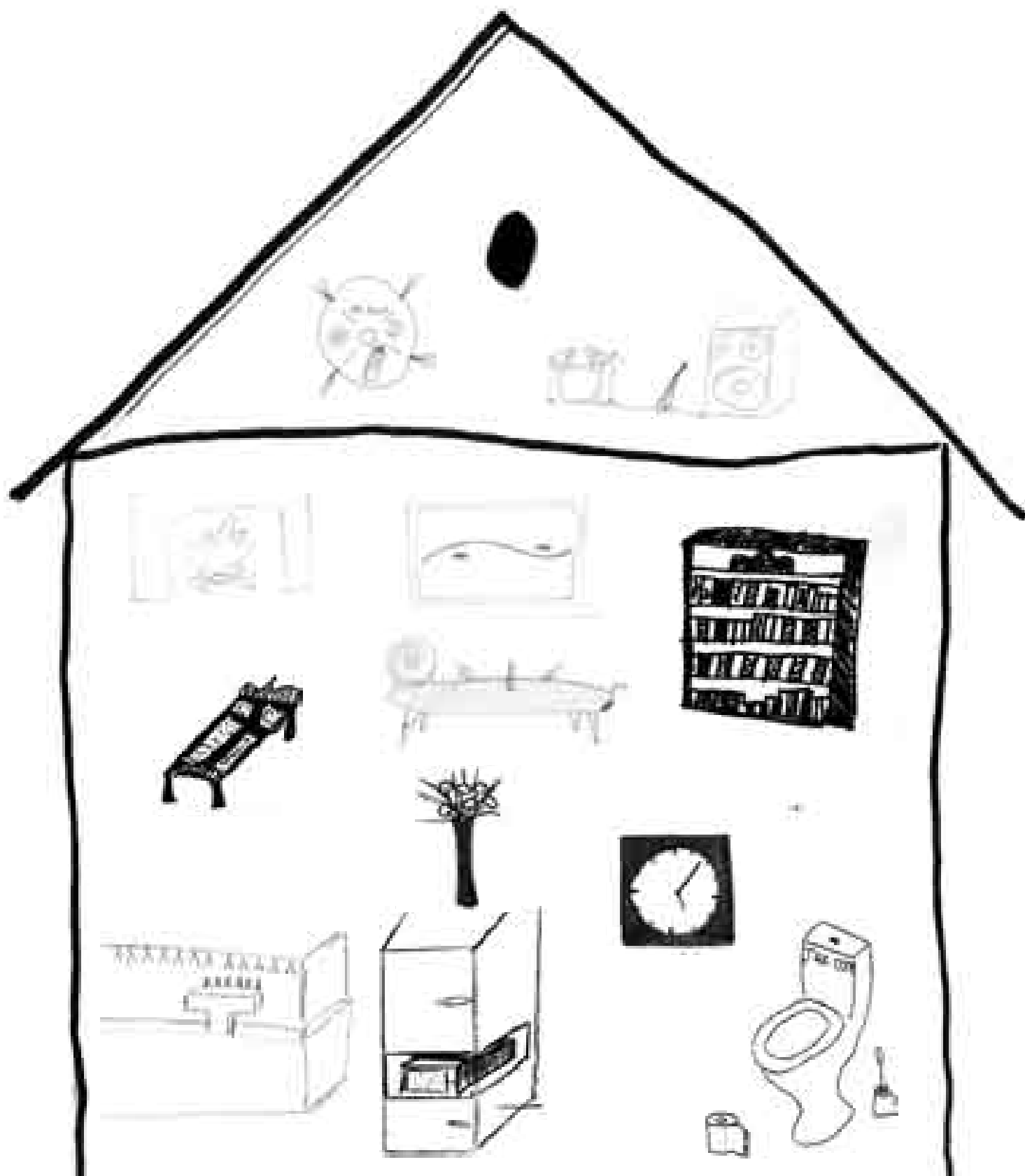
Bulánek

!!!Stavba povolena!!!

Schváleno dne 14.6.2003 v 01:12 v Trutnově

schválil: Otoman a Bulánek

Poznámky: Ano! Čtete dobře, budeme stavět. Rozhodli jsme se, že každý může postavit část našeho domu. Házejte své obrázky do schránek, nebo je dávejte přímo nám- Otomanovi s Bulánkem. Uvidíme, co vznikne, ale byla by škoda této příležitosti nevyužít!!!

VYMALOVÁNO

Jistě víte, jakou barvu má nebe, jakou moře, jakou slunce, jakou les, jakou má třeba dům, ve kterém bydlíte. Víte ale, jakou barvu měla tato přehlídka? Myslíte, že se to nedá takhle vyjádřit? Tak se podívejte.

JAKOU BARVU BYS DAL/A DĚTSKÉ SCÉNĚ 2003? UMIŠ ŘÍCT PROČ?

ŠEDIVOU.	Majda, 9 let.
MODROU.	Jakub Hošek, 7 let
ČERVENOU.	Eliška, 11 let
TAKY ČERVENOU.	Tereška, 9 let
RŮŽOVOU.	Lída, 9 let
JÁ ASI TAKY RŮŽOVOU.	Mařenka, 8 let

Barev je tady spousta. Já bych jí nedávala barvu, ale znak DUHY. Duha má spoustu barev a ta přehlídka má taky spoustu barev.
Adélka, 11 let

ŽLUTOU. Bylo to takový slunečkový, rozjařený, světlý a veselý. Takový milý to bylo. Teplý a veselý, úplně mě to nabilo.
Lucka, 15 let

ZELENOU. Přišlo mi to tady živý a sympatický.
Julie, 15 let

MODROU. Mám ji ráda a tady to mám taky ráda.
Madla, 16 let

ŽLUTOU, protože mi to připadá takový prosluněný.
Iveta, 16 let

ŽLUTOU, protože je veselá.
Radka, 13 let

TMAVĚ ČERVENOU, protože se hodí k divadlu.
Alena, 14 let

DUHOVOU, protože to tu hrálo všema barvama.
Andrea, 13 let

HNĚDOU, protože hnědá jsou prkna, co znamenají svět.
Magda, 18 let

ZLATOU, protože všechny představení byly pěkný.
Jana, 12 let

ŽLUTOU. Je to tady pěkný a mám odtud hodně zážitků.
Dominik, 14 let

ORANŽOVOU. Jsou tady všude takový hezký oranžový domina.
Petra, 12 let

ČERVENO-MODRO-ZELENO-ŽLUTOU, protože to bylo různorodý.
Petr, 13 let

ŽLUTOU, protože to bylo krásný.
Markéta, 13 let

MODROU, protože se říká, že modrá je naděje, protože modrá je voda a nebe a mám ráda modrou.
Sandra, 15 let

ČERVENÁ. Je to taková živá barva a tady to bylo taky takový živý.
Lucka, 17 let

Určitě bych tam dala ČERNOU, ale zároveň BÍLOU. Prostě asi VŠECHNY. Něco bylo fakt úžasný, něco se mi fakt nelíbilo a to se jednou

barvou říct nedá.
Maruška, 15 let

Dá, HNĚDOU. Hnědá obsahuje všechny barvy, já bych dala hnědou.
Danka, 15 let

Já bych dala BÍLOU, nebo spíš KRÉMOVOU. Neumím posoudit proč. Prostě by se mi tam hodila.
Kristýna, 16 let

Já bych jí malovala náskou tužkou s červenou špičkou, ale jinak by byla žlutá. Byla by to fixa a měla by zelené víčko.
Mírka, 15 let

(alespoň doufám, protože jsem se jí zapomněla zeptat)

DUHOVOU. Nebo spíš ty barvy, které má Deník dětské scény. Ty se k tomu hodí. Takový barevný. Dokonce jsme se s holkama sázely, jaká barva bude zítra. Na dnešek jsme si tiplý růžovou.
Pavla, 13 let

ŽLUTOU nebo ORANŽOVOU. Je taková zářivá a veselá. A žlutá se mi líbí sama o sobě.
Adam, 15 let.

ADAMOVI JE PRÁVĚ DNESKA 15. JELIKOŽ JSME BYLI DOSTATEČNĚ ZVÍDAVÍ, ABYCHOM TO ZJISTILI, MŮŽEME MU POPRÁT NÁDHERNÉ NAROZENINY.

P. S. Já vím, Adame, že se toho asi moc nezmění, ale přesto by sis to měl užít tak, jak to máš Ty nejradši. Měj krásný den, nejeden, nejeden!!!!!!!!!!!!!!
Vše nejlepší Ti přeji Bulánek a Oteman.

Bulánek

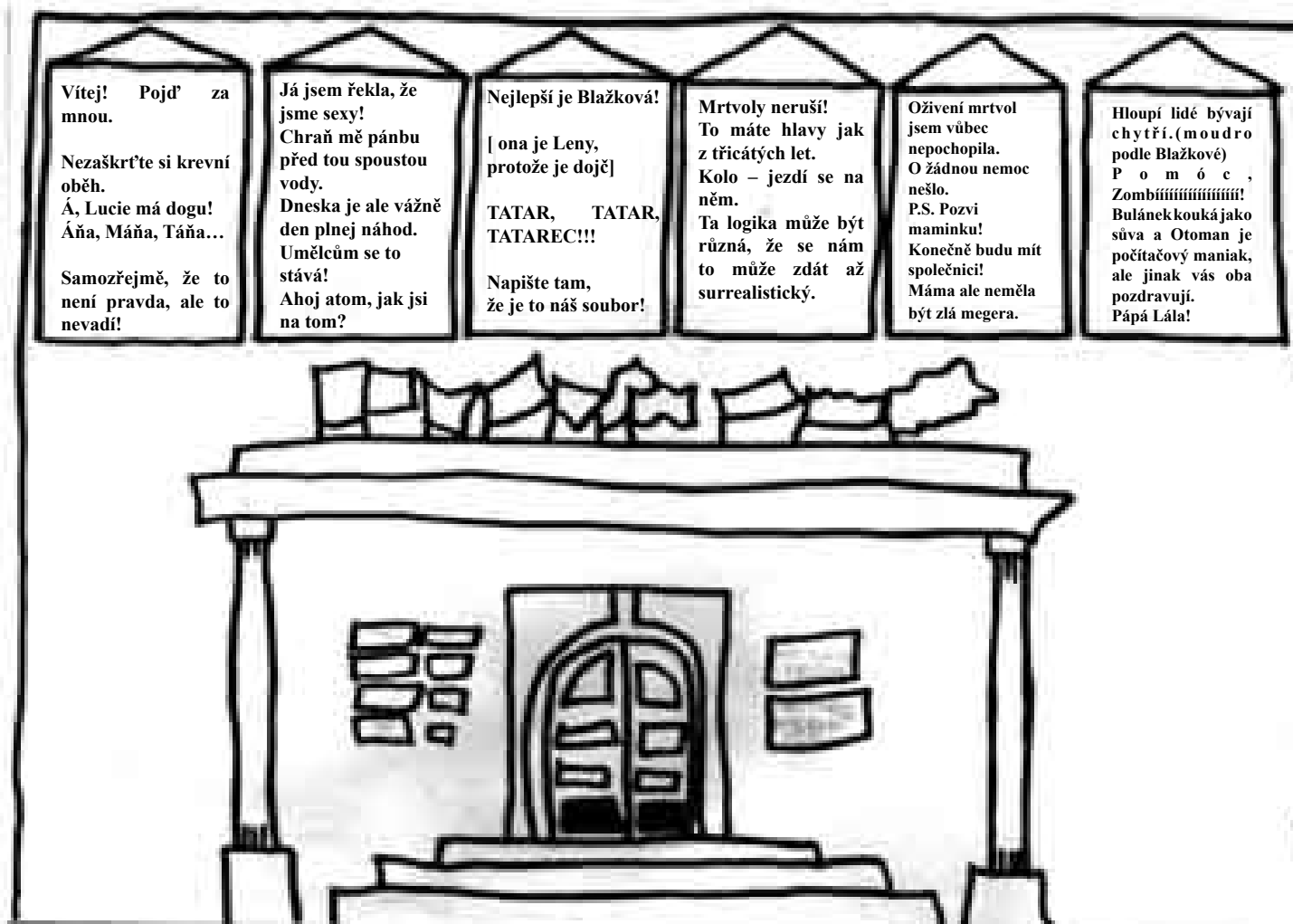

VĚC: PODĚKOVÁNÍ
 Bulánek a Otoman
 vám mnohokrát děkují
 za vaše příspěvky,
 rozhovory, odpovědi
 a lístečky z barevných
 schránek. A právě
 u těchto schránek
 se musíme zastavit.
 Mimo příspěvků
 písemných jsme našli
 uvnitř nejmenované
 schránky také několik
 korun, za které jsme
 si koupili nanuky,
 a proměnili jsme je
 v úsměv na tváři, který
 jsme vám doufám
 potom předali. Takže
 díky, mějte se krásně
 a připadejte si důležití,
 protože bez vás by to
 nešlo!

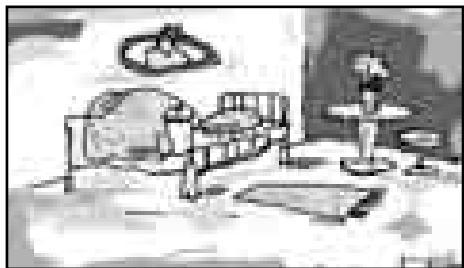

Bulánek a Otoman.

NÁŠ DŮM - NÁŠ HRAD

[-POKOJ PRO HOSTY-]

Rozhovor se Silvou Mackovou, pedagogem ateliéru dramatické výchovy a prodávankou DIFA JAMU

Jak vnímáte vývoj dramatické výchovy, když se ohlédnete zpět?

Když jsem ve svém mládí, počítejme tak rok 1971, jezdila na Kaplici, tak jsem vše vnímala očima mladého člověka, mladého účastníka a nadšence. Proto ten pohled není objektivní a není tomu tak ani dnes. Ve srovnání se toho asi mnoho nezměnilo, protože jde stále především o setkání okruhu lidí, kteří se zabývají dramatickou výchovou, ale zajímají se také výrazně o možnosti divadla hraného dětmi. Možná lidé se změnili, ale mně se to zdá téměř stejné. Jistě, obor se posunul profesně, avšak v zájmu o věci a vzhledem k tomu že se pracuje vždy s novými dětmi, tak se mluví, zdá se mi, o stejných věcech. Týkají se především toho, jak jim umožnit příjemnou, smysluplnou existenci na jevišti.

Vím o Vás, že jste zaangažovaná do přípravy rámčového vzdělávacího programu pro základní školy. Jakým způsobem ovlivní dramatická výchova školní vzdělávání?

V současné době se nám podařilo prosadit dramatickou výchovu do rámčového vzdělávacího programu základních škol jako tzv. neobligatorní předmět, který není pro školy povinný, ale pokud bude mít vedení škol zájem a člověka, který bude dramatickou výchovu schopen učit, může jít i o předmět povinný. V současné době se pracuje také na znění osnov pro gymnázia. Jde o dvouleté obory (výtvarný, hudební a dramatický) a velice lákavé je, že by na ně navazoval společný obor, který by se jmenoval umělecká tvorba a komunikace – ten by měl propojovat jak v teoretické, tak v praktické rovině všechny umělecké obory.

Do jaké míry je návrh předmětu dramatické výchovy v RVP směřován k divadlu?

Velmi silně se tento pohled posílil. Samozřejmě chápou, že mnoho lidí, a právem, vidí v dramatické výchově něco víc než umělecký obor, tedy výraznou příležitost pro to, čemu jsme se naučili říkat osobnostně-sociální rozvoj. V rámci vzdělávacího programu jsou předměty rozděleny do několika oblastí, člověk a společnost, člověk a příroda, svět práce, matematika a její aplikace a jazyk a jazyková komunikace. V první verzi návrhu byla výrazně akceptována složka osobnostně-sociální, ale my jsme cítili příslušnost našeho oboru do oblastí, která se jmenuje umění a kultura. To byl důvod, proč jsme ve druhé verzi zdůraznili proces inscenační tvorby, aby se v rámci

tohoto předmětu seznamovali žáci s postupy inscenační tvorby – tzn. jak se vyjádřit divadelními prostředky, jak postavit jevištní situaci, postavu, jednání bez ambicí na to, aby pravidelně veřejně vystupovali – to je nemyslitelné. Ale myslím si, že aspoň jednou za ten konkrétní stupeň školní docházky by měli mít kontakt s divákem, protože divadlo se stává divadlem teprve v okamžiku, kdy nastane komunikace mezi diváky a hrajícími – v okamžiku setkání.

Jak si myslíte, že se podaří zrealizovat myšlenku RVP ve školách?

Bude to strašně obtížné, protože už teď máme signály, že těch 85 pilotních a tzv. podpůrných škol dohromady má velké problémy s tím, že si teď vytvářejí školní vzdělávací programy. Program je skutečně velmi volný. Je nastavený velmi rámcově, a teď už rok ho školy vytvářejí, ale neprověřují vůbec výuku. Celý rok se jenom snaží zpracovat si školní vzdělávací program a soustřeďují se pouze na nejdůležitější předměty – matematiku, český jazyk a literaturu atd. Největší práce pro nás bude pomoci školám v tomto procesu. Už jsme byli vyzváni, jestli bychom neudělali alespoň nějaké širší zpracování toho programu. Požadavkem je, abychom to neudělali jen jednou, ale několikrát, aby školy pochopily, že je to nastaveno velice volně a s velkým prostorem pro každého učitele. Vyzvala jsem lidi, kteří k nám chodí do kurzu celoživotního vzdělávání, a už se mi dostaly do ruky nějaké pokusy pro 1. stupeň ZŠ.

Myslíte, že RVP opravdu něco změní?

To je velmi těžká věc. Mám dojem, že na jedné straně učitelé volali po větší volnosti, po tom, že nechtěli být svázáni osnovami, které určovaly, kolik minut a prostorů se má nechat konkrétní básni, její četbě, rozboru a tomu, co si má učitel a žák v konečném důsledku o básni myslet. A teď se ukazuje, že si s tou volností neví rady. Je to podobné jako v projektu Obecná a Občanská škola, který v podstatě zkrachoval, protože vyžadoval od učitelů strašně moc práce navíc. Ale je to pohyb, který nemůžeme zastavit a je žádoucí.

A na závěr: váš největší zážitek z Dětské scény?

Zase po letech setkání s těmi, se kterými jsme po celou tu dobu byli přátelé, ale dlouho jsem neměla možnost takhle s nimi být pohromadě a obnovit bývalá přátelství.

Rozhovor s Peterem Janků, uměleckým ředitelem divadla Theatrium v Bratislavě, scénografem profesionálních scén (Státní opery v Banské Bystrici, Národního divadla moravsko-slezského, Trnavského divadla aj.)

Ty jsi byl na Dětské scéně i loni. Liší se od sebe nějak ty dva ročníky?

Mám pocit, že loni to bylo klidnější. Teď, když ráno začneme, uvidíme se až večer, abychom zjistili, že jsme skončili. Jako by toho bylo víc. A tím, že tohle je jediná přehlídka, na které jdeme na představení dvakrát, nevidíme jich pět, ale deset. Každému představení se věnuje velká pozornost – dopoledne i odpoledne, v interním i veřejném hodnocení, s celou porotou se vytvářejí podklady k písemnému

hodnocení, takže nezbude čas ani na klidný oběd.

Myslíš si, že by bylo dobré tenhle systém nějak předělat?

Už jsem říkal Jakobovi, že by možná bylo dobré, aby dopolední představení viděla celá porota, zatímco odpolední jen ti porotci, kteří si je vylosují, aby se mohli věnovat konkrétně dvěma ze tří či jen jednomu představení. Ale myslím, že systém dvou představení je dobrý.

Zajímá mě, jestli vnímáš i nějakou změnu v programu či výkonu souborů?

Vždycky přijíždím na českou stranu Česko-Slovenska s radostí a mám pocit, že pozornost, jaká se věnuje dětskému divadlu nebo dramatické výchově v České republice jsou ku prospěchu věci. Co tu vidím, je důkazem, že dramatická výchova má své pevné místo. V mnoha případech už se nemluví o parametrech dramatické výchovy, ale normálního divadelního představení. Někdy bývá problém o těchto věcech mluvit i s profesionály. Proto je dobré, že člověk jako já, který je spíše z divadelní praxe, může v některých případech erudovaně a na určité úrovni mluvit nejen o DV, ale i o divadelních prostředcích. Myslím, že to je důkazem toho, že DV plynule přechází do erudice v divadelním řemesle a letošní přehlídka je toho důkazem.

Překvapilo tě v představeních něco velmi příjemné a nebo naopak jsi měl v něčem smíšené pocity?

To je problém – mám mandát porotce na národní přehlídce a programově se nezabývám otázkou, jestli něco na přehlídce být mělo nebo ne. I když si někdy vnitřně tuto otázku sám pro sebe položím, ať je to představení lepší nebo horší, věnuji mu stejnou pozornost jako představení, které sem právem patří. Ale to je trochu bezprecedentní problém, protože krajská porota má právo delegovat sem cokoliv. Někdy to je v kontextu určitého kraje nevyváženější, a tak se tady vedle sebe ocitnou představení, která pokulhávají, i představení, o kterých jsem mluvil před chvílí. Ale když je to tu, tak se o tom má mluvit, i když si zrovna jako divadelník nezgustnu.

Čemu se v poslední době věnuješ?

Vybudoval jsem a otevřel divadlo v Bratislavě, kde jsem jako scénograf. Jsem i písničkář, takže se ve mně spojuje koncertování, kde jsem trochu narcista a kde si plním svůj podíl egoismu. V současné době připravuji dvě představení – do Prahy a do Banské Bystrice – tam jsme dva roky působil jako umělecký šéf, takže profesionálně se věnuji scénografii, a to teď už i dramaturgicky. Dokončil jsem film a začínám spolupracovat s televizí. Právě proto je velmi příjemné přijít do prostředí, kde na divadlo člověk nemusí nahlížet skrz nějaké institucionální brýle, ale kde vidí lidi, kteří ho berou jako prostředek komunikace se světem, jako uvědomování si lidských zákonitostí. Proto je vztah amatérského a profesionálního divadla pro mě záležitostí, kterou nikdy neopustím a nikdy se neomezím jen na působení v profesionálním prostředí.

Jaká látka v tvých představeních tě zajímá?

Čím dál víc mi je bližší hudebně-dramatický tvar: opera, pohyb – kde člověk musí respektovat určitou proporcii žánrů. V činohře je to někdy na úkor ostatních prostředků. Programově se snažím nacházet v díle výrazovou jednotu, abych jako výtvarník nepřeválcoval herce, jako hudebník mu nevalz plochu, kde může mluvit slovem. Tohle říkám i na workshopech, kde učím o určitém pokoře – scénograf je na jedné straně pánem a na druhé sluhou. Takže jde hlavně o hledání míry výtvarného vůči režijnímu, hudebnímu, o komplexní práci.

Díky za rozhovor!

Zapsal kominík Zdeněk

[- POKOJ PRO HOSTY -]

Aneb nejen o zápasech v improvizaci s Janou Machalíkovou a Hankou Šimonovou

V úterý večer byl jako inspirativní představení zařazen zápas v improvizaci mezi dvěma středoškolskými skupinami (STŘE.L.I. a HMIS). Mnozí účastníci Dětské scény se s tímto typem zábavy setkali vůbec poprvé. Proto jsme trenéry obou „mužstev“ požádali o krátký rozhovor. I ten byl improvizovaný, odehrál se částečně v čínské restauraci mezi jídlem (ještě teď mě bolí žaludek, jak jsem kvůli tomu rychle jedla) a částečně v redakci Deníku DS. Nebyl nijak zvlášť připraven, a tak byla redakce DDS v nevýhodě...

Kdy jste se poprvé setkaly s improvizací v této formě?

JM: Před třemi lety, kdy nám v hospodě jedna kamarádka začala vyprávět pravidla a já jsem si myslela, že se zbláznila.

HŠ: Nejříve jsem viděla zápas. A pak jsem začala chodit na tréninky.

Jak dlouho hrajete samy improvizací zápasy?

Obě shodně odpověděly: Tři roky.

Co vás improvizací liga naučila?

JM: Spolupracovat. Přijímat nápady jiných a rozpracovat je. Už netrpím tím, že jsem neprosadila právě svůj zaručeně nejlepší nápad. Myslím, že se mi to hodně promítá do života.

HŠ: Jistotu v komunikaci. Rozvinula se má schopnost rychle a pohotově reagovat.

Jak dlouho pracují vaše středoškolské skupiny?

Obě: Dva roky. Založily jsme záměrně dva týmy, které si spolu mohou zahrát. Často obě skupiny spolupracovaly. Konaly se společné tréninky. Chtěly jsme po nich, aby nesoutěžili. Nakonec spolu někteří začali i chodit.

Jaká úskalí s sebou nese tento způsob

improvizace?

JM: Lacinost. Snahu o efekt.

HŠ: Povrchnost.

JM: Když rozhodčí není důsledný a tvrdý, nenutí hráče nic nevymýšlet laciné vtipy. Atmosféra zápasu (reakce diváků) často může hráče strhnout k jiným reakcím, než jaké bývají na tréninku. U středoškoláků i dospělých bývá problém oceňování jednoho nejlepšího improvizátora a improvizátorky. Vyvolává to napětí v souboru. Někdy se stane, že se hráči specializují na určitý typ improvizace, protože jim tato disciplína jde. Cílem je ale rozvíjet schopnost improvizace ve všech směrech, zvládnout všechny disciplíny. Neukazovat co umím nejlíp, ale přesvědčit, jak umím improvizovat.

HŠ: Není to soutěž. Tváří se to jako zápas, ale jde o spolupráci. Těšíme se, že si brzy vyzkoušíme, jak to funguje, když spolu hrají dva týmy, které se vůbec neznají. Nedávno byly založeny dva nové středoškolské soubory.

Jak probíhají tréninky?

JM: Každý trénink je na něco zaměřen. Hry a cvičení se podle toho vybírají. Budují se konkrétní dovednosti – např. udržet téma a dovést ho k pointě, přijmout nabídku.

HŠ: Záleží na tom, na čem skupina potřebuje pracovat. Výstavba tréninku je podobná hodině dramatické výchovy.

Jaký je rozdíl mezi tréninkem a zápasem?

JM: Rozcvička je rozsáhlejší než přímá práce na kategoriích tak, jak vypadají na zápase.

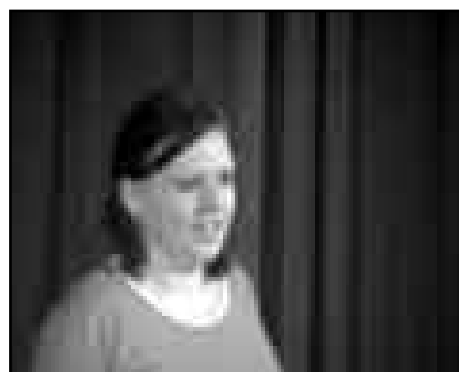
HŠ: Trenér při tréninku může zasahovat do improvizace přímo a po každé improvizaci následuje reflexe. Při zápase jsou hráči sami na pódiu, bez trenéra. Ale také je tam atmosféra, která provokuje k výkonu.

Kde se mohou zájemci o zápasy v improvizaci dozvědět více?

Obě: Na těchto internetových stránkách: www.praliny.cz, a www.improliga.cz.

Bylo to zajímavé povídání. Myslím si, že tréninky v improvizčních aktivitách mohou napomoci osobnostnímu rozvoji nejen středoškoláků. Na druhé straně jsem v několika zápasech viděla, že někdy časté improvizování vede k častému používání klišé a křečovitých výrazů. To ale záleží na dovednostech a schopnostech každého aktéra. Systém sám u nás asi ještě není natolik zmapován, aby byly popsány všechny klady a zápory. Jsme v čase improvizčního experimentu. Užijme si to!

Záznam sepsala z posledních sil žehlička Iva

[- DVORANA NA DVORKU -]

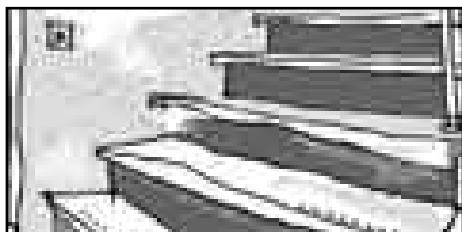
Ptali jsme se zbytku dětí:

Co vám scházelo na letošní Dětské scéně?

- víc dělen a aby si člověk mohl vyzkoušet všechny.
- bylo to hektický.
- lepší pití
- chtělo by to tak den volna na poznávání krajiny.
- čas - chtělo by to tak čtrnáct dní nebo měsíc.
- větší část věnovaná volnému času - člověk je ze shonu po týdnu strašně unavený a nemůže se dost soustředit, což je zrovna tady velká škoda.
- (poznámka Otomana: A co máme říkat my-redakce)
- toaleták
- pořádné osvětlovač

Hop-Hop z Ostrova

[- ZASTAVILI JSME NA SCHODECH -]

Tato rubrika nabízí čtenářům minirozhovory se zajímavými lidmi. Všem dotazovaným pokládáme tři stejné otázky:

1. Hráli jste jako děti divadlo?
2. Proč?
3. Kdybyste byli dům, jaký dům byste byli?

Barboru Uchytlovou, tlumočnici semináře C

1. Jako dítě ne, až jako pubertáčka.
2. Protože jsem se ocitla mezi lidmi, se kterými mě to bavilo.
3. Zahradní domeček se psem a kytkami.

+ otázky navíc:

4. Jak se ti spolupracuje s Joannou? Skvěle. Ukázalo se, že jsme nalaďené na stejně vlně, a tak si rozumíme i v drobnostech. Navíc spolu denně připravujeme program na další den, a tak můžu nejen překládat, ale i vysvětlovat.

5. A jak probíhá vaše dílna? Začátek byl perfektní – první dva dny se moc povedly a vytvořila se výborná atmosféra. Pak ale přišli noví lidé, vzrostla únava a trochu chaos. Ale dneska už je to zase dobrý.

Martina Vandasová, učitelka výtvarného oboru ZUŠ Jilové u Prahy, členka odborné rady IPOS-AKTAMA pro dětské výtvarné aktivity

1. Jako malá jsem hrála divadlo loutkové, maňáskové.
2. Protože do toho lidského mě nikdo nepostrčil, a to jsem tehdy potřebovala. Dneska toho lituji.
3. Já bych asi byla funkcionalistická vila, (Hle, verše – pozn. redakce) která se hned tak každému nelíbí a připadá strohá, chladná, ale když se pochopí její přednosti, tak je přijata.

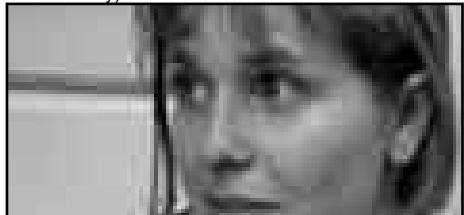

[-POD SCHODY-]

Víte, kdo jsou dračice? Že ne? Tak čtěte! Dračice jsou vlastně hostesky jednotlivých souborů, které přijely na Dětskou scénu sem do Trutnova. Všechny jsou studentky místního gymnázia a celý týden nechodily do školy, protože se staraly o své svěřence. Některá měla na starosti jeden soubor, jiná dva, další tři. Jak která chtěla. Práce to byla mnohdy náročná. Rádi bychom jim na tomto místě poděkovali. Abyste je trochu poznali i vy, položili jsme jim dvě otázky:

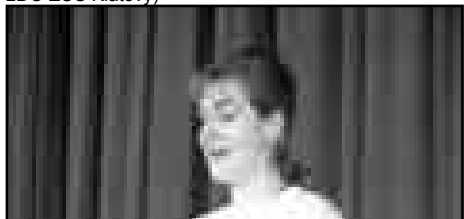
1. Kdybys byla dům, jaký dům bys byla?
2. Zkusila bys popsat svůj soubor/ své soubory jednou větou?

Dračice Kamila (pečovala o LDO ZUŠ Most a Koukej! ZUŠ Klecany)

1. Někej velkej, pěkněj a hlavně dřevěnej. S muškátama na balkóně.
2. Já mám dva soubory, soubor LDO ze ZUŠ Most a soubor Koukej! Ze ZUŠ Klecany. Most: Je to parta skvělejších lidí, kteří se strašně lehce zaryjou člověku do srdce. Klecany jsou roztomilý, strašně správný holky.

Dračice Eliška (Hrozinky ZŠ Hroznová Brno, Křížaly LDO ZUŠ Klatovy)

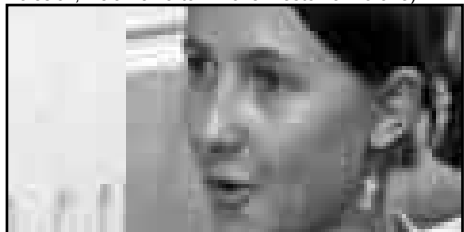
1. Nějaký krásný dřevěný srub u lesa s krásným rybníkem a zpívali by tam ptáčky.
2. Hrozinky z Brna jsou takoví moji miláčci. Křížaly jsem nestihla moc poznat, ale je to parta milejších lidí.

Dračice Markéta (LDO ZUŠ Český Těšín)

1. Já nevím. Tedka bych chtěla bajt náká horská chata v Krkonoších.
2. Jsou to obyčejný, normální, milý holky z Těšína, kterým občas nerozumím, když mluví tím nářečím. Těším se, až je uvidím hrát.

Dračice Barča (Kvinteto ZUŠ Mladá Boleslav, Děláme na tom Nové Město na Moravě)

1. Byla bych starej dům na nábřeží, s drobnýma kudrlinkama a hrozně oprejskanej. A vevnitř by byly bytečky a v nich by bydleli různý, zajímavý lidičky. A venku by musela být malá zahrádka, protože bych tam měla pejska.
2. Já jsem měla Kvinteto z Mladé Boleslavi.

Jsou to takový šikovný, nadšený a hravý usměvavý holky. Plus mají ještě dva úplně stejný usměvavý kluky. Soubor Děláme na tom z Nového Města na Moravě jsem nestihla moc poznat. Ale byli dost soběstační a moc mě nepotřebovali.

Dračice Lenka (Dohráli jsme ZUŠ Uherské Hradiště, Žeženy Gymnázium AŠ)

1. Byla bych nákej mrakodrap v nějakým hodně velkým městě, kde se pořád něco děje.
2. Ty první (Uherské Hradiště), to byli takoví správný lidičky, na kterých bylo vidět, že je to strašně baví.

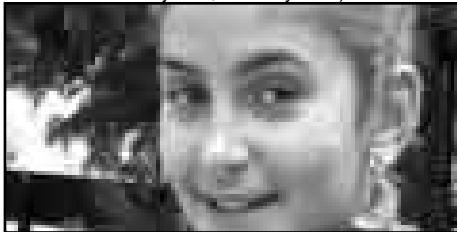
Holky z Aše měly hodně zajímavý představení a asi měly hodně velkou fantazii, protože si to vymyslely celý samy.

Dračice Káťa (Přemýšlata Praha 8, DdDd ZUŠ Děčín)

1. Dům plnej radosti a plnej dětí a lidí, který se pořád smějou. Bude tam hodně veselo.
2. Měla jsem Přemýšlata, to byly takový správný, nadaný děti. Můj druhý soubor, DdDd Děčín, to byly takový děti plný energie. Vůbec se nebály se na tom pódiu třeba i ztrapnit, a to se mi líbilo. Byly plný energie.

Dračice Bára (RS Gymnázia Kroměříž, Divadélko Růžek České Budějovice, Hrozinky Brno)

1. Taková ta mateřská školka, co je v Mladých Bukách – taková stará, krásná mateřská školka. Ale byla bych červená. Musela by tam být skluzavka a tajná chodba.
2. Měla jsem chvíličku Hrozinky, ale úplně chvíli, takže o nich nic nevím.

Pak jsem chvíli měla Divadélko Růžek z Českých Budějovic a přišli mi správný. Včera mi odjel soubor z Gymnázia Kroměříž, takže smutním. Byli hrozně hodný, ochotný, milý, povídavý, šilené aktivní, ale to nevadí. Bude se mi stejekat. Moc.

Dračice Miša (Děti ze ZŠ Třebotov, Divadlo Jesličky Hradec Králové)

1. Obrovský, starý zámek, plný vřeštících dětí

z Třebotova.

2. Jsou to roztomilý, zlobivý kuřátka, myslím Třebotov. Ještě jsem měla Jesličky, ale ty jsem jenom uvedla, tak se s nimi moc neznám.

Dračice Petra (Tak co? a Čtyřlístek Chlumec nad Cidlinou, Dram. Soubor ZŠ Bechyně)

1. Náká vila se zahradou a s bazénem.
2. Měla jsem oba soubory z Chlumce nad Cidlinou a soubor z Bechyně. Byly jedinečný a super. Hodně jsem si rozuměla s těma staršíma z Chlumce a i ty z Bechyně byli skvělí. Oba soubory, vlastně všechny tři, měly výborné vedoucí.

Dračice Maruška (Střelky, Český Těšín)

1. Já bych byla nějaký indiánský týpí, nejspíš někde na přerii. Nebo bych byla nějaká ptačí budka.
2. Jsou to holčičky andílci a kluci dábílci a jsou strašně živý.

[-PROTEKLO STŘECHOU-]

A co Jakub?

Pátek 13.6.2003

V kolik hodin Jakub Hulák volal domů do Prahy J. Provazníkovi?

- a) - nevolal
- b) - volal již ve 2.30 hod. a Jarda byl ještě vzhůru
- c) - volal kolem 6-té hodiny, ale Jarda nebyl doma

Sobota 14.6.2003

Proč Jakub Hulák neuměl text svého soutěžního textu zpměti (viz. fotografie)?

- a) - na poslední chvíli zjistil, že není schopen dobře sdělit podtext obsažený v básni O hrochovi
- b) - má krátkou paměť
- c) - nešlo o soutěžní text

Neděle 15.6.2003

Kdo je partnerkou Jakuba Huláka?

- a) - paní Blažková
- b) - zajíc Zajda
- c) - Dětská Scéna

Pondělí 16.6.2003

Proč se nevešlo více monitorů do redakčního auta?

- a) - protože Jakub Hulák vezl s sebou brusle
- b) - protože s sebou vezl kolo
- c) - protože vezl šatník pro paní Blažkovou

Úterý 17.6.2003

Co si dal Jakub Hulák k večeři na večírku V.I.P.?

- a) - zajíc Zajdu
- b) - Šípařské smažáky
- c) - místo večeře pomáhal paní Blažkové umýt schody

Středa 18.6.2003

Kam nás Jakub Hulák poslal pro svatební košili?

- a) - do kina, ačkoliv se hrálo v Národním domě
- b) - do prádelny za žehličkou Ivou
- c) - do ...

Čtvrtek 19.6.2003

Kam se ztratil Jakub Hulák?

- a) -
- b) -
- c) -

Kdo najde Jakuba, vyhrál!

S láskou k Jakubovi Vaše redakce.

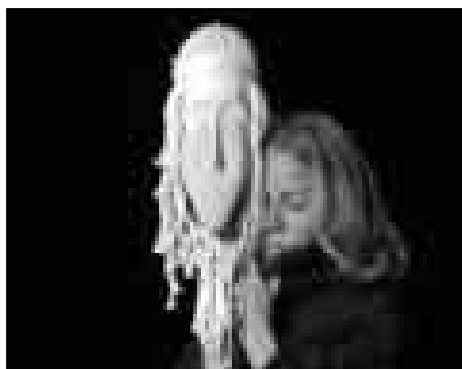
[-VYLETĚLO KOMÍNEM-]

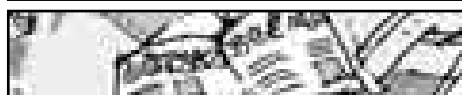
Velice převelice mě to mrzí, ale v čísle 5 jsem na titulní stránce v rubrice Dvorana zapsala špatně anketní otázku. Správně tam mělo být: Jak si vybíráš, na které dílně strávíš dopoledne?

Vzdávám se proto titulu žehlička a uznávám, že jsem degradována na mandlovnici - Iva

[-VE VÝTAHU-]

[-PAVLAČ-]

Deník Dětské scény - Trutnov 2003. Číslo 6.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Martina Tothová, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 19.6.2003 v 4:54. Vychází - 19.6.2003 ve 10.15. Náklad - 270 ks.